HANDLINGAR

TILL

UPPLYSNING

AF

FINLANDS HÄFDER.

UTGIFNE

AF

ADOLF IWAR ARWIDSSON.

Andra Delen.

STOCKHOLM, 1848.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

FÖRORD.

Utom de handskrifter, hvilka redan äro omnämnde uti första delen af denna samling, har utgifv., för utarbetandet af den nu utgående andra delen, begagnat nedanstående:

1:o. *Broocmans* Diplomata; handlingar från medeltiden, i afskrift. De upptaga fyra folio band; utgöra ett supplement till *Peringskiölds* och *Örnhjelms* uti förutgående del, under N:o 3:o och 5:o, omförmälde diplomatarier, samt tillhöra kongl. vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien.

2:o. Chartacea Diplomata 1400—1499. Original handlingar, från sagde tid, på papper. Förvaras i kongl. riksarkivet.

3:o Danske Handlingar. J. 1523—1661. Ett pappband, i folio, signeradt: J. 1523—1661, med afskrifter af handlingar, om förhållanden emellan Sverige och Danmark. Rubrikerna äro tecknade med *Er. Palmskiölds* handstil, hvilket föranleder den förmodan, att afskrifterna blifvit besörjde af honom. — Tillhöra kongl. riksarkivet.

4:o. Riks-Registraturet för åren 1523—1525, samt 1526—1528. Innehåller dels fullständiga koncepter, och dels ett diarium öfver utgångna

bref och andra regerings åtgärder. Registraturet fortsattes till dess kollegierna inrättades i Sverige, och lemnar sålunda fortfarande upplysningar äfven öfver Finlands inre styrelse. — Tillhör kongl. riksarkivet.

Genom misstag har uti första delen af detta arbete (sid. VI) blifvit uppgifvit, att handskriftsamlingarne: 3:o *Peringskiölds* Diplomata, och 5:o *Örnhjelms* Diplomatarium förvaras uti kongl. riksarkivet. De tillhöra kongl. vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien.

Några förut tryckte dokumenter finnas upptagne i detta band af Handlingarne; emedan de göra samlingen öfver ett ämne mera fullständig, samt till en del förekomma uti mindre tillgängliga arbeten.

För läsare, ovane vid förkortningarne i gamla diplomer, meddelas, att man vid aftryckningen återgifvit de uti äldre handskrifter ofta förefallande beteckningarne c (*centum*) och m (*mille*). Sålunda utmärker II^{c} tvåhundra och II^{m} tvåtusen.

Då sigillen funnits qvar under pergamentsdiplomer, har sådant blifvit omnämdt. Hvaremot felande anteckning om dem tillkännager, att de gått förlorade.

Hos e. o. Amanuensen i kongl. riksarkivet, Herr *C. G. Styffe* står utgifv. i mycken förbindelse, för det biträde han erhållit, både med upplysningar om handskrifter inom sagde arkiv och vid begagnandet af dem.

PRENUMERANTER.

(Fortsättning).

Ex.

FREDRIKSHAMN.

Forsius, C. H. Filos. Mag.. 1.

HELSINGFORS.

Akiander, M. Lektor . . . 1.
Aminoff, R. Kopist i Kejs. Senaten . . . . . 1.
Arppe, A. E. Kemie Prof . 1.
Aspelund, C. E. Filos. Mag. 1.
Bastman, A. G. Studerande 1.
Blåfield, A. R. Under-Löjtn. vid Gardet . . . . . 1.
Borealiska Afdelningen . . . 1.
Born, A. L. Banko-Direkt., Ridd. . . . . 1.
Born, C. F. von, Protok. Sekr . . . . . 1.
Boucht, A. von, Studerande 1.
Conradi, F. E. Studerande 1.
Cygnæus, A. . . . . . 1.
Dahlberg, Studerande . 1.
Ehrenström, J. A. Verkel. Statsråd, Ridd. . . . . 1.
Ehrström, Studerande . 1.
Elmgren, Filos. Mag. . . 1.
Frenckell, F. W. Brukspatron 1.
Granfelt, A F. Theol. Kand. 1.
Gummerus, Gr. Studerande 1.
Gylldén, N. A Professor . . 1.
Haartman, V. von, Studer. 1.
Holm, E. Studerande . . . . 1.
Idman, F. Filos. Mag. . . . 1.
Idman, N. Medic. Dokt. . . 1.
Ingelius, Filos. Mag. . . 1.
Kellgren, Filos. Mag. . . 1
Krœmer, W. Fendrik . . . 1.
Lampén, J. C. Studerande . 1.
Langenskiöld, F. Assessor 1.
Leidenius, C. Studerande . 1.
Lejonhufvud, E. Fröken . 1.
Liljenstrand, A. Filos. Mag. 1.
Lind, E. H. Studerande . . 1
Lundahl, C. Med. Dokt. . . 1.

Ex.

Lundenius, Fr. Studerande 1.
Lybeck, J. J. Studerande . 1.
Malmborg, Filos. Mag. . 1.
Moberg, A. Akad. Adjunkt 1.
Nordenheim, A. J. Landshöfd., Ridd. . . . . 1.
Nordenheim, M. W. Kansliråd, Ridd. . . . . 1.
Nordensvan, G. Brukspatron . . . . . 1.
Nordström, J. J. Riksarkivarie, Ridd. . . . . 1.
Passelberg, Studerande . 1.
Perdén, T. M. Studerande 1.
Pipping, F. W. Statsråd, Ridd. . . . . 1.
Rabbe, F. J. Med. Dokt., Assessor . . . . . 1.
Rehbinder, O. Frih. Guvernör, Ridd. . . . . 1.
Reinholm, A. Filos. Mag. . 1.
Renwall, Th. Filos. Mag. . 1.
Rosenborg, J. W. Filos. Mag. 1.
Savolax-Karelska Afdelningen . . . . . 1.
Schauman, C. Kammarråd, Ridd. . . . . 1.
Sjöman, C. C., Kanslist i Kejs. Senat. . . . . 1.
Stjernvall, C. E. Referend. Sekret. . . . . 1.
Tallgren . . . . . 1.
Tengström, J. J. Prof. Ridd. 1.
Tigerstedt, C. Filos. Mag. 1.
Tikkanen, P. Filos. Mag. . . 1.
Topelius, Z. Filos. Dr. . . 1.
Törne, J. U. von, Major, Ridd. 1.
Törnegren, C. Filos. Licent. 1.
Universitets-Bibliotheket, Kejs. Alex . . . . . 1.
Wallleen, E. Assessor . . . 1.
Weckström, M. Expeditör . 1.
Westfinska Afdelningen . . 1.
Widenius, H. Refer. Sekret. 1.

Ex.

Wärnhjelm, H. Hofrätts-Sekret. . . . . 1.
Öhman, Kapiten . . . . . 1.

IDENSALMI.

Ahnger, A. Häradshöfding 1.
Bonsdorff, C. R. Past. Adj. 1.
Westman, Ad. . . . . . 1.

KUOPIO.

Collan, F. Gymnasii-Lektor 2.
Olsoni, A. E. . . . . . 1.

ST. MICKEL.

Schlyter, Em. . . . . . 1.

ST. PETERSBURG.

Paldani, J. F. Landtmätare 1.
Stenius, C. J. Landtmätare 1.

STOCKHOLM.

Creutz, C. M. Grefve, Filos. Licentiat . . . . . 1.
Sparre, G. A. Grefve, En af rikets Herrar, Just. Statsminister, m. m. . . . 1.

ULEÅBORG.

Æjmelæus, C. Kontr. Prost, Ord. Ledamot . . . . . 1.

Ex.

Keckman, C. J. Filos. Mag. 1.
Lönnroth, El. Med. Dokt. 1.

WASA.

Aminoff, Germund . . . . . 1.

ÅBO.

Jägerhorn, C. J. . . . . . 1.
Törngren, A. vice Häradsh. 1.

ÅLAND.

Calonius, J. H. Tullförvalt. 1.
Calonius, C. J. Kontorsskrifvare . . . . . 1.
Chydenius, J. G. Prost . . . 1.
Englund, G. Kyrkoherde . 1.
Hagelin, T. P. Tullförvaltare . . . . . 1.
Hällfors, C. E. Kontr. Prost, Ord. Ledam. . . . . 1.
Knorring, Fr. von, Prost, Ord. Ledam. . . . . 1.
Kontrakts-Bibliotheket på Åland . . . . . 1.
Nordlund, J. F. Major. . . 1.
Sadelin, P. U. F. Kontr. Prost, Ord. Ledam. . . . . 1.
Ståhlström, A. Handlande 1.
Tapenius, C. N. A. Med. Dr., Provinc. Läk. . . . . 1.

(*Fortsättes*).

INNEHÅLL.

N:o.		Sid.
1.	Salubref å Sudensalo i Masku Socken, 1332 . . .	1.
2.	Gåfvobref å Helgå, i Bjerno Socken, 1354	2.
3.	Rättighet för borgarena i Ulfsby (Björneborg), att handla uppå Norrbotten, 1361	3.
4.	Fastebref å Helgå, åt Hartvik Flögh, 1365 . . .	3.
5.	Skiftes-Bref emellan Margretha och Disa samt Anders Garp, 1374	5.
6.	Rågångs-Bref emellan Kaitala och Katalakoski byar i Lampis Socken, 1374	6.
7.	Salubref å gods i Wiala by af Töfsala Socken, 1374	8.
8.	Dombref på gods, som Anders Garp köpt i Wiala by, 1380	10.
9.	Frälsebref för Finke, å gods inom Åbo Biskopsdöme, 1381	11.
10.	Salubref på en lott i Kettavaniemi uti Töfsala Socken, 1390	12.
11.	Fastebref på Sandnäs i Karis Socken, 1392 . . .	14.
12.	Frälse-Bref för Hannus Olafsson och Olof Niklisson, 1396	15.
13.	Salubref på Löpö i Töfsala Socken, 1402	16.
14.	Räfstetings Dom om Gods i Liuskala by, 1405 .	18.
15.	Räfstetings Dom öfver ett gods i Winkkilä by, 1405	19.
16.	Räfstetings Dom öfver tvenne gods i Sääksmäki och Saaris, 1405	20.
17.	Räfstetings Dom öfver Vadios Hemman, 1405 . .	21.
18.	Räfstetings Dom uppå Gods i Haiais By, 1405 . .	22.
19.	Utmätning å en fjerdedel af ett hemman i Liuskallio By, 1406	23.

N:o. Sid.

20. Salubref på ett gods i Kulla, uti Finströms Socken på Åland, 1406 . . . . . 24.
21. Padis klosters Salubref på egendomar uti Kyrkslätt och Ingå Socknar, 1407 . . . . . 26.
22. Frälsebref för Nils Tawast, 1407 . . . . . 27.
23. Frälsebref för Paul Karpelan, 1407 . . . . . 28.
24. Försäljning af hemmansdelar i Liuskallio by, 1409 29.
25. Salubref å gods i Wiala by af Koskis Socken, 1410 29.
26. Salubref å gods i Parikkala inom Lampis Socken, 1410 . . . . . 31.
27. Arfskifte om Porkola Hemman, 1411 . . . . . 32.
28. Porkola hemman utbytes mot ett annat i Melola by i Hattula, 1411 . . . . . 33.
29. Salubref å gods Liuskallio by i Wirmo Socken, 1412 . . . . . 35.
30. Soini hemman i Reso utbytes emot ett annat i Nyland, 1413 . . . . . 36.
31. Arrende å Yleweti, Sattula och Taipale inom Birkkalå Socken, 1414 . . . . . 37.
32. Testamente till St. Annæ kloster i Åbo, 1414 . . 38.
33. Qvitto å köpeskillingen för Liuskallio, 1415 . . . 39.
34. Thord Bondes Stiftelsebref å ett prebende i Wiborg, 1415 . . . . . 40.
35. Thord Bondes intyg, att H. Symmer icke deltagit uti ett röfveri emot Ryssarne, 1416 . . . . 41.
36. Bifall till uppskof med redovisningen för klosterbyggnaden i Åbo, 1418 . . . . . 42.
37. Häradsrätts Dom öfver Kutkuma ö i Wemo, 1418 44.
38. Bytesbref å Jälmisjärwi i Hvittis emot Tammisto i Reso Socken, 1419 . . . . . 45.
39. Skötningsbref å Gods i Koivisto by af Ulfsby Socken, 1419 . . . . . 47.
40. Jordbyte emellan Matts Spechals och Olof Tawast, 1419 . . . . . 48.

N:o.		Sid.
41.	Bevis om arfsrätt, för Jöns Niklasson, 1419 . . .	49.
42.	Räfstetings dom rörande Aulis (Autis?) hemman, 1420	51.
43.	Bytesbref å frälserätt, emellan Ylelä och Danskila hemman, 1421	52.
44.	Stadfästelse Dom öfver försäljningen af hemman i Kuusakoski, 1421	53.
45.	Degernäs i Pojo socken gjordt till St. Johannis och Mariæ Magdalenæ prebende i Wiborg, 1422 . .	55.
46.	Skifte emellan biskop Magnus och hans bror Nils Tavast, 1423	56.
47.	Rågångs-dom emellan Högbene och Sandnäs i Karis Socken, 1424	57.
48.	Lagmans Dom å Tursanperä i Wirmo Socken, 1424	58.
49.	Arfsföréning om Kynnämäki i Bjerno Socken, 1425	59.
50.	Bytesbref å jord i Melikkälä och Haala byar, af Reso Socken, 1426	60.
51.	Köpebref på egendomar i Bjerno och Halikko Socknar, 1426	62.
52.	Rågångs-Dom emellan Sandnäs och Myklebolstad (Mjölbolstad), 1427	63.
53.	Salubref på ett hemman i Märge (Märkälä) by af Halikko Socken, 1427	64.
54.	Salubref å gods i Kalela by af Masku Socken, 1427	65.
55.	Salubref å delar i Wigarsböle och Mörby uti Hammarland, 1428	67.
56.	Salubref å jord från Tärnebolsta i Saltviks Socken, 1429	68.
57.	Salubref å jordlotter i Märge (Märkälä) by af Halikko Socken, 1430	70.
58.	Henrik Rasses fullmagt, att uppbära honom frånröfvade Penningar, 1430	71.
59.	Bytesbref emellan Henr. Görjesbagen och Nils Magnusson, 1430	72.

N:o. Sid.

60. Köpebref å jord från Bjärström i Finströms Socken, 1430 . . . . . 73.
61. Skötebref å jord i Bjärström uti Finströms Socken, 1431 . . . . . 74.
62. Jordbyte emellan Sonneröda och Bränbolsta i Saltviks socken, 1431 . . . . . 75.
63. Salubref å jord från Torp i Ekerö Socken, 1431 77.
64. Salubref å jord i Fastersby på Åland, 1431 . . . 78.
65. Salubref å gods i Uttaböle inom Finströms Socken, 1431 . . . . . 79.
66. Köpebref å jord i Björsåker i Sunds Socken, 1431 80.
67. Byte af jord i Björsby, emot sådan i Öster-Kalmar, 1431 . . . . . 82.
68. Salubref å jord i Bjärström på Åland, 1431 . . . 83.
69. Salubref å jord i Toböle på Åland, 1431 . . . . 84.
70. Salubref å jord i Ekerö Kyrkoby, 1432 . . . . . 86.
71. Bytesbref å jord i Westra Simskäla och Näs i Saltviks socken, 1432 . . . . . 87.
72. Salubref å jord i Sibby, 1432 . . . . . 88.
73. Bytesbref å Lesöra ö mot Grundsunda, 1432 . . . 89.
74. Bytesbref å jord i Laby af Saltviks Socken emot jord i Tönitö af Sunds Socken, 1432 . . . . . 91.
75. Köpebref på Montiskala, Kempilä, m. fl. sålde till biskop Magnus, 1432 , ... 92.
76. Salubref och Jordbyte å Grenskalaboda, Torp och Hamnö, 1433 . . . . . 94.
77. Pantbref å Bränbolsta på Åland, 1433 . . . . . 95.
78 Tre hemman uti Löpö i Töfsala skänkte till St. Annæ kloster i Reso, 1433 . . . . . 96.
79. Bytesbref å gods i Björsby mot ett annat i Langabusöd (Bussö?), 1433 . . . . . 97.
80. Tingsrätts Dom rörande Bamböle i Finströms Socken, 1433 . . . . . 98.
81. Fastebref på Montiskala, Kempilä, m. fl. sålde till biskop Magnus, 1434 . . . . . 99.

N:o.		Sid.
82.	Uppbuds-Bref å ett hemman i Mämmälä by, af Halikko socken, 1436	101.
83.	Qvitto på återstående köpeskilling för Märkälä i Halikko Socken, 1436	102.
84.	Salubref på Teräväoja Äng, 1436	103.
85.	Jordbyte å hemman i Mäenala, Warhiala och Hasla byar, 1437	104.
86.	Räfstetings Dom, rörande ett hemman i Nuijala-by af Reso Socken, 1437	106.
87.	Räfstetings Dom rörande Warissalo i Pemar Socken, 1437	108.
88.	Dombref å ett hemman i Kalela by, af Masku Socken, 1437	110.
89.	Räfstetingsdom öfver en äng under Karlela Hemman, 1438	111.
90.	Lagmansdom å jord i Ragnasböle af Jomala Socken, 1438	113.
91.	Lagmansdom å jord i Toböle i Finströms Socken, 1438	115.
92.	Urfejds-Bref för begånget Dråp, 1438	116.
93.	Förteckning öfver Grundläggarne af Nådendals Kloster, 1438, 1441	118.
94.	Carl Knutssons Skyddsbref för Nådendals Kloster, 1440	121.
95.	Stadfästelse å ägande-rätten till Stenberga och Kärpäle, för klostret i Nådendal, 1440	123.
96.	Närmare Bestämmelser om öfverlåtelsen af Stenberga åt Nådendals Kloster, 1440	124.
97.	Bref om tillökade anslag samt utvidgade fri- och rättigheter för Nådendals Kloster, 1441	127.
98.	Montiskala, m. fl. hemman öfverlåtna till Nådendals Kloster, 1442	133.
99.	Ett hemman i Ailos skänkt till Nådendals Kloster, 1442	135.

N:o. Sid.

100. Gods i Hujala och Kärsämäki, skänkte till Nådendals Kloster, 1442 . . . . . 137.
101. Bref från Magnus Unnonis till Lars Skytte, 1451 139.
102. Bref ifrån Biskop Olof i Åbo till munkarne i Wadstena, 1453 . . . . . 142.
103. Svar uppå föregående Bref, 1453 . . . . . 143.
104. Rådets Bref till Ståthållarne i Finland, 1495 . . 146.
105. Dagtingan om öfverlemnandet af Wiborg och Nyslott, 1523 . . . . . 148.
106. Slottslofven öfver Wiborg, förlänad åt Jöns Westgöthe, m. fl., 1525 . . . . . 151.
107. Förläningsbref åt Torsten Salmonsson på ett gods i Nykyrko socken, 1525 . . . . . 153.
108. Stadgande om Frälseskyldigheten i Finland, 1525 154.
109. Konung Gustaf I:s Bref till Lars Månsson, Fogde på Åbo Slott, 1525 . . . . . 155.
110. — Gustaf I:s Bref till Erik Fleming, 1525 . . . 156.
111. Förläningsbref å Korsholm och Österbotten, åt Jöns Andersson, 1525 . . . . . 157.
112. Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo Mr. Ericus och Erik Fleming, 1526 . . . . . 158.
113. — Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo och Iwar Fleming, 1526 . . . . . 158.
114. — Gustaf I:s Bref till Iwar Fleming, 1526 . . . 159.
115. — Gustaf I:s Bref till Nils Grabbe, 1526 . . . 160.
116. — Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo, 1526 . . . 160.
117. — Gustaf I:s Bref till Jöns Andersson, 1526 . . 161.
118. — Gustaf I:s Bref till Nils Grabbe, 1526 . . . 161.
119. — Gustaf I:s Bref till Rådet i Finland, 1526 . . 161.
120. — Gustaf I:s Bref till Erik Fleming, 1526 . . . 163.
121. Svar uppå åtskilliga anmälanden från Grefve Johan von Hoya, 1526 . . . . . 163.
122. Fredsafhandlingen emellan Sverige och Ryssland, År 1526 . . . . . 166.

N:o. Sid.
123. Konung Gustaf I:s Bref till Torneå Socken, 1526 184.
124. Förläningsbref å Mariæ Magdalenæ Hospital, 1526 184.
125. Konung Gustaf I:s Bref till Rådet i Finland, 1526 185.
126. — Gustaf I:s Bref till frälsemännen i Finland, 1526 . . . . . 187.
127. — Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo M:r Ericus och Åke Classon, 1526 . . . . . 188.
128. — Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo och Domkapitlet, 1526 . . . . . 190.
129. — Gustafs Bref till Desamme, 1526 . . . . . 191.
130. Öfverlåtelsebref af Tammisto hemman åt Peder Särkilax, 1526 . . . . . 192.
131. Förläningsbref åt Jakob Fleming, 1526 . . . . . 193.
132. Konung Gustaf I:s Bref till Iwar Fleming, 1526 193.
133. — Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo, 1526 . . . 193.
134. Förläningsbref åt Benkt Magnusson, 1526 . . . 195.
135. Konung Gustaf I:s Bref till biskop Vincentius, 1526 . . . . . 195.
136. — Gustaf I:s Bref om utskylder från konungs gällen i Finland, 1526 . . . . . 196.
137. Fullmagt för Mäster Jesper, att uppbära vissa gärder i Finland, 1526 . . . . . 197.
138. Gustaf I:s Fullmagt åt biskop Vincentius, om uppsigt öfver Dominikaner-Klostren i Finland, 1526 . . . . . 198.
139. Förläningsbref åt Electus i Åbo, 1526 . . . . . 198.
140. Fullmagt för Mäster Jesper, att uppbära räntan af Nya-Korens præbende i Finland, 1526 . . . 199.
141. Qvitto och Förläningsbref åt Jöns Westgöthe, 1526 200.
142. Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo och Jöns Westgöthe, 1526 . . . . . 201.
143. — Gustaf I:s Bref till Erik och Iwar Fleming, 1527 . . . . . 204.
144. — Gustaf I:s Bref till Kuumo och Ulfsby Socknar, 1527 . . . . . 205.

N:o. Sid.
145. Konung Gustaf I:s Bref till Raseborgs Län, 1527 206.
146. — Gustaf I:s Bref till Jöns Andersson på Korsholm, 1527 . . . . . 207.
147. Frälsebref för Björn Clausson, 1527 . . . . . 209.
148. Stadga för Björneborgs och Raumo städers seglation och Handel, 1527 . . . . . 211.
149. Konung Gustaf I:s Bref till domkyrkor och kloster, om dem tillhöriga Gods, 1527 . . . . . 212.
150. — Gustaf I:s Bref till Domprosten M:r Hans och Jöns Westgöthe, 1527 . . . . . 213.
151. Frälsebref för Henrik Jönsson, 1527 . . . . . 214.
152. Konung Gustaf I:s Bref till alla Domkyrkor, 1527 215.
153. — Gustaf I:s Bref till allmogen i Kuumogårds Län, 1527 . . . . . 216.
154. — Gustaf I:s Bref till allmogen i Norrfinne Lagsaga, 1527 . . . . . 218.
155. — Gustaf I:s Bref till Domkapitlet i Åbo, 1527 . . . . . 219.
156. — Gustaf I:s Bref till biskop Mårten i Åbo, om inkomsterna från Stiftet, 1528 . . . . . 221.
157. — Gustaf I:s Bref till alla Stift, om tionden åt Presterna, 1528 . . . . . 222.
158. — Gustaf I:s Bref rörande Hospitalerna i Riket, 1528 . . . . . 225.
159. Stadgande om Birkarlarnes Skatteskyldighet, 1528 226.
160. Konung Gustaf I:s Bref, om nedbrytandet af Kusto Slott, 1528 . . . . . 228.
161. — Gustaf I:s Bref till Biskop Mårten i Åbo, 1528 . . . . . 229.
162. Förening med Biskop Mårten i Åbo, om hans afgift af Biskops räntan, 1528 . . . . . 230.
163. Konung Gustaf I:s Bref till Biskop Mårten i Åbo, 1528 . . . . . 231.
164. — Gustaf I:s Bref till Allmogen i Finland, 1528 . . . . . 232.

N:o. Sid.

165. Konung Gustaf I:s Bref till Presterskapet i Finland, 1528 . . . . . 233.
166. Slottslofven i Tavastehus förlänad åt Peder Svenske, 1529 . . . . . 234.
167. Förteckning på förläningar i Finland, 1529—1530 236.
168 Salubref å Voistis i Tenala Socken, 1539 . . . . 239.
169. Förnyelse af Sten Stures Dombref om Notdrägt i Erstan, 1545 . . . . . 239.
170. Upplåtelsebref af en tomt i Wiborg, åt Jöns Månsson, 1547 . . . . . 242.
171. Konung Gustaf I:s Bref till Måns Nilsson och Gustaf Fincke, 1547 . . . . . 243.
172. Bref till Ståthållarne i Wiborg, om stadens försättande i Försvarsstånd, 1547 . . . . . 244.
173. Bref i samma Ämne, 1547 . . . . . 247.
174. Bref i samma ämne till Adeln samt Fogdarne i Finland, 1547 . . . . . 248.
175. Bref i samma ämne till Köpstadsmännen i Finland, 1547 . . . . . 253.
176. Bref i samma ämne, till Ståthållarne och Fogdarne på Slotten i Finland, 1547 . . . . . 254.
177. Konung Gustaf I:s Bref till Gustaf Fincke, 1547 256.
178. Finska Landtständernas betänkandé, om städernas och landsortens Förkofran, 1547 . . . . . 258.
179. Gustaf Finckes Bref till Konung Gustaf I, 1547 264.
180. Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke, 1547 . . . . . 268.
181. Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke, 1547 . . . . . 270.
182. Samme Konungs Bref till Gustaf Fincke, 1547 . 271.
183. Bref från Gustaf Fincke till Konung Gustaf I, 1547 . . . . . 272.
184. Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke, 1548 . . . . . 275.

N:o. Sid.

185. Bref från Konung Gustaf I till Rådet, m. fl. i Finland, 1549 . . . . . 275.
186. Adelns i Finland Svar uppå näst föregående Bref, 1549 . . . . . 280.
187. Konung Gustaf I:s Bref om Seglationen och Handeln i Finland, 1550 . . . . . 286.
188. Seglations- och Handels-Ordning för Finland, 1550 286.
189. Svar på åtskilliga hemställanden rörande Finland, 1550 . . . . . 307.
190. Bref från Gustaf Fincke till Konung Gustaf I, 1550 311.
191. Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke, 1550 312.
192. Gustaf Finckes Bref till Konung Gustaf I, 1551 313.
193. Konung Gustaf I:s Bref till Gustaf Fincke, 1551 316.
194 Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke, 1551 . . . . . 317.

1.

Salubref å Sudensalo i Masku Socken.

1332.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd 4, der det förekommer med öfverskrift: *Katerina Willadotter gifver Rangvald Jonsson och Nils Adamsson alt sit Fäderne-Gods i Sudhinsala i Masko Sokn, för 100 Mark Penningar, som de måst erlägga för hennes Sons öfverdåd.* — Uti kanten finnes anteckuadt: *Ex Orig. Membr. ap. Dnum Warmholtz.*

Omnibus presens scriptum cernentibus Katerina Villadotor salutem in domino sempiternam. Nouerint vniversi, tam posteri quam presentes, me viris discretis, Rangwaldo Jonsson et Nicholao Adamsson, omne patrimonium meum in partibus terre sudhinsalo in parochia masko situatum, cum ceteris attinenciis, infra sepes et extra, in pratis, siluis, paschuis et piscariis, ceterisque aliis ad predictum patrimonium deputatis, pro veris excessibus filii mei dilecti, villæ nomine, racione emende, cum omni legum appropriacione, veraciter tradidisse, sibi et heredibus suis absque impedicione mea et heredum meorum quorumcunque in perpetuum possidendum, nam predicti Rangwaldus et Nicholaus centum marchas denariorum pro ipso filio meo et suis delictis expenderunt. Ne autem aliquibus hoc pactum reuocandi vel cassandi in posterum detur occasio, viri discreti ad prefati patrimonii skötningamen, scilicet Johannes Villæson, Thordo de Kalandia, Ericus de Vkkilom et Andreas de Masko, ex parte ejusdem Katerine, nec non et Thorirus Jonsson, Aduocatus castri Aboënsis, bero le-

gifer finlandensis, henricus gruba et olauus ingealsson de Swecia, ex parte sepedictorum Rangwaldi et Nicholai sunt legaliter ordinati: quia sigillo proprio non vtor, sigillum ciuitatis aboensis, vna cum sigillis virorum discretorum, Johannis fratris mei dilecti, Thoriri Jonsson, beronis legiferi, Thordonis de Kalandia, et erici de Vkkilom, prius scriptorum, jnstanter petii qoapponi. Scriptum aboo Anno Domini M:o CCC:o XXX:o secundo, jn die purificacionis beate marie, virginis gloriose. [Den 2 Februari 1332].

2.

Gåfvobref å Helgå, i Bjerno Socken.

1354.

Aftryckt ur *Peringsköld*s Diplomata, Tom. VII, hvarest det har till öfverskrift: *Donatio regia super Helgaa, pro Hennichino Stykke*, samt uppgifves vara afskrifvit: *Ex orig.*

Omnibus presens scriptum cernentibus, Magnus Dei gracia Rex Suecie Noruegie et Scanie, salutem in Domino sempiternam. Nouerint vniuersi, quod nos exhibitori presencium dilecto nobis Hennichino dicto Stykke, bona nostra in Helghaa, que Benedictus Aghason et consors sua Ælisif possederant, quemadmodum juxta tenorem litterarum presentibus affixarum ad nos deuoluta esse noscuntur, conferimus, tradimus et donamus, omni jure, tam proprietatis quam possessionis, tenenda, possidenda, et pro suis vsibus, prout sibi videbitur, gubernanda. Jn cujus donacionis testimonium, sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Stocholm, Anno Domini M:o CCC:o L quarto, crastino beati Marci Evangeliste. [Den 26 April 1354].

3.

Rättighet för borgarena i Ulfsby (Björneborg), att handla uppå Norrbotten.

1361.

Aftryckt ur *Peringskölds* Diplomata, Tom. VII, der det, enligt anteckning, är afskrifvit: *Ex orig. privil. et stat. hist.*

Nos Magnus Dei gracia Rex Swecie, Norwegie et Scanie; Notum facimus vniuersis, quod nos villanis de Vlfsby licenciam ex speciali Nostra gracia concedimus per presentes, quod negociaciones seu rerum venalium contractus in victualibus in Norrabuin, absque impeticione quorumcunque libere valeant exercere. Jta tamen, quod Nobis super nostro tributo de ipsis prejudicium nullum fiat. Prohibentes sub obtentu gracie Nostre, ne quis prefectorum Nostrorum, seu quiuis alter, cujuscunque condicionis aut status, eosdem villanos in exercendo negociationes hujusmodi audeat quomodolibet impedire, prout indignacionem Nostram duxerit euitandam. Datum Konunxnæs, Anno Domini M:o. CCCLX primo in Octaua Corporis Christi. [Den 3 Juni 1361].

4.

Fastebref å Helgå, åt Hartwik Flögh.

1365.

Aftryckt ur *Peringskölds* Diplomata, Tom. VIII—XII, der det uppgifves vara afskrifvit: *Ex orig.*

Nouerint vniuersi presentes et futuri, ad quos presentes littere peruenerint, quod Nos Albertus Dei gracia Sweorum Gothorumque Rex, quasdam scotacionem et resignacionem, per Benedictum Aghason et consortem suam Elisiffwe, super omnibus et sin-

gulis bonis ipsorum in Helghaa, pro quibusdam delictis ipsius Benedicti Aghason, contra coronam regni nostri Swecie, et alios, quondam commissis, Nicolao Eriksson protunc Österlandiarum Advocato, nomine et ex parte domini Regis Magni, prout in litteris ipsorum Benedicti et Elisiffwe, quibus hee nostre littere sunt inserte, plenius continetur, realiter factas, ac donacionem et tradicionem per dictum dominum Regem Magnum, juxta ipsius domini Magni litteras, quibus hee nostre littere sunt infixe, Henichino Stykke fauorabiliter indultas; nec non empcionem et vendicionem inter dictum Henichinum Stykke et Hartichinum Flögh rite et racionabiliter contractas, juxta sententiam domini Benedicti Philippusson militis, justiciarii nostri, nostro nomine super premissis latam, ratificamus, ac auctoritate regia confirmamus. Prohibentes sub obtentu gracie nostre, firmiter et districte, ne quis, cujuscunque condicionis, dignitatis, aut status existat, prefatum Hartichinum Flögh, aut ipsius heredes, super bonis predictis, contra hanc nostram confirmacionem, super premissis, seu aliquo premissorum ratificatam, presumat quomodolibet impetere vel turbare, prout vindictam nostram regiam duxerit euitandam. Datum apud castrum Aboense, Anno Domini Millesimo CCCLX quinto, in vigilia natiuitatis beati Johannis Baptiste, nostro sub secreto. [Den 23 Juni 1365].

3.

Skiftes-Bref emellan Margretha och Disa samt Anders Garp.

1374.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, hvarest det förefinnes med öfverskrift: *Skiftes-Bref imellan Systrarna Margreta och Disa samt Anders Garp i Viaraby, angående Viaraby och Lemposaby.* — Alla ur ofvannämnde Diplomata aftryckte handlingar rörande Wiiais, äro, enligt anteckning, år 1771 afskrifna efter original på bemälde säteri, då tillhörigt löjtnanten *Axel Germund Lilljegren.* — En annan, noggrannt lika afskrift finnes uti kongl. bibliotheket: *Tilas* Samlingar, N:o 70, Svenska Resesamlingar, III.

Alla men thettæ breff höræ ellæ se, helsar jak, Margit ok Disæ min Söster æværdelicca met gudi. Thet se allom mannom viterlict thesso breve nærvarande, at jak Margit ok min söster hafvm skipt met skælicom manne, Andersse Garp, vart godz, som vi ii Viaraby attom, ther vi epter vara moder ærfdhom met Jaa ok samthickio Andersse ok Olave, vare fadherbröder, sva ok adra flera skyldasta manna, fore halfdelin aff thy goze, som han fik aff Bendicte Galnæ ii Lemposaby, met allom tillagom, engo vndanthacnom ther thöm sama gozom aff alder hawer tillhört a bada sydor, nær ok fiærin, innan gardz ok vtan; Ok fore thy afhender jak Margit ok min Söster thet goz ii Viaraby os ok varom arvom, ok tilvendom thet Andersse förscrefna ok hans arvom til æværdelicæ ægo, met atta fastom ok niundæ forskælamanne, sva som æro: Thomas Anderssæsson, Pæter Ararikkosson, Olaver Jaopson ii Lövpö, Laur. Martensson, Olaver ii Varpesalö, Jönis Antasson, Laur. Bastamalasson ok Pæter Bærtason: forskælaman, Gudmar Gudmarsson. Scriptum Tövesalo Anno Domini

M:o CCC:o LXX:o quarto, die Apostolorum Petri et Pauli. Till vitnisbördh biddiom vi goda men om thera insiglen, herra Nicles ii Tövesalo ok Bendict galnæ, ok the æro her fore saat. [Den 29 Juni 1374].

B.

Rågångs-Bref emellan Kaitala och Katalakoski byar i Lampis Socken.

1374.

Uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, finnas tvenne afskrifter af detta dokument. Det som blifvit här aftryckt har öfverskriften: *Konungs Domhafvandes Stadfæstelse-Bref på följande Råmærken emellan Kaytalaby och Katalakaskeby, neml. Heytänoya, Kurkiioby, Pyrkenola, Hawkiæykio, Wastamæki, Sureso och Moramæki: Gifwit onsdagen effter d. 8 Sept. 1374.* — Öfver det andra står antecknadt: *Rågångs-Bref emellan Kaytala och Katalakåske i Tawastland.* Under detsamma läses: "At denne afskrift är til ålla delar enlig och lika lydande med det här in originali nptedde och å pergament med den så kallade Munckestilen skrifne rå- och Dombref: det intygar och bestyrker af Kongl. Håfrättens Archivo i Åbo den 12:te Februarii 1777. *J. Kennell,* Supr. Regii Jud. Actuarius. Efter en sål. vidimerad afskrift copierat af J. A. Stechau" [1777]. De vigtigaste afvikelserna äro derur upptagne såsom noter.

Jak Pædher Raghvalsson, Domare jnnan Tavistelande [1]), kennis, Areno æpter vars Herræ byrdh, Tusanda arum, Tryhundradha [2]) arum, siwthighi arum oc fyrom arum, oppa förstæ odhons daghiñ æpter Warfrw dagh som fore Michels messo komber, mik hafua dömpt af Boo Jonssons veghnæ, met mins [3]) Herræ Konunx [4]) domp, gilla oc stadhugha thenna Raamerke [5]), som liggia mellan Kaytalaby [6]) oc Kutalakaske [7]) by, som ær Heytænoya [8]), Kurkiioby [9]), Pyrkenola [10]), Hawkiæykio [11]), Wastamæki, Sureso, Mora-

[1]) Tavist-lande [2]) tolvhundradha [uppenbart skriffel]. [3]) minom [4]) Kununx [5]) ramerke [6]) Kaytala by [7]) Katalakåske [8]) Heyenænoja [9]) Kurkiioky [10]) Pyrkenoja [11]) Hau-

mæky [12]), oc alt thet innan thöm ligger, thet till aker oc ængh nytto ær, vndantakin [13]) then, likorna [14]) skogh, som vppe stod, som ohoggin var, æpter ty som thesse tholff Synæmæn, som ther wppa waro nempde, vitnadho oc fulkompnadho [15]) thöm gilla met thera sornum [16]) edhe, som ær Andres Kraba [17]), Olle af Monicalum, Laure af Turinge [18]), Heyken [19]) af Rastilum, Olle af Æykælum, Bente af Meskælum, Niclis [20]) af Hætilum, Monne af Henos, Pawal olkonen, Jon [21]) Cupiasson, Niclis Monnasson [22]), Lauris [23]) Hellasson: oc fortæn skyldh [24]) at Kaytalabone gingo ofuer the fornempda Ramerke jn wppa Kutala [25]) boanna eghit oc hæfniædho [26]) met ræto vælde thet som thöm war gifuit till rætæ Kununx tæktæ gerdh [27]), oc thera forældræ hafdho [28]) hona fore thöm hæfniæt [29]) oc farit; ty dömpte jak wt fyritighi [30]) marker wtaf [31]) hvariom thera, som i thöm fornempdom [32]) bynom biggiæ, æpter thy som thesse siex [33]) oc træthighi fore mik witnadho, met thera sornum [34]) edhe, vppa setto Thinge jnnan Lampis, som ær Joan Monnasson [35]), Lauris af Monicalum, Nikke oc Caupi [36]) ther sama stad, Jon af Pawk [37]), Jon Husse [38]), Olle ther samma stadh, Laure Kana Pawalsson, Marte Hatunen, Symon af Kurckiiærfue, Michel [39]) oc Symon Bryti

---

kiæykiæ [12]) Meramæky [13]) ondan takin [14]) uskorna [15]) vara ineede withnadhe oc fulkompnadhe [16]) svornom [17]) Kraka [18]) Turingh [19]) Heiki [20]) Miko [21]) Jan [22]) Nikke Monasson [23]) Laure [24]) foreæskyldhe [25]) ramerken in oppa Katala [26]) hæfwiædhe [27]) ræktæ gordh [28]) hafdhe [29]) hæfwiæt [30]) dömpde jak ut fyri thighi [31]) af [32]) [detta ord är uteglömdt] [33]) sex [34]) swornom [35]) Monasson [36]) Caupe [37]) Palke [38]) Hasse [39]) Matte

ther sama stad, Magnus af Paciancallio [40]), Niclis [41]) oc Laure ther sama stad, Andres af Tiranolum, Melinaltu [42]) oc Jon ther sama stad, Jon af Nipalum; Paval [43]), Olle, Michel [44]) oc Laure ther samma stad, Matte Cvstisson [45]), Naske, Laure af Hawhialum; Matte, Magnus [46]), Magnus Thorkilsson, Laure Anundhsson [47]), Michel oc Jon ther sama stad; Jon af Ewos, Pædher ther sama stad, Niclis [48]) af Sankolum [49]), Olle af Porkolum, Michel oc Tawtoy [50]) ther sama stad, Henrik af Turinge [51]), Laure af Chodialum [52]), Peti af Syrghentaka [53]), Pawoy ther sama stad, Caupe Hænikaynen [54]), Olle Alpisson. Item kennis jak mik dömpt vt af hwariom thera fyrithighi mark [55]) fore thet at the hioldo [56]) enghte af kununx domp; Thesse vndan [57]) takne, som ær Anders Eskilsson, Jon Ingewaldsson, som domin hioldo [56]); oc forbiwdher iak hwariom widhr sins [58]) fyri thighi mark [55]) til kununx eensak, at optaren thöm hindra ællæ quæliæ vm the opta nempdæ jordhena oc ængh. Til hwilkis [59]) things mere witnisbyrdh hafuer iak mit insighle henght [60]) fore thetta breff. [Den 13 September 1374].

7.

Salubref å gods i Wialaby af Töfsala Socken.

1374.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, hvarest det förekommer med öfverskrift: *Mårten och Påwel Erikssons Sälje-Bref*

---

[40]) Pattancalljo [41]) Miko [42]) Wanolum melmalta [43]) Pawel [44]) Miko [45]) Tostesson [46]) Matte Magnusson [47]) Amundsson [48]) Miko [49]) Sarckolum [50]) Tuomoij [51]) Turingh [52]) Hodjalum [53]) Peti af Syrgijentaka [54]) Hæinisaijnen [55]) marker [56]) hulto [57]) ondan [58]) sine [59]) hvilko [60]) hengitt.

til Anders Garp, på deras Gods i Viaraby, för 60. *Mark. Tövesala* 1374. — En annan afskrift finnes uti förut omnämnde *Tilas* Samlingar. De få här förekommande afvikelserna äro nedanföre angifne.

Alla men thetta breff se ellæ höra, helssom vi, Marten Erixson ok Pavall min broder, æverdelica met gudi. Thet se allom mannom viterlicit, thesso breve nærvarande, at iak Marten och Pavall hafom latit skælicom manne, Andersse Garpp, vaart goz ii Viaraby [1]), met allom tillagom, nær ok fiærin, jnan gardz ok vtan, engo vndan thacno, ther thy sama goze aff alder haver tillhört, for sexthigi marker penningæ, hwilico som vit kyænnoms hava fulleleca opburit; ok fore thy affhendom vit os thet goz fornempdæ ok varom arvom ok tilvendom thet thöm förnemdæ Anders ok hans arvom till æverdelica ægho, met atto fastom ok niondæ forskæla manne, som æro: Bendicter ii Vægas, Atte ii Raimæ, Pavall Kööne [2]), Olaver Sole [3]), Gudmar Gudmarson, Magnus Martensson, Magnus Jhanenesson, Pavall Niclesson, ok forskælaman Ötin domare. Ther til vitnisbördh bidom vit goda men, Herra Niclis ii Tövesalo ok Melevaltæ ii Særkelax om thera jnsiglen, ok the æro hær föresat. Scriptum Tövesalo Anno Domini M:o CCC:o LXX:o quarto. Dominica proxima ante Theodorum Martirem. [Den 5 November 1374].

---

[1]) *Tilas:* Vialaby. [2]) Köine. [3]) Söle.

8.

Dombref på gods som Anders Garp köpt i Wialaby.

1380.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. Öfverskriften är: *Jöns Hindriksons Dombref på det gods, som Anders Garp köpt af Thomas i Vialaby.*

Thæt se allom mannom witirlikit, at jak, Jenis Hindzicosson, Konungx domp hafuandis a Bo Ionssons wæghnæ, oc jak, Kætil Olafson, Vndilaghman j Finlande, tha Jæppe Dyækn, foghote j Abo, hiolt Ræfstæ thing met Thöuesala snækkiolagh jnnan Paltauore, areno æpter gudz byrdh MCCCLXXX. vppa sancti Sighfridz dagh, Rördhis eet maal mellan Andr. Garp oc Thomas af Wialom vm eet jordha kööp, ther Andr. Garp aff Thomase kööpt hafdhe, j Wialaby liggiændis, fore CXX. mark: hwilkin Thomas aff Wialom saghde, at han honum enghte sit godz i Wialom salt hafdhe ællæ nokra pæninga vpburit, oc Andr. saghdhe, at han thet met ræt köp aff honum fangit hafdhe, oc sik vnder siin köpwitne loot, som ær Gudhmar domare, Jönis Hadrec, Jönis Gislason, Magnus Toronen, Raghualder aff Warisala, Ante af Rahnna: hvilke vm thet jordha köp fore ræfstene oc allo thinglaghino witnadho, saghdho oc sworo, at then fornempde Thomas loot vp met ræto kööp Andrise fornæmpde alt thet sama sit godz j Wialom met allom tillaghum, engom vndanskyldom, met sinom godhuilia fore CXX:ti (mark): oc Andris aff thöm pæningom wtgifuit hafdhe æpter Thomasa heto oc budhi LVIII. mark: först Ærneste van Dotzen XX.

mark, Biscop Hannuse XX. mark oc honum Thomase siælfuan XVIII. mark. Thættæ mal randzsakadho thæsse tolff, som tha j nempdenne sato, som ær Biorn Niclisson, Olaff Balk, Jönis Mariaiærue, Karl Alhontaka, Olaff Waltamainen, Jönis Rodzlax, Dan Renæbæltæ, Michel Killanen, Swen Wariadz, Olaff Warpasala, Olaff Asarne, Magnus Öuidzson, wtleto oc randzsakadho, at the fornempde köpewitnen alt ræt oc sant vm thet mal witnat oc sworit hafdho. Thy dömpdom wi the LXII. mark, som ater stodho, Thomase til vt aff And. Garp, æpter thera sex manna mæti som wit köpit waro, jnnan siæx wikur, widh hans XL. mark fore konunx domp oc siæx mark fore lagmanz domp. Til witnisbyrdh hafuum wi war jncighle hængt fore thættæ vart breff. [Den 15 Februari 1380].

9.

Frälse-Bref för Finke, å gods inom Åbo Biskopsdöme.

1381.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, der öfverskriften är: *Bo Jonssons Frihets-Bref för des Swen Finke på alla de gods, han härtill köpt eller fått i Åbo Biskops-döme, så at han derföre allenast skulle gjöra Kronan och honom tjenst: gifvit Hamneskär* 1381. — I kanten står antecknadt: *Ex Orig. Membr. ap. Dnum Warmholtz.*

Thet scal allom mannom witerlikt wara, at iac Bo Jonsson Drotze j Swerike, kennis oppenbarlika mæth thæsso mino opno brefue, at iac hafuer vnt oc gifuit thessom brefföraren, minom ælschelikom Swen, Finka, alt thet gothz han her til antiggia köpt ælla met ræt fangit haffuer af skatgildoghe

iordh, hwar thet hælzt ligger j Abo biscopsdöme, af allom arlikom scatwm alæghnom oc markagieldom, oc af allom thunga, lidhugt, löst oc frelst, swa at han scal minom herra konungenom oc cronnonne, oc mic a mins herra weghna ther aff thiænist göra: thy forbiudher iac allom minom fogatom oc æmbuthzmannom, hwa the hælzt nw æra ælla wardha konno, hardhlika, vither lythno, then forda Finka vm the iordh, han her til vndan scat mæth laghom fangit hafuer, nakraledhis hindra ælla qwælia, swa frampt han vil thet göra, som mic lyopht ær oc sik vtan sculd vita. Datum hampnesker, Anno Domini MCCCLXXX primo, in octavis corporis christi nostro sub sigillo, presentibus apposito in pendenti. [Den 20 Juni 1381].

10.

Salubref på en lott i Kettauaniemi uti Töfsala Socken.

1390.

Aftryckt efter original-brefvet förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Allom thöm som thetta breff höræ eller see helsar Jak olaff Matisson j Thöuesala sokn byggiande j ström kerlika met gudhi. Kennes jac thet met thesso mino nærwarande öpno breffue ath beskedhelikin man kortham af Helsingeby ther nw dödher ær gudh hans siæl hafui köpthe een fiærdhungh aff kettaua niemi liggiænde sunan til then winther wæghin som liggir mellan kallu oc kettaua niemi for VII mark den. aff minne swæræ katerina gud-

mars dotther aff kutkuma huilken for:d fiærdhungh aff kettaua niemi wär minne hustrv rætte fædherne Oc aff huilkom for:dom VII mark den. stod j geen obetalad · V mark den. fframdelis kom benkth krok oc kendis widh te sama fiærdhungh aff kettaua niemi oc the sama V mark den. huilka fornempda V mark den. Tha kennes jac mik fullelika hafua wpburit oc anamadh mic til handa swa at iac hanom takkar aff minne hustrv wegna katerina aff for:do beskedheliko manne benkth krok j godho redho epter bæggis wara godho atnoghio Thy aff hendher iac mic met minom arfuom oc minne hustrv oc henne arfuom oc hemolt gör beskedhelikom man benkth krok oc hans arfuom oc hans hustrv oc henne arfuom til æwerdheliko egho Oc ware thet swa som gud forbiudhe ath nokot eller alth aff ginge aff beskedhelikom man for:dom benkth krok Tha wilkorar iac mic oc til bindher met minom arfuom oc minne hustrv oc henne arfuom ath widher læggiæ for:de beskedheliko manne benkth krok eller hans arfuom hans hustrv eller henne arfuom swa godh engh j geen widh mina godha tro oc sannindh wthan alth argh eller töffringh Thesse tolff ware fasthe som er. lauris niclisson aff Wdrona(?) pedher j Weghas niclis Wananpoyka aff kaustia johan swensson aff hyllois magnus mesainen pedher j hyllois martin pimiæpaiusta niclis ther sama stadz. josse skyttæ j sannais sigge j kyrw niclis hynölæstæ oc matis koffuoynen Thil thæs breffs mere wisso oc böghre forwaringh tha bidhir iac hedherlikan man swni sunason hærædzhöfdhinge

at han henghi sith incigle for thetta breff til witnisbyrd Scrifuit j thöuesala arom æpter gudz byrd tusand *tryhundrat* *) oc niotighi aar fyrsta sunnodagh epter paska dagh. [Den 10 April 1390].

11.

Fastebref på Sandnäs i Karis Socken.

1392.

Aftryckt efter originalet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Thet see allom mannom witerlikit Swa thöm som æpterkomande æra swasom thöm nw æra nærwarande at Jak olaff Ingason J rösundom kennes met thesso mino nærwarande opno brefue mik hafua sköt skælat ok fast gjort thet Jorthaköp gesta cristin min syslinga fore threm arom met skælikom manne niclisse Ingason giort hafthe swa at förnempde niclis Ingason skal hafua allan henna ægholot j sandanes liggiande j karisa sokn swa som ær II skatmarc enom fierthung minna fore XXX marc penninga æpter thy gamalt ok fornt tall warit hafwer ok ena koo, hwilka penninga hon kændes fore mik ok flerom synom winum fullelika hafua vpburit bæthe æpter niclisa wilia ok sinom tha hon mik ther vmbadh at jak thet förnempda gothz aa henna weghna vnder förnempda niclis fasta skulde j nærwaru gotha manna som ær hannus skrædare pæther remaslaghare ok flera gotha manna, Æpter thy tha sköter jak ok

*) Tillskrifvit i kanten af en sednare hand.

fastar thet vndir niclis ok hans arfua vndan cristine oc henna arfwm met XII mannom som ær Jon nempdaman, andris göter, olwer öthstenson, olaff sigwithson lauris j horsabek andris billaarfue clæmetter akylom jon ragnason Aun j furaby jon a brethaslæt lauris stætia, ok halden i Horsabek, ok lathom förnempda niclis ok hans arfua fore os ok warom arfwm quittan læthughan ok allalethis lösan wm the förnempdo penninga, til witerlse ok mere visso nw mæn jak ey jncighle hafwer tha bethis jak skælikx manz incighle röthkers ingasons vnderlaghmanz j Nylande, ok thet ær hær fore hænght til witnisbyrth Scriptum Kariis Anno domini M:o CCC:o XC secundo feria tercia proxima ante natiuitatem beate marie virginis. [Den 3 September 1392].

Rutger Ingesons sigill finnes ännu väl bibehållet.

12.

Frälse-Bref för Hannus Olafsson och Olof Niklisson.

1396.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. Öfverskriften är derstädes: *Rid. Karl Ulfsons af Topta Frelse-Bref för Hannus Olafson och Olaf Niclisson: gifvit Sekierne 1396. Torsd. för Midfast.* I marginalen finnes autecknadt: *Ex Orig. Membr. ap. Dnum Warmholtz.*

Thet skal allom viterlicht wara, thetta breff höra æller se, at iac Karl Wlfson aff Thyptom, Riddare oc höfuitzman jnnan Wiborg, thenna vnga men, hannus Olafson oc Olaff Niclisson, fore thera fædher oc forældra thiænist skuld, the Rikeno ij Suerike oc thenna herskapeno oc höfuitzmannom ij Vijborg göra oc giort hafua: thy taker iac thenna för-

nempda wnga men, hannus oc olaff, ij kronone frelsse, them oc thera affödho ræt frelsse halda, hafua oc nyta, som andre frelsis men hafua ii Rikeno ii Suerike. thil stadfestilse henger iac mit incigle fore thetta breff. Scriptum Sekierne [*Sekierue?*, Säkjärwi] Anno Domini M CCC nonagesimo sexto feria quinta proxima ante dominicam Letare. [Den 9 Mars 1396].

Under dokumentet finnes Carl Ulfssons sigill aftecknadt.

13.

Salubref på Löpö i Töfsala Socken.

1402.

Aftryckt efter original-brefvet förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Alla the thetta breff höra eller see helsom wj magnus martensson i wegas oc luci björns dotter miin ælskelik hustrv æuerdelika met Gudhi oc kennompns wj met thesso varo opno brefue os hafua saalt ærlikom manne thessom næruarende breffuisare herra niclissa korke riddare alt vart godsz som wj i löpö liggiande attom som ær fæm skat mark hwilkit mine hustrv rætta fæderne war oc een trydiung aff fæm skat markom som wj köptom aff paul ionnason olafps grönins magh. oc ena siættungx skat mark som iac fik aff olafps grönins systerson gudwaster. hwilkit iac fornempde magnus gaff mith rætta fæderne fore liggiande i wierby. thetta fornempda godsz hafuom wi saalt thessom næruarende herra niclissa korke fore vara beggias nötarfpt oc nytta sculd och met alla vara barna minne oc wilia fore

atta-

attatighi mark i redhom pæningom oc os allaledis til fulnadh wæl beredhe oc swa at hwaria siw mark göra ena lödögha mark thy affhændom wi os for:de magnus oc luci oc war barn oc vara arfua oc oplathom thessom forscrifna herra niclissa Korke riddare oc hans arfuom thetta fornempda godz i löpö liggiande met watho oc thorro nærby eller fiærre engo vndan taghno som ther hafuer af alder til lighadh. oc til bindhom wi os for:de magnus oc luci oc vara arfua thessom forscreffuen herra niclissa Korke riddare oc hans arfuom thetta fornempda köp staducht oc fast til hallande vtan aft archt eller æpter talan oc oplathom wi magnus oc luci oc vara arfua thetta godz ganskelika fra os oc varom arfuom thessom forscrefuen herra niclissa oc hans arfuom til æuerdelika ægho oc os alder i nogra handha matho i geen kallande eller aterlösande æpter thet at wi eller var barn ey jnzigle hafuom for vtan ake magnusson vaar ælskelik son borghare i Abo tha bedoms wi oc wara ælskelika söner met os til ene mere visso oc högre stadfestilsze som ær birger i vegas oc jönis i löpö herman magnusson godha manna jnzigle som ær svni svnason hærishöfdinge i töwissala oc nisse röfuare met wars sons inzigle ake magnussons for thetta breff hængiascullande til vitnisbördh Datum abo anno Domini millesimo CD:o secundo Die sancti martini. [Den 11 Nov. 1402].

Under dokumentet finnas trenne väl bibehållna sigill.

14.

Räfstetings Dom om gods i Liuskala by.

1405.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Wi sten bosson Riddare höghborens första. oc nadhux herra konungh Erics dom ofuer österlandin j thetta sin jnne hafuande Clauus flæmigh Riddare oc laghman a for:da herras nadh kænnomps at tha wi ræffsta thing hioldom met almoghan aff wæmo oc wirmo sokn j lankisby j wyrdeliks herra oc andeliks fadhers herra biörns met gudz nadh biscopp jnnan abo ærliks manz herra jussa Duwa hofmæstare jönis andrisson oc flere godha manna nærwaru tha kærde pæter thyzsche til inga brun om eth goz. liggiande j liuskalaby huilkit hanom wndan dömdis æpter thenna tholff manna ranzakan oc edh i ræfstinne sato. som ær karll alontaka jönis kætilsson olaff hafra korn niclis röfuare olaff boosson jacob benctsson Dan aff Ræukes lauris aff korpula lauris aff putala olaff hirfwu ante laukosson oc lauris kasurj oc æpter thet wi hanom jordena wndan dömdom tha dömdom wi oc for:da Jnga brun. sina pæninga. j gen. aff peter thyzska oc hans arffuom swa manga han ther fore gifuit hafde oc aa kostwarth. æpter XII manna edhe. widh sina XL marker fore konux domen oc VI marcer fore laghmanz domen jnnan siæx wikur til mere visso hængiom wi war Jncigle fore thetta breff Datum anno domini MCDV:o feria quinta proxima post epyphanie domini in testimonium premissorum. [Den 8 Jan. 1405].

Tvenne väl bibehållna sigill finnas qvar vid dokumentet.

15.

Räfstetings Dom öfver ett gods i Winkkilä by.

1405.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4; har der till öfverskrift: *Sten Bosons Dom, ang:de Påwel Karpelans Gods i Winkelä. 1405. Tisd. eft. 13. Jan.* — Uti samma band finnes én annan, något afvikande afskrift, ur hvilket de vigtigaste olikheterna äro här nedan upptagne såsom noter.

Wj Sten Bosson Riddare, högborns Första oc nadhux Herra Konung Eriks dhom offuer österlandhin j thetta sin jnne haffwande, Claus Flæmink, Riddare oc Lagman aa for:de Herras nadh, Kænumps, at tha wj Ræfsta tingh hiölde met almogin aff Wemo och Wirmo sokn oc j Lankissa by, j wyrdhelix herra oc andeliks fadhers, Herra Björns, met Gudz nadh Biscopp jnnan Abo, ærliks mans, Herra Jussa Duwa hofmester, Iöns Anderssons oc flera godha manna nærwara; Tha kærde Magnus Winkele vppo Pawel Karppelaynen vm et godz j Winkela by: oc tha scödhz thet til the XII. i Ræfstene sotho, som ær Niclis Röffar, Iöns Kædilsson, Olaff boosson, Karll Alintaka, Olaff Haffuerkorn, Iacob bentsson, Dan Raykusta Lauris Korpola, Lauris Putola, Olaff hirwo, Anthe Lankasson [1]) oc Lauris Kassuri [2]) thet the sculde ranzake, huru ther vm woro, vm pawæl haffde ræth till thet godz æller for:da Magnus. Tha ranzakade the thet swa, at for:da Pawal haffde thet for:de godz i Winkele laglika oc rættalika fangit; oc æpter the for:da XII. witna oc Ranzakan oc edhe, tha dömom [3]) wi then for:da Pawal siit godz sta-

[1]) Laukosson [2]) Kassari [3]) dömdom

duch oc fast at holde, oc forbiudhom wi thet for:da gotz i Winkela by hindra æller quælia, widher thera XL. marc. for konunx dom oc VI. marc. for lagmans dom: oc tiil mera wissa oc witnisbördh, tha hengom wj war inczigel for thetta breff. Datum anno Domini M. CD:o V:o feria secunda infra octauas [1]) epyphanie domini in testimonium premissorum. [Den 12 Januari 1405].

16.

Räfstetings Dom öfver tvenne gods i Sääksmäki och Saaris.

1405.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Wi jönis andirsson höghborens första ok nadhoghx herra Konungh Eriks Dom ofuer halft tauista Landh j thetta sin jnnehafuande, Clauus flæming ryddare oc laghman ofuer österlandh aa for:da herras nadh. kænnomps at tha wi ræfstathingh hioldom met almoghanom aff kulsiæla. pælkena. saaris. oc sexmeki sokn. j woipala by j wirdheligx herra oc andelikx fadhirs herra biorn met gudz nadh biscopp j aabo. ærligha manna herra jusse Duwa hofmæster herra stens bossons ryddare, oc flere godha manna nærwaro, tha kærdhe momosin poyca ok brodhirs sons dotter margeth. til haquon knutsson wm tw godz ligiande j liatula j sexmeke oc j solbergha j saris swa at thenne tw godz sculde wara olaghlica wndan them komen hwilket thæsse XII j rættenom sato. som ær andirs j

1) octauam

salu. lauris j saris. jönis anaialast heiche lumya. jönis vrdialast, olaff nakkialast, jwrua thomasson. olaff surepokke. magnus vsskelest. heiche pakanen. lauris mentinpoyca. oc andirs aff kantakyla, ranzsakadhe oc epter sworo at lauris widhicason hafdhe thenna tw for:da godz skælica oc laghlica fangit, swa at han fik solbergha for annat godz met rætto skiptæ, oc j liatula for skæligha pæninga sommo. j hwilko summo enchte aterstodh wtan fæm marcer pæninga, nw epter thet at swa war witnat oc engin mot nempdinne wædhia wilde tildömom wj haquon knutsson ok hans arfuum for:da godz ok marghet til the fæm marcer j geen stodho aff haquon oc forbiudom nokon man thæssen godz eptermeer hindra. ælla quælia widher hans fyretighi marcer for konungx domen ok VI. marcer for laghmanz dom til thæssens breff meere wisso, ok höghre bewaringh hængiom wi war jncighle witerlica for thetta breff Datum Sexmeke Anno Domini M:o. Quadringentesimo quinto Die beate scolastice virginis gloriose. [Den 10 Februari 1405].

Tvenne väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

12.

Räfstetings Dom öfver Vadios Hemman.

1405.

Aftryckt efter original permebrefvet i kongl. riksarkivet. — En afskrift förekommer uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Vi sten boson riddare höghburens förstæ ok nadhux herræ konungh eriks Dom ofwer östherlandhen j thetthæ sin jnne hawandhe. Clawus flæmingh riddher ok lagman ther samastaz a forn:de herræs nadh,

kænnomps at tha wi ræfstæ thingh hioldhom met almoghen aff reso rymæthæ ok karuatho sokn j wyrdhelix herræ oc andelix fadhers herræ biorns met gudz nadh. biscop j abo ærlix manz herræ jonis Dwæ homestare jonis andrissons oc flere godha manna næruaru Tha kerdhe olaf pyhænsw met sin kompan til kortham om vadios goz swa at thet var olaghlika vndan hanom gangit hwilkit thesse XII j nemdinne satho som ær philpus karlsson. swen laurisson. lauris syltho. niclis pæhænemi. jnge mælkælæ. niclis kynthæiæ. michel stwth. lauris verason. hannus suthare. andris santhalax. jonis karistalax. oc henric bakare. vithnadho oc epter suoro at kortham hafde thet forn:de goz laghlikæ fanghit oc enghin mot nemdinne vædiæ vildhe tha dömdhom wi forn:de korthamme vadios goz stadhukth oc fast ohindradt fore huariom manne vidh hans XL marker fore konunx dom oc VI marker laghmanz dom thil mere visso oc vithnisbyrdh hengiom wi war jncigle fore thettæ breff Datum anno Domini M:oCD:oV feria quarta post Dominicam Letare jn testimonium premissorum. [Den 1 April 1405].

Under dokumentet finnes Clas Flemings sigill, väl bibehållet. Det andra är bortfallet.

18.

Räfstetings Dom uppå gods i Haiais By.

1405.

Aftryckt efter originalet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Wi iönis andrisson, högborens första oc nadhux herræ konungh erics dom j thetta sin jnne hafuande Clawus flæmingh, riddar, laghman thær

sama stadh a fornempdha herræs nadh, kennomps at tha wi ræfsta thingh hioldom met almoghen. j abo aff karuattho, rymittala, oc reso sokn j wördeliks-herræ oc andeliks fadhers herræ biörns met Gudz nadh biscop jnnan abo, ærliks mans herræ iussa dwæ hofmester och flera ghoda manna nærwaru Tha kærdhe iönis andrisson til korth gardz, vm sit fædherne j hayos by, swa at thet war olaghlika vndan hanom gangit vtan lagh eller ræth hwilkit thessæ tolf j ræfstinne satho som ær philpus karlsson, swen kurala, lauris sylto, niclis pahaloneme, inge melkela, niclis kyntæiæ, michel stwt, lauris werasson, hannus sutare, ante sandalax, iohannes karistolax, oc henric bakare, ransakadho witnadhe oc sworo, at swa sant war, oc enghen mothe nempdinne wædhia vilde Tha dömdom wi forn:da Jönis sit ræthæ fædherne ij geen swa mykit thet ær j hayos by ohindrat widh huars manz XL. marcer fore konungs domen, oc VI marcer fore lagmanz domen, Til mere wisso hengiom wi war jncigle fore thetta breff, Datum anno domini M:o CDquinto Sabbato ante dominicam judica jn testimonium premissorum. [Den 4 April 1405].

Jonas Anderssons och Clas Flemings sigill finnas, väl bibehållna, under handlingen.

19.

Utmätning å en fjerdedel af ett hemman i Liuskallio by.

1406.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Witherlikit vari thet allom mannom som thættæ breff höræ eller see ath jak jönes Diækn vndher-

laghman aff her clauus flæmings weghnæ war vppa ena stæmpno j wirmo sokn aret æpther gudz byrdh tusandh fyrahundrat vppa siætthe aar annan daghin æpther sancta margareta dagh tha ræknadhe jnge brwn thet han hafdhe kostwart vppa pæthers tyzska godz j liwskallioby siwtighi marker pænniga for hwilka fornempda pænniga thesse godhe mæn som her æpther screfne staa som ær andris kaponen olaf kælænpoyca thomas tywanen paual ladenpoyca jaop parsia andris lempiskallio jaop parse magher henrik wina laurens kasuri olaff korpolaynen oc olaff liwskallio skattadho fraa pæther tyzska een fiærdungh aff hans fasta godz j liwskallioby met allom tillaghom som ther tilliggia oc aff aldher tilligat hafwa enghom vndan taknom oc antwordade jnge brwn for the forsagdha siwtighi marker pænniga swasom honom war til dömpt j hofmestarens nærwaru. Thil thesses brefs meræ wisso oc witnisbördh hængher jak mith jncigle fore thættæ breff Screffwit j liwskallio vm sama daghin som för ær sacht. [Den 21 Juli 1406].

Under handlingen finnes Jöns Diæknes sigill väl bibehållit.

20.

Salubref på ett gods i Kulla, uti Finströms Socken på Åland.

1406.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Thæt skal allum mannum viterlikit vara. som thætta breff se. höra ællir læsa at wi gunnar andirson oc kristin kætilbiörnsdotter badhin hioon. kænnumps oppenbara met thæsso varo brefue haua vnt

oc oplatidh met vilia oc beradhna modhe j rætto köpe bæggias wara gotz j kulla vidh berström j finnaström sokn. som ær nighio markaskattir jordh met husum akir oc æng oc allum tillaghum j wato oc thorro vtan allo tilskildo som the gotze aff allir tillighat hauir, hedhirlikum manne herra hinzo kirkio herra j finnaström fore fyritighi marcer oc fæm marcer swænska pæninger stokholm mynt somlika pæninger j godhum værdhorum æpter wara atnöghian. hwilkit jordhagotz wi forscripna hion gunnar oc kristin afhændum os oc varum arfuum oc andrum varum vinum oc frændum hwilke hæltz the kunno vara. oc hemollum oc tilægnum thet forscripna gotz j kulla. fornæmpda herra hinzo oc hans arfwm ælla vinum til æuærdhelike ægho met rætte oc laghlike skötning vidh finnaström kirkio met tolf fasta som hær æpter næmpnas jap pedharson jenis törkilson magnus thorason jenis staaluæg. magnus rib. eric litzle olaf pædharson. nisse gök michial gesoson kætil asmundason nisse olafson oc eliff abiörnason oc trattande forskælamannenum jenis pædharson Item wi forscripne fastamæn kænnumps oc sæghium vppa vara godha tro oc sannind at forscripna kristin hauer sith gotz olukkat oc otrughat saalt forscripna herra hinzo Scrifuat arum æpter gudz byrdh M:oCD:oVI:o vppa sancti johannis ewangeliste dagh til thæs mere visso oc bætre foruarning bedhums wi hedhirlika manna insighle herra magnus j hamarland herra mattis j jumalum oc olaf andirson j quadhabolstat hængiande for thætta breff. [Den 27 December 1406].

Trenne väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

21.

Padis klosters Salubref på egendomar uti Kyrkslätt och Ingå Socknar.

1407.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Wy broder Johan abbth to pades des orden von Cithias don witlik allen crystenen luden vnde bekennen openbar Dat wy na rade vnnd met vullebort vnses menen conuentes hebben vorkoft redelyken vnnd up laten in dessem iegnenwordighen breue deme erwerdighen heren her thorrd bundhæ ryddere al vnse ghut dat wy vnd vnse couent hadden in nylande in den soken to kirkyosleth vnd to ingha mit aller to behöringhe na vt wisinghe vnser breue welke breue wy hebben gheantwordet her thorrd bundhæ ridder vorbenomet vor LXXX mark righes to besittende vnd to brukende to ewighen tiden sunder hinder edder ienegherleye ansprake vnser nakömelinghe also wy vnd vnse couent dat vorbenomede ghut beseten hebben beth to desser tit to eyner tuchnisse desser sake hebbe wy vnse ingheseghel myt dem ingheseghel vnses couentes vor dessen bref ghehanghen de ghescreuen is na godes bort dusent verhundert iar in dem seuenden iare up sunte Johan baptisten dach. [Den 24 Juni 1407].

Konventets sigill är bibehållit under dokumentet, ehuru litet skadadt.

22.

Frälsebref för Nils Tawast.

1407.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd, 4, hvarest det har öfverskriften: *K. Erics af Pomern Frälse-Bref för Nils Tawast, gifvit Åbo d. 7 Sept. 1407.* — I kanten står anteckuadt: *Ex orig. Membr. apud D. Warmholtz.*

Wj Eric, met Gutz nath Danmarks, Sueriges, Norges, Wændes oc Gotes Konung oc Hertuge j pomeran: göre witerlicbt met thætta wart opne breff, at fore thiænist oc troscap, som thenne brefförere, Nisse Tafest, war ælskelich thiænere oss oc Riget her til giort hafuer, oc æn hær efter trolige göre scal, so længe han lefuer, Epter sinn yterste macht, Tha hafue wi wnt oc gifuit honum oc hans afkommande oc Rætta Arwinge, wppa sigh oc sit gotz, som han nw Rættelighe ægher, j alle mato, so dana friihet oc frælsse, som andre ware frælsismæn i Riget Rættelige nyta oc hafua, met so dana wilkor, at han, hans afkomande oc arwinga j therra lifdagæ ware ferthuge met harnisk oc wærio til war oc Rigesins thiænist, Epter thy som Rigesins laghbok wtuisar. Thy forbiuthe wj alle ware fogethe oc æmbitzmæn oc alle andræ eeho the hælst ære, forda Nissa Tafest hær a mot at vmache eller vforrætta vnder war hæfnd. Datum Abo Anno Domini Millesimo Quadringentesimo septimo, mensis Decembris die VII, nostro sub secreto presentibus appenso. [Den 7 December 1407].

23.

Frälsebref för Paul Karpelan.

1407.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, hvarest det har öfverskriften: *FrelsesBref för Påual Karpeläne. Dat. åbo d. 7 Dec. 1407.* — I kanten står antecknadt: *Ex orig. membr. Cent. D:ni Carpelan 1766.*

Wj Eric met gutz nåth Danmarks, sweriges, Norges, Wendes oc Götes Konung óc Hærtug j Pomeræn, görre witerlichet met thettæ wårt öpne breff, at föræ thiænist oc troscap, som thænne brefförerre, wår ælschelik thiænerre Påual Karpelæne, oss oc Riget her til giort hafuer, oc æn her epter troligen görre scal so længe han lefuer æpter siin yterste macht, Thå hafue wi wnt oc gifuit honom oc hans afkomande oc rætta ärwinge vppå sik oc sinn gotz, som han nw rättelige ægher j alle måto, so dana friihet oc frælsse, som andre våre frælsismæn ii Riget rættelige nyta oc hafua, met sodana förordh oc wilkor, at han, hans afkommande oc ärwinga j thera lifdagha ware ferthæge met harnisk oc wærio til wår oc Rigesins thiænist, epter thy som Rigesins laghbok wtuisar. Thy förbiuthe wi alle wårre fogethe oc æmbitzmæn oc alle andre, ee ho the hælst ærre, förnempda Påual Karpelæne hær æmot at vmache eller vförrætta vnder wår hæfnd. Datum Abo Anno Domini Millesimo quadringentesimo septimo, mense decembris, die VII. nostro sub secreto, presentibus appenso. [Den 7 December 1407].

24.

Försäljning af hemmansdelar i Liuskallio by.

1409.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift förefinnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Witherlikit wari allom thöm thætta bref see, læsa, æller höra læsit at Jak niklis benktson pædhars tyzskis maagher kænnis met tæzso mino nærwarandhe vpno brefwe hafwa salt met minna hustrv samtykio ok godhwilia elena, forenæmpda pædhars tyzskis systher, fraan mik ok minom arfwm biskedhelikom manne inge brvn ok hans arfwm min andeel til æwærdeliko ægho ligiande j liwskalio by j Wirmo sokn met allom tillaghom jngo vndantakno fore eena mark ok trætighi redha pæninga j swa dana mynt at tighio mark göra eena lödhugha mark hulka forenæmpda pæninga forenæmpde inge brvn mik til takka ok godha noyio betalat hafwer til mere witne ok witnisbyrdh hænger iak mit incigle fore thetta bref Scrifwat j Stokholm aarvm æpther gudz byrdh M:o CD:o IX:o wm alla hælghona dagh. [Den 1 Nov. 1409].

Niklis Benktsons sigill finnes qvar under dokumentet.

25.

Salubref å gods i Wiala by af Koskis Socken.

1410.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 3, hvarest öfverskriften är: *Arf efter Jusse Nykominson i Wialaby i Koskis Sokn såldt til Niclis Tauist för 5o m:k Pgr gåfne i Åbo.*

Thet wari allom mannom witherlikit ok kunnocht, som thettæ breff höræ eller se, ath jak Ni-

clis Kruselok oc min hustro Cicelia Laurens Flæmings dotther, kennomps openbara met thetta wart opit breff, swa fore epter komandom, som nw nærwarandhom, os hafwa salth oc vpantwardat, met bæggis warom friom godhom wilia, met frændhæ radh, samtykkio oc kerleek, alla the iordh oc ægha deel, som min hustrv met arff fik æpter Jusse Nykominsson i Vialaby i Koskis sokn, biskedelikom manne, Niclis Tauist, meth hws, iordh, aker, ængh, skogh, fiske watn, nær by oc fiærre, engo vndan takno, som thy godze aff aldher tilligath hafuer ok nw tilhöræ kan, fore fæmtighi marc peninga, som nw gænght ok giæfth ær i Abo, hwilka wi fullelika epter warum eghnom wilia hafwm vpburit, anamat oc vntfangit, swat os wel nöghiar. Thy afhændhom wi os fornempde godz oc æghadeel aff warum arfwm, til eghnom thet oc hemolt görum fornempde Niclis Tauest oc hans arfwm til æwerdelika ægho. Ok ware thet swa, som Gudh forbiudhe, at honom thet godz eller ægha deel afginge, nokod eller alt; Tha til bindhom wi os oc wara arfwa, honom eller hans arfwm widherlæggia swa goth godz jnnan siex wikur, widh ware godha troo. Til thesses brefs meræ wisso ok witnisbördh, hængher jac mith jncigle, oc bidher jak godha mæn, Juncker Jordan ok Hemmingh Andrisson, at the hængia thera jncigle met mino, for thættæ breff. Scriptum Abo, Anno Domini M:o CD:o X:o. Dominica proxima post festum beate Dorathee virginis et martiris. [Den 9 Febr. 1410.]

26.

Salubref å gods i Parikkala inom Lampis Socken.

1410.

Efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas i *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

For allom them som thettæ breff höræ eller see bekennomps wj walborgh ok gertrud systhræ olaffs dötthre aff ethola met thesso waro öpno brefue swa fore epterkomandom som nw nærwarandhom os hafwa met wilia ok beradhno modhe salth biskedelikom manne niclis tauest allan war æghodeel ok rætheet jnnan parikalaby liggende i lampis sokn swasom wi ærfdhom epter hustrv lucia i parikala met akrom ok ænghiom skoghom ok fiskewatnom nær bynom ok fiærre i wato ok i torro næmpdo ok onæmpdo met allom tillaghom som ther til aff aldher ligath hafwa enghom vndan taknom fore twa marker ok tighw epter redha pænniga tholikit mynt som nw i abo gaar huilka pænnigha han hafuer os wel betalat epter warom eghnom wilia til fulle nöghia ok fore thy afhændom wi alt thet forn:de ærfdha godzet epter hustrv lucia i parikala vndan os ok warom arfwm ok eghnom vplathom ok hemolom vndher forn:de niclis tauest ok hans arfwm thil æuerdhelika ægho Thil thesses brefs mera visso ok witnisbördh bidhiom wi biskedelika mæn lauris radh wan magh ok iönis ingonen bymæn i abo at the hænghia thera jncigle fore thættæ breff mædhan wi sielff eyg incigle hafwm Scriptum abo anno Domini M:oCD:odecimo sab-

bato ante festum natiuitatis beati iohannis baptiste. [Den 21 Juni 1410].

Tvénne väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

27.

Arfskifte om Porkola Hemman.

1411.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Thet ware allom witherlighit som thettæ breff höræ eller se at Jak olaff flögh kennis met thetta mit opit breff at, thet skipthe oc köp, marten Diegn och myn modher cristin eskils Dotter giort hafua wm mins brodhers fædherne oc mith, oc wm thera eghin ægho deel j porkola thet wil jak oc skal oc myn brodher met mik fast, stadukt oc obrutzlighit haldha. vidher myn tro och sannend, vtan alt arght swa at hwatzske jak eller myn brodher hafue ther til ythermeer tiltalan vm for:da godz epther thenne thiid dagh oc stundh, thy at jak hafuer fult a bæggiæs wara wægnæ vntfangit a marten til nöghia til thessins breff mera wisso oc högræ bewaring, bedhis jak ærligx mandz jncigle her niclis olafsons ok godha manna haqon knutzsons oc waldemar Diegns ffor thettæ breff thy iak eig siælffuer jncigle ægher Scriffuit vpa tauesta hws areno epther gudz byrd M:o CD:oXI:o Dominica qua cantatur quasimodo geniti. [Den 19 April 1411].

Niklas Olofssons och Hakon Knutssons sigiller finnas qvar under dokumentet.

28.

28.

Porkola hemman utbytes mot ett annat i Melola by i Hattula.

1411.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. Öfverskriften är derstädes: *Martin Diekn och hans hustru Christina byta Jord med Nils Tavast, så at de gifva honom al deras Ägodel i Porkola emot al hans del i Melola by oc 10 mark Svenska Penningar så goda at 6 mark gjorde en lödig mark.* — I kanten står antecknadt: *Ex Orig. Membr. nob. D:ni Warmholtz.*

Thet ware allom witherlighit, oc kunnokt, som thettæ breff höræ eller se, at Jak Marten Diegn, oc myn husfrw Cristin, kennomps met thesso waro opno breffue, oss met bæggiæs wara Ja oc godhom wilia, oc met frændhæ Raadh oc sampthykt, hafuæ giort mædh beskedelighom manne, warom godha wen, Niclis Tauest, eth witherlighit oc skællighit Jordha skipthe, j swa matho, at wi hafwom honom wnt oc vplatit allan waan æghæ deel j Porkola, oc swa allan thæn æghæ deel Olaff Flögh ther athe epther sin fadher, met hws, jordh, aker, ængh, skoghom, fiskewatnom, qwærnom, qwærnastadhom, nær by oc fiærre, j wato oc torro, eingho wndantagno, næmpdo eller onæmpdo, som thy godze oc jordh, aff aldher, tillighat hafuer oc nw tilhöræ kan. Ther a mooth vppantwardadhe oss Niclis Tauest sith fædherne swa mykit han j Melola by atte, liggiændhe j Hattala sokn, met allo thy the tilhörir, nær oc fiærre, eingho vndantagno, oc gaff oss ther til tio marc Swenska pæninger, swa dana mynt, at VI marc Swænske göræ ena lödhogho: hwilkit godz oc pæ-

ninger wi hafwm fulleligha vntffangit oc anamat, allaledhis epter warom egnom wilia til nöghiæ: Thy affhændom wi oss oc warom arffwom for:da van ægho deel j Porkala, tilegnom honom oc hemult görom Niclis Tauest oc hans arffwm til æwerdheligha ægho, swa at han oc hans arffwa magho thessa godze styra, radha, skipta, gifua oc allom lundhom sik til godho wænda, som them bæzst thækkis, ohindhradha oc oqwalde ffor oss oc warom arffwm, oc ffor hwariom manne a waro wægnæ epther thenne tiidh, dagh oc stundh. Hændhe thet oc swa, som Gud fforbyudhe, ath thetta godz for:da, noghot eller alt, Niclis eller hans arffwm affginghe met lagh eller doom, tilbindhom wi oss oc wara arffwa, honom eller hans arffwm swa got godz widherlæggiæ, j swa godho læghe oc ssom swa mykit arlighit affgiæld affgaar, jnnan VI vikur næst epter komande æræ, widher wara godha troo oc sannend, vtan alt arght, oc giffwom wi hæredzhöfdhinghenom fulla makt oc waldh, thættæ godz for:da fastffara, nar niclis Tauest eller hans wissa budh ther ffasto a bedhis. Til mero wisso oc witnisbyrdh bedhomps wi ærligx mandz incigle, her niclis olafsons, oc ther til thesso godho manna, Haquon Knutzsons oc Waldemar Diegns met waro egno, ffor thætta breff. Scriffuit wppa Tauesta hws, areno epther gudz byrdh M:o CD:o XI:o Dominica qua cantatur quasi modo geniti. [Den 19 April 1411].

29.

Salubref å gods i Liuskallio by i Wirmo Socken.

1412.

Efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 3

Allæ the ther thetta Breff höra æller See scal thet witterlikit wara. thet jach Jngebrwn. Borgare j Stokholm. Bekennis thet met mino nærwarande tæsso opno brefwe. mik haffwa saalt ærlikom och beskedelikom manne Swa som ær herra andris thome. kirkiö herra j ærwrobommine. mit godss liggiande i liwskallio by i wirmo sokn i watho oc i torro nærby ok fierran met allom tillaghom som aff alder warit haffwer ængho vndan takno vtan thé ænghenar ther samastadss mik pantsatta ærw. fore fyra hundrad mark ogh thyo alna yperst cledhe j hwilko köpe han mik bæreth haffwer siwtighi mark ogh tw hundrad mark. the andra forːda pennigha Scal han mik giffwa j thetta aar. som nw ær jnne j Stokholm i abooska mynt swa got mynth at thyo mark göra æna lödhoga mark wtan alt hielparædhe ok i godho nöghio. ffor hwan sculd aff hender jach mik ok minom arffwom thetta forːda godss och lather iak thet forsagdha. herra andrisse ok hanss arffwom til ærwerdelika ægho Til witnisbyrdh tha waro tesse bæskedelike mæn ther offwer tha thetta war giort först olawer ræye och olaff laffela. ogh olaff næmpdeman sidhan ær thet ok flærom witterlikit ther samastadss Til mæra wisso ogh höghre forwaringh tha hængher jach mit incigle fore thetta breff Scriffwat j ærwrobommine Arom æpther gwdss byrdh Mːoquadringente-

simo XII:o dagen fore palm synnodagh. [Den 26 Mars 1412].

30.

Soini hemman i Reso utbytes emot ett annat i Nyland.

1413.

Efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Alla the thetta breff höræ æller see kungiör jak clawus lydhekæson hæradhzhöfdhinge j masco hærædh at Wibrudh kortham hawer vpburit fulla pæningæ fore sinne husfrw fædherne jngeburghæ j nylandhe ok fornögdhe hennæ et godz i sin liffs thimæ som heter soynis godz liggiænde i reso sökn. fore hennæ fasta fæderne til æwerdelighæ ægho sua vithna ok thennæ tolff matis kuritula matis kyllyvaha peder dan henric kurithw matis laulays olaf pilconpoica jonne lolawore jaop kaukoys andris kelhoys olaf kynismæki junka junitalasta ok olaf pædhersson thy dömir jak hennæ thet forn:do soynis godz til j swa dana matthæ at ware annat godzeth bætre thet j nylandhe ligger æller thet j resæ tha scal hustrw Jngeborgh ok korthams barn sik læthæ atnöghiæ huat siæx theræ vener thöm j mællæn sighiæ. huilkith godzeth andro scal tilbötæ antighiæ met löso æller fastho Til mere visso sæthir jak mit jncigle fore thettæ breff Scriptum mascho anno Domini M:o-CD:oXIII:o feria sexta proxima post festum beati martini episcopi et confessoris. [Den 17 November 1413].

Claus Lydekessons sigill är bibehållit under handlingen.

31.

Arrende å Yleweti, Sattula och Taipale inom Birkkala Socken.

1414.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, hvarest det har öfverskriften: *Biskopen Magnus och Capitlet i Åbo uplåta til Sune Thorgilson, Hemming Höna och Jöns af Kaukoyla 3 krokar Jord i Ylleweti, Sattula och Taypala i Birkala Sokn, för 8 mark Pgr samt kost och öl, när Biskopen eller någon å hans vägnar komme til dem, och första en resa från Sastamala til Lammas.* — I kanten står tecknadt: *Ex orig. Membr. D:ni Warmholtz.*

Wi Magnus, met Gudz nadh Biskop j Abo oc Capitulum samastadh, Kænnomps wpenbara met thæsso waro wpno breffue, at wi hafuum sat oc skipat thæssom brefförarom, Swna Thorgilson, Hæminge Höna oc Jönis aff Kaukoyla, aff hans stiwpbarna wæghna oc therra ærfuingia æpter thæm, Thre kroka Jordh j Yleweti, Sattula oc Taypala j Birkala sochn, met allom tillaghom, hwat thet hælzt ær, swa wæl then Delen, som wi köpt hafuom aff Pawals Höna ærfuingiom, som then Delen forde Paual tilförenne haft hafuer af Domkirkionne oc aff warom forfædhrom, wpa arliket landgæld oc thiænist, I thessa matto, at forde Swni oc Hæming Höna, Jönissa Stiwpbarn aff Karokoyla(!), oc therra ærfuingia æpter them, alle til saman, skulu os oc warom æpterkomandom til arlighet affgæld gifua atta march pæninga, swa dana mynt nw gaar j Abo, hwlka atta march, som göra jæmpt ena lödhogha march, oc til gengerdh hwar therre ena halfua thunno öll, oc kosten som ther til hörer, tha wi siælfue til them kummo. Mæn tha nokor annar til them komber aff wara wæghna, tha skulu the til gengærdh göra ena thunno öll alle til

saman met swa mykin kost, som til ene thunno hörer. Item skulo the oss göra förslo at enne reso wm aret, hwar therra met en slædha fra Sastamala oc in til Lammas. Hulket landgæld, gengerdh oc förslo, skulum wi æller ware æpterkomanda enga macht hafua, them æller therra arfuom at öka, oc ey them æller therra arfua aff godzet wiisa fra thenna dagh, Swa længe them æller therra ærfuingiom lyster ther widher bliffua, oc the thet forːda landgæld oc thiænist redhelika framgöra. Til mere wisso oc forwaring hafuom wi forːde Biscop Magnus oc Capitulum J Abo waar Jnsighle hængt för thetta breff, Som gifuit ær I Abo, Arom æpter gudz byrdh, Thusanda fyrahundradha wpa fiortanda ar, a Sancti Vincencii dagh. [Den 22 Januari 1414].

32.

Testamente till St. Annæ kloster i Åbo.

1414.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Alla them thetta breff höra æller Se helsar Jac mattis olaui kirkioherræ j Jomalum kærlika met gudh. witerliket gör Jac allom at Jac nær oc owerwar thet min brodher bænct olafson gudh hans siæll nadhe. j sinom ytersta tima. fore sina sjæl gaff i testament sancte anne closter j abo sit godz som heter koko böle. liggiande j mustesara sochn. hulket tæstament jac met wilia oc kærlek fulbordar oc stadhfæster the forːdo sancte anna clostre. som min brodher thet gaff. met aker oc æng. skogh oc fiske-

watn oc met allom tillaghom ther thy for:do godze aff alder tillighat hafuer æller æn tilligger engo wndan taghno swa at ey haffuin ware ærfuingia æpterkomande. macht mote thæsso brefue göra æller thætta forscripna thæstamentum hindra æller quælia j nokrahanda matto mote clostersens æller systranna wilia. wtan the göre ther met oc bruke sic thet til nytta oc godho j æwerdelike ægho Til mere wisso oc stadfæstilse hænger Jac mit insighle fore thetta breff oc bidher Jac biskedhelikan man lauris wathmal borghara j abo at hængiá sit insighle fore thetta breff met mino til witnisbyrdh Datum Abo Anno Domini millesimo CDXIIII:o jpso Die beati Mathei apostoli et ewangeliste. [Den 21 Sept. 1414].

Tvenne väl bibehållna sigill finnas under dokumentet.

33.

Qvitto å köpeskillingen för Liuskallio.

1415.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd 3.

For allom thöm som thetta breff höra. eller se bekenner jac pæder tydzske. met tesso mino opno. breffue thet jac haffuir mik forlikat ok een ganskan ænda gangith met hustrv bænkta som jnge brwns hustrv war. gudh hans siælt haffui vm alt thet for:de jnge brwn mik skyldoger war fore liwskalio godz swa at hon haffuir mik wæll betalat til fulla noghio ok fore thy lather jac fornæmpda hustrv bænkta. ok alle jnge brwns. arffwa. quitthæ. lidugha ok lösa. fore

alla apther maning. vthan all arght til tesses breffs mero wisso ok witnisbörd. bider jac godha mæn niclis tauest pæder kowaswedhin ok henric lethulaynyn at the hengia thera jncigle fore thetta breff Scriptum anno domini M:oCD:oXV:o feria quinta post festum translacionis beati henrici episcopi et martiris proprio sigillo non habente. [Den 24 Januari 1415].

Niklas Tawasts sigill finnes bibehållet under handlingen.

34.

Thord Bondes Stiftelsebref å ett prebende i Wiborg.

1415.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Allæ thetta breff Höra æller see Helsar Jak Tordh bonde röricsson Riddare æwerdelica met gudhi kænnis Jak met thesso mino nærwarande opno breffue hafua stiktat oc giort aff nyo ena prebendam i viborg. gudhi til heder oc varefrw. sancti johannis ewangeliste. oc sancte katerine fore mik oc minnæ hustrw ramborge oc min. barn. och flere mina viner oc frender Badhe fore lifuande oc dödha Til huilka prebende Jak. gifuer miin godz Swa som ær rawaldzöö j inga sokn oc mukakulla j kirkioslætz sokn. oc ther met all the gooz Jak köpt oc fangit hauer aff aboten j padhis oc allo conuento ther sama stadz huat nampnom. the helst næmpnas oc hwar the hælst liggia i thessom twem soknom æller annarstadz j nylande epter thy thera opin breff ludha som jak ther vppa hafuer Thy afhender Jak thesse godz mik oc minom arwom ok vplater oc tilegnar them til thesse for:da

prebendo til æuerdelica ægho J swa matho at then klærken prebendona hafuer skal them for:da godzen styra oc radha. och ther fore scal plictoger vara thre mæssor at hafua j huario viku ena aff varefrw andra ymse aff sancti johannis ewangeliste och sancte katerine oc tridhia fore alla cristna siæla. oc twem sinnom j vikonne vigilias oc mere epter thy gud honom nadher giffuer oc vil jak macth. hafua at presentera til thenna prebendam huat klærk jak vil. och thenne sama jus presentandi skulo minæ næste arfua hafua æpter mik oc huar epter annan oc ængen annan . . . . .*) skal oc macth hafua thenna prebendam j nogra andra matho wenda æller skipa vtan som jak hon*om* . . . .*) haffuer Och thenna for:da prebendam hawer Jak vnth thenna gödha brefuisare herra jönis olaui sua lengè hanom liffuet vinner epter thy som fore scriffuat star, Til thesse breffs mere visso oc högre bewarningh henger Jak mith Jncigle viterligha fore thetta breff Datum viborgh anno Domini M:oCD:oXV feria quarta post festum apostolorum petri et paulj. [Den 3 Juli 1415].

35.

Thord Bondes intyg, att H. Symmer icke deltagit uti ett röfveri mot Ryssarne.

1416.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 3, der det har till öfverskrift: *H. Thord Bondes Betyg om H. Symmerns oskuld i det gods som frå ryssarne tagits några år tilförne. Wijborg.*

Alle de genen, de dessen breff seen Edder horen lesen, den wnsche yk Tord Bonde Rorikkesson

*) På de ställen, der tecknen . . . . förekomma, befinnes permebrefvet skadadt, och stycken bortfallne.

Ritther, heil in Gode. Yk bekenne dat my ys tho wetende werden, dat de ryszen schyldigen den Erbaren Heren Her Symmeren alzo wmme dat gut, dat en in vergangghen Jaren genomen was by der Narwe, vnde dat he scholde dar mede wesen in dem rade vnde dadhe, vnde scholde dar lyke bytingghe aff vp geboret hebben. Got wet dat se emdat tho vnrechte doen, wenthe do dat gut genomen wart, do stunt dat buten vrede tysschennin heren vnde den Ryssen, vnde hadde man en vul vele kunt genomen hebben. Yk hope tho gode man hadde dat myt lyke vnde myt Eren gedaen, vnde Her Symmer ys des radhes vnde dadhes vnschyldich, vnde nam dar ny deel aff: dat ys my witlik hir wmme. Weem dat ofwer secht edder ofwer secht hest, he secht vnrecht. Dar wil yk so vele tho doen alzo enne beder manne tho boret van Eren vnde rechtes wegen. Tho mer tyghe der warheyt, so hebbe yk myn Inghesegel an dessen breff gehangghen laten, de gegewen vnde screwen ys tho Wyborgh, na Godes bort M:o CD:o XVI:o des mandages na vnser vreuwen Daghe alzo se tho hemel voor. [Den 17 Augusti 1416].

Thord Bonde Rörekssons sigill finnes aftecknadt under afskriften.

36.

Bifall till uppskof med redovisningen för klosterbygnaden i Åbo.

1418.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 3. Öfverskriften är derstädes: *7 st. Åbo KlosterKapitels Bröder gifva sin Prior upskof med räkning för Byggnad och til följande Påsk med vicarii Provincialis Daciæ Bifall. Åbo.*

Nouerint vniuersi, quorum interest, vel interesse poterit in futurum, quod nos fratres, Nicolaus Olauj,

Lector Sentenciarum, Hermannus Arosiensis, Petrus Frigus, Olauus Fos, Olauus Pauli, Magnus et Andreas Sacrista, presentes Sacerdotes in Conventu Aboënsi, fratrem Laurencium Olaui, Priorem nostrum, de omni computo in retro actis temporibus quittum et acquietatum dimittimus per presentes, eidem pro grauibus laboribus ac sollicitudinibus suis, pro bona reformacione et edificacione conuentus, graciarum acciones referentes. Et nichilominus de sua fidelitate et sana consciencia in futurum confidentes, ipsum de computacionis labore ac sollicitudine a dato presencium, per futuram yemem vsque ad proximum festum pasce, vnanimi consensu dimittimus et habere volumus supportatum. In cuius acquietacionis et supportacionis euidens testimonium, sigillum conuentus nostri duximus presentibus appendendum. Datum in conuentu nostro Aboensi, Anno Domini M. CD:o decimo octauo. In vigilia beati Laurencii martiris gloriosi. [Den 9 Augusti 1418].

Et ego frater Gregorius, Lector Stokholmensis, et Reuerendi patris, fratris Raymundi, prioris prouincialis Dacie vicarius in conuentibus marittimis, jn predicti computus acquietacione et eiusdem vlteriori relaxacione, vt prefertur, presens fui, atque consideracione laborum et confidencia sane consciencie supradicti prioris, premissa omnia, tanquam racionabiliter facta, approbaui et idcirco presentibus rogatus apposui signetum meum personale.

37.

Häradsrätts Dom öfver Kutkuma ö i Wemo.

1418.

Aftryckt efter original pergamentbrefvet, uti kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Thet skal allom mannom witherlikit wara som thettæ breff höræ eller see ath thet sin Jak sone soneson hæredhz thingh hiolth met thöm aff wemo aff finska rætten widh kirkionne widh sokn stuffunne Arom epter gudz byrdh tusand fyræhwndrat wppa adhartande arith annan daghin epther sancte katerine dagh tha kerdhe clemeth aff waynonpere oc hans skiptis brödher swa som ær greger j thomois olaf pædhérson hans granne mikkel amundzson j taipala lauris hans brodher musta heyki ther sama stadz oc haqon j kows. til benkth krok j helsingeby j swa dana matha ath for:de clemeth oc hans skiptis brödher nw for:de wilde hafua thera wægh ginom for:da benktz engh oc in til kutkwma öö wppa hwilke for:da dela ena landzsyn war Oc the then ena raa lagdhe mellan siin swa ath for:da clemeth oc hans skiptis brödher engin deel haffue hwarte j wægh eller nokor annar stadz j hans engh jnnan thessa raa som syne mæn giordhe staduk oc gildhe Thettæ ærw raane som her epter staa scrifne som ær först jærwenkante raa. oc woremnaro oc hanhenkallio oc enghin wægh skulde the hafua til kallw. oc alt theth som ligger jnnan thesse raar nw for:dom wppa alla sidha hwar thet hælzth liggiæ kan j hws oc tompth j aker oc engh j skogh oc fiska watn j watho oc j thorro engho wndan thagno swa som thy goze til ligger

swa som ær eeth wthnæs aff kettauanemi moth kutkuma huilkit for:da wthnæs salde pedher j hirmissare til for:da helsingeby fore fulth beskedhelikom manne kortymma hwilkin nw dödher ær gudh hans siel hafui oc alt annadh hafde han for:der kortymma fangit met laghlikit köp oc skipthe thet som jnnan raana ligger Thesse ærw syne mæn wppa synen ware som her epter nempnes som ær först olaf bjornsson biörn balk olaff ambiörnsson magnus balk olaf hafuerkorn niclis antikkason olaf leytis biorn lagdhingosta kakain j sama by lawe puthahalta jacob j pilois karl j hymois Epter thenne tholff ranzsakan och edhe oc enghin mothe thöm wedhia wildhe Tha dömdhe iac the for:da raa som for:de synemæn gildhad hafdhe staduk oc fast ath blifua Thy forbiudher iac for:di clemeth oc hwariom androm her epter meer hindra eller qwæliæ the for:da raa for for:da benkth krok widher sine III mark den. for min doom Thil thæs brefs mære wisso oc höghre forwaringh tha hengher iac mith incigl fore thettæ breff til witnisbyrdh scrifuit aar oc dagh swa som förre er sakth. [Den 27 November 1418].

Sunc Sunesons sigill finnes alldeles oskadadt under handlingen.

38.

Bytesbref å Jälmisjärwi i Hvittis emot Tammisto i Reso Socken.

1419.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf förekommer uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Allom thöm thetta breff höræ see scal thet witherlighit wara at jak marghet hinza koks dotter kæ-

nis met tæsso mino nærwarande öpno brefwe mik hafwa saalt mit godz liggiændes j hwittis sokn som kallas jælmisiærfwj henrike römænen fore. XXX. marc pænningæ huilka pæninga han mik ekke beredde vtan salde thet godzit bort j hwittis ok köpte et halft godz j gien j reso sokn som kallas tammisto fore sama pæninga ok tha lagmanz tingh war j hwittis. anno Domini M:oCD:oXVIII:o ante festum purificacionis marie *) nærwarandom ærlikom mannum pædher flæming a sins fadhers vægna j lagmanz stad ok Clawus lydhkæson houezsman oppa abo tha kærde jak met miin formæn ok withne som ær jonis jaopsson nemdeman. henrik perpaynen ok olaf kannisson til mit fæderne at jak hafde hwatzske godz æller pæninga ok mannen war dödher mik swara skulde tha wart jak wiist til thet godz han köpt hafde i reso sokn fore mina pænninga huilkit godz half tammisto jak kænnis mik haua saalt met vilia ok beradno modhe beskedelikom manne niclis renghonpoykæ fore XVIII. marc swænskæ pæninger ok kænnis jak openbara mik the sama pænninga vpburit hafwa till fulla nögho ok takk Thy afhænder jak forn:de godz halft tammisto mik ok minom arfwm, eghnar jak thet hemular ok wplathar forn:de niclis renghonpoikæ ok hans arfwm til æwerdelighæ ægho met allom thæs godz tillaghum engo vndan takno Til tæsses brefs mere visso ok vitnisbyrdh bidher jak thæssæ nærwaranda goda manna incigle som ær jönis jngoynen

*) *Purificatio Mariæ* (Marie kyrkogång), kyndelsmessan, den 2 Februari.

benkt michiælsson ok pædher fan lindhen sæthiæ fore thetta breff mædhen jak ey siælff incigle hafwer Datum abo anno Domini M:oCD:oXIX:o Dominica passionis Domini nostri Jhesu christi. [Den 2 April 1419].

Alla tre sigillen finnas qvar, väl förvarade.

39.

Skötningsbref å gods i Koivisto by af Ulfsby Socken.

1419.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Allom thöm thetta breff höre se bekænner Jak margit olaffsdotther mik hafua met vilia ok beradna modhe met mina barna oc frænda radhe oc fulbordh wnt oc vplathit Beschedeligom manne Clawus lydkesone alt mit fasta fæderne oc egodell j koywosteby liggiande j wlfsby sokn engo vndan takno met rætto köpe fore fyretigi marker redho pæninga hwilkit köp iac margith lagliga schötte a kirkio stempnona j wlfsby wndan mik ok minom arfuom vnder Clawus lydkeson ok hans arfua til æwerdelige ægho met thæssom tolf fastom swa som ær olaf langh nisse poye asmund j harempæ ragnald greggesson jusse swarte andris a bakkan jösse hannusson nisse ragwaldsson harald fagersson mattis spæchals karl roarsnæs oc peter vnge fforschælaman thomas Pethersson Til ytermer forwaringh Bider iac Stadzens incigle af wlfsby Hartika dykare olaff swerd oc thomas petersson vm thera jncigle fore thetta breff Scriptum

kwmo Anno domini M:oCD:oXIX ,feria secunda sancto (*sic*) Pasche. [Den 17 April 1419].

Under dokumentet finnas Ulfsby stads, Olof Sverds och Thomas Petterssons sigiller väl bibehållna.

40.

Jordbyte emellan Matts Spechals och Olof Tawast.

1419.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas i *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Allom thöm thetta breff höræ æller se Schal thet witherligith wara at wy Mattis spæchals oc olaf tawest met wara hustrwr godwilia oc flere ware wener fulbordh hafuum giort eet lagligit jordha schipte met beschedeligom manne Clawus lydkesone alla soknenna nærwarande anno domini MCDXIX:o j swa matto at wy haffuum hanom vplathith allan wan eghodel j koywestoby j wlfsby sokn hwar thet hælst liggia kan nær by oc fiærre fore allan Clawus lydkesons egodell j hwittis by j hwittis sokn enkte vndan schilt thet af alder haffuer lighat vnder thæsse fornempda godz hwittis oc koywesta oc sta badhe soknena til met thæsse fyre oc tiugw swa som ær Jönis j hwittis Pether Rodzelanen lauris korkekoschi olaf hærkesson nisse hawikoski henrik seppæ jönis parika henrich halonen lauris sildanpæsta olaf malwakoschi jönis sappawæwy lauris waldamære Andris kopoy olaf lang hæming pætenæs Jösse j lammas peter gunneson östen eriksson symon swartinxmare nisse koyweste olaf jönisson harald fagersson olaus laweson ok Jusse ostesson at fult ær geen fullo twa

ko-

konungx rökia frælst j schat swa at hwargen kronona jngeld minschas Thetta forːda godz hwittis hafuum wy mattis spæchals oc olaff tawest framledis salt oc vplathit the schatta bönder som ther byggia j hwittis by fore siæxtigi marker oc thre hundradhæ oc ther met schulo the vppe halda allan then schat oc tunga. som löper vppa thenne twa forscripna konunx rökiæ, oc swa mykit som Clawus gambla frælse ræcker mere j jorda schatten j hwittis ther fore hauer han sin fulnad j Kumboö at badhe soknen oc hanom wæl atnöger Til ytermer bewisning ær thetta giort oc stadfest a landz tingeno j kwmo thy bidhiom wy alle forːde landzens incigle af satagund stadsens incigle j wlfsby bartika dykæres lasse finnes olaf swerdz oc thomas petersons vm thera jncigle fore thetta bref Scriptum kwmo feria secunda sancto [*sic*] Pasche Anno vt supra. [Den 17 April 1419].

Under dokumentet finnas sex sigill väl bibehållna.

41.

Bevis om arfsrätt, för Jöns Niklasson.

1419.

Aftryckt efter original permebrefvet, tillhörigt kongl. vitterhets-akademien.

Witherlicht scal thet vara allom thöm thetta breff, höræ se ellæ læsæ. ath om sunnodaghen, fore sancta margareta dagh. tha hiolt iac hannus barendorþp fogothe oppa castalaholm. sokna thingh. met finnaströms sokn, och war ther tha mykith wthsokna folk stath. oweruarandes ærliken man. herræ hinza

provasth j alande, och kirkio herre j finnaströms sokn, och frælses mæn som byggia, och bo j samma sokn, som ær olaff andrisson. iap pedhersson iönis torkilsson. nicles torkilsson. och matis niclesson tha witnadhe alle the som byggia och bo j finnaströms sokn. met thessæ forːde godha mæn, och alle andre godhe mæn, som och tha ther a thingeno waro, ath thennæ brefföraren, iönis niclesson ær otta pedhersons rættæ systerson. gudh hans siel nadhe, och ær hans rættæ ærfuinge och ær ætthæ och rætthæ. badhe aff fadhirs och modhirs, och han ær barn födder j finnaströms sokn. j getha carlaby. thy bidher iac alla godha mæn, och særdelis tha bidher iac myns herræ koningens foghotha och æmbetis mæn. æ hua the hælzt kunno wara ath the wæl gören, fore gudz sculdh. och fore myns herræ koningens schuldh. och fore her benedictus poggouisk schuldh, och rætuisonne schuldh. oc fore myna fathigha bön och thiænistæ schuldh. och waren thennæ forːde brefuisare. godhe och behielplighe til rættæ j thessom sinom rættom ærendom. om otta pedherssons arff, swa mykit som han ær rætter wtj. thy thet weth swa gudh. ath han ær otta pedhersons rættæ ærfuinge. och findz ey j alande, ellæ annars stadz. som ther til hawer bæther ræth æn han. til thæssens breffs meræ wisso. och höghre foruaringh. tha hænger iac forscrefne barendorpp witherligha myth incighle fore thettæ breff met ærligx mandz incighle her hindza kirkioherre j finnaströms sokn och met flere godha manna incighle. som ær andris andersson wæpnære. och olaf andris-

son. iap pedhersson j getha. iönis torkilsson. och nicles torkilsson. Datum et actum apud ecclesiam finnaström sub anno Domini M:oCD:oXIX:o die supra dicto. [Den 16 Juli 1419].

Alla sigillen äro bortfallne.

42.

Räfstetings Dom rörande Aulis (Autis?) *Hemman.*

1420.

Ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 3. Öfverskriften är derstädes: *Räfstetings Dom om Immission i Aylis för 4o lödige mark morgongåfva Abo.*

Wy Karl Öræ, Knut Vdzson, Niclis Götstafson, Niclis Ærengislæsson, Riddaræ, konunx dom hafuande j thetta sin, oc Clauus Flæming, Riddare oc Lagman j Österlandom, kænnomps met thæsso waro nærwarande opno brefue, at then tiidh wj ræpstæ thing hioldom j Abo, vppa war nadhugx Herra konung Eriks wegnæ, anno Domini M:o. CD:o. XX:o. jpso die Apostolorum Petri et Pauli, j ærligha manna nærwaru, Claws Lydekossons foghte vppa Abo, Waldemar Diekns, foghte vppa Tauestà hws, oc fleræ godha manna, kærdhe Henric Swerdh, vppa sinne syster wegna, husfrw Marghetæ Pedhersdotter, til Erik Jönissons ærfwingiæ, som hennes husbonde tilfornæ war, Gudh hans syæl nadhe, vm hennæ morghon gafwor, oc Claws Lydekesson, Harteka Dyker, Niclis Thauest, Rötker Ingæsson oc Paual Karpaynen til stodho, at Eric Jönisson gaff sinne husfrw, Marghitte Peders dotter til morghon gafwor, vppo rættom hin-

derdagh, fyra tighi lödhugha marc j swenscha wicht. Oc Wighbrudder, ærfwingiænnæ formyndere, swaradhe, at ther æru eynge lösöræ at betala met, hwarken morghon gawor æller anner gialdh. Thy dömdom wi fornæmpde husfrw Margitte Pedersdotter jn til hans fastha godz, som heter Aylis, til then dagh, at hon the fornempda XL lödugha marc til fullæ nöghio vpburit hafuer, oc eynkte aff sla j howt summone. Oc forbyudhom wj hwariom enom fornempdæ godz fore henne hindræ æller quæliæ, widher syna XL marc fore konunx domen oc VI. marc fore Lagmansz domen. Til vitnisbyrdh och ytermer bewisning hængiom wj war incigle fore thetta breff. Datum anno, die et loco, vt supra. [Den 29 Juni 1420].

Under afskriften finnas afteckningar af sigill, tillhörande: Riddar Karl, Knut Oddesson, Nils Gustafsson, Nils Ærengislason och Clas Fleming.

43.

Bytesbref å frälserätt, emellan Ylelä och Danskila hemman.

1421.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift förefinnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

Allom them thetta bref höra æller se, schal thet witherligit wara at wy hanns garpp oc olaff illompoyka met wara hustrwr godwilia oc flere ware wena fulbordh haffuum giort eet laglighit iordha schipte met beschelighom manne Clawus lydkessone a satto tinge alla soknena nærwarande j swa matto at wy haffuum hanom wplatith allan waan egodell j

ylelæ hwar thet hælst liggia kan nær by æller fiærre fore allan Clawus lydkessons egodeell j danschilæ enkte vndan schilt thet af aldher haffuer ligghat vnder thæsse fornempda godz Danschila oc ylelæ oc star all soknen til at fult ær gen fullo frælst j. schat swa at hwargen kronona ingeldh minschas Oc ære wy forenade vm hws sædh oc andra bygning swa at oss wæl atnögher Ffore ty schötum wy oc fastgörum thetta for:da godz ylela vnder Clawus lydkesson oc hans arffua oc vndan os oc warum arfuom met thæsse tolff fasta mattis ilolaste nisse koywonpære peter gunnarila olaf korkonen jacoy laurisson michel vtaremsson matti potola mattis törkala olaf mustapæ paual enoy matti koyuonpære oc olaf meckinen forschælaman hartika dykære Til ytermer bewiselse bidhiom wy andeligan fader oc wördeliken her biscop magnus met gudz nad biscop j abo hartika Dykære olaf swerd oc thomas petersson at sætia thera jncigle fore thetta bref Scriptum orhinpæ anno Domini M:oCD:oXXI:o feria tercia post festum beati mathie apostoli. [Den 28 Febr. 1421].

Under dokumentet finnas Biskop Magni, Hartwik Dykares, Olof Sverds och Thomas Peterssons sigiller utmärkt väl bibehållna.

44.

Stadfästelse-Dom öfver försäljningen af hemman i Kuusakoski.

1421.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. Öfverskriften är: *Carl Matsson Domare i Östra Nyland, stadfäster et köp, hvarmedelst Christina Olofsdotter och hennes son Thomas*

uplåtit til Jacob Wäckewasare alt sit gods å Kwsakosche el. 3 Skatmark Jord, för 72 mark Refliskt Tal. — I kanten antecknadt: *Ex orig. Membr. nob. D:ni Warmholtz.*

Alla the som thetta breff höra ælla see, helsar Jak Karll Matsson, Domare j Östra Nylande, aa ærleex manz, herra cristiærn wægna, kærlica met gudhi. Kænnæs Jak for allom thöm, som æpter kunno komma, swa som for thöm, som nw ærw nærwarande, mik hafwa nær warit aat, tha olaff bentson fooethe ther sama statz, tingh hioolt met almoganom j perna j tervejoche, aa areno æpter guthz byrdh M:oCCCCXXI. manedaghin ÿ andra wiku ffasto, tha stoth cristin ollaffz dotter ok Tomas henne soon, kændos at the haftho köpp giort met iapp wæckevasare, ok wnto met ja, godom wilia ok berathno mothe, alt thera gothz aa Kwsakosche liggiande, hvilikom lvndom the thet helzt fangit haftho, met köpp, ærfth ælla skipthe, swa som ær III scat-mark jordh, for II mark ok sivtighi mark reflist tall: hvilka peninga the kændis haffua fullelica vpburit, æpthe thera vilia, swa at the lvthe japp ok hans arffua quitta, lösa ok læthugha for sik ok sinom arfwm vm the peninga, ok affhende sik thet förnemda gothz ok sinom arfwm, ok tilwendo thet iapp ok hans arfum til æwærthelica ægho met husom, jordh, aker ok æng, jnnan garthz ok vtan, j watho ok thorro, nær by ok fiærran, met skoghom, fægang, fiskewatnom, thorpom ok torppastadom, quærnom ok quærnastadom, allo tilskildo ok ængo wndan takno, som thy gothzeno aff alder hauer tilhörth, ok sköther thet met XII fastom, som hær æpther nempnas, som

ær först fader idelax, Labbe j idelax, Pædar fastolfsson, Swen aa berghe, pædar knwtsson, andris iappsson, Aruid scomakare, pædar homanson, torkil greggason, michel boogh, olaff helsing, holmsten. Til witelse ok mera wisso, at swa ær laglika aa tinge giorth, tha hængir jak karll matsson, som fore skælaman, mit jnsigle for thetta breff til witnisbyrth. Scriptum anno, loco et die vt supra. [Den 13 Mars 1421.]

Karl Mattssons sigill finnes aftecknadt under afskriften.

45.

Degernäs i Pojo socken gjordt till St. Johannis och Mariæ Magdalenæ prebende i Wiborg.

1422.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Witterlighit see thet allom som thetta breff see æller höra at vy niclis iönisson sten thureson karl bonde ok karl knwtzson kennomps met tesso waro næruarande opno breffue oss met samtykkio stadhfæsth vnth ok giffuit haffua wart gooz dyghernæs liggiande j nylande j poya sokn met allom tillaghom til sancti iohannis ok marie magdalene prebendâ j wyborgh for war forfadhers siel her tordh bonda röricxson som han stichtadhe j sin liiffs thyma gud hans siel nadhe met all the rætticheit som wy ther til haffuom epther thy wars nadogx herra konung ericx ok drötningh margarete gud henne siel haffui opet breff wtuisar thy affhendom wy thet forde gooz dyghernæs wndan oss ok warom arfuom vnder forde

prebenda swa lenge at hærskapet wil thet i gen lösa ok the pæninger som thet for:de gooz star fore til pantha sculo giffuas til for:de prebendan wtan töffring til mere wisso ok stadfæstilse tha lathom wy hengia war jncighæ witterlighæ for thetta breff ok iak karl knwtzson bedhis ærligx ok welborens manz benkt ionissons jncigle mædhan iak ey sieluer jncigle haffuer Datum et actum biornö anno Domini MCDXXII:o octaua natiuitatis marie virginis. [Den 15 September 1422].

Niklas Jönissons och Sten Thuresons sigill finnas, temmeligen väl bibehållna, under dokumentet.

46.

Skifte emellan biskop Magnus och hans bror Nils Tavast.

1423.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 3.

For Allom thöm thettæ breff höræ æller see kennoms Wi Magnus met gudz nadh biscop i Abo. os hafua giort for noghor aar. eet stadhukt skipte met warom elskelikom brodher niclis tauest vm all war gotz som wi saman ærfdom epter wärom forældrom j swa matta at han scal behalda all the gotz os badhom tilfiöldo j tauestaland. oc eet gotz j borghaby j swatzaa sokn j Nylande, Oc wi sculum behalda all the gotz os badhom fiöldo til arfs. j wirmo oc pike soknom. oc eet gotz j paltila j vittamala sokn. thetthæ skiptidh giordhom wi badhe met godh wilia oc beradhna modhe. oc wiliom thet j alla matta

stadhukt halda, til hwilks mera wisso oc witnisbyrdh hengiom wi waart incigle for thetthæ breff som scrifuit ær j abo Areno æpter gudz byrdh MCDXXIII vppa sancti Vincencii dagh. [Den 22 Januari 1423].

Magnus Tawasts sigill finnes väl bibehållit under handlingen.

47.

Rågångs-Dom emellan Högbene och Sandnäs i Karis Socken.

1424.

Aftryckt efter en gammal afskrift från 1500-talet, förvarad i kongl. riksarkivets samling: Chartacea Diplomata 1400—1499, hvarest det har öfverskriften: *Ra dom mellan högbene ok sandanes.*

Viterligit se allom thom thettæ breff see eller höræ at then tidh jac clauus flemingh lagmandz thingh hiolt j osterlandom met almoghanom j karis sokn j sandanes j österbyen tha kom en jordha deela for mik som mellan höghbene oc sandanes hafde varit, som thenne XII epterscrifne dande men hafde rantzsakat Som forst ær andris talfwe aff billeskoghom peder krok, benct jngelson aff jngawaldz by, swny langh, magnus thyniosson, storien(?) aff kylom, tordh aff asmundeby Aune Antesson lafwe aff horsebechke, stobbe aff norreby josse synne aff thotala ock niclis j rösundom ock fore vithne fore thom vithnadhe ok the epter soro At the skelliga hafde funnet gambla raa mellan fornempdæ höghbene ok sandanes ock tilgiorde syna handha werkiæ aff nyo Som först ændhæ raen ær j bolagha keldo ok j rabro oc theden j spyntho kleff Aff spynto kleff til stora sten raen j stora gudlogh bergh Epter theris edha ok vethne tha

dömpde jac fornempdæ raar fasta ok staduga blifua At jngen hafin makt ytermere therpa vmtala epter thennæ dagh vedh konungxliga hempd ok laghmandz dombrut Til thes mere visso ok större fforuarningh tha hafuer kortz gerdzson rasenborgh pa thenne tiidh ynnehafuande viterliga trykt sith jncigle met mýno eighno nidher vnder thetta bréff Som gifuit ær j rasenborgh daghen for kyndelmesso apthon Anno domini MCDXXIIII:o. [Den 31 Januari 1424].

48.

Lagmans Dom å Tursanperä i Wirmo Socken.

1424.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvarädt i kongl. riksarkivet. — En afskrift förekommer bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Alla the thetta breff höræ eller see Scal witherlikit wara at thet sin iak Clawus flæming riddare oc laghman j österlandom lagmans tingh hiölt met almoganum aff Wirmo sokn oc nowsis Anno domini M:oCD:oXXquarto crastino purificationis beate marie virginis gloriose Tha kerde pawel laghienpoyca til iacob Jönisson vm en gardh j thursanpæræ j swa matho at han sagdhe at then fornempde gardh war vndan hans forælder gangin til huilkit han hwarte breff eller witne oc noghra bewisning hafde Oc thesse j nempdinne satho pedher hapasta olaff ibidem iacob mækisthæ Jonne thomanpoycæ niclis kaywotolasta dauid kawlokala olaff woyponen Jönis kaysialastha ote kermela eric tarfuonpoyca eric aghdissamasta oc andris sontamala witnadho oc sworo at Jönis andrisson

hafde thet rætligæ fangit fore sith fult margh aar tilforennæ æn thenna sama pawel laghienpoyca sath hans landbo vppa thet sama godzit oc annars stads ther j sokninne för æn han fik sielfuer gods at æghiæ oc han ey moth thenna tolff wædliiæ wilde ffor ty dömer jak fornempda jacob jönisson frian oc saklösan fore fornæmpdæ pawels akæran, Oc forbyudher iak fornempda pawel laghienpoyan oc hwariom androm thetta godz oftarmer hindræ eller quælia fore fornempdæ jacob jönisson widh sina siex marker fore min doom Til ytermer bewisilse lather iak mith incigle fore thetta breff Datum et actum wirmo Anno et die vt supra. [Den 3 Febr. 1424].

Clas Flemings sigill finnes väl bibehållit, under dokumentet.

49.

Arfsförening om Kynnämäki i Bjerno Socken.

1425.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift förefinnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Wi sone oc thorgels sonason och niclis haritto helsom alla the som thetta breff höra æller see kærlicha met warom herra, kænnomps wi met thesso waro nærwarando wpno breffue at hafua gjorth æna sæmio met anna Jönisadotter æpter lassa laurensöns dödh wm hans arff j godhra manna nærwaro som her thorkel mwlle kirkioherre j æfra, thomas pedherson laurens vælmenpoyka, knwt höuælæmpeson oc laurens j sopola. Swa met skæll at wtan hans testament ther han gaff til kirkiom æller androm stadhum toghom wi til oss kynnæmækj godz liggiande j berno

sochn met alt thet ther wpa war oc latom oss nöghia j alla matto swa at wm nokor komber jnnanlandz æller wtanlændes ther sic ræknar nærmreskyldan til arfs, æpter for:da lassa laurenson, tha annamom wj oss honum at swara oc han scall oss tiltala oc entte til for:de hans husfro anne. Til mere wisso oc withnesbyrdh tha bedhoms wi skælliks manz thomas pædhersons jnsigle hæredzhöfdingis j nidhra satagunne fore thetta breff som scrifuit ær Arom æpter gudz byrdh millesimoCDXXV:o nesta dagh æpter sancti Mathei apostoli oc evangeliste. [Den 22 September 1425].

50.

Bytesbref å jord i Melikkälä och Haala byar, af Reso Socken.

1426.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4, hvarest det förekommer med öfverskrift: *Erik Ingesson byter Jord med Jöns Regenson, och gifver honom alt sit Fäderne i Mälikälä By i Reso Sokn, undantagandes likväl Pihoja och Ledzzala, också gifver han honom igen halfva sin andel i Hala by; emot alt hans Kiöpe-gods i Pilchola, med alla tilägor samt en oxe.* I kanten står antecknadt: *Ex Orig. Membr. nob. D:ni Warmholtz.*

Thet skal allom viterlikit wara, som thettæ breff see eller höræ, at jak Erik Ingesson, kænnes met tesso mino vpno breue, haffua met wilia oc beradhno modhe giort eet jordha skipte met biskedelikom manne, Jönis Rengenpoyka, swa at jak hafuer gifuit, vnt oc vplatit Jönis alt mit fasta fæderne j Mælikælæ by liggende j Reso sokn, met allom androm tillaghom, som tær vndher ligge ælle af aldher til li-

ghat hafua, vtan the enghe, som ligge vppa Pihoia oc Ledzzala, them hafuer jak vndan skilt, oc hafuer jak Erik giuit Jönis i gen thet halfua godzit j Hala by, som jak fik förræ met skipte aff honom fore Olafs Kale hustru godz, som min brodher Henrik, gudh hans siel nadhe, oc iak, wnnom met rætæ jgen aff Henrik bagare; swa hafuer jak Erik fangit jgen aff Ionis Regonpoyka alt hans kiöpe godz j Pilchola, som han fik aff Henrik Stiærnebergh, met them tillaghom, som tertil höræ, oc swa alt thet fasta godz, som han met skipte fik aff Laurens gulsmet, met allom tillagom, som han thet aff Laurens fik, enthe vndan tagit, vndan sik ok sinom arwum, mik oc minom arwum til æuerdelika ægo, oc ther til gaf han mig en oxa, oc hawum wi sköth oc fulbordat tætæ skiptæ epter lagom. vppa badhe sidher met thessum tolff bolfastum: Jönis Rænskö, Henrik bagare, Thomas Hawucs, Olaff Birgelæ, Thomas nutelæ, Lasse Baaynissare, Thomas Arriswkaynen, Jönis Venga, Henrik Kwlos, Olaff Henrikzsson, Andris Kerdola, Gunnar j Palonei; forskælaman Jonis Ingonen. Til ytermer beuisningh bidher jak beskegna mæn, Jönis Ingonen, Lauris gulsmet oc lisla michil, at sætia therra incigle fore thetta breff, mædan jak ey sieluer incigle hauer. Scriptum Anno Domini M:o CD:o XXVI:o ipso die beate gertrudis virginis. [Den 17 Mars 1426].

Johannes Ingonens sigill finnes afsecknadt under afskriften.

51.

Köpebref på egendomar i Bjerno och Halikko Socknar.

1426.

Aftryckt efter originalt permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Ffor allæ the thetta breff. höræ æller see. kænnis jak elin vilkinsdotter. nisses j karfwala hustrv. at jac met myns fornæmpda bonda. oc mynne næst ærfwingiæ samtykkio ia oc godhwilia. met beradhno modhe. for. alder. oc krankdoom skuld. hafwer salt. oc j rættæ köpe wplatidh. mÿnne sÿdzlyngo margit floriks dotter. oc henne son pædher. niclisson. all. mÿn godz. som mik met arff. æræ tilfallen æpter. mÿna. forældræ oc mÿna brödher gudh thera siæl nadhe. som æræ. poÿa. oc leefweböle. j Berna. sokn. oc karfwala j halko sokn liggænde. met allom tillaghum aker. oc æng. skoghum. wtmarkum. fiskawatnom kwærnum oc kwærnastadhum oc allom androm tillaghum. som thöm forn:da godzom. aff alder hafua tilhört. oc æn nw kunno rætlika. tilhöræ. fore. fyræhundradha. mark swenska. æpter thet mÿnt som nw gænkt ær j abo, hwilka. pæninga summo iak hafwer fulleligha. til godho nöghio. aff forn:da margit mÿne sydzlyngo. oc henne son pædher niclisson wpburidh oc anammadh. hælfthena. j redha. pæninga. j aboest mÿnt, oc hælfthena. j godho köpmanna waara. oc ofwer thenna pæninga summo skal forn:da mÿn sÿdzlunga. æller. pedher niclisson æpter. henne. mÿnom bonda oc mik fore see til födho oc klædhe. swa længe wi lifwom Thy afhænder iak mik oc allom androm mÿnom ærfwingom. thennæ mÿn forn:da godz. oc tileegnar. thöm.

met allom ræet forn:da mÿnne sydzlungo margit. oc henne. son pedher niclisson. oc theras ærfwingom. til æwinnelica ægho. nærwarandum oc til vitnes kalladhum ofwer thetta kööp. oc thenna sæmio. beskedhelighom mannum magnus valdemarsson. Jönis Laurisson j warisala. olaf ragwaldzson. olaff kætilsson. mattis j kawila, sÿmon buk. ok staffan j villilæ Thil thessa forscrifna. stycke meræ visso oc vitnesbyrdh. bidher iak vælbornæ mæn. haqon frilla hæredzhöfdinge j haliko hærædhe. pædar olaffsson oc magnus iaapsson hængæ, siin incigle. met mÿns bonda. incigle. fore. thetta breff Som schriffuidh ær. arena. æpter. Gudz byrdh. MCDXXVI:o. vppa sancte katerine dagh. [Den 25 November 1426].

Under dokumentet finnas fyra sigill, väl bibehållna.

52.

Rågångs Dom emellan Sandnäs och Myklebolstad (Mjölbolstad).

1427.

Aftryckt efter en gammal afskrift från 1500-talet, förvarad i kongl. riksarkivets samling: Chartacea Diplomata 1400—1499.

Vitherligit vare allom thöm som thetta breff höra eller see at thet sin Jak haqon Jonisson hærædzhöffdinge j österhærede j nyland lagmanz Dom Inne haffuande a then tiid A ærligx manz vegna her clawus flæming riddare ok lagman j österlandom lagmanz tingh hiolt met almoghanom j karis sokn i raseborgs forborgh j nærwarw her otto pagwisk riddare oc höffwitzman wppa raseborgh oc flere godha mannæ Anno Domini MCDXXVII in Die beati blasij Episcopi tha dömpde jak the raar stadugh oc fast j mel-

lan sandanes oc myklebolstad förste endhe raan j ekabek oc then andra j bolagæ kælde oc swa raaræt ther j mellan swa som tolff landz syne men gilde sworit haffde huilkit jac sköt til thenne XII som j nempdene satha swa som ær först michel j röösund michel j magganess jonis pederson Jons swenson olof pederson josse finnæ lauris mannasson langa swen magnus tordson michel j skuggaböle rask olaffuer oc peder kroker. rantsakade vitnade oc epter sworo at thenne forme raar gilde vare epter thy som the forme XII landz syne mæn fore thöm lagt oc sworit haffde oc enghin a mothe næmpdena vedhiæ vilde fore ty dömpde jac the förstn:a raar stadogh oc fast epter ty som förstn:t ær oc dömpde jac en raa gard j mellan sandaness oc myklebolstad ginom thera æng oc forbiudher jac hwariom manne the forstn:a raar epter mere hindra eller quæliæ widher hwars thera VI mark fore lagmanszdom. Thil thess mere visso vitnisbyrd tha henger jac mit jncigle fore thetta breff Anno Die et loco vt supra etc. [Den 3 Febr. 1427].

53.

Salubref på ett hemman i Märge by af Halikko Socken.

- 1427.

Aftryckt efter originalet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes i *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Ffor allom thöm thetta bref höræ eller se kænnes jac Jaop ioenson gudzbönder met thessa mina nerwarande opno breffue at jac met minne hustru

Metta

Metta dans dotter jaa oc godhwilia haffuer vnt oc met allom ræt vplathit beschedhelicom manne jönis dansson minne forde hustrv brodher allan henne ærffde lut j mærghe by j halko sokn liggiende Swa at han ma then sama ærffdæ luthen skipta eller sæliæ oc j alla mattha epter sinom wilia sich til godho wendæ ffore hwilkom ærffde lut fornempde Jönis haffuer mic oc minne hustru fult forgiffuit til godho nöghö Til hwilx mera wissa oc witnesbyrdh bidher jac hedherlichan man her aruitha kirkioherræ j wekkelax henga sit incigle met mina incigle for thetta breff Som Scriffuit ær j Wekkelax Anno dominj MCDXXVII feria 2:a post dominicam septuagesime. [Den 17 Februari 1427].

Under dokumentet finnas tvenne sigill bibehållna.

54.

Salubref å gods i Kalela by af Masku Socken.

1427.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Allom thöm som thettæ breff höræ eller see helsar jac olaf haghon ladfua aff rymættære sokn j kaupistoby kerlika met gudhi. kennes jac thet met thesso mino nærwarande öpno brefue at mik hafua saalt mith fædherne liggiænde j masko sokn j kalela wppa siwasala öö helftan ower allan byn beskedhelikom man benkth krok for L marc den. oc V mark den. met aker oc engh j skogh oc fiska watn j watho

oc j thorro engho wndhan tagno som thy goze til ligger hwar thet hæltz liggia kan hvilka for:da fæmtighi marc den. och fæm mark den. kennes iac mic fullelika hafua anamadh oc wpburit aff for:do beskedheliko . .*) manne benkth krok aff helsingeby j godho redho epter beggis wara godho atnöghio swa at . . . . . akkar Thy aff hænder iac mic fornempd helffthan j kalela wppa Siwa salo öö Och h . . . . . forn:de beskedheliko manne benkth krok oc hans arfuom til æwerdheliko egho Oc ware thet . . . em gud forbiudhe at nokot eller alth affginge for:de beskedheliko manne benkth krok eller hans arfuom eller hans hustrv oc henne arfuom Tha wilkorar iac mic met minom arfuom oc minne hustrv oc henne arfuom at widher læggiæ for:de beskedheliko manne benkth krok eller hans arfuom eller hans hustrv oc henne arfuom swa got goz j geen met swa myklo ærliko aff g . . . widh mina godha troo oc sannind wthan alth argh eller töfringh Thesse tolff beskedhelike mæn ware faste swa som ær nisse oilta biorn hansson ther sama stadz gunni taip . . . . . a magnus ogdhen saresta lauris hwialasta pedher matisson laulaiste jwnka jmmalasta pedher danilasta pitkæ matis hwmmikkalasta heyki heykilæsta kurittulan kylæstæ nobis ther sama stadz oc matis skadhalöös til tesso mero wisso oc storre forvarning bedis iac ærligx mans incigle hannes homborgx at henghe for

*) Der dessa tecken stå, befinnes originalet förderfvadt och sönderrifvet, och var detta redan då afskriften gjordes för *Broocmans* Diplomåta.

thetta breff mædan iac ey siælffuer incigle haffuer som scriffuit ær Arom æpter gudz byrdh MCDXXVII vppa natiuitatis beate virginis. [Den 8 September 1427].

Ett sigill finnes under handlingen.

55.

Saludbref å delar i Wigarsböle och Mörby uti Hammarland.

1428.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit warÿ allom them som thætta. breff höra eller. see at jak olaff olafson. kennis oppenbara met thesso mÿno. nærwarande opno breffwe mik hawa saalt met beradhno mode myna wænyr ok frændher samtykkio beskedherlikom man. Henrik göryeshaghen VIII markaköp. j vigars bole aff gamalt frelse ok eth markaköp aff olaff danskas arff. som ther ligger. vpsidhis widher for VIII mark redha swenska. pæninger ther jak. redheligha. ok fulkomligha. til nöghio aff honum hawer opburidh for mÿna. stora. nödh ok trang sculd. thy aff hændher. jak mik ok mÿnom arffwm fornæmpda jord. ok til eghnar. jak hona for:da henrik. ok hans arffwm til æwerdeligha ægho; Framdelis kennomps wÿ for:de henrik ok jöns bagge os hawa laghligha skipt godzt for godzt i swa. matho. ath jöns bagge gaff IX markaköp j mörby liggiandis j hamarlandz sokn j herman skallas tegh for IX markaköp jord liggiandis j ödha j wigars bole. som forscriffwid staar met rættho. ok laghlighe skötning

met XII fastom dande mannom Swa som ær. knut jonsson magnus thoresson. pelle bænktsson. kætil asmundsson hans j gebaböle. pædher laurensson j æmbanæs pædher niglisson ibidem nisse henriksson lasse skirmar olaff laurensson j geta. biorn gök ok. niglis i godaby. XIII:de forskæla man. niglis diækn. Til mera wisso ok högre forwaring at thet swa. ær. tha. bedhoms wÿ forma hedherligx manz jncigle som ær. her hans kirkio herra j hamarland. ok beskedherliga. manna jncigle som. ær. niglis diækn som ær stadder. j lagmans stadh ok knwt jönsson landzins Domar. at hængia nedhen thetta. breff mædhen wÿ æy sielffwe jncigle hawm Datum et actum in æmbenæs feria IIII ante festum beati kalixti pape. sub anno domini M:o.CDXXVIII:o. [Den 13 Oktober 1428].

Under handlingen finnas tre sigill; det första förderfvadt, de tvenne andra temmeligen väl bibehållna.

56.

Salubref å jord från Tärnebolsta i Saltviks Socken.

1429.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit warÿ allum them som thetta. breff höre. eller. see ath jak nisse olafson. kennis oppenbara. met thesso mÿno opno breffwe mik hawa. saalt ok oplatit met vilia ok. beradhno modhe. beskedherligom manne. henrik. gorÿeshaghen tiwghw marka jordh. mÿt rettha köpa. godtz. liggiandis j ternabulstad. som lassa. pawlssons retta. mödherne war for

hans fwlla. pæninger. ther. han mik. til takka. ok allaledhis til nöghia wæl. betalad. hawer. swa ath jak honum takkar, ok magnus skrædare thet forːna godtz. a hans weghna. a margom tingom. thet laghligha op bödh för en jak forːde nisse olaffson. thet köpte, thy affhendher. jak. mik ok mynom. arffwm. thet forːna godzit ok til eghnar. forːda. henrik. ok hans arffwm til æwerdeligha ægho met allom til laghom j watho ok j thorro. som thy gotze aff aldher. til ligat hawer. ok en nw kan til liggia engo vndhan taghno. vtan alla til. skyldho. met retto ok laghlighe skötning swa som ær. olaff andersson pelle bænktsson. finwid. laurensson olaff magnusson magnus porse pæder. j laffö. lasse skrædare. pæder nigilsson j bertaby. magnus raghwalsson. olaff michelsson. olaff. kog. ok pæder olaffson j raghualsby. XIIIːde forskæla man knwt jönsson landzins domar. jtem tha kennis jak forːne nisse olaffson i thetta. nærwarande opno. breff. at jak hawer. salt forːda henrik. al the hws. som jak. hawer. j ternabulstad for fulla pæninger. som. han. mik ok til takka. wæl. betald. hawer. som. witherligit. magnus. skrædare. ok hakun j haralsby, til mera. wisso ok witnisbyrd. at thet swa. ær. tha. bedhis jak. beskedherligha manna. jncigle som. ær olaff andersson. wæpnare. ok knwt jönssons landzins domare. at hænghia nædhen thetta. breff. mædhen jak æy sielwer. jncigle hawer. Datum et actum in parochia Saltwiik. feria sexta. post festum. sancti. andree apostoli. sub anno domini Mːo. CDXXIXːo. [Den 2 December 1429].

Begge sigillen äro utmärkt väl bibehållne.

57.

Salubref å jordlotter i Märge by af Halikko Socken.

1430.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Ffor allom thöm thetta breff höræ eller se kennes jac jönis dansson awapn met thessa mina nerwarande opna breffue mich haffua laghlicha saalt oc met allom ræt vplathit wördhelicom fadher met gudhi biscop Magnus J abo alt mit goz som jac haffuer ærfft oc thet jac haffuer fangit af minom magh jaop jönisson gudzbönder som til saman ræknande är III stenger ena halffua alin mindre kringom allan byen J mærghe j halko sokn liggiende met allom tillaghom jngo vndan taghno som thy gozeno rætlicha tilhörer fore hundradhe halff tridhie marc oc tiwghu Aff hwlka summa forn:de wördhelichin fader biscop magnus haffuer mich bethalat hundradhe marc j guldh oc redha penninger til godho nöghö J swadana mynt at fyra swenske marc göræ fult fore en fulwightoghan engliske nobel Oc tha jac honum sköther thet forn:de gozet tha skulu mich beredhes halff tridhie oc tiwghu marc som atherstaa hwilka penninger jac laght haffuer j fasta goz mich til nytta j poya sokn j nylande Thy affhender jac thet forn:de goz i mærghæ mich oc minom arffuom oc tilegnar thet forn:de biscop magnus oc hans arffuom til æwinnelica ægho Til hwilx mera wisse oc witnesbyrdh bidher jac ærlichan man biörn diegn hengæ sith incigle met mino jncigle före thetta breff Som scriffuit ær j wiborgh

areno æpter gudz bördh MCDXXX:o ipso die beati sigfridi episcopi et Confessoris. [Den 15 Februari 1430].

Under dokumentet finnas Jöns Danssons och Björn Pedersons sigiller väl bibehållna.

58.

Henrik Rasses Fullmagt, att uppbära honom frånröfvade Penningar.

1430.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witlik sy alle den ghenen de dessen breff seen edder hören lesen dat ik hinrik rasse van kangasala mektigh vnde myndugh makede dessen jeghen wordhegen brefujsare hannes van hamelen borgare to abo in to manende Vnde vp to börende Van den lüden to sweykala bü de my beroüeden vnde mynen selschapp vnde dessen weren höuetlüde also mykkule, de ander ywasche, de dridde koske, desse dre houet lüde myt syner selschap beroüeden my LIIII march rigiske, vnde sloghen wns wnde hangeden wns in deme rök vnde plaghede vns oüel To desses breues mere betuchnisse vnde warheit so bid ik desse beteruc lüde lasse olafsöne staffan. helgesöne, henyngh bernefyr, mathis lafrensöne, sweyka pawel. vnde thomas wiggere dat se synen ingheseghel vor dessen breff hanghe, ghescreuen na godhes bort MCD:o vppa dat XXX jar, XIIII dagha na sancte peters vnde pauels dagh etc. to wyborg is dyt breff ghescreuen etc. [Den 13 Juli 1430].

Paul Wiggeres sigill finnes qvar under handlingen.

59.

Bytesbref emellan Henr. Görjeshagen och Nils Magnusson.

1430.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. Öfverskriften är derstädes: *Henrik Görieshagens Bytes-Bref på et Jord-Skifte mellan honom och Nils Magnusson.* — På baksidan af originalet har funnits antecknadt: *Inter Henricum Görshagen et Nicolaum Magnusson super V½ stangh j Peysterpæ, Hinzaholm et 1. stangh j Hæstalap.*

Witherligit wary allom them thetta breff höra eller see, at jak, Henrik Goryeshaghen, hawer giort eth fast ok stadught jordhaskipte met beskedelig manne, Niglis Magnusson, swa thet jak hawer honum met godhom vilia ok beradhno mode vnt ok oplatit gotz for gotz j Finlande, som ær först V½ stænger jord j Pastulapæ, liggiandis j Sæw sokn ok östra Hinzaholm, som jak fyk aff Olaff Andersson for mit fult, ok ena stang i Halstalax, som jak fyk aff Martin Olaffsson, ther hawer jak honum fult giort fore æpter beggias wara atnöghian, fore thet gotzit ther Niglis mik vnte j Alande j Sonarffödhom. Thy affhender jak mik ok mynom arffwom thet for:da gotz, ok til eghnar thet for:na Nigils ok hans arffwom til æwerdeligha ægho, met akrom, ængiom ok allom tillagom, som thy gotze aff alder tilligat hawer ok en tilliggia kan, engo vndan takno, met rette ok laghlige skötningom ok XII. fastom, XIII:de forskælamanne, som ær Olaff Andersson, Gisle Storbjörnsson, Erik Laurensson, Jop Jonsson, Olaff Balk, ok Gunnar Skarpenberg, Wæpnara: Hemming Kog, Jop Lap, Nils j Böle, Björn Gök, Nisse Jopsson ok Waldemar j Lapsabæle: XIII:de forskælaman, Knut Jöns-

son, Landzins Domare. Til meræ wisso ok höghre förwaring, at thet swa ær, tha hænger jak, for:de Henrik, witherliga mit jncigle nædhen thetta breff: ok bedhis jak, ærlix manz jncigle, som ær Her Laur. Kirkioherra j Saltwik, met beskedheliga manna jncigle, som ær Nils Diækn, stadder ær j Lagmanz stadh, Knut Jönsson, Landzins Domare, ok Olaff Andersson, Wæpnare, at hængia nædhen thetta breff. Datum et actum in Sonarffödha, feria VI:ta post omnium Sanctorum sub Anno Domini M:o. CD:o. XXX:o. [Den 3 November 1430].

60.

Köpebref å jord från Bjärström i Finströms Socken.

1430.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Alle the thetta breff höra eller see tha skal thet witerligit wara. at jak lasse pawlsson kennis met thesso. myno. nærwarande opno breffwe at jak hawer. saalt ok oplatit met vilia ok beradhnom modhe beskedherligom manne. Henrik goryeshaghen VIII markaköp jord. liggiandis j Berström for VIII mark peninger. hwilka peninger. han mik til. takka. ok allaledhis til nöghio wæl betalad. hawer. swa thet jak honum takker, thy affhænder jak mik ok mynom arffwm the for:na jord. ok til egnar hona for:na henrik. ok hans arffwm til æwerdeligha ægho met allum tillagom som thy gotze aff alder. tilligat hawer. ok en nw kan tilliggia engo vndan takno. vtan alla til

skyldo. met retta ok. laghliga. skötning ok XII fastom. swa som ær. torgils j dyngho. sighws j tiwdhö. olaff. laurisson. j vastö. nis jopsson. pæder. j öö. finwid. laurisson. las asmundsson. jös rambar. olaff laurisson. i geta. olaff. olafsson i geta. pæder laurisson. ok olaff nilsson j wlsaby XIII:de forskælaman. knut jönsson landzins· domar. til mera. wisso ok witnisbyrdh. at thet swa. ær. som forscriffuit. staar. tha. bedhis jak. hedherligha manna. incigle. som ær. nils. diækn stadder. ær j lagmans stadh. olaff andrisson, wæpnare. ok knut jönsson landsins domar at hængia nædhen thetta breff mædhen jak sielwer. æy incigle hawer. Datum in parochia fynnaström feria II post festum beatj Martini episcopi. et confessoris. sub anno domini M:o. CD:oXXX:o. [Den 13 November 1430].

61.

Skötebref å jord i Bjärström uti Finströms Socken.

1431.

Aftryckt efter originalpermebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes i *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit warÿ allom them thetta breff höra eller see att jak marcus eriksson. kennis. oppenbara med thesso. mÿno: nærwarande opno breffwe at jak hawer saalt ok oplatit met vilia. ok beradhno mode beskederligom manne henrik. goryeshaghen. 1 markscat jord. liggiandis j berström j nissa sighwrdssons tegh for V mark peninga, hvilka peninga han. mik. til takka. ok alledhis til nöghio wæl betalad hawer swa. thet jak honom takker, thy affhænder. jak mik. ok

mỳnom arffwm. then for:na. markscat jord ok til egnar honom for:da henrik ok hans arffwm til æwerdeligha ægho: met allom tiflaghom som. then markscat jord aff alder tilligat hawer. ok en nw kan tilliggia engo vndan takno. vtan allo til skyldo. met rætta ok laghlika. skötning ok XII fastom swa som ær olaff andrisson finwid. laurisson. pædher j-barkaskala thore neb. olaff asmundsson pædher i böle olaff balk nisse jepson. jöns labbasson. halden j tiwdhö. jöns stalweg ok hakun tiwr XIII:de forskælaman knut jönsson landzins domar, til mera visso ok vitnisbyrd at thet swa ær som forscrifuit staar tha bedhis jak dande manna jncigle som ær olaff andrisson wæpnare knut jönsson ok finwid laurisson at hængia nædhen thetta breff mædhen jak sielwer. æy jncigle hawer. Datum et actum in tiwdhö vigilia beatj henrici episcopi et martiris sub anno Dominj M:o CDXXXI:o. [Den 18 Januari 1431].

Stycken af tre sigill finnas under dokumentet.

62.

Jordbyte emellan Sonneröda och Bränbolsta i Saltviks Socken.

1431.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit warỳ allom them som thetta breff höra eller. see at jak. pædher. ormanz magher kennis oppenbara met thesso mỳno nærvarande opno breffue at jak laghligha. scipt hawer. met godhom vilia ok beradhno modhe. met hedherligom manne henrik. gor-

yeshaghen j swa mato. at jak honom giffuit hawer. XLVIII markaköp fasta. jord. liggiandis j sonarffödha j saltwiika sokn. for XLVIII marka köp fasta. jord. j brendabulstadh liggiandis j swnda. sokn markaköp mote markaköpe swa thet mik allaledhis wæl. at nögher. ok behagher. som mÿt opna. breff ther. liwsligha oppa. ludher. ther forme henrik. aff mik. til foren hawer. thy aff hænder. jak mik. ok mÿnom. arffwm thet forna. gotz. ok til egnar thet forda. henrik. ok hans arffwm til æwerdeligha. ægho met allom tillagom som thÿ gotze aff alder. tilligat hawer. ok en nw kan. tilliggia engo vndan takno. vtan alla. til skyldo. met retto ok laghlige skötning. ok XII fastom swa. som ær. gisle störbiornsson knut jönsson finwid. laurisson. jon jopsson nis störkarsson. olaff. vnge j magustekta. pæder. sighwrdsson i hulta. nis lekare. olaff. pædersson i hulta. biorn gök jop michelsson. ok jöns storkarsson. XIIIde forskæla. man. nils diækn stadder. ær j lagmans stadh. til mera visso ok. vitnisbyrdh. at thet swa. ær. som forscreffuit. staar. tha bedhis jak. beskedherliga manna. jncigle. som ær nils diækn. gisle störbiornsson wæpnare. ok knut jönsson landsins domar. at hængia nædhen thetta breff mædhen jak sjelwer. æy jncigle hawer. Datum et actum in parochia sunda. feria IIIa ante festum. beati pauli conversionis sub anno Dominj Mo. CDXXXIo. [Den 23 Januari 1431].

Under handlingen finnas Nils Eriksson och Knut Jönssons sigill väl bibehållna.

63.

Saluhref å jord från Torp i Ekerö Socken.

1431.

Aftryckt efter original pérmebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit warÿ allom them som thetta. breff höra eller. see at wÿ pædher hak. ok jösse hak. kennomps oppenbara. met thesso waro. nærwarande opno breffwe os hawa. salt vnt ok oplatit met godom vilia ok beradhno mode beskederligom manne henrik goryeshaghen. XXXIII markköp fasta. jord. liggiandis j torpe j ækrö sokn. wart retta. köpa gotz for XXXIII mark peninga. hvilka. peninga. han os. til takka. ok allaledhis til nöghio wæl. betalad. hawer. swa thet wy honom takkom som enom dande manne. thy aff hændom. wÿ pæder. ok jösse os. ok warom. arffwm thetta. forna gotz. ok til egnom thet. forda henrik. ok hans. arffwm. til. æwerdeliga ægho. met allom tillagom som thÿ gotze aff alder. tilligat hawer. ok en nw kan tilliggia engo vndan. takno. vtan alla. til skyldo. met rette ok laghlige skötning. ok XII. fastom. swa som ær. gisle störbiornsson lasse j biornahowd. hemming j marrabÿ rodgeer, biorn j ækrö. jeppe skörring, nisse a bakka. jon olsson olaff gunwatsson thore. pædher sighws. j ækrö. ok. olaff stenkil. XIIIde forskælaman nils diækn stadder. ær i lagmans stadh. til mera visso. ok. witnisbyrd. at thet swa. ær som forscriffuit staar tha. bedhoms wÿ forne dande manna jncigle som ær. niglis diækn gisle storbiornsson. wæpnare. ok knut jönsson landsins domar at hengia næ-

dhen thetta. breff. mædhen wÿ sjelffwe. ey jncigle. hawm Datum et actum. ækrö. die beatj marcj evangeliste sub anno dominj M:o CDXXXI:o [Den 25 April 1431].

Trenne sigill, mer eller mindre skadade, finnas qvar under dokumentet.

64.

Salubref å jord i Fastersby på Åland.

1431.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Alle the thetta breff. höre. eller. see tha. skal. thet vitherligit vara. at jak pædher. michelsson som ok kallas. pæder. styreman kennis. met thesso mÿno nærwarande. opno breffue mik hawa. saalt ok oplatit. jöns biornsson j fastelsby met vilia ok beradhno modhe. LX markaköp fasta. jord. mÿt retta. fædherne. liggiandis j sama. bÿ for LX mark pæninga, ok hwilkin jord. ther. lagligha. vp budhit standit hawer. j marg aar. ok engin henne at lösa konde för en for:de jöns biornsson. hwilka peninga han. mik til takka. ok fulla. at nöghio wæl. betalad. hawer. swa. thet jak honum takker. thy aff hænder. jak mik ok mÿnom arffwm the for:na jord. ok til eghnar. hona. for:ne jöns ok hans arffwm til æwerdeliga ægho. met allum tillagom som thÿ gotze aff alder. tilligat hawer. ok en nw kan. tilliggia engo vndan takno. vtan. alla. til skyddo. met retta. ok laghlighe skötning ok XII fastom. swa som ær. olaff störbiornsson wæpnare. nils i bole. thore. hertoge.

wigulff bænktsson kætil i fastelsby bænkt j tranewik, jop lap. jöns bamber. nisse storkarsson. hakun j haralsby litle thore. ok oläff. holmgersson. XIII:de forskæla man gisle storbiornsson wæpnare. til mera. visso ok witnisbyrd. at thet swaa ær. som forscriuit staar. tha bedhis jak. hederligx manz jncigle som. ær henrik. goryeshaghen. foght oppa castalholm knut jönsson domar. j aland. ok gisle storbiornsson at hængia nædhen thetta breff mædhen jak sjelffwer. æy jncigle. hawer. Datum et actum. apud. ecclesiam Sunda. dominicam (!) post beatj olaui regis et martiris. sub anno dominj M:oCDXXXI:o. [Den 5 Augusti 1431].

Under handlingen finnas tre väl bibehållna sigill.

65.

Salubref å gods i Uttaböle inom Finströms Socken.

1431.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvarådt i kongl. riksarkivet. — En afskrift träffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherlicth scal thet wara allom thöm thettæ breff höræ se. ellæ læsa. ath iac marten diekn bekennes openbara. met thesso mỳno næruarande opno brefue. thet iac hawer saalth. och oplathet. beskedelikom manne henric görieshaghen. som tha war fogthe oppa Castalaholm. træthighi marca godz liggiandes j wttaböle j fynnaströms sokn. met allom tillaghum. som thy godze aff alder tillighat hawer. ellæ och æn nw tilhöræ kan. huilkith som ær myth rættæ köpe godz., fore træthighi marker redho pæ-

ninger. huilka fornempdæ penninger han mik betalat hawer, til nöghio. och til fulla thacka. som en dondeman. thet mik alloledis wel athnögher. thy afhender iac mik thet godz. och mynom arffwom. och tileghnar iac thet forscrifna henric och hans arfwom. til æwerdelica ægho. met rætthe och laghlighe skötningh. tholff fastom och thrætthande forskæla manne, som ær först, iaap iuanson. waldemar i calmara. matis niclesson. marten i greerssaby. magnus skrædare. pedher j barcascala. olaff asmundzson. thorsten j wttaböle, thore nebbe hakon thiwr, eric jaapson och nisse henricson j embenæs. forskælaman nicles diekn. til thessens breffs mera wisso. och höghre foruaringh. tha hænger iac fornempde marten witherligha myth incighle nidhan fore thettæ breff, och bedhes iac beskedelica manna incighle som ær nicles wnder laghman j alande. och knwt, iönisson landz domare. ath hengia her fore met mỳno datum et actum Castalholm. ipso die exaltacionis sancte crucis Sub anno domini M:oCD:oXXXI. [Den 14 September 1431].

Det första sigillet är skadadt; de tvenne andra väl bibehållna.

66.

Köpebref å jord i Björsåker inom Sunds Socken.

1431.

Aftryckt efter originalet i kongl. riksarkivet. En afskrift anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. — Der luckorna förekomma, befinnes permebrefvet sönderfrätt af råttor.

Witherligit. varỳ allum them . . . . breff höra eller. see At jak swen kog kennis oppenbara. met

thesso

thesso myno opno. breffue thet jak . . . . . vnt ok vplatit. met vilia ok beradhno mode ærligom man. Henrik. Goryeshagen. VI mark f . . . . . liggiandis j bjornsakrum. for VI mark redha. penninga. ok IIII mark j lösöra ther. Sunda. kirkio . . . . til panta. som mÿt ok mynne hustrv. retta. aterbudh. ær. ther. Raghnild. . . . . hustrv syster. kirkione . . . pant sette for VI mark penninga. thy at engin annar. ær nærmare. . . . . forna VI mark jord . . . at lösa en jak ok myn hustrv. for then sculd. jak gaff. Jössa spennare. . . . hans hustrv. raghnilde VI mark köp j Laffö. for forna VI mark j biornsakrum. huilka. forna X mark penninga forde henrik. mik. til takka. ok fulla at nöghio allaledis. wæl. betalad. hauer sua thet jak honum takkar. thÿ affhænder. jak mik. ok mynom arffwm the forna jord. som ligger. j biornsakrum. ok til eghnar jak hona. forda henrik. ok hans. arffwm met allum tillagom som hona. aff alder. tilligat hauer. til æwerdeligha ægho. met rette ok laghlige skötning ok XII fastom XIIIde forskælaman swa som ær. olaff storbiornsson helge magnusson olaff. vnge j Magnustektum. jös olaffson j traneuik. jöns vinatsson raghuald i traneuiik vigvlff bænktsson thore hertoge. hemming kog. olaff. gunnarsson lasse j torsalbÿ ok jop michelsson, forskælaman knut jönsson domare. til mera. visso. ok vitnishyrd. at thet sua. ær som förscriffuit staar. tha bedis jak. hedherligx mans jncigle som ær her.

herman kirkio herra. j saltuiik. nigils diækn vnderlagman ok knut jönsson at hengia nædhen thetta breff mædhen jak æy jncigle hauer. Datum et actum apud. ecclesiam sundå. dominica ante vndecim milia virginum Sub anno. dominj M:o CDXXXI:o. [Den 14 Oktober 1431].

Alla tre sigillen finnas väl bibehållna.

67.

Byte af jord i Björsby, emot sådan i Öster-Kalmar.

1431.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit. varÿ allum them som. thetta. breff höra eller. see, thet jak valdemar valdemarsson kennis' oppenbara. met thesso mÿno nærwarande opno breffue at jak hauer. scipt vnt ok oplatit met vilia ok beradhno mode met ærlikom. man henrik. görÿeshaghen. XL. mark fasta. jord. liggiandis j biornsbÿ ther. jak aff mynne systher. margete sighwrdz dotter. fÿk for XL. mark. fasta. jord. liggiandis j östrakalmarna. som mik. henrik. hauer. ther. fore. j mot sæt. som han. fÿk aff matis. nilsson j myna fulla. atnöghio, hwilkind thetta. scipte oc al annor scipte huad. scipte the helst ære. som. j mellen for:de henrik. ok mik æræ ok varit. hauer. ther vÿ bade til saman. scipt haua. tha. hauer. han. mik. thetta for:na sciptit ok al annor scipte allaledis væl betalad. ok fornöghiat epther. myn eghin vilia i alla mato. swa. thet jak honum takker. ok mik wæl. atnögher. thy aff hænder.

jak for:de valdemar mik ok mỳnom arffwm the. for:na XL. mark jord j biornsbỳ ok til eghnar jak. them for:da henrik. ok hans arffwm met allum tillagom som the jord. aff alder. tilligat hauer. ok en nw kan. til höra. til æuerdeligha. ægho. met rette ok laghlighe skötninge. ok XII fastom XIII:de forskæla manne sua som ær. staffan j vestereng. anders torkilsson pæder. jönsson a flaka. nils bamber. jop clemetson olaff nilsson i varghasund. jon vred. jop jærl. olaff erikson. pæder. swenung nis j sudherby ok pæder. j jerpsö forskæla man knut jönsson domar, til mera. visso ok vitnisbyrd. at thet swa. ær som forscriffuit. staar. tha. bedhis jak. hedherligx manz jncigle som. ær her. gereka. proast i lymæland. nils diækn vnderlaghman. olaff andersson væpnare. ok knut. jönsson at hængia nædhen thetta breff. mædhen jak ey jncigle hauer. Datum. et actum. lymæland. feria tercia. post omnium sanctorum. sub anno dominj M:o CDXXXI:o. [Den 6 November 1431].

Alla fyra sigillen äro väl bibehållna.

68.

Salubref å jord i Bjärström på Åland.

1431.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit varỳ allum them som thetta. breff höra eller. see. thet jak. pædher. lapper. kennis met. thesso. mỳno opno. breffue mik haua. salt vnt ok oplatit. met vilia ok beradhno modhe. ærlikom manne

henrik. göryeshaghen. V. marka köp. jord. liggiandis j berström for X alna kwmest klædhe, huilkid. klædhe. han. mik. betalad. hauer. swa. thet jak honum takkar thý aff hænder. jak mik. ok mýnom arffwm the for:na V markköp jord. ok til. eghnar. jak. them for:da henrik. ok. hans arffwm met allum tillagom til æuerdelika. ægho. met rette ok laghlike skötning ok XII fastom. XIII:de forskæla. manne. som ær, matis. nilsson olaff. nilsson henrik. olaffson. pædher. helsing raghwald. jopsson magnus rib, nils henrikson jös ramber. swen j godhabý olaff. j pæta:le [*Pætaböle*], michel. gudbiornsson ok biorn jopsson, forskælaman knut jönsson domar. til mera visso. tha: bedhis jak. knut jönsson jncigle at hængia nædhen. thetta. breff til. vitnisbyrd. mædhen jak ey jncigle hauer Datum. emptakarlbý feria secunda post festum. beatj martini episcopj. et confessoris. sub anno dominj M:o CDXXXI:o. [Den 12 November 1431].

Ett temligen väl bibehållit sigill hänger qvar vid dokumentet.

69.

Salubref å jord i Toböle på Åland.

1431.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit varý allum them som thetta breff höra eller. see at jak magnus twresson kennis öppenbara. met thesso. myno opno. breffue mik haffua. saalt vnt ok oplatit. met vilia ok beradhno modhe a magnus holmgerssons veghna. ærlikom manne henrik. göryeshaghen XVI½ mark fasta. jord. liggiandis

j touaböle for XVI½ mark penninga, huilka jord. jak aff jös kætilsson. fÿk ok jak henne framdelis salde for:da henrike a. magnus holmgerssons veghna. for hans futla. penninga ther. han. mik betalad. ok fornoghiat hauer. j alla. matho. swa. thet jag honum takker. ok thenna for:na XVI½ mark jord. hawer. j lagha. opbudh standit. j margh aar ok engin henne lösa vilde för en for:ne henrik. jtem. ware. thet ok swa. som gud. forbiudhe at for:de henrik. eller. hans arffua. noghen skadha her. vti fingin tha. binder. jak mik for:ne magnus twresson a. magnus holmgerssons wegnæ met varom arffwm for:da henrik. eller. hans arffua. then skadhan. j geen giffua. thy affhænder. jak mik met mÿnom arffwm a magnus holmgerssons. vegna. ok hans arffwm the for:na XVI½ mark jord. ok til eghnar. jak hona. for:da henrik. ok hans. arffwm met allum tillagom til æwerdelika ægho. met rette ok laghlige skötning ok XII fastom. swa. som ær olaff störbiornsson vepnare. jös biornsson thore hertoge kætilbiorn j symæsala. jös olafsson j tranewiik. olaff. gunnarsson jngewald j böle matis. j fÿnnabÿ jon jopsson olaff jönsson heming kog. ok pædher. olaffsson j höghabulstad. XIII:de forskælaman. knut jönsson domar. til mera. visso. ok vitnisbyrd. at thet swa. ær. som forscriffuit. staar. tha. hengher. jak for:de magnus twresson. mÿt jncigle nædhen thetta breff ok bedhis jak. hedherlix manz jncigle som ær her. jönsse j sundom ok knut jönsson at hængia fore thetta breff met mÿno eghno. jncigle. Datum. et actum. apud.

ecclesiam sunda. feria secunda ante festum beate katerine virginis sub anno. dominj M:o CDXXXI:o. [Den 19 November 1431].

Trenne, temligen väl bibehållna sigill, finnas qvar under handlingen.

70.

Salubref å jord i Ekerö Kyrkoby.

1432.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Allum them thetta. breff höra eller. see tha. skal thet witherligit wara. thet jak olaff fant. kennis oppenbara. met thesso mỳno nærwarande opno breffue mik haua. saalt vnt ok oplatit met vilia ok beradhno modhe j menne fulla. wæl. makt. o nödder. ok o trængder. ærlikom manne henrik. görỳeshaghen. a kadhrine pædhers dotthers weghna. byggiandis j tenhö. VI markaköp jord. j kirkiobỳ liggiandis j ækrö. sokn ther hon mik j synne fulle wæl makt. o nöd ok otrængd j mangha dande manna. nærwaro. mechtoghan. ok mỳndoghan. giort hauer. the for:na VI markköp. jord. at sælia ok engin henne at lösa kunde för en for:ne henrik, for VI mark peninga. huilka peninga han. mik a for:da kadrine pædhers dotthers wegna. til takka. ok allaledis til nöghia fulkompligha wæl betalad. hauer. swa thet jak honum takkar. ware thet ok swa. som. gud. forbiwde at for:de henrik. eller. hans. arffua. the for:na VI mark jord. aff ginge eller. skadha vtj finge tha til binder. jak mik for:de olaff. met mỳnom arffwm a for:na kadrine weghna. honum ok hans. arffwm then

skadhan j geen giwa. thy affhænder. jak mik forne olaff met mynom arffwm met forna kadrine arffwm the forna jord met. allum tillagom som. henne aff alder. tilligat hauer. ok til eghnar jak hona forde henrik. ok hans arffwm til æwerdeligha. ægho met rette ok laghlighe skötning. ok XII fastom swa. som ær. nils diækn ynderlaghman. gisle störbiornsson wæpnare. lasse j biornahowd. nils raghwalsson. nodgeer. jöns nilsson, gudeleuer. thore pædersson pelle j kirkioby jöns tymberman. jon slæt. ok. erik fynne XIIIde forskælaman. knut jönsson domare. til mera. visso ok vitnisbyrd. at thet swa. ær. som forscriffuit sthar. tha. bedhis jak forde olaff beskedhna. manna. jncigle som. ær nils diækn gisle störbiornsson ok knut jonsson. at hængia nædhen thetta breff. mædhen jak sjelffuer ey jncigle hauer. Datum, ækrö. die beatj marcelli. episcopj Sub anno dominj M.o CDXXXII.o. [Den 16 Januari 1432].

Tre, temligen väl bibehållna sigill, finnas qvar vid dokumentet.

71.

Bytesbref å jord i Westra Simskäla och Näs i Saltviks Socken.

1432.

Efter original permebrefvet, i kongl. riks-arkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witherligit. warv allum them som thetta breff höra eller. see. thet jak magnus gudhstormsson kennis. met thesso myno opno breffue mik hawa. scipt. met vilia ok beradhno. mödhe. o nodder. ok o trængder. j mynne wæl. makt. met ærlikom. manne. henrik

goryeshaghen IX markaköp jord. liggiandis j westra. symæsala. for IX marcköp j næs. j saltwiik sokn swa thet mik fulkompligha ok allaledhis wæl. at nögher. ok behagher, ware thet ok swa. at for:de henrik eller. hans arffwa her. noghon. skadha. vtj fingin tha. til binder. jak mik met mỳnom arffwm honum then skadhan j geen giwa, thy aff hænder. jak mik met mỳnom arffwm the for:na IX mark jord. ok til eghnar jak hona. for:de henrik. ok hans arffwm met allum tillagom til æwerdelika ægho. met rette ok laghlighe skötning ok XII fastom. som ær pædher helsing olaff jopsson hakun tiwr olaff. nilsson olaff. magnusson magnus jopsson sighwrd a culla. jop olsson. jop nilson. pædher. jönsson jens tymberman. ok gudleff gunnarsson XIII:de forskæla man finwid. laurisson. til mera visso tha. bedhis jak. for:de magnus beskedhna manna jncigle som ær. gisle störbiornsson wæpnare knut jönsson domare. ok finwid laurisson. at hængia nædhen thetta breff til vitnisbyrd mædhen jak sielffuer. æy jncigle hawer. Datum in öffrahagha. feria IIII ante festum. beatj pauli conuersionis sub anno dominj M:oCDXXXII:o. [Den 22 Januari 1432].

Det första sigillet är väl bibehållit; de tvenne andra skadade.

72.

Salubref å jord i Sibby.

1432.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Allum them som thetta breff höra eller see. tha. skal. thet witherligit. wara. at jak gunnar. wa-

stasson kennis. met thesso mỳno opno breffue mik haua. saalt vnt ok oplatit met vilia ok beradhno modhe o'nödder. ok o trengder. ærlikom manne henrik. görỳeśhaghen. 1 markköp jord j sybbaby liggiandis j sighbiorns teghe for 1 mark penninga, hwilka. penninga han. mik. til takka. for nöghiat hauer. swa thet jak. honum takker. thỳ affhænder. jak mik. met mynom arffwm the for:na jord. ok til eghnar. jak hona for:da henrik. ok hans. arffwm met allum tillagom til æwerdeligha. ægho met rette ok laghlighe. skötning ok XII fastom. som. ær. olaff. nilsson olaff pædhersson. jon jopsson jop michelsson olaff. gwmmasson magnus andersson olaff. vnge nis storkarsson pædher sighwrdson jöns biornsson jop lap ok gunnar. andersson XIII:de forskæla man. nils diækn vnderlagman. til mera. visso ok vitnisbyrd. tha bedhis jak. beskedhna. manna. jncigle som ær. nils diækn ok knut jönsson domare. at hængia fore thetta. breff. mædhen jak æy jncigle hauer. Scriptum in magnustækte feria VI:a post festum. beatj. pauli conuersionis sub anno dominj M:o CDXXXII:o. [Den 31 Januari 1432].

Det första sigillet är bortfallet; det andra skadadt.

73.

Bytesbref å Lesöra ö mot Grundsunda.

1432.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Allum them thetta breff höra eller. see tha. skal. thet vitherligit. wara. thet jak heming asmundson.

kennis. oppenbara. met thesso. mÿno opno ƀreffue at jak hauer. scipt vnt ok oplatit. met vilia ok beradhno modhe o nödder. ok trengder met mÿns fadhers. ok modhers godhvilia ok flerom mÿnom. syskonom. met ærlikom man henrik. goryeshaghen i swa. matho. at jak hauer honum vnt VI markaköp j laysara. öö for VI markköp jord. j grwnnasunda. liggiandis swnnan swndit. swa thet. mik. allaledis. wæl. at nögher. ok behagher. ware thet swa som gud. forbiwde at for:de henrik. her. noghon skadha. vtj finge. eller. hinder. tha. til binder. jak mik. ok amÿns fadhers wegna. met mÿnom. arffwm for:da henrik. ok hans. arffwm allan then skadhan oprætta. ok j geen. giffwa. vtan. alt argh. eller. meen. oppa myna. rætto æro ok sannÿnd. thÿ affhænder. jak. mik. a mÿns fadhers weghna. ok flerom. mÿnom syskonom. met mÿnom. arffwm the for:na jord. ther. jak. ok myn. fadher. j laysara. hawm ok. til eghnar. jak hona. for:de henrik. ok hans arffwm met allum tillagom til æwerdeligha ægho met. rette ok laghlighe skötning, ok XII fastom. som ær. knut jönsson biorn j tönitö benkt. j tranewiik, nils. j böle, wigulff, jop lap, nis. öndson. sighuat i löffö holwid. j grwnnasund. öwidh j tönitö. olaff. a mo. ok jngewald. j böle, XIII:de forskælaman. nigils diækn. til mera. visso. ok höghre forvaring, at thet swa. ær. som forscriffuit. staar. tha. bedhis jak. ærligx manz. jncighle som ær her. jöns j swndom met beskedhna. manna. jncigle som. ær nils diækn stadder. ær j laghmans stadh ok knut jönsson domare. at hengia nædhen thetta breff mædhen jak ey jncighle hauer.

Datum. aput. ecclesiam swnda. ipso die dominica reminiscere, sub anno. dominj M.CDXXXII:o. [Den 16 Mars 1432].

74.

Bytesbref å jord i Laby af Saltviks Socken, emot jord i Tönitö af Sunds Socken.

1432.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet skal. allum vitherligit. wara. som thetta. breff höra. eller. see thet jak biorn j tönitö. kennis. met thesso mỳno. nærwarandis opno breffue at jak haffuer. scipt. vnt ok oplatit. met vilia ok beradhno mode met ærlikom. manne henrik. goryeshaghen IX markköp jord liggiandis j lanaby j saltwiika sokn for. VI markköp jord j tönitö liggiandis j mynom tegh ok III mark redha. peninga til. huilka. jord. ok peninga han mik fornögiat ok betalad. haffuer. j alla. matto. swa thet jak honum takkar. thỳ affhænder. jak mik. ok mỳnom. arffwm. the forscripna. jord. ok til eghnar. jak. hona. for:de henrike. ok hans arffwm. met allum tillagom. som henne aff alder. tilligat haffuer. ok en nw kan tilliggia engo vndan. takno. met rette ok laghlige skötning, til æwerdeligha. ægho, ok. met XII fastom. som ær. jop lap olaff. widh strand olaf. gunnarson. jöns bambar. nis lekare olaff. rambar jop hæmingson pædher jönsson erik skynnare sighbiorn j pædersby olaff holmgersson. ok. öuidh. j tönitö. XIII:de forskæla man. olaff störbiorsson. til mera. visso. ok vitnisbyrd. at

thet. swa ær som forscriffuit staar tha bedhis jak for:de biorn ærligx manz jncigle som ær her jöns j swndom. nils. djækn vnderlagman j aland ok knut jönsson domare ther sama stadhz at hængia theres jncigle nædhen thetta breff mædhen jak. æy jncigle haffuer. Datum et actum. aput ecclesiam swnda. feria quarta ante festum erici regis. et martiris. sub anno dominj M:o CDXXXII·o. [Den 14 Maj 1432].

Alla tre sigillen äro väl bibehållna.

75.

Köpebref på Montiskala, Kempilä, m. fl. sälde till biskop Magnus.

1432.

Aftryckt efter originalet på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift anträffas uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Ffore allom thöm thetta breff höræ eller see kennes jac jönis jngonen awapn vppenbarligha met thessa mina nerwarande opna breffue mic haffua laghligha saalt met godhom wilia oc beradhno modhe wördhelighom fadher met gudh biscop magnus j abo oc capitulo ther sama stadz til gudz oc sancta anna hedher oc thienist alt mit fasta goz j Resa sokn liggiende som ær Montiskala kempilæ met gærdhilæ som jac haffuer köpt oc til kempilæ laght ylikylæ oc böle met allom theras tillaghum, akrum oc engom, skoghum oc fiskewatnum werkum oc werkestadhum qwernum oc qwernæstadhum jngo vndanskildo som thöm gozom eller noghra thera

rætlighæ kan tilhöra, vtan ena ladha engh i thu stykke som kallas meldho huilka jac sielffuer wil beholda fore DCCCXXV marker suenska sua got mynt at fyræ mark suensk göra fult fore en fullwightoghan engliskan nobel, aff huilka penninge summa haffuer jac fullelighe vpburit til godho nöghö DCCC mark suenska j göll oc j redhum penningum j sua got mynt som forscriffuit ær aff forn:de wördhelighom fadher met gudh biscop. magnus oc capitulo j abo, oc the XXV mark suensk haffuer jac vnt oc giffuit j gudz hedher oc sancta anna fore mina oc minnæ forældræ siælæ til æwinnelighæ aminnilse. Thy affhender jac mic oc allom. minom arffuom the forn:de goz, oc vplather oc tilegnar thöm forn:de wördhelighom fadher met gudh biscop magnus oc capitulo j abo met allom ræt som forscriffuit ær til æwinneligha ægho; Oc waare thet sua at thöm affgingo met rættæ noghet af thessom forn:de gozom j noghra handa matta tha binder jac mic oc mina arffua ther til met thetta mit opna breff och loffuar thet widh mina godha tro att jac will oc skal thöm thet widherlæggæ met fasta goze vppa landh eller j köpstadhen, Witne oc faste aat thessa köpe æru thessa godhe mæn, Harticha dykære Sone sonesson Jaap waymosari jonis wenga olaff birghelæ lauris kalalainen Henric sunnesson oc olaff hentisson Til alla thennæ forscriffna stykke mera wissa oc witnesbördh bidher jac ærligha mæn Clauus lydichesson. Harticha dykære. Sone sonesson oc henric bidz henge sin incigle met mino incigle fore thetta breff

Som scriffuit ær j abo Areno epter gudz byrdh MCDXXXII:o vm sancta Jaaps affthon. [Den 24 Juli 1432].

Fyra, af de fem sigillen, finnas väl bibehållna qvar under handlingen; det andra i ordningen är bortfallet.

76.

Salubref och Jordbyte å Grenskalaboda, Torp och Hamnö.

1433.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. En afskrift förekommer bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet skal. allum vitherligit wara. som thetta breff höra eller. see. At jak anders torkilson kennis. met thesso mỳno opno breffue mik haffua. salt met vilia ok beradhno modhe beskedherlikom man henrik. goryeshaghen X markköp jord. j grenskalabodom. for VI mark peninga. ok VIII alna kwmest. Item tha kennis jak nisse vellingh. j thetta. sama. ophna. breff. at jak haffuer. gjort eth fast jordha. bỳthe. met for:na henrik swa thet jak haffuer. honum giffuit. VIII markköp j torpe. j ækrö. ok II markköp j hampnö. for X markköp j grenskalabodom. swa. thet mik. alledis wæl. at nögher. thy aff hændom wỳ for:ne anders ok nisse os ok warom arffwm the for:da jord. ok til eghnom. hona. for:da henrik. ok hans arffwm met allom tillagom. som henne kan tilliggia til æwerdeligha ægho. met rette ok laghlighe skötning ok XII fastom. som. ær waldemar waldemarson. finwid. laurisson. olaff. nilsson. anders torkilson staffan jngebiorn, olaff. strand. sonỳ. pædersson. j bisatorp, olaff. krok.

pædher. jönson a flaka. ok jös clemetson. XIII:de forskælaman knut jönsson domar j aland, til mera. visso. ok witnisbyrd. tha. bedhonis wÿ for:ne ærlix manz jncigle som ær otte poghwisch foght oppa castalholm ok knut jönsson at hengia nædhen thetta breff. mædhen wÿ æÿ jncigle. haffwm Scriptum in parochia lymæland. vigilia. beatj. henrici. episcopi et martiris. sub anno dominj M:o CDXXXIII:o. [Den 18 Jan. 1433].

Tvenne väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

77.

Pantbref å Bränbolsta på Åland.

1433.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet skal allum vitherligit. wara som thetta breff höra eller see. at jak pæder. jönsson j brendabulstad kennis. met thesso myno opno breffue. thet jak haffuer. sath. beskedherlikom man henrik. göryeshaghen. allan myn andeel. j brendabulstad holm som. jak ther. ægher. for X½ mark peninga. til en brwkeligin pant. ok jnte aff sla. aff affradit til thes jak kan. thet. j geen lösa, til mera. visso. ok vitnisbyrd. at thet swa. ær som forscriffuit staar. tha. bedhis jak erligx manz jncigle. som ær otte pogwisch foght oppa castalholm ok knut jönsson domar. at hængia nædhen thetta. breff. mædhen jak æy jncigle. haffuer. Scriptum castalholm. feria III:a post dominicam palmarum sub anno. dominj M:o. CDXXXIII:o. [Den 7 April 1433].

Under dokumentet finnas tvenne väl bibehållna sigill.

78.

Tre hemman uti Löpö i Töfsala socken skänkte till St. Annæ kloster i Reso.

1433.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Alla the thetta breff höra eller see helsar jach Cecilia philippusdotter æwinnelica mædh warom herra Kungör jach mædh thesso mino nærwarandhe opno brefue At aff thöm gotzom som ærlikin och wælborin man her niclis kurke riddare min kære herre och husbondhe. hwilks siæl gud nadhe. oc iach hafdhum köpt och afflat J Abo biscopsdöme, i hwilkom gotzom han hafdhe sina twa dela. mic vnt och gifuit och met allom ræt vplatit for mina morghon gafuor som hans eghit breff wtuisar, Aff thessom gotzom hafuer jac epter gudz och wena rädhe. met godhan wilia och beradhna modhe vnt och gifuit i gudz hedher oc frw sancta Anna. for beggies wara foraldhræ oc wara siæla. vnder sancta Anna clostar som betænkt och böriat ær i Resa sokn i Abo biscopsdöme try gotz i löpö i töuesæla sokn met allom theras tillaghom engha vndhanskildo som them trem gotzom eller naghra thera rætlica kan tilhöra Thy afhender jac mic oc minom arfwm the fornempda try gotz i löpö och til eghnar thöm met allan ræt forn:de sancta anna clostare som forscrifuit ær til æwinnelica ægho, Til hwilks mera visso och witnesbyrdh bidher jach wyrdelighen fadher met gud. biscop Magnus i abo Och ærlikan man Clauus lydhi-

dhikesson höfwitzman vpa Abo hws at hengia siin incigle met mino incigle fore thetta breff som screfuat ær i abo areno epther gudz byrdh MCDXXXIII vpa wara frw apton visitacionis. [Den 1 Juli 1433].

Tre, mer eller mindre skadade sigill finnas qvar under handlingen.

79.

Bytesbref å gods i Björsby mot ett annat i Langabusöd (Bussö?).

1433.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Alle the som thettä breff höra eller see tha skal thet witherligit wara. at jak. rodhgærd. staffansdother. ther. olaff vigestessons hustrv war. gud hans siæl. nade. kennis. met thetta. myt nærwarandis. opna breff, at som ær om thet jordha. scipte som myn bonde olaff. vigestesson scipte met erlikom. man henrik göryeshaghen. at thet swa. war myn wilÿ fulkompligha swa godh. som mÿns bonda. for then sculd. han gaff mynom bonda ok mik gotz j biornsby j jwmala sokn for wart gotz. j langabusödhum marcaköp mote marcaköpe ok hws mote hwse som laghligha sköt ok skælad. war. om olaffs messo widh jwmala kirkio. met XII fasta, dande men., ok en ower. ath gaff forde henrik. mik. XII mark peninga j wilbÿte nyan malm oskwrid klæde ok redha. peninga. som. dande men a beggias wara. weghna. os j mellan lagde sidhen myn bonde war dödh om wara.

frv. dagh. widh saltuika kirkio huilka peninga han. mik allaledis. wæl. til takka. for nöghiat haffuer. swa thet jak honom takker. som enom dande man. til mera. visso ok vitnisbyrd. tha. bedhis jak ærligx manz jncigle som ær her gercka. proast i aland. olaff andersson. ok knut jönsson domar at hengia. nædhen fore. thetta. breeff. Datum. et actum. aput ecclesiam saltuiik die assumpcionis beate marie virginis. Sub anno dominj M:o CDXXXIII:o. [Den 15 Augusti 1433].

Under dokumentet anträffas trenne väl bibehållna sigill.

80.

Tingsrätts Dom rörande Bamböle i Finströms Socken.

1433.

Efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift förekommer bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Alle the thetta. breff höra see eller. læsa. skal. thet vitherligit. wara. at wælboren man Otte. poghwisch. höuidzman oppa Castalholm henrik goryeshaghen laghman j aland ok knut jönsson domare samastadz. hioldo eth laghcallat. trydiunxting vtan for castalholm odhens dagin for sancta barbara dagh ower warandis ærlighe men som ær gisle störbiorsson. waldemar j kalmarna. olaff störbiorsson ok nils Diækn, tha kom ther jöns j vestanmyre. ok kærde oppa henrik göryeshagen om eth gotz som kallas bamböle liggiandis j fynnaströms sokn som her. hindza. hans hustrv fadher sculde henne haffua giwit, tha war thet ærendit strax skutit til rette rantsakan. til the

XII som tha. j repstenne satho. som ær nils bamber. magnus vnge staffan j vestereng biorn stöt gumme j miclaby olaff. thoresson. nis magnusson magnus j biornahowd. olaff. nilson i jwmala. clemet bridze. olaff. öning ok pædher. grŷsla, thesse XII men the rantsakado ok funno swa. for ræt ok swornom edhe thet for:de henrik. göryeshagen. haffde giort lika. ok fult for thet gotzit. ok haffde thet laghliga ok met fullum skiælom. fangit ok haffde ther breff ok beuisning til som. læsin waro. oppa sama. tinge, ok thŷ dömpdis thet for:da gotzit henrik. til ok hans æpter. komande erffuinge. ok jöns j westanmyre ok hans hustrv fran, til thessins breffs mera beuisning ok höghre foruaring at thet sua. ær. tha hængiom wy for:de otte poghwisch knut jönsson gisle störbiorson. ok nils. diækn vitherligha war jncigle nædhen fore thetta breff Datum et actum die et loco. supradicto Sub anno dominj M:o CDXXXIII:o [Den 2 December 1433].

Alla fyra sigillen äro temligen väl bibehållna under dokumentet.

81.

Fastebref på Montiskala, Kempilä, m. fl. sålde till biskop Magnus.

1434.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes i *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet see allom vitherlighit som thetta breff höra eller see. at epther thy waar elskelighe fadher jönis Jngonen gud hans siæl nadhe befelte oss. vppa sin

ytherstæ thiid jacob jngonen lasse rogge och lucia jönisdotter aa alla waara skiptisbröders weghna aat sköthæ oc fulborda thet iordha köp som han giordhe met wrdelighin fadher met gud biscopp Magnus j Abo oc Capitulo ther sama stadz, kennomps wj fornempde jacob lasse oc lucia oss hafua a sættæ thinge j Pitkemæki samanwarandhe almoghænom aff warefru sokn resa sokn oc ruska fulbordat vndher wrdelighin fadher met gud biscop Magnus j Abo oc Capitulo ther sama stadz til æwerdhelikæ ægho thenne godz montiskala kempilæ met gerdhelæ som köpt ær oc lacht til kempilæ ylikyla och böle met allom theris tillaghom thomptom hwsom akrum oc ænghiom skoghom oc fiskewatnom verkom oc verkestadhom. quernom oc quernastadhom allom tillaaghom tilsaghdom oc enghom vndhantaghnom som them gotzom i noghre matta rætlikæ tilhöra kan vndhan oss. oc waarom arffwm fore the VIII[c] marc swensca sa got mynt at IIII swensca marc göræ fult fore een fulwictughen ænglisk nobel. huilka pæninger som waar fadher jönis jngonen gud hans sjæl nadhe vpburit hafdhe til fulle nöghiæ aff forscrifnom wrdhelikom fadher oc Capitulo, thæslikes oc the XXV marc oc alla articula som howtbreffuit vppa ludher stadhfæst, sköot oc skælet met thessom XII fastom Jönis niclisson borghamestara j Abo, hannus hamborgh. pædher rike, iösse lundh, jösse lokanes, niclis witzare, paual mykas, niclis mertilæ jacob waymsare thomas nutela henric cloccaresson, och smidhen j ierfuemæki, for-

skælaman clauus lydekkesson howtzman vppa Abo oc hærætzhöfdinghe i maska hæradhe, thenne skötningh anamadhe hedherlighin man her Remar Canik j Abo vppa fornempde wrdhelix fadhers met gud biscop magnussæ oc Capituli weghna, til witnisbyrdh oc ythermera stadhfestilse oc forwaringh bedhes wi erlix manz clauus lydhekesson howtzmanz vppa Abo jönis niclisson borghamestara j Abo hannus hamborgx inciglæ met lasse roggis incigle mædhæn wi flere ey incigle hafwm. oc thetta breffuit lææses widh howtbreffuit Scriptum Pitkemæki Anno Dominj MCDXXXIIII feria tercia post festum assumpcionis beate marie virginis. [Den 17 Augusti 1434].

Clas Lydekessons, Hans Hamborgs och Lars Rogges sigill finnas qvar under handlingen.

82.

Uppbuds-Bref å ett hemman i Männmälä by, af Halikko Socken.

1436.

Aftryckt efter original-brefvet, på papper, förvaradt i kongl. riksarkivets samling: Chartacea Diplomata, 1400—1499.

Allom them thetta breff höra eller see kungör iac lauris ingemundzson kirkeprester j borgha then tiidh jac hafde halko kirkio för noghrom aarom tha badh oc befælte mic beskedhelighen man iönis danielsson awapn vpbiudha sith godz j mæmæ j halko sokn liggiande huilkit gotz iac epter hans bön oc befæling trem sinnom vpbödh vppa kirkestempne oc soknastempne swa som soknamannom witherlighit ær som ther widher waro Til huilks mera wisso oc wit-

nisbyrdh trycker iac mit incighle aa ryggen thesse brefue som scrifuit ær i borgha aareño epther gudz byrd MCDXXXVI:o tiisdaghen næst fore fastagangs sunnedagh. [Den 13 Februari 1436].

Märken efter sigillet synas bak på brefvet.

83.

Qvitto på återstående köpeskilling för Märkälä i Halikko Socken.

1436.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet scal allom them witherlikit wara som thetta breff höra eller see at iac iönis danielsson awapn kænnes met thesso myno nærwarande öpno brefue mic hafua vpburit af wördhelighin fadher met gudh, Biscop Magnus XXII½ mark aboeska som mic brast j. the pæninga summa som han sculde mic gifua for thet gotzet j mærghiæ j halko sokn liggiande ther han aff mic köpthe epther fyra mædzmanna ordhom twa aa hans weghna som æræ lauris hasawarp oc iönis laurentzson j waritzala. oc twa aa mina weghna som ær ingemar magnusson oc iönis thorkilsson fore huilkit gotz jac kennis mic fult vpburit hafua epther thennæ pæninga summa som ær XXII½ marker som forscrifuat stander oc the pæninga summa mædher som staar j thet andra brefuit som iac ther vppa til forende gifuit hafuer Til thess mera wisso oc wisnisbyrd trycker iac mit incighle aa ryggen thesso brefue Som scrifwit ær j borgha Aareno epther gudz byrd MCDXXXVI:o daghen næst fore sancti sigfridz dagh. [Den 14 Februari 1436].

84.

Salubref på Teräväoja Äng.

1436.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Witerleghit oc kunnogt gör jac andris gerikayn. fore alla the thetta mit nærwarende opna breff See læsa. æller höra. at jac haffuer met godhwilia. oc beradhno. modhe. saalt. wnt. oc vplatit. minom. godhom. wen. Mattis scalenbergh. Borghar j Abo. ena. æng. som heter Tærawæoya. met IIII raar wmgangna. oc II ladhor. vppa standande fore. XV mark abosce. swadant mynt. at een arnoldus gylden oc I mark. gaa. oc giælla. lika. hwart. andro. hwilka. jac. bekænnis. mic fullelegher haffwa vpborit til godho nöghyo. Thy. affhænder jac mic oc minom arffwom. for:da. tærawæoya æng met the II lador ther vppa sta. oc tileghnar hænne for:da. Mattis Scalenbergh oc hans arffwom. til ewerdelegha egho. Item bekænnis. jac. mic. æn. hær. offuer. haffwa. vpborit. aff for:da. Mattis. IIII mark. sama. forscreffna mynt j swa matta. at. jac oc mine æpterkomande. skulom. halda. honom oc hans. æpterkomande forscreffna æng. fria. oc frelsa fore allan scat Oc offuer thetta köpp oc sæmio. waro thenne godhe mæn. kallade til witne. som ær gerlach fridagh. henric scalenbergh. nisse laydinen. jacop jönsson borghar j abo. oc nighels petersson. lasse seppela niclis heynoya oc arnika hörtöla. Til mere witne oc witnisbyrdh bider jac for:de andris gerikayn for:da godha mæn. gerlach fridagh. henric

scalenbergh. nisse laydinen oc jacop jönsson wm. therra jncigle at hængia. fore thetta breff. met. jac eygh sielffuer jncigle haffuer Scriptum et Datum Abo Anno. dominj MCDXXXsexto feria secunda. jnfra octauam ascensionis dominj. [Den 21 Maj 1436].

Fyra, mer eller mindre väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

85.

Jordbyte å hemman i Mäenala, Warkiala och Hasla byar.

1437.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. 4. Öfverskriften är derstädes: *Nils Olofson af Särkelax, Konungs Dom hafvande öfver Österlanden, stadfäster et Jordbyte, emellan Peder Olofson och Magnus Mäjenala, som denne senare ej wille fullföra, ang:de jord i Mæjenala-by, i Kaland, i Warhiala-by i Hallå S:n och i Hasla by i Rymittære S:n.* — I kanten finnes anteckuadt: *Ex Orig. Membr. nob. D:ni Warmholtz.*

Kennomps wi, Niclis Olaffzson aff Serkilax, höghborins Förstæ och Nadugx herre konungx Ericx . . . . . .*) oc Rikxsens Radz aff Swerike, Doom offuer Österland j thettæ sin jnne haffuande, oc Matis Martinsson, lagman offuer Swderfinne a fornemda herrins nadz wegnæ, at tha wi Repstæ thing hioldom met almoghan j Abo, Arom epter gudz byrd tusand fyræ hundrad wppa XXXVII, wm sancti barnabe apostoli dagh, j nærwaru wyrdhelix herre oc andelix fadirs, biskop Magnus j Abo, hannis kröpelin a wapn, höffuitzman wppa Abo hws, alla hærads höffdhingana j sama biscops döme oc flere godo manna; Tha kærde Pæder Olaffzson til Magnus Mæien-

*) Denna lucka finnes i afskriften.

ala wm 1 trediungh oc 1 stangh jord i samma Mæienala by, met allom tillaghum, j wato oc j thorro, jnnan gardz oc wtan, nær by oc fierre, engo wndantagno, som thy goze tilligger, hwar thet hæltz liggiæ kan: for huilkit for:da 1 trediungh oc 1 stang jord, tha gaff for:der Pæder Olaffzson jord fore jord j Kaland j Hallu sokn j Warhiala by oc j Rymittæræ sokn i Haslaby, sith rætthæ mödherne: huilkit for:da trediung oc 1 stang jord, tha fik for:de Pæder Olaffzson aff Luaa Jönis dotter: hwilkit ærande wi skutom til the XII, som tha j Nempdenne satho, som ær Jönis Torkilsson wapn, Jönis hannusson wapn, Lasse bertilsson wapn, Pæder Karpalaynen, Magnus Balk wapn, Rike wapn; oc thenna VI aff skatta bondom, som ær Hannus Loppis, Jönis Kurgesta, Pæder, Thore, Matis j homen, Benkt Ræhælæ oc Olaff Yllikæson, witnade, sannade oc soro, at swa war, oc engin mote nempdenne wedhia wille: Thy dömdom wi for:de Pæder Olaffzson then forscreffna 1 trediungh oc 1 stang jord, til ærwerdheliko egho, wndan for:de Magnus Mæienala oc hans arffuom: Oc forbiudom wi nokrom manne, then for:de 1 trediungh oc 1 stang jord hindra eller quæliæ fore for:de Pæder Olaffzson eller hans arffuom wid theris XL mark for konungx doom, oc VI mark for lagmanz doom. Til thes breffz mere wisso oc höghre forwaringh, tha hengom wi war incigle for thettæ breff, som ær Niclis Olaffzsons aff Særkilax oc Matis Martinssons, lagman j swderfinne. Datum die et loco vt supra. [Den 11 Juni 1437].

86.

Räfstetings Dom, rörande ett hemman i Nuijalaby af Reso Socken.

1437.

Aftryckt efter originalbrefvet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes bland *Broocmans* Diplomata.

Kennomps Wi Niclis olaffzson Aff Serkilax Höghborins förstæ Oc Nadugx herre konungx Ericx oc Rikxsens radz aff swerike doom offuer österland j thetta sin jnne hafuande Sune sunason lagman offuer Norfinne oc matis martinsson lagman offuer sudherfinne a fornemda herrins nadz wegnæ At tha wi Repsta thing hioldom met almoghan j abo Arom epter gudz byrd tusand fyrahundrad wppa XXXVII om sancti barnabe apostoli dagh j wyrdhelix herre oc andelix fadher biscop magnus met gudz nadh j abo hannus kröplin a wapn höffuitzman wppa abo alla hærædzhöfdingana oc flere godhe mæn nærwarande waro Tha kerdhe henric stiernbergh til olaff nwianpoyka om eeth godz j reso sokn j Nwialaby huilkit fornemda goz hafde olaff nwianpoyka til orættæ haffth aff fornempdo henric stiernbergh huilkit ærænde war skutit til the XII som tha j Nempden satho som ær jönis torkilsson pæder karpalaynen jönis hannusson lasse bertilsson Rike magnus balk pæder willilæ a wapn. thesse æræ aff bondom Olaff yllikönpoyca matis ilposta ketil wanhakylæ benkt ræhælæ marti kappa oc olaff speiare ranzsakadho witnadhe sannade oc epter soro at swa war oc enghin mothe nempden wedhia wilde Thy dömdom wi forde henric stiern-

bergh til sith goz j nwiala met allom tillaghum j watho oc thorro engo wndan tagno jnnan gardz oc wthan nær by oc fierre til æwerdheliko egho wndan for:d olaff nwianpoyka oc hans arfuom Oc fornempd olaff nwianpoyka til sina peninger som finnas kan rættelika at for:der olaff eller hans akoma haffua wtgiuit Oc ther til haffuer henric stiernbergh en sæmber haldhit syn epter thet gozit war hanom til dömth oc thesse gode mæn waro j synen wppa sama thimm som er philpus jönisson pæder willilæ andris palsa aff masko sokn jossi koffuan heyk awala paual ther sama stadz aff rusko henric haloy anti klukkare aff warfru sokn niclis witzare jacob kairiala henric aff paimala oc paual klukkare ranzsakadho skællika at fornemder stiernbergh hafde ey til fulnas iordh j sith goz som for:der olaff nwianpoyka haffde sath for:de stiernbergh for sina peninga Oc thenna for:da gode mæn skattade wth fornemder olaffz peningha som er XL marc Oc forbiudhom wi nokrom manne the for:d iord hindra eller qwæliæ for for:d man henric stiernbergh eller hans arffuom epter then thima wid theris XL marc for konungx doom oc VI marc for lagmannz doom til thes breffz mere wisso oc högher forwaringh tha henghiom wi waar incigle for thetta breff Som ær niclis olaffson aff serkilax Suna sunason lagman j norfine Oc matis martinsson lagman j swdherfinne. Datum et actum die et loco vt supra. [Den 11 Juni 1437].

Under dokumentet finnas tre väl bibehållna sigill.

87.

Räfstetings Dom förande Warissalo i Pemar Socken.

1437.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Kennomps wi Niclis olaffzson Af Serkilax höghborins förstæ Oc Nadugx herre konungx Erix oc Rikxsens radh aff swerike doom offuer östirland j thettæ sin jnne haffuande Suno sunason lagman j Norfine oc matis martinsson lagman j sudherfine a for:da herrins Nadz wegnæ At tha wi Repstæ ting hioldom met almoghan j abo Anno domini MCDXXXVII:o jn die sanctorum geruasii et prothasij j [*nærwara*] wyrdhelix herre oc andelix fader biscop magnus met gudz nad j abo oc wælborno manne hannus kröplin höuetsman wppa abo alla hærædzhöfdingana oc flere godo manna Tha kerde matis pora oc hans systerson henric til herre karl om eth goz som heter warissala liggiænde j pemar sökn huilkit for:da goz herre karls fader fader karl odygd hafde fangit af Eric pora matis fadher Tha spoordhom wi aat herre karl om han hafde breff eller beuisningh ther oppa Swa lot han koma fore siin breff oc skæl gestan wppa sama tinge eet war först huffud breffuit som all makten oc widzord oppa lag huilkit breff swa ludde at for:da karl odygd hafde köpt thet for:da goz äff eric pora for CCLXXX suenzka peninga Oc ytermeer beuisning oc witnisbörd herre karl han hafde aff trem ærlikom mannom witnisbreff som ær martin habramson rötker ingason och hinza j lewalax thet the peninga summa war redhe-

lika oc skællika betalad for:de eric epther hans egnom wilia oc fulla atnöghiæ epter bæggis thera wilkor oc förord swa at inkte brast ther j huilkit ærænde war skutit til the XII som tha j Nempdenne satho som ær jönis torkilsson a wapn jönis hannusson pæder karpalaynen magnus balk lasse bertilsson peder rike lasse kurmen olaff yllikanpoyca hannus leppis jönis kuriesta peder tore oc benkt ræhælæ the ranzakade witnade oc epter soro epter thera treggis breff oc beuisning som for:da æræ at thet for:da goz war laglika salt oc wel betalad til fullo atnögho Thy dömdom wi thet for:da goz her karl til oc hans ærffuingom til æwerdheliko egho fra matis pora oc hans ærffuingom oc fra hans systerson henric oc hans æruingom Oc hafuom wi dödæt oc ogildat all the till thalan oc beuisning the hafde mot herre karl om thet for:da goz Oc forbiudom wi thetta ærændet noghon man hindra eller quæliæ wider sina XL marc for konungx doom oc VI marc for lagmanz doom epter thenna dagh Til thes breffz mere wisso oc höghre forwaringh Tha hængiom wi for:de niclis olafson sone soneson oc matis martinson witherliga waar jncigle for thetta breff Datum die et loco supradicto. [Den 19 Juni 1437].

Trenne utmärkt väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

88.

Dombref å ett hemman i Kalela by, af Masku Socken.

1437.

Aftryckt efter original permebrefvet, i kongl. riksarkivet. — En afskrift finnes uti *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet scal allom mannom vithirlicht wara som thetta breff höra ællir see ath then tidh jac Sone sonisson laghman y norfinne oc aland, laghmanz thing hiolt met almoghanom y masco sokn. arom æfthir gudz bördh MCDXXXVII tridhi daghin næst æfthir Sancti Johannis baptiste dagh. nærwarande jönis bænktsson hæradz höfdinge ther sama stadz jönis hannisson y villola oc flere godhe mæn. tha kærde hartik olafson thil bencht kroch. om eth goz liggiande y kalelaby hwilkit olaff hagholaghna hans fadhir haffde saalt kortwmme oc peningane wäro ekke framkompne tha sköt jac thet thil theris som tha y næmpdene satho som ær andris palsa, olaff gerekaynen, jacob y kaela, marchus y kallenpoyca, heyke y awuola, pedher j hwiala, josse manpe, nico laulas, magnus pakasist olaff heykila, bænkt kaukala, pedher kalhostha oc jonis y kynnosmæki tæsse XII vitnadhe ransakadhe oc æfthir sworo ath forsagdhe olaff hagholadhne hafde laghligha oc skæligha saalt forsagdhe kortwm halwan kalelaby met allom thæs tillaghom æfthir thy hans eghit skötnyngis breff wtwisar oc æfthir thet gozit war skæligha saalt oc lagh standit oc peningana waro ekke fulligha wtgiffne thä betaladhe bæncht krok kortimps dotter haffuer hartik oc hans brodhir olaff hagholadhna sonom fore sama god-

zit LX marc VIII öre y markene, 1 mark Stokholms peninga oc ther til en oxa swa godhan som IIII mark, oc æffthir thy the XII vitnadhe ransakadhe oc sworo som sakt ær oc lagleghen köp witno fore gingo thy dömer jac forsagdhe sone sonesson thet sama köp som ær helffthena aff kalela by togh ænchthe y jwars goz stadhught oc fasth at bliwa bæncht krok oc hans ærwingiom fore sith rætta köp oc forbiwdhir jac fornæmpdom hartik oc hans brodhir there ærwingiom oc allom androm the forscreffna godz her æffthir hindra ællir kwælia vidhir syna VI mark for myn Dom, til thæs mero wisso oc större forwarnyng tha hængir jac fornempde Sone S. laghman mit insighle fore thetta breff. [Den 27 Juni 1437].

Sigillet finnes under dokumentet väl bibehållet.

89.

Räfstetingsdom öfver en äng under Karlela Hemman.

1438.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf finnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Wetherlikit se thet allom them som thetta breff höra eller see At then thidh Wi Niclis olaffson aff Særkilax konungx doom haffwande j thetta sin a höghborens första oc Nadughe herre konung Erics vegna Sone sonasson laghman j nordfinna, Mattis marthenson laghman j sudherfinna fore landzretthen saathum j abo areno epther gudz byrdh MCDXXXVIII lögherdaghen nest epther helghe likama dagh j Nerwarw vyrdeligx fadhers met gudh Biscop magnuss j abo,

Oc capituli ther samma stadz, Oc ærlika manna henric iyrienshaghen höwitzman vpa abo a velbyrdugx manz hannus kröpelins vegna alla hæretzhöfdingia oc flere godha manna nerwaru, kærde her niclis j resa vpa sancte anna vegna thil thesse epther screfna, Niclis yskonen, Olaff nummista, Niclis ripenen, Olaff norsinpoyka, lauris grefwe, lauris agnisenpoyka, pædher thormason oc olaff hans brodher, at the hafde vældat Af Sancte anna ena æng som karlela thil hörer, hwilkit karlela godz met allom thes thillaghum hedherlikin man her iönis anundzson foordom ærkediekne j abo hafde giffuit thil sancte anna closter, framledis kærde, vpa samma landzretthen olaff seppe oc pædher hinzason aff mækis thil for:de her niclis j resa vm the samma æng oc karlela godz at thet war thera forældrum oc them olaghligha vndangangit, hwilken ærende wi skuthum thil nempdene som j repstenne satho som æra Niclis stiwelson iysse hanusson olaff thomasson iysse tyrkelson Rike Mattis spora, Olaff ylkenpoyka, lauris j hallo, pedher j kitthala, Anders reska iysse laurenzsson, oc pædher kitthinen aff haliko, Oc the ransakadho vithnado oc epther sworo at for:da her iönis anundzson, hafde laghlika köpt karlela godz met the trettis ængenne oc allom androm thes thillaghum, aff olaff Sæppes oc henric sæppes fadher fore XL aar, oc war laghstandit oc lagha hæfd æ komen Vm the ængena saghde the swa, at fornempde hér niclis hafde kært för, thil for:da niclis yskonen oc hans kompana vpa hærædzthing,

thing, at the vældade Sancte Anna the ængena aff, Oc hærædzhöfdingen dömde ther ena syn vpa, Oc sidhan thingit war slithit komo the for:de bönder thil for:de her niclis met sina vener Oc kendis sik hawa oræt, oc forlikthe sik met honum j godha manna nerwaru j swa matha at the affsagde ængena oc sculde giffwa sancte anna X las hö, Oc ther vpa sætthe the borghanz men fore sik, som iönis benktzson hæredzhöfdingen, oc borghanzmennene vitnadho oc thilstodho Thy dömdom wi epther for:de godha manna ransakan vitne oc edhe for:da karlela godz met the æng oc allom androm thes thil laghum Sancte anna thil ævinnelika ægha Oc niclis yskonen met sina fornemda kompana hwan thera sakan thil XL marc fore vældit Oc forbiudhom them oc hwarium andrum manne at hindra offthermera for:da karlela godz eller the æng fore Sancte anna vidh hwars theris XL marc fore konungxdom oc VI marc fore laghmanzdom hwilgx mera visse oc vitnisbyrd hengiom wi war incigle fore thetta breff Som screffuit ær aar oc dagh forscreffnom. [Den 14 Juni 1438].

Trenne väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

90.

Lagmansdom å jord i Ragnasböle af Jomala Socken.

1438.

Efter originalbrefvet på pergament, i kongl. riksarkivet. — En afskrift deraf förefinnes bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet scal. allom witerlicht wara som Thetta breff. höra eller see. at then tiidh Jach Sone sonas-

son. laghman j Norfinna och j Alandh. laghmanzting hiolt met almoghen j alandh. j jwmalaby j Beskedensmanz. næruare Symon. Körningx fogtha vpa Castelholm aa welborensmanz Hans. Kröpeliins wægnæ. och j flere godha manna næruare Anno domini MCDXXXVIII feria quinta proxima post festum visitacionis Beate Marie virginis Tha kom ther ffore greger villasson och kærdhe til. Beskedhenman Henricus görshaghen. om X marka jordh liggiandis j jwmala sokn. j ragnasböle. som Henricus laghligha köpt haffde aff ragnö j ragnasböle. oc aff hæmming j hiortö. ffor X½ mark pæninge och ffor eth. lass. som for:na ragnöss. och Hæmmingx opna breff vtuisar Tha sköt jach thet til the XII som tha j nempdenne sato som eer vaste hælgasson. olaff magnusson. greger magnusson staffan j wæsterængh. folke j flaka Ingebiörn. gumme i myklaby nisse kolben olaff nielsson. Jap. bamba. olaff pædhersson och nisse magnusson. Rantzsakado withnadho och effter sworo ath santh. war. ath ffor:ne Henricus haffde the X. mark jordh. laghligha köpt som ffore scriffuat staar aff ffor:da ragnö ok aff hæmming j hiortö Thy dömer jach. köpit stadugt och fast at bliffua. ok. stadfester jach. skötninga breffuet som lyder vpa the ffor:na X mark jordh. Och. forbiudher jach for:de greger och hwariom androm man the ffor:na X mark jordh. eptermeer hindra eller quælia ffor for:de Henric eller Hans arffuom epter thenne dagh vidh syna VI mark ffor myn doom Til mera. visso och vithnisbyrdh tha hængher jach mith Jncigle

nidhan ffore Thetta Breff Datum et Actum vt Supra jntestimonium. [Den 3 Juli 1438].

Sigillet är bibehållit; något skadadt.

91.

Lagmansdom å jord i Toböle i Finströms Socken.

1438.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt uti kongl riksarkivet. — En afskrift anträffas bland *Broocmans* Diplomata, Bd. 4.

Thet scal. allom vitelicht wara som [*thetta*] breff höra eller see. At then tiidh Jach Sone sonasson Laghman. j Norfinna ok j alandh. laghmanz ting. hiolt met almoghen j alandh j finnaströms. tridhiungh j ödekarllaby j beskedensmanz næruare Symon. körningx fogtha vpa Castelholm. aa welborenss. manz Hans. Kröpeliins. wægna ok j flere godhamanna næruare. Anno domini MCDXXXVIII feria sexta proxima post festum visitacionis. beate Marie virginis Tha kommo ther ffore. katerin j myklaby och: hennass. mager jösse helgasson. aa syna husfru wægna och taladho til beskedhen man Henricus görshaghen. om XVI½ mark fasta jordh. liggiandis j touaböle. som thera brodher Magnus kok tilhört haffdhe. som henric haffde. lagligha köpt ffor XVI½ mark pæninge aff Magnus skrædare. Och. thenne tre vithnado och effter sworo. som er gizsle storbiörnsson. olaff andresson och staffan i westerængh ath ffor:de magnus kok haffde fulkompligha giort Magnus skrædare myndogh och mæktogh a syna [*wegna*] at sælia oc vplata the XVI½ mark fasta jordh. them han vildhe. Huilkit jach sköt

til the XII som tha j nempndenne sato. som eer Jap i hagha andres ericsson pædher laurenson. torsten j amböle olaff asmundzson. olaff staluegh. nisse japsson. michel i kulla pelle j emptakarllaby lasse skrædare. Mattis nielsson. oc olaff joansson. Rantzsakado och sworo effter thenne forscrefna withnom at Henric haffdhe laghligha. köpt the XVI½ mark ffasta jordh. aff ffor:da Magnus skrædare. som Henrics skötninga breff ther vpa vtuiser Effther thenne XII rantzsakan och edhe och som withne ffore them sworo Tha. Dömer Jacb. thet köpit. stadugt och ffast at bliffua ok stadhfester jak skötninga breffuit som ther vpa ludher ok forbiudher jac ffor:de katerine och jösse hælgasson ok. huariom androm man the jordh. optermer hindra eller quælia ffor for:na Henric eller ffore hans arffua epter thenne dagh vidh syna VI mark ffor myn doom Til mera visso och vithnisbyrdh. tha henger Jach mith Jncigle nidhan ffor thetta Breff. Datum et actum die et loco vt supra Jntestimonium. [Den 4 Juli 1438].

Sigillet är bibehållit; men skadadt.

92.

Urfejds-Bref för begånget Dråp.

1438.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Alla the mæn thetta breff Höra æller Se læsa Helsom wij Giisle störbjornson Alff olafson sten pawalson finwidh olafson j gregersaby jacop Erixson ib. Jönis pædherson Jönis bryniolfson olaff bryniolfson ærwerdhelica

met warom herra kænnomps wij thet met tesso waro nærwarandhe oppno breffue Swa wel fore æpter komandom som fore them ther nw ære wppborith och Anamath haffwom Aff beskedhelicom manne Pædher jönson i swalanes ena sonan oc ena ganszka forempningh met warom wenom oc frendom samtykkio och beradno modhe æpther war dödha frenda olaff Jacopson gudh hans siel nadhe Hwilken fornempde pædher jönson aff daghom togh fförst eth erffwe met tolff Prestom ther til 1 pund wax til thet hælgha kors j finnaström Och ther til sex Pelagrims gangor ena til sancte olaf j trondhem ena til sancte erix jtem en til thet helgha blodh j sko kloster jtem ena til sancte æskil til eskilstuna jtem en til sancte dawidh oc ena gangho til sancta Birgitta j watstena Och ther til hafwom wij Anamath ok wpborit sextighi marker swenska pæninga aff fornemdha pædhar jönsson j swalanes fore fulla manz böther til godha nögio swa at oss allaledis well athnögher til takka bereth Æpter thy som wor Daghtinghan war giordh oppa badha sidhor, badhe met ærfwe, oc wax Pelagrims gangor, och fulla manz böther som forscrifuat star Thy lathom wij for:da Pædher Jönsson j swalanes, oc hans arfua och æpther komandhom allaledis kwitta lidhogha oc lösa fore alla feighd oc æpter maningh, fore oss oc warom arffwom oc æpter komandom Badhe fore föddha och oföddha Och forbiudhom wij som forscreffne standa frendhom oc wenom som her til höra, ath feygdha æller a tala æpter olaff Jacopsons dödh gudh hans siel nadhe epther thenna dagh Alla

tessa forscreffna artikell loffwom wij fasth stadukt och obrothlikyt ath halda, widher wara sannindh oc godha tro wtan alth arght Thil tessins breffs mere wisso oc höghre forwaringh tha hafwom wij betz oppa eth satth landz thing landzens Jncighle ath hængia fore thetta breff Oc til withnisbyrdh haffwom wj bedz velborens manz Jncighle symon körningh foghath oppa Castalholm oppa Ærlix manz wegna Hannis Kröppelin Och niclis domare j Alandh ath hængia fore thetta breff met warom eghnom Jncighlom Som scriffuat ær oppa Castalholm Anno Domini M:o CD:oXXXVIII ipso die egedii abbatis jn testimonium Premissorum. [Den 1 September 1438].

Fem väl bibehållna sigill finnas qvar under dokumentet.

93.

Förteckning öfver Grundläggarne af Nådendals Kloster.

1438, 1441.

Aftryckt efter en gammal handskrift, från slutet af 1400-talet, förvarad i kongl. riksarkivet, bland: Chartacea Diplomata, 1400—1499.

Thesse verdoghe ok ædle herrer hafua stiktadh ok funderat nadhendals closter ok II konungx gaarda Helgaa j berno ok Stenbergh j masko soknom met theres landbom oc vndersatom ther vnder bebrefuat til ægwigh tidh Huilkit ok vaar helga fader pawen hafuer stadfest met syns nadz openbara bulla

Thenne XXX Jnciglen hengiæ ffor förstæ breffuet Giffno j Telghio Anno domini MCDXXXVIII:o

Biscop nigles i væxio, ok tha postulatus til ærchebiskop i vpsala
benedictus j lynkopingh
Sweno j skara
Thomas j strengenes
Magnus j abo
Olof j vesteraars

} VI biscopa

Cristiern nigleson Drotzet
Karll knutzson marsk
Hr Gotzscalk bencthson
Hr Nigles æringilzson laghman j swdermanna landh
Hr llaurens wlfson
Hr benkt stenson laghman i nærike
Hr Götzstaff Algotzson
Hr boo stenson

} Riddare VIII

Thure stenson i vplandh
Karl bonde Thordzson j wesmannalandh
Knut Jonisson i westergötzlandh
Arweth swan j tyhærædhe
Sone sonesson i nordfynne
Mattis martenson i sudherfynne

} llaghmen VI

1 Karll ormson
2 Nigles Jonisson aff dyursholm
3 benct gotzscalson
4 benct Jonisson aff salista
5 Karll cristiernson
6 Nigles stenson
7 benct ludekson aff finlandh

8 Matis ödhgitzsleson
9 bo knutzson
10 Æringizsle nigleson
Joan Gedda
gotzstaff sture
Joan karlson
gotzstaff laurisson
oc clauus plaata

} A vapn

Jtem ffor annat Stadfestilse brefuet Henger Rigesens raadz j swerige ok XII anner Jnciglen Giffuit j Calmarna Anno Dominj MCDXLI:o Tha waldes konungh Cristoffer konungh ouer III rÿke *)

Rigesens radz Jncigle

1 Nigles ærchebiscop i vpsala
2 Nigles j lynkopungh
3 Suen j skara
4 Magnus j abo
5 Ilaurens j væxio

} biscopa

Hr Karll Knutzson marsk ok rigesens forstandare
Hr gotzstaff algotsson
Hr bo stenson

} riddara

benct Jonisson laghman j vplandh
Karll ormson
Æringizsle niglesson
Magnus green a vapn

} A vapn

Thettæ hafua III ædlæ ok hogborne konunga stadfest ok funderat met theris breffuom till ævigh tidh

*) Se nedanf. N:o 97.

Konung Cristoffer met tröm breffuom
Konungh Karll met II breffuom
Konungh Cristiern met tröm breffuom

Ok jus patronatus till berna kirkio samaledis til ævig tidh Ok masko kirkio aff helga fadrens paſuans stadfestilse effter verdogx faderz biscop magnus ok hans verdogx capituli funderan. Ther faar clostret jnthe aff

94.

Carl Knutssons Skyddsbref för Nådendals Kloster.

1440.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Alla the godha men. Biscopa Prelata Riddara Oc swena frælsis men oc köpstadha mæn Ok allan mena almoghan Som bŷggia oc bo i Abo biscopsdöme Helsar Jak karl knutzson marsk Oc rikesins forstandare i Swerike. kærleka met gudhi kungör jac jdher allom, at æſtir thet rikesins raadh i Swerighe funderat hafua oc sticktat æt cloſter aff sancte Birgitto orden i fornæmpda Abo biscopsdöme. J masko sokn Som hetir Nadhendaal, gudhi til hedhir Jumfru Mario Sancte Anne Oc sancto Johanni baptiſte. Oc sancte Birgitto Oc jdhr allom til hugnadh oc siælagangn. Oc mena Swerighis rike til bestand, Tha vppa thet at systor oc brödher som ther komande ære swa længe clostridh stander. thæs rolika-

re. lifua oc standa. maghin i thera reghlo oc gudhz thiænist vppehalda. Oc thes innerlighare fore rikesins stadhga bidhia. Tha tagher iac clostridh oc theem, thera syslomæn æ hwo the hælstz æru, thera thiænara. goz oc landbo som ther nu tilliggia. oc æn hær æptir tillaght vnt oc gifuit vardher oc the rættelika æn fa kunno Oc alt thet thý sama clostreno oc thöm tilhörir ællir tilhöra kan framdelis, andelikt ællir wærzlikit rörlikit ællir orörlikit i vato ællir thörro ouer alth Swerighis rike. æ hwar thet halstz wara oc liggia kan. vnder rikesins. Oc mina sunderlika hægn. friidh oc beskærmilse. Thy forbiudher jac allom klærkom oc lekmannom æ hwo the hælstz æro Oc særdelis allom foghotom oc æmbitzmannom thöm ællir nakot thet thöm tilhörir. ællir æn rættelika. hær æftir tilhöra kan. hær a moot. hindra ællir qwælia omaka ællir oforræta. ællir nokat them afhænda. lönlika ællir oppinbarlika amot Swerighis bescrifnom lagh oc ræet. vndir höxsta budh oc rikesins hæmd oc vidh. XL marka saak. Jtem vnnir jak thöm at there eghne syslomen oc sændebudh magho köpa thöm til thera eghit behoff oc clostersins alla handa ætande vara ofuir alt mena Swerighis rýke æ hwar the kunna vidhirkoma ohindratha oc saaklösa. for hwariom man. thok swa. at ther skeer ænkte swik ællir flærd vti, findz thet som gudh forbiudhe tha skal then artiklin, ther æptir ænga macht hafua. Datum Watstenom. Anno domini MCDXL dominica. sexagesime meo sub Sigillo presentibus appenso. [Den 30 Januari 1440].

Sigillet, väl förvaradt, finnes qvar under brefvet.

95.

Stadfästelse å ägande-rätten till Stenberga och Kärpäle, för klostret i Nådendal.

1440.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Wetherlighit se thet allom them thetta breff Se eller höre at epther thet mene Rikissins radh j swerike haffwa stikthat oc byriat gudhi thil loff oc ære oc helghom rikisins patronum thil hedher eet closther aff wadzstena orden j abo biscopsdöme j masko sokn som hether nadhendal Oc haffwa lakt ther til, brödhrom oc systrom thil vppehelle, een Cronenne gaardh som hether stenbergh met allom landboom oc skatthagodzom som til then gardhen hær thil lighat haffua som rikisins radz breff ther oppa giffuit ludher, Tha forbiudher iac karl knwtzson marsk oc rikisins forstandara i suerike, oppa rikisins wegna allom mannom oc hwariom widh sigh fribornom oc skatthabondom, at bewara sik köpande eller skipthande met the godz som vnder förnempde stenbergh för lagho, oc theris affradh skat oc retthoghet thiit giordhe oc nw ære lagd til nadhendaal som forarört ær vthan at the göre aarligha affrat skat oc alla plikthoghet til nadhendal som aff them godzom giordis för thil stenbærgh, swa frampt the wiliæ ey forbrytha the pæninga som the fore swadana godz giffua oc lidha ther til rikisins plikt oc hæmpd som ther widherbör Jtem ær eet skattagodz giffuit j gudz hedher vnder for:da closter nadhendal oc ligger j lunda sokn, som hetir kærpele, oc skattar arliga XII öre

pæninga Thet vnner iac oppa rikisins wægna for:da closther friit fore allan konungxlighan skat oc aalægnong gudhi oc helghom rikisins patronum thil hedher, Oc forbiudher oppa rikisins wægna allom rikisins æmbittes mannum oc foghatum j abolæn, them thet forhindra eller qwælia vnder rikisins hempd Thil thessa forscriffna stykke mere wissa oc witnisbyrdh henger jac mit incigle fore thetta breff Som scriffuit ær j abo aarom epther gudz byrdh MCDXL:o vppa helghe kors dagh Inuencionis. [Den 3 Maj 1440].

Sigillet finnes qvar, väl förvaradt.

96.

Närmare Bestämmelser om öfverlåtelsen af Stenberga åt Nådendals Kloster.

1440.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Alle. the thetta breff. höra æller see Helsom Wi Niles. met gudz Naadh ærchebiscop Biscopa. Karl Knutzson [*marsk*] ok Rikesins. Forstandhare Oc mena. Rikesins Raadh j Swerige ævvinnelicha met waarom herra Wppa. thet at the ærendhe som skællighe giordh æru skulj ey qwælias æller. hindras aff æptherkomandhom thil orætta tha ær tharff ok nytthelikit klarlicha wttrikkiæ thet som jæmlichit ma wara j them ærendhom j nogra matto j tholka akt. ærom wj wordhne tänkiandhe wpa thet hælgha ærendhet som wj nw fore twem Aarom sampnadhe j thælghe betænktom ok giordhum ther gudhi thil. loff ok æro stichtande eet Closther aff Sancte Birgitte ordhen j

abo Biscopsdöme j Mascho sokn som nw kallas naadhennedal j Sancte Johannis Baptiste Sancte Anne ok Sancte Birgitte. Rikesins, patrone hedher mena almoghanom thil. andhelikin hugnadh siæla gagn ok syndhabætringh. ok at. Riket matte thes Raschare koma aff sinne Dröwilse j fridh ok rolikan stadhga. ok ther wppa. at systror. ok brödher som gudz thiænist ther sculu wppe haldha matte thes roolichare gudhi tiæna ok bidhia fore Rikesins herscapsins ok almoghans stadhgha tha lagdhum wi ther til. eendrægtelica. thil sama Closther naadhennedal en Crononne gaardh som heether steenbærgh j Mascho sokn met them landhboom ok skatthagozom ther wnderliggia och thil forendhe wnderlighat hafua. som waart wpna breff ther wppa ludher, Ok mædhan landhboo. ok skattagotz æy æra wttrykt j thet förre breffuit. tha hafuum wj. them. her. wttrykt. badhe widh nampn ok tal som her æpther fölgher Först i Mascho sokn hwdhgardhen stenbergh ok geensthan wthan fore. honum. een öö som hether. monaka Jtem V gaardha j karinkylæ wpa then fæmthe gaardhen standher nw Clostret. Jtem eet som hether malgho oc eet halft gotz som hether ynäs Jtem eet gotz hether lelläs Jtem eet gotz. som. hether mosenpä Jtem j Reeso sokn eet gotz j haias eet gotz j kirstilæ fyra gotz j wiala Jtem i rymittæræ sokn een öö som. hether quiwæs och een half öö som ther wndherligger. Jtem i pike sokn eet gotz som hether hutthala. try gotz j aynala eet gotz som hether bölet. oc eet gotz j pike som skyldhar XX öre Jtem een deel aff wasikalotho j

Mascho ok een öö som hether thammes j parghasa-sokn Ok forbiudhom hwariom manne badhe foghu-thom thera æmbetes mannom ok allom androm widh. Rikesins höxtha hempdh for:dj systror. ok brödher æller theras. sysloman som the thenna godzen befala at forsta wpa sina wægna hindra æller qwæ-lia j noghra matto Jtem kunnom wj wæl mærkiæ ok pröffua at mædhan for:de Closther. j naadhennedal ær nylicha funderat ok wpbyrghat ok star j stora. byg-ningh kan ey koma til fulkompnilse som ordens ok sancti saluatoris reglo skipilse wtuisar. mæn thet ey större ingældh hafuer æller ræntha æn thet wj ther til lagt hafuum och wj enghaledhis wiliom at thet hælgha ærendhet bliffue forsumat som gudhi matte koma. til mykin hedher ok manghom fatighom syndhare til siælagagn ok bestand Tha hafuum wj eendræghtelica wnt ok tillakt. wnnom ok thillæghiom til. sama. Clo-sther. j Naadhennedal. eet hæredhe som almannelicha kallas Aasundha hæredhe met allan Crononne ok Her-scapsins. ræt oc Ræntto. J trætthon aar hernæst ko-mandhe och tha the XIII aaren æru forlidhinn scal for:de hæredhet friit ok ohindrat koma til Crononne. ok her-scapit Jgeen wm konunghen som thä. wara. kan æl-ler. Rikesins raadh wilia them thet ey lenghre vnna. æller fra Crononne vmbæra Thy forbiudhom wj al-lom. Rikesins æmbitzmannom ok allom androm hwa the hælzt kunno. wara at hindra for:dj systra. ok brödhra sislaman som the hæredh befæla j noghra matto. Ok forbindhom allom them Crononne skatskyl-dhoghom som byggiæ ok boo j for:de Aasundha hæ-

rædhe at the ware. lydhugha for:de systra ok. brödhræ aff Naadhennedal syslamanne ok theras wissom budhom j allom konungxlikom ærendhom ok görj thöm redhelica thera. skat ok alla konungxlicha ræntto. ok. rættighet vtan noghra gensægn swa frampt at the wilia wara wtan skadha. ok. Rikesins hæmpdh wntfly Thil mera. wissa. ok. witnisbyrdh hengiom wj Niclis met gudz naadh ærchebiscop j wpsala ok karl knwtzson marsk ok Rikesins forstandhare war Secret oc Jncigle met Rikesins incigle fore thetta breff Som giffuit ær j swarthasio Anno Dominj MCDXL. Jpso die Calixti pape et martiris. [Den 14 Oktober 1440].

Trenne väl bibehållna sigill finnas qvar under dokumentet.

97.

Bref om tillökade anslag samt utvidgade fri- och rättigheter för Nådendals Kloster.

1441.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Alla the thetta breff höra ella see Helsom wij niclis met gudzs nadh ærchebiscop j vpsala. Biscopa. Karl knutsson marsk ok Rikesens forstandare ok mena Rikesens raadh j Swerighe ævinnelegha met warum herra, Wij huxum ok wisselegha troom Os ath göra gudhi warum skapara ok atherlösara hedher ok thækkelegha thiænist som wij honom fore hans otalligha nadher ok godhgerninga altijdh plichtoghe ærum then tijdh wij fore hans kærlekx ok wördhningx skuld

ærffuodhum vm hans hedhers ok thiænistes vtwidhilse ok ther til hielpum at the persone som sik haffua fore gudzs kærlekx skuld welielegha fra wærldenne giffuit ok bundit sik til strengt closter liffuerne skiliande sik fra adhro folke met closterleco inlykke til allan thera liffs tima ath thiæna gudh maghe roleka liffua met frijhet ok vtan wærlzligha ærinda bekymbrilse sköta ok akta gudzs thiænist effter thy som thæns ordens ok reghlo skikkilse som the sik haffua vndergiffuit kræffuer ok vtwisar Nw haffua os ælzskelegha systher ok brödher aff nadhendals closter j Abo biscopsdöme som effter alles wares begær bön ok tilscriffuilse thiit foro j fiordh aff wazstena til ath byria ok framhalda ther gudzs thiænist effter sama sidh ok matto som görs j Wazstena closter os tilscriffuit ath thæn gardhen stenbergh som höghboren förstinna drotning marghit annamath haffdhe vnder Riket effter herra Jacop diekn Riddara ok wij vnder fornempda closter vntum ok tillagdhom met thöm landbom ok skattagozom som til sama gardhen lighat ok tilhört haffua ok æn nw tilliggia ok tillhöra vppa höghborens herra ok första konung Ericks tröst ok fulbordhilse som then tijdh waar konunger ok herra wär, ok æn nw giffwum ok tillæggiom vppa thens ædhlesta herrans ok höghborens första konung Cristoffers tröst ok stadhfestilse som wij menum os wælia ok haffua til fulmechtoghan herra ok konung vm gudhi swa thækkis, kan thöm ey rækkia til födho ok vphelde som wij ok wæl troom ok merkia kunnom,

nöm, mæn förnempda nadhendals closter ær nyleka funderat ok vpbyriath ok haffuer ænga andra rentho æn then gardhen landbo ok skattagozs som vnder honom liggia ok wij ther tillaght ok vnt haffuum, Ok haffua the læthit os första badhe met breffuum ok myndoghum budhum ath thet rwmit som clostrit nw vppa staar ær thöm alzstingis obequæmeleghit ok onytta badhe fore thy ath grwnden är diwper lös ok weker swa ath ther kan engthe vppa mwras ok haffua ey renleghit ok helsampt watn, som the ængoledhis vmbæra kunna fore inlykket skuld, ok kunna the ther aldregh eller siælden wara helbrygdho til theras liff fore onda lucht skuld som ther stigher vp aff æwio butnen ok lidha the ther mangahanda ogagn badhe höst ok waar fore offmykla wæzsko ok orenlikheetz skuld, ok kunno engthe thet rwm finna j theras æghom som the nw haffua thet thöm ware nyttoght ok bequæmlighit til thera bygning ok closterstadh som thöm bör ath haffua effter siælfs gudzs skipilse ok thera reghlo, som wærdhugher fadher met gudh biscop magnus j Abo thöm tilstodh som alla læghlikhethena weet ok grannelegha skodhat haffuer, Ok haffua the os kæthit ödhmiwklegha bidhia ath wij skuldom skodha ok aktha thessen ærenden ok hielpa ther til ath thet wij haffwum j gudzs hedher begynnath ath göra matte faa framgang ok fulkompnilse gudhi til loff ok æro os ok allom rikesens jnbyggiarom til hugnath ok gudzs nadhe forskyllilse ok besynderlegha thöm fatigha almoghanom j Abo

biscopsdöme til siæla gagn tröst ok hughnath, hwelka theras tilscriffning vnderwisilse ok bön wij haffuum thækkelegha hört ok grannelegha owerwæghit, ok ærum swa met beradhno modhe alle eens wordhne ath thet clostrit nadhendal som wij ther j landit funderat ok byriath haffuum aff Swærigis crono rentho ok jngæld gudhi jomfru marie sancte johanis baptiste sancta anno ok sancta birgitte Rikesens ok warum hælghum patronum til hedher loff ok æro skal ængoledis nedherlæggias eller j naghre matto forsumas Ok ther vppa ath syster ok brödher nw warande ok effter komande magho sik thes bætra vppehalda ok bergha ok röleghare thiæna gudhi ok blidhka han met sinom gudhelegha bönom bedhiande fore höghborna herra Swerigis konunga, alles wares ok mena Rikesens jnbyggiara staat ok bestandilse, ok at the matto thet *matto thet* *) rwm finna som clostrit kan quæmelegha vppa byggias tha haffwum wij vnt ok giffuit vnnom ok giffuum til thet wij ther för tilgiffuit haffuum En crononna gardh kalladhan hælghaa j berna sokn med allom thöm landbom vnder honom lighat haffua ok æn nw liggia, hwelkin wij met allom tillaghom tomptom akrom ængiom werkum qwernom ok qwernaströmum fiskewatnom skoghum vtmarkum ok fægangum ok allom tillaghom som förnempda hælghaa gardh ok landbo gozom nw tilliggia ok aff alder tillighat haffua ængo vndantaghno til æuærdelegha ægho, hwelkin hælghaa gardh ok

*) Skriffel i originalet.

landbo gozs gamble gödheka finke haffdhe til pantha aff crononne ok herskapit, ok hans ærffwingia æn haffua effter honom, hwelka wij weliom met gudzs hielp förnöghia ok foresee j andre matto Jtem ther uppa ath clostrit ey skuli thungas aff jdhkeleghe gæstning, ok aff tilkomanda folke omaak lydha, tha haffwum wij vnt ok tillathit vnnom ok tillathum ath widh sama rwmit ther fornempda syster ok brödher met biscopens ok flere godha manna radhe ther j landet kesa ok vtwælia thera closterstadh, skal ok maghe byggias et köptörp ther herbergherara kröghara ok fodhermarska agha vtj wara som pelagrimum ok wæghfarande folke skulu skepa thera berning til sik ok sina hæsta, ok the borghara ther inne byggiandæ wardha magho haffua falt salt humblä jern klædhe ok andra köpmanna waru som the magho frilegha ok aat saklöso sælia ok förytra bondom ok andrum thöm ther til sökia welia, Ok vnnom thöm fornempda borgharum ath the magho niwta ok brwka köpstadzs ræt ok laghbook frijheet ok priuilegia som andre köpstædher ok köptörp j Rikeno niwta ok brwka j alle matto, Ok skal fornempda köptörp met allom thera borgharum ok jnbyggiarum göra sin skat ok allan konungx ræt fornempda systrom ok brödhrom thöm til hjelp ok vppehælde til ewinnelegha tijdh vnder thöm ok theris æmbizmæn lydha ok hörughe wara j allom konungxleghom ærindom ok ængom andrum Jtem mæn höghborna herra ok förste Swerighis konungha haffua aff alder hafft ok æn haffua fadherleghan ræt som clerka kalla

jus patronatus til beerna kirkio jnnan hwelkis sökna raa fornempde hælghaa gardh ligger, tha vnnom wij ok tillathum ath then same ræt bliffue ther effter til ewigha tijdh widh clostrit som ther skal byggias ok systrom ok brödhrum, til hwelka fornempda kirkio the skulu prest presentera her effter tha thet wedher tharffuas, All thenne forscreffna stycke. gaffuor ok tillægninga haffuum wij giort gudhi jomfru maria sancte johanis baptiste sancta anna ok sancta birgitte. helghum Rikesens patronum til thienist hedher ok æro ther vppa ath Swerigis rike som nw j marghum aarom warit haffuer ok æn ær thy wær j store bedröwilse ofridh ok trældom matte koma til bætre stadhga fridh roo ok nadher, vppa thens ædhlesta herrans ok höghborens första som wij haffwum os til fulmechtoghan herra ok konung walt ok haffua weliom, ath gudh som haffuer konungx hierta j sinne hand wærdhughes honom ok os met sæmio ok kærligheet samanföghia ok beskirma wan konung wart Rike ok os for allom owinom, ok bewara os alla, konung ok Rikesens jnbyggiara fore wara hælgha patrona bön skuld mildelegha j sinom nadhom Til alles thesse forscreffne stykke mera wisso forwarilse ok witnisbyrdh haffuom wij effter næmpde niclis met gudzs nadh erchebiscop i Vpsala niclis j lincöpung Swen j skara. magnus i Abo. laurinzs j Wexio met sama nadh biscopa, karll knutsson marsk ok rikesens forstandare, gözstaff algutzsson. boo stensson riddara, benct jönsson laghman i vpland, karl ormsson, æringisel niclisson ok magnus green aff wapn, vppa alla

rikesens radzs weghna met allas thera witskap ok godhwelia lætit hængia waar secret ok jnsighle met rikesens Secret fore thetta breff, Hwilkit som giffuit ok scriffuit ær j Calmarna j Areno effter gudzs byrdh M:oCDXLI:o fredaghin næst effter warefru dagh visitacionis. [Den 7 Julii 1441].

Alla de omnämnde tretton sigillen finnas qvar under dokumentet, väl bibehållna.

98.

Montiskala, m. fl. hemman öfverlåtna till Nådendals Kloster.

1442.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Vitirlikit vari thet allom thöm thetta breff höra eller see ath wi Magnus met gudhz nadh biscop j Aba oc Capitulum ther sama stadhz köptom laghlika til gudhz oc sancta Anna heedher oc thiænist aff beskedhlikom manne jönis ingonen a wapn alt hans fasta godz j Reso sokn liggiande som ær Montiskala kæmpile met gærdhile som han haffde köpt oc til kæmpilæ lackt ylikylæ oc böle mez allom thera tillaghom engo wndanskildo som thöm gozom eller noghro thera rættelika kan tilhöra vtan ena ladho ængh i twem stykkiom som kallas miældo fore DCCCXXV marck swenska Swa goth mynt at IIII marcker Swensca göra fult fore een fuluicktoghan ængliskan nobel Swa som köpebrefuet och skötninga breffuen ther wppa giffuin fullelika bewisa hwilka fornempda Summa wy bereeddom fornempda jönis jngonen til godha

nöghio j. gul oc redho peningom som tha waro gænge oc gæffue j Abo endeels aff kyrkionna pæningom oc endeels aff gudhz wina almoso som ther Hulpo til i gudhz hedher oc sancte Anno i swa matto at wm thet sama systra Closthret aff sancti dominici ordinis som i thöm thima war tænkt oc til æmpnadh j gudhz hedher oc sancta Anna j Reso hafde warith fulbordhat oc til godhan ænda komit, tha skuldo the fornæmpda godz thy Clostre. tilhöra til æwinnelika ægho, Kunde thet Clostret oc ey faa noghan gang eller fulkompnilse tha skulle the sama gozen læggias til sancte. Anne altare i domkyrkionne j abo til æwinnelika ægho Nw metan thet Systra Clostret aff sancti dominici orden kom ey til noghra fulkomnilse heer j landet som tænkt war och gudh aff sinne miskunnelike forsyn haffuer skutit i hugh högbornom första warom nadhugha herra koning Cristoffer och hans ærlika Radhe j swerike at the haffua stiktadh oc funderat her j biskopsdömit eet Closter aff sancte Birgitte orden som kallas nadhendaal gudhi oc Jomfrw maria til loff oc æro j sancti johannis baptiste Sancta Anna oc sancte Birgitte nampn och hedher allom landzens inbyggiarom til andelik hughnat oc syndabætring Tha haffuom wj giffuet oc lackt giffuom oc læggiom the sama godz Montiskala oc kæmpilæ etc. met alles thera tillaghum som köpebreffuet oc skötninga breffuin wtuisa j gudz oc sancta Anna oc sancte birgitto hedher til fornempda Nadhendals Closter aa wppa hwat rwm thet wardher bygt oc bliffuande hær i biscopsdömit til ewinnelika ægho met allom

androm gozom oc æghom som sancte Anna clostre tilhöræ Swa som ær Mæsso Clædhe altara clædhe bökir oc alt annat engo wndan takno oc skal heta kallas oc wara, oc oatskililika bliffua æt Closter ewinnælika wordhe och swa som alzwollogher gudh forbiudhe at thet sama Clostret aff sancte birgitte orden for noghra handa sak skuld kunde hær i biskopsdömit ey bliffua bestandande tha skulu the opta næmpda gotzin Montiskala etc. i gudz hedher oc sancte Anno læggias til sancte anno. altare i Abo domkyrkio oc thy altare tilhöra til æwinnelika ægho epter thy thera wili war som hulpo ther til at then gotzen wordo betalat met allom androm gozom oc æghom engo wndantaghno som fore scriffuat ær Til alla thænne forscriffna stykken mera wisso oc witnisbyrdh tha hængiom wi war Secret fore thetta breff Datum Abo Anno domini M.CD.XLII feria quinta post dominicam Jn Albis. [Den 12 April 1442].

Tvenne väl bibehållna sigill finnas under handlingen.

99.

Ett hemman i Ailos skänkt till Nådendals Kloster.

1442.

Aftryckt efter originalet, på pergament, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Witherlikit se thet allom them thetta breff höra eller see At jak henric clauusson Riddhar met minne ælzskeliga Husfrv lucia olafsdotters ja samthykkio ok godhwilia. hafwer vnt ok giffuit j gudz jomfrv marie Sancta Anna Sancta birgitta hedher ffor bægghies

waara. ok waara fforældhra siæla alt waart godz j aylos met Aaker ok Engh ok allom androm tillaaghom huru hælzt the kunno næmpnas Engho vndhan thakno som thy godzeno kan Rætzlega tilhöra till nadhendals closther til æwinnelika ægho huilkit godz ffor:de mine husfrv ærfwe godz ær Ok hon giffuer ena hælfft aff thet godzet ffor sina ok sinä fforældra siæla, ok ffor the andhra hælfft will jak ok scall widherlægghiæ henne met mina ffastho arffwa godze fult gen fullo ffor mina ok mina fforældhra siäla swa at ffor:de godz aylos. scall. nadhendals closther tilhöra ffor æwinnelica ægho j swa matto ok met swadana fforordh at om thet offtha nämpdhe godz aylos. Dugher systhrom ok brödhrom aff Sancte Birgitte orden till Closther stadh ok the wilia ther vpa bygghiæ ok besitiande bliffwa. thaa scall. godzet them tilhöra j alla matto som fore Rört ær, ær thet ok swa at the ther ey bygghiæ wiliæ ok besitiande bliffwa. tha scall. the gifft alstings wara jgeen kalladh, ok godzet mik ok mina husfrv tilhöra ok ffrit ok ffrælst wara. som thet förre warit hafuer Till alla. thessa fforscreffna stykke mera wisso ok witnesbyrd haffuer iak bidhit wördelighin ffadher met gudh biscop Magnus j abo ok ærlighin man henric bidz Riddare hengie sin inciglen met mit incigle ffor thetta breff Som scriffuit ær j stokholm aareno effter gudz byrdh MCDXLsecundo vpa vigilia ascensionis Dominj. [Den 10 Maj 1442].

Tre sigill, det mellersta skadadt, hänga qvar under dokumentet.

100.

Gods i Hujala och Kärsämäki skänkte till Nådendals Kloster.

1442.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet.

Jach Mattis Jönsson aff Hwiala J Masko sokn gör wetherliket allom thöm Thetta breff Höra æller See, Thet jak met wilia, fullom skælum, oc beradhno modhe, och i mins liifs wælmakt Nærwarande wærdughom Fadher och herra biscopp Magnus. aff Abo, herre hakon j thöfwesala, her lauris biörnsson, her anders ærlendi prebendatus j Abo, Jöns hannosson, aff willela, philpus jönsson af ÿsenkÿla, jösse bæltare. aff Danskelæ, och mena almoghen aff masko. sokn, a satto thinge, hafwer. wnth gifwet ok. wplathet, och met tæsso myno breffue wnner gifwer. ok nw genstan wplather, gudhi til hedhers, worefrw, ok Sancte birgitto Clostre j nadhendall, fore mÿna siæl, oc myna foreldhra, och fore alles thera siæla jac ægher got fore göra alt mit gooz jac ægher liggiandis j hwialaby, hwilkit mit Rætta afflinga oc köpe gooz ær, som dandemannom wæl wetherliket ær, met allom thæs tillaghom j waato ok thorro Som ær aaker ok æng, hws ok jordh, skoghom ok skogsluthom, fiskewatnom ok holmom, fæmarkom ok fægangom, thomptom och tomptastadhom, qwærnom. qwærnastadhom och qwærnaströmom, och mædh allom androm tillaghom, oc wtuæghom, nær by oc fiærran, engo wndhan taghno som ther aff alder tillighat hafwer, ok æn tilligger, æller rættelika til-

liggia bör, hwat nampne thet hælzt næmpnas kan, til æwerdheligha ægho. nytia ok bruka for sit rætta. eghit. æpther sin eghin wilia, ohindrat ok oqwalt ffore mik oc mÿnom arfwom, oc fore allom androm, met swa dana skælum ok forordhom, at systor oc brödher j fornæmpda nadhendals Clostre skulu mic wppehaalda. met födho ok klædhe, badhe siwkan ok helbrÿgdo, swa længe jac lifwer, ok hwat mic kan tarfwas til myn likama, thet skulu the. mic skipa til dödhra dagha, Jtem wnner jak ok gifwer for:da worefrw ok. sancte birgitto Clostre j nadhendall alt mit fasta gooz jak. ægher i kærsamækebÿ j Rænttbomæki sokn liggiandis, met allom thæs tillaghom met swa dana skælum at myne næst frænder ok. arfuingia magho thet til sik lösa fore XXX mark Aboska. pæninga, tækkes them thet ey lösa, tha bliffue thet sama gooz met thÿ adhra. aff hwiala, Clostreno til æwerdhelica ægho, Ok ther til gifwer jak oc wnner for:do Clostre allan myn booskap ok jngedöme, badhe met fää ok sædh wppa aakrenom staar, katidzor, ok annat hwat thet hælzt kan wara Thÿ affhænder iak for:de Mattis mic. oc mÿnom arfwom, the for:da gooz j hwiala ok kærsamæki, oc tileghnar them Systrom ok brödhrom j for:da nadhendals Clostre Til æwerdelicha ægho, met swa dana wilkorum ok forordhum som for ær sagt, ok gifwer jac hæridzhöffdhingenom j hulkis hæradhe. forscrefna gooz liggia, fulla makt. met tæsso breffue, the sama gozen Sÿstrom ok. brödhrom j nadhendals Clostre, met allom thera tillaghom fast fara ok stadhugt til

döma met fastum ok allum skælum, æpther thŷ landzlagh wthisa. Til thæs mere wisso oc större forwaring tha. bidhr jach for:de Mattis iönsson hedherlikin man iöns hannosson j willela aff wapn at han hænge sit jncigle wppa. mŷna wæghna. fore thetta breff, mædhan jak ey siælfwer jncigle hafwer, Ok ther til bidher jak hedherligha mæn herra hakon kŷrkioherre j töfwesala, her lauris biörnsson, her Anders erlendi prebendatos j Abo, philpus iönsson aff ŷsenkŷla, ok iössa bælthara j danskela aff wapn, at the hængia thera jncigle met mŷno Til withnisbyrdh for thetta. breff, Huilket som gifwet ær j nadhendall. Arom æpther gudz bŷrdh MCDXLII:o wppa fæmthe dagh pingsdagha. [Den 24 Maj 1442].

Fem väl bibehållna sigill hänga qvar under dokumentet.

161.

Bref från Magnus Unnonis till Lars Skytte.

1451.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. IV, hvarest detta, jemte flera andra, uppgifvas vara afskrifna: *Ex. Orig. chart. Fragm. cuiusd. Libri ant. commun. a perill. Viro D:no Lagerbring, 1771.* — Utanskriften på brefvet har varit: *Reuerendo viro et in Christo ihesu sibi dilecto domino, Laurencio Skytta, ecclesie aboensis canonico & yconomo hec cum omni reuerencia & honore.*

Cum votiua et semper sincera salutacione et salute, fraterna dileccione, in Christo ihesu premissis. Reuerende domine et frater dilectissime. Benedictus Deus et pater Domini nostri ihesv Christi, qui secundum suam misericordiam iuxta noua in gloriosa litera vestra, heri leto corde a fratribus meis et me recepta, licet mihi specialiter assignata, vos et fra-

trem vestrum, de quo consultacionem scribitis, regenerauerat in spem viuam. Iam enim spes nostra, que propter longam dilacionem affluxerat, animos salubriter confirmauit. Spes autem impiorum et presumpcio, que institucioni et profectui monasterii ordinis nostri, scilicet vallis gracie et degencium in eodem, non modicum detraxerat finaliter euanescit. Presumimus itaque de infinita et exuberante inolita dei clemencia, vt bonum, quod in vobis ceperat, confirmabit consolidabitque: ex intimis nostris precordiis, quatenus ita faciat, eam iteratis precibus exorantes, vobisque in visceribus caritatis ihesu christi, qua et ipsi deum et fratrem vestrum predictum diligitis, salubriter et obnixius supplicantes, consulimus, ne ipsum in huius nequam seculi illecebris relinquatis, caritatis eius intuitu, cuius exemplo eciam animas pro fratribus ponere, et relictis nonaginta nouem ouibus, vnicam perditam requirere edocemur; sed ambo pariter abnegantes, impietatem et secularia desideria, religionem profitemini et intretis, ut in hoc seculo, non tamen secundum seculum, sed religiose et regulariter viuentes, demum ipsius Saluatoris gracia iustificati, heredes Dei, sicut per spem et graciam in presenti, coheredes autem christi per spem et fruicionem in gloria sempiterna. Miror omnino ego, sed iam non ego, ymo et omnes fratres mei dilectissimi, cur ex tam leui causa, eciam si possibile esset, dispensacioni et baculo arundineo inniti, fratri vestro consulitis et velitis, eam a me instancius requirentes, qui vix iuxta aut secundum, et

multo minus contra seu supra nostram regulam, et non solum regulam, verum eciam communia iuris canonici instituta et plura nostri ordinis specialia privilegia et statuta, sine animarum salutis dispendio cum meis fratribus valeo dispensare. Nam et par in parem imperium non habet etc. Quare, Reuerendissime domine et frater in christo perdilecte, sustinete adhuc modicum tempus, donec compleatur numerus dierum tam paucorum fratris vestri, quod vtique vobis sancimus in Christo dilectissimum, considerantes tria, que licet in omnibus, maxime tamen in votis et dispensacionibus sunt consideranda: scilicet quod liceat secundum equitatem, quod deceat secundum honestatem et quod expediat secundum rei veritatem. Nouit qui nihil ignorat, quod libentissime vestris satisfacerem piis et affectuosis consultacionibus, si voluntati possibilitas suppeteret et facultas. Imputari igitur non debet, et humillime supplico, ne mihi imputetis, per quem non stat, si non fit seu fiat, quod per me pie creditis faciendum; scituri me in omnibus mihi secundum deum possibilibus, ad queuis vestre voluntatis beneplacita semper beniuolum et paratum. Jn Christo ihesu valete, et de virtute in virtutem proficientes mei, dum vobis bene fuerit, momentote. Scriptum Watzstenis anno domini MCDLI. Jn crastino sanctorum mauricii et sociorum eius. Officii mei sub signeto. [Den 23 September 1451].

Monasterii Watzsten. Confessor generalis inutilis et indignus Frater Magnus Vnnonis.

102.

Bref ifrån Biskop Olof i Åbo till munkarne i Wadstena.

1453.

Aftryckt ur *Broocmans* Diplomata, Bd. IV, efter samma afskrift, som föreg. N:r. — Öfverskriften är derstädes: *Littera Episcopi Aboënsis, directa fratribus in Watzsteno, super eleccione fratris Johanis Kyl. Anno Domini MCDLIII. circa festum canonizacionis s. birgitte.*

Olauus Dei gracia Episcopus Aboënsis, Religiosis ac Deo deuotis personis, Dominis, Patri Botolpho, Confessorj, Ceterisque fratribus monasterii Watzstenensis nostris carissimis, Cum sincerissima nostrj dilec-
cione, Salutem in eo, qui mandat salutes iacob. Post-
quam ex plantario dextere excelsi, sacre videlicet religionis vestre, vinea domini Sabaoth, palmites suos vsque ad nostros fines extendit, de sacro collegio vestro monasterium vallis gracie propagando: Ad ipsam sacram religionem vestram succreuit dilec-
cio pariter et deuocio plurimorum. Speramusque diuina aspirante gracia, quod tenella hec plantula vestra vberes exhibebit fructus cum tempestiua maturitate, si sacrarum ammonicionum vestrarum et paternalium direccionum fuerit continue stillicidiis jrrigata. Quapropter caritati vestre, quantum possumus, affectuose supplicamus, quatenus pro nouelle huius plantacionis custodia ac salubri conseruacione, ne inimicus homo ad seminandum semen noxium, materiam eius irrumpat, venerabilem patrem, fratrem Johannem Kylonis, in officio Presidentis, ad quod assumendum ipsum, euidenti necessitate perurgente induximus, licet modis omnibus renitentem, confirmare dignemi-

ni et velitis. Si tamen loci huius profectum diligitis, vt speramus, Jn quo et Deo gratum exhibebitis obsequium, et sancte religionis vestre augebitis honorem: Et nos ad complacendum sancte conuencioni vestre reddetis multipliciter obligatos, quam summus ille celestis agricola sub sue proteccionis munimine jugiter ac feliciter conseruare dignetur. Ex castro nostro Kusto Die beati Bartholomei Apostoli, nostro sub secreto anno LIII. [Den 24 Augusti 1453].

Venerandi patres! quia frater Jonas laycus, qui in valle gracie habitum sacre religionis suscepit, loco illj plurimum necessarium existit; Rogamus vos affectuosissime, vt ipsum illuc remittere velitis pro monasterii negociis supportandis.

103.

Svar uppå föregående Bref.

1453.

Aftryckt ur förutnämnde handskrift, och efter samma afskrift, som N:o 101.

Venerabili in Christo patri, Domino et fauctori suo sincerissimo, Domino Olauo, Dei gracia Episcopo Aboënsi, cum omni humilitate presentetur.

Cum humillima nostri recommendacione in eo; qui dat salutem regibus, salutem sempiternam. Dominorum et amicorum in Christo amantissime. Multiplicatis beneficiis et tot benignis fauoribus, quibus nos et nostri ordinis et precipue monasterii vallis gracie personas graciose prosequimini, grates condignas aut debitas insufficiencia nostra non valet exsol-

uere; precamur tamen, vt quod nostra non possit infirmitas, graciosa illa miserorum mediatrix, virgo Maria, meritis suis impetret apud illum, qui est graciarum omnium largifluus distributor, et præter illam mercedem et consolacionem perhennalem, quas-omni dubio procul moto meruit et optinebit ipsa vestra innata et inolita benignitas, et nos et ipsi remanebimus, velut hii, qui receptis beneficiis grati esse debeant et tenentur ad omnia, que vestram voluntatem et honorem respiciunt, perpetuis temporibus obligati. Ceterum venerabilis in Christo pater et Domine dilectissime, vestre magnifice dominacionis, nec non sororum et fratrum dicti monasterii vallis gracie, litteris in profesto canonizationis beate matris nostre birgitte receptis, lectis et intellectis, cum omni qua possumus reuerencia respondentes, dicimus, decernimus et declaramus eleccionem illam, super qua earum versatur intencio, esse et fore nullam, irritam et inanem, nullisque juris communis aut nostri ordinis priuilegiorum viribus posse subsistere quomodolibet vel fulciri, quasi factam per eos, qui nullam habent in hac parte eligendi potestatem, et contra priuilegia et statuta nostri ordinis a Johanne XXIII:o edita et Martino quinto confirmata, per que nobis eleccio, et ipsis de valle gracie confirmacio seu approbacio competere possit et debeat omni casu. Hiis itaque perspicaci indagine perlustratis, et nobis iuxta pretactorum priuilegiorum, omni jure communi derogancium, formam et rigorem, ad veram, legittimam et

re-

regularem eleccionem procedentibus, quamuis plures in eleccionem deuenerint, maior tamen et sanior pars in fratrem Johannem Kylonis sua vota direxerunt, exceptis tribus uel quatuor sororibus quendam alium ex nostris fratribus nominantibus, in ipsum omnes consensimus, quem eciam mater et domina nostra abbatissa K. vice omnium elegit et rite electum publice nunciauit. Venerande igitur vestre paternali dilecciouis humillime supplicamus, quatenus ei in execucione huiusmodi sue eleccionis et officii firmam et continuam assistenciam faciatis: considerantes quod et qualiter ea, que contra jus fiant, debeant vtique haberi pro infectis, et privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate; licet enim alias eleccionem de fratre Thoma factam taliter qualiter . . . . bus oculis pertransiuimus; Noluimus tamen, ymmo neque volumus aut quantum nobis incumbit aliquo modo permittemus, quod ea que a jure communi exorbitant uel nostri ordinis priuilegiis quoquo modo derogant, ad consequenciam sint trahenda, gratum in hoc nobis ostendendo benigne pietatis affectum, cuius intendimus totis nostre vite temporibus in gaudio reminisci. Valeat vestra magnificencia, et sanitas corporalis leta nobis adherens et nostre salutis auctor vos benigne dirigat et custodiat Dominus noster ihesus christus. De monasterio Watzstenensi, in crastino beati Calixti, nostris sub sigillis, Anno Domini etc. LIII. [Den 15 Oktober 1453].

Soror Katherina Abbatissa, Frater Botolphus Confessor ceteregue sorores et fra-

tres monasterii Watzstenensis, vestri humiles et deuoti.

104.

Rådets Bref till Ståthållarne i Finland.

1495.

Aftryckt efter en gammal afskrift, förvarad i kongl. riksarkivet, bland: Chartacea Diplomata, 1400—1499.

Sincerissimis nostris dilectione reuerencia et salute premissis Werduge fæder oc besynnerlige gode venner Som vij nw her i lincöpung forsampnade vare i merkelige rikessins ærende, oc tha i bland annit lode vij lesee her for oss the breff oc scriffuelse som her niels ericsson knut posze claus hinricson oc niels benctson scriffuæ fra Viborg dagen nest epter helge trekonger dagh, hure the ærende vare segh forlepne i thenne sommer med the rydzer &c ffor huilche scriffuelse oc tidende vij tacke eder gantzske kerlige Swa maa j vethe at hiidh vare sende aff hwareie laghsaghe kring om alt rikit, bade vtaff Dalonee koparbergit oc aff köpstæderne II fulmegtuge paa alles theris vegna som hemæ sathe, med theris scriffuelse oc verff, at the Jngelunde ville anamme eller samtyckie nogen vtlensk herre Jndh i riket for herre oc kongh Och ther vppa haffuæ vij alle endrectelige samtycht besöchia thet möthe Som staa skal i Calmarna nw om sanctj Johannis baptiste tiidh nest komende, med Danmarchs och Norges radh, till at fulgöre Calmarna recess och Dectingen Oc at forhandle med hwad lempe och snilte vij kunne skilliæ

then hogboren förste kong h:[*ans*] fraa oss oc göre vare breff oc Jnziglæ fulle som oss med rette bör Epter thet yterste alzmectug gud oc swerigis patroner giffue oss naden till, ære vij och alle i the helge trefaloghetz nampn endrectelige till ens vardne j eth fast besworeth bröderskap venskap oc kerlighet paa alle sider, med var kere höwitzman her Sten sture oc han med oss at aff væreie swerigis Jnbyggeres skade oc forderff om swa behoff kan göris epter var yterste macht oc formoge Och som i knut scriffue oc vij forstode j then scrifft som kompteren aff reffle screff eder till, at varet swa sachæ at the rydser noget ville göre Jndh wdj liffland, thet the i finlandh ville slaa Jndh vdj Rydselandh, ville oc the rydzser slaa Jnd vdj finlandh thet the i liffland ville göre teslegs Jgen Ther fore ære vij nw swa offuer ens vardne at vij haffue nw screffuit then verdugste fader Erchebispen j rike och M:[*ästaren*] i liffland till, at the ville sende theris fulmectuge sendebodh hiidh till stockholm eller i swenske skeeren till elznabben med thet alder förste, till at forhandle med oss, hwre vij skole oss forholle mod the rydzer som j forfinnende vardhe j thenne copie her Jnnelucht Tesligis haffue vij screffuit Steederne till Danske Konungsborgh oc the andre hensesteeder, begerendis at the ville oc besende theris fulmectuge sendebodh till thet möthe i Calmarna om the noget till tall haffuæ till vare her j swerige eller Danmarchs oc Norgis jnbyggere at vij them ther tha ville bestandoge vare &c

Keere Venner betröste j oc at besöchiæ thet möthe i Calmarna med oss tha giordz thet gantzske vell behoff, om j kunne at merkie ther jngen fare vare aff the rydzser eller andre j ider frawaren, betröste j och ecke Tha see vij heller at then landzende bliffue forwaret een han skullu staa j nogen swadan fara, huat j kunne merkie at rikit kan kommæ till nytte oc bestand ther om bedie vij eder atj wele fördele med oss eder gode radh. Oc tacke vij eder storlige atj haffue bewist eder trolige oc veluilige moth then landzende Oc hwar vij kunne vare eder till villie gode och bestand, vele vij altiid late finne oss veluilige till Eder her med gud alzmectug oc Sancte eric kong befalendis

105.

Dagtingan, om öfverlemnandet af Wiborg och Nyslott.

1523.

Aftryckt ur ett handskriftsband, tillhörigt kongl. riksarkivet och signeradt: *Danske Handlr J.* 1523—1661; s. 17. Öfverskriften är derstädes: *Dachtingans bref medh Roloff Mattsson som hadhe Wiborgs Slott Nygle och S. Olofs Borg inne på K. Christierns wegner, att det öfwer antwarda till de Swenske. Dat. D. Sanct. Rost. St. Dionysii Anni 1523.*

Wij efterschrefne, Jwar Flemming, Olaff Erichson, Nils Grabbe, Hr Gorius Holsth, Göre witterligit med thetta wort opne breff, at wij på högmechtigh Förstes, her Göstaffz wägnä, af Gudz försyn, Vthwald Sweriges och Göthes Konungh, wor käriste Nådogste Herres wägne, hafwe warit till taalss med Roluff

Mattsson och the dande Swäne medh honom på Wijborgx Slott ligge, och innehafwe, på Högborin Förstes wägnä Konunge Christierns af Danmark etc hafwe wij af thöm eskat och begärit Wijborgs Slott och Nygle med S:te Olufz Borgh till Sweriges Cronä och wor Keriste Nodogste Herres hender, förty hans nådz Herres Högmechtigheet hafuer medh sigh alt Sweriges Rijkä Stockholms Slott och Stadh, och alle andre Slott och Städer i Swerige, och såå i Finlandh, för vthan Wijborgh och S:te Oluffz Borgh &c låthe wij och thöm förstå, at såå i sanningh är, at theris Herre Högborne Förste Konungh Christiern är medh sijn Förstinne och Barn af danmark vthdrifwen och rymäth, och danmarcks Rijges Rådh hafwä sijk intagit igen Högborenn Förste Hertogh Frerick af landh tho Holsten höllit och sworit för Herrä och Konungh öfuer danmarcks Rijke, at så i sanning är, som förskrifuit ståår, widh wor ähre, sanninge och Christelige troo, hafuer Roluff Mattsson och the dande Swännä på Wijborgh gifuit sik medh oss j en wenlig handell, och äre wij förskrefne Jwar Flemmingh, Oluff Erichsson, Nils Grabbe, her Gorius Holste medh Roluff Mattsson och the dande Swännä medh honom, swå föreente och öfwer eens kommä, at Roluff Mattsson skall oss öfwerantwarde Wijborgs Slott och S:te Olaffz Borgh medh theris Slotz lofwär, qwitt och frij obesmittade j alle motte, medh alle tillböieligheet till wor Käriste Nodogste Herre och Swerigis Crone, när såå skedt är, skall Roluff Mattzson och

alle andre, Swenske, Tydske, Danske, Finske nu med honom på Wijborgh och S:te Olaffz Borgh äre, skole wara frij, säkre till theris lijf och godz niutha och behålla alt theris egit Gull, Sijlff, Penninger och alt annat thöm sielfwe till hörer, som the skyldigh bewijse kunna, moghe och skole the sijk till godhe, och alle theris beholdne håfwor hafwa medh sijk qwitt och frij, fahra till Tyslandh, Swerige, Danmarck, och hwarth thöm täckes, och wara ohindrat till landh och watn, och alla missgerninge the imoth wår Käriste Nådogste Herre och Swerigis Rijke giordt hafua skal wara en platt klar öfuertaladt saak, och ingen här före till Rätte ståå, för vthan rätt witterligh Gell &c Och skall Roluff Mattsson och hans Swäne wara säkre och frij här i Rijget, för alle Rättgånge af thöm i Tyske Städer, dogh swå medh sothan förordh och skeel, at the inghen deel af Konung Christierns heller nogre annar Mäns, som wor Käriste Nodogste Herres fijende äre, there godz, Gull, Sijlff, Peninnge ägedele medh sijk inne at förswara eller dylliä, hwar som sadant medh fijnnes och beslagen warder, skall hafua förbrutit lijff och godz, och ingen annan skall thet Vndgelle j någre mothe &c Haffua wij lofuat och tillsacht Roluff Mattsson och alle andre medh honom Vppå förskrefne Wijborgh och S. Olaffz Borgh äre, om någer will sijk af thöm gifua intill wor Nodogste Herre till tienist, skole alle hafua en Nodigh och gönstigh Herre, och skole hafua samma soldh som the andre hans Nådes krigsfolk hafua &c Och alle andre som icke nödgias

at tiena Hans Nodhe, eller annorstädz här i Rijket, will wij gifua theres Passbordh, på wor Käriste Nodogste Herres wägne, at the moghe och skole komma medh skijff här vthaff landet, säker och frij för alla wår Käriste Nodogste Herres vthliggere till Tysklandh, Danmark, Swerige och Norigie, eller hwart thöm tyckes &c Alt som förskrifuit står, lofwe wij förskrefne Jwar Flemmingh, Olaff Erichsson, Nilss Grabbe, her Gorius Holste, på wåre käriste Nodogste Herres wägne, Roluff Mattsson, och alle the andre förskrefne medh honom obrotzlige at holdas, alt som föreskrifuit står j alle handa mothe, vthan alle argelist, widh wor ähre, sanninge och Christelige troo; Til thess bättre Förwaringh och witnisbyrdh, hafwe wij förde Jwar Flemmingh, Oluff Erichsson, Nils Grabbe, her Gorius Holste witterligh låthit trycke wår Jnsigle och Signeter nedan före thetta breff. Gifuit och Schrifwit Lögerdagen näst effter Ste Dionisij dagh, Anno Domini 1523. [Den 10 Okt. 1523].

106.

Slottslofven öfver Wiborg, förlänad åt Jöns Westgöthe, m. fl.

1525.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1523, 1524, 1525; s. 240 v., förvaradt i kongl. riksarkivet.

Slotzsloffwan

Vij Göstaff &c Giöre wittherligit ath wij andtuordat haffua oss elskelige tro tienere Jonss wesgöthe och the godemen szom medt honum j slotzloffuen stonda som ær lille matz larsson bencth nielsson per

nielson lassze iönsson æskil wndherfogthe lassze scriffuere hendrich scriffuere per nielson friille matzson per iwsthen hendrik fogthe oc lassze screddare woorth sloth wiborgh och wiborgx stadt medt woort slot nysloth wthii en erligh och redeligh slotzloffwen j swaa motthe Ath nær waar kære her swaagher edle och welbyrdughe herre her Johan greffue tiil Höyen och brockenhusszen eller waar kære syster ther kommer schal han honum thet paa waara wegna wp andtuorda dogh oss tiil handa och tiil woorth betzsta Ther forinnan ath samme her Johan icke kommen ær schal han them holla tiil waar handt och ingom androm wp andtuordha wthan oss ighen om wij paa eska worde oss och thess förinnan for stackedt schal han æn thaa andtuordath forme her Johan Dogh medh thenne eptherscreffne wilkor at han thet holla scal then herre tiil honda som riikitzins raadt och then menigeman endrecteliga samtyckia wthij waar stadt ighen och dog icke wpandtuorda förra æn han medt hanss hustrv waar kære syster eller andra wora ærffwinghe redeligh forsækringh faath haffua aff then goda herra riichit annamar och riikitzins raadt ath the icke schula öfuerfalne bliffua aff nogrom then siigh tiil ewentyrs menar aff oss fortörnath wara then stwndt wij regimentthit hafft haffua ey heller tiltaladhe warda om nogra schadegeldt ther oss noghen tiilreckna wille för thet örlugh schuldt som wij emot konung Cristiern och hanss tiilhengiare föört haffue oc ey heller kraffda warda om noghen geeldth ther wij för riikith schuldt wittherliga wthij kompne æra, wthan

schula niwtha oss goth aath och icke ondt och wthan all hindringh komma tiil then deel them epther oss j arff lagliga tilfalla kan och ath forme waar kære her swaagher greffue Johan medt waare kære syster margaretha om the leffua woorth liffue lengher maaga och schula frij och obehindrat beholla then deel som wij them wndt och forlændt haffua epther woorth breffs lydilsze som wij ther paa giffuandis warda Thess tiil wisszo &c Scriffuith paa woorth sloth Stocholm monedaghen nesth epther dominicam oculj Aar &c MDXXV. [Den 20 Mars 1525].

107.

Förläningsbref åt Torsten Salmonson på ett gods i Nykyrko Socken.

1525.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1523—1525; bl. 245 v.

Jtem toorsthen salmonson eth forlæningx breff paa ith booll j Nykyrkio sockn j findlandt som halla lændtzmandtz gaardt wthij liggher met alle konungxlige renthe och rettighetther &c lögherdaghen nesth före dominicam Judica Teslikis ith frelssis breeff paa alle the frelsis gotz som honum epther thenne dagh met kööp giffternaal eller arff tilfalla kan Sköllemerkit een goll grijps ffooth afwanföre en halff mane wthij ith blaath fiel och een regherbwsche affwan paa hielmenetht Och ena qwittensa Saa ath wpbyrdhen och wth giffthen droghe öffwer eens saa nær som noghen fettalia szom han före ræchenscap giöra schal ther han mesther olaff waar Camara mesther szin

recognicionem paa giffwit haffwer thet anneth som han wpborith och wtgiffwit haffwer ær oss alth klarth emellom saa ath wij oss met honum wel aathnöija latha &c [Den 1 April 1525].

108.

Stadgande om Frälseskyldigheten i Finland.

1525.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1523, 1524, 1525; s. 195.

Tiil alle Friiborne Frælsismen och Forlæningxmen wthij Menighe Findtlandt vt Sequitur

Vij Götzstaff &c Helsze eder &c kærliga met gudt &c Kære wenner wij giffwe eder tiil forstaa Ath nw Söndaghan nesth epther Sanctorum philippj et Jacobj dagh wij wore tiil möthe och samtal met worth elskelighe rikitzs raadt wthij westherars bleff ther j blandt andra riikitzins wordande ærende forhandtlath om then roosthningh som menige Frælsismen och alle forlæningxmen aarligha plictugha ære at holla tiil Cronones tiænisth ther medh the tiilbörligha epther laghen kwnna widherkennes och forswara theres Frælsze och Friihether som theres Fædher och forældhre aff framfarne konungha och riikitzins herrer haffua forworffwit Och bleff saa endrectheligha besluthit At hwar och en Frælsisman som haffuer gaardhar och godtz tiil IIIIc mark Schal ther aff holla een hest och ith harnisk epther thenne nye maner Then som mera gotz haffuer en forscrifuith ær schal ther aff holla hestar och harnisk som gotzsen

ære wærdt tiil Och then som icke haffwer saa monga gaardhar och godtzs ath thet siigh forlöper tiil IIIIc mark schal han thaa haffwa ith gooth skytthe tygh meedt ith gooth röör eller arborsth, ock huar Forlæningxman som haffwer IIc marck Cronones rænthe schal ther wtaff holla III karla ferduga tiil hestar oc harnisk epther then nye maner som forsagdt ær, Hwilkin besluthningh wij thaa samtyckthom och gijlladhom ath thet obrotzliga j alla landzendar her j riichit scal hollas wiidt mackth wiliandis och strengeligha biwdendis edher alle samans Athij huar j sziin stadt leggie edher windh om ath giöra thenne beleffningh fwlth Saa frampdt j wile widherkennès forswara och niwtha edhert Frælsze och ther meedt wndtwika wora ogönsth och wredhe Edher her meedt gudt befallendis

Dat. Stockholm, "Om Odhensdaghen ante pentecostes," eller den 31 Maj 1525. — Se handskr. bl. 192 v., 194 v.

109.

Konung Gustaf I:s Bref till Lars Månsson, Fogde på Åbo Slott.

1525.

Aftryckt ur förut nämnde Riks-Registratur, 1523—1525; s. 195.

Tiil lasse monsson paa Aabo sloth

Ath han offortöffuadt lather then sthore iackt hijt komma wtöffwer met thet mesthe folk han kan aastadt komma Och at han skickar sziith fwlmyndughe sendtningebudt tiil lubeeck ath beröra szin sack ther j rætthe och icke roosthere then köpman som ther tiil oskyl-

logh ær Theslikis at han sender hijt offortöffuat then roogh han wmbære kan ther j fraa slotthet Jtem om the fotgongare fraa Wiborgh oc nyslooth tiidt warde kommandis at han flyr them fordhenscap hijt wtöffwer

Jtem at han her epther icke giör saa stoor peninghe spillingh paa Stockar brædher kool och thet mykla folk som han her tiil dagx giort haffwer och om all annen deel haffwe wij wnderuisth Clawes scriffuere ther tw maa setthia tro och lithe tiil

Jtem Claws scriffuere thenne eptherscreffne gotz j Forlæningh paa al then deel han aff them j aar wpborit haffwer och en her epther wpbæra kan tiil thess wij personliga komma tiil Findtlandt Som ær Strömer Treskebyrdt och wndhan tagit koralax gotz ther met han siig her epther inthet scal befatha wthan beholla then deel han her tiil wpborit haffuer aff fornemde koralax

Ort och dag, såsom näst föreg.

110.

Konung Gustaf I:s Bref till Erik Fleming.

1525.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1523, 1524, 1525; bl. 227.

Tiil Erich Flemmingh

Szom tw berörer Ath wij schulle wara fortænghe ath forskicka nogra myndhugha sendninghebudt in wthij rydtzszelandt &c Szaa weeth tw wel sielff ath thet haffuer aldriick warith sidwennia ath sendha hædhan wtaff Suerighe noghen sendtninghebudt ther in j landit icke tycker oss heller mykit raadheligit wara

at hædhan nogra schulle forskickas mesth för then schul ath the icke ære forfarne j then handil och legligheter szom ther ære paa ferdhe j then landzendha wiliom wij för then schul ath thu met her Electj och flere godemendtz raadt ther j landit raadt fijnna ath ther nogra godemen wardha thiil forordineret som siigh ther om kwnne windtleggia ath thet motthe komma wthii en goodh stadug friidh som then landzenda aldelis störsthe maght paa ligger wij wile wara fortængthe tiil ath sendha tiidt worth incigle met waar kære her suaager athij thet maghe haffua wiidt handhen huar ther noger forsækringh skee schal paa wara wegna &c om then myntthemesthere ære wij tiil, friidtz at han bliffuer wiidh then leygdhe som tw honum paa waare wegna tiilsagt haffuer &c

Dat. "Ex Holma om Mondaghen nesth fore Sancte michaelis Dagh Anno 25", eller den 25 September 1525. — Se handskr. bl. 226, 226 v.

111.

Förläningsbref å Korsholm och Österbotten åt Jöns Andersson.

1525.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, för åren 1523—1525; bl. 227 v.

Jtem iönss andherson korsholm j forlæningh och östherbothnen met saadane forordh skæl och wilkor at han ther wtaff aarlighann giffua schal XII^{c} mark örtuger j redhe peningha II lesther lax och X skipund geddhor godht gotz och tiil godha redho

Ort och dag, som föreg. N:o.

112.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo Mr. Ericus och Erik Fleming.

1526.

Ur Riks-Registraturet för åren 1526, 1527 och 1528; bl. 48. — Förut tryckt af *Collan*, De Reformationis in Fennia Initiis, Diss. Acad. Helsingforsiæ, 1843. Appendix; s. 6.

Tiil her Electo j Aaboo och Erich flemingh

Wij giffue edher tiilkenne athuj heemlighan wnderuiisthe æro wtaff nogher j danmark ath Söffuerin norby skal haffua agtadh sig aath findtlandt thet wel fructhandis ær at han haffuer ther noghra tiilstyrkiare tiil dog haffue wij en nw inthet annath forstondit en ath the dansche iw wela thet Contracth och foreningh som riichen emellom giorth ær tycker oss för then skuld raadh wara athij wille tagha ther wara paa thet bestha j kwnne ath ther scheer ey noghen forraskning ee huadt henda kan eer thet bethre wara föreuar en epther snar om edher fatthas folk ther j landit thaa maaj thet giffua oss tiilkenna wiliom wij tha wara fortengthe tiil ath forskicka eder tiidt med thet aldra forstha saa mykit folk j haffue behoff &c

Brefvet är utfärdadt i Stockholm, "torsdaghen nesth före sanctj Tiburcij dagh", eller den 12 April 1526. — Se handskr. bl. 45 v.

113.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo och Iwar Fleming.

1526.

Aftryckt ur sednast nämnde Riks-Registratur, 1526—1528; bl. 51.

Til her Electo j findtlandt och iffuer flemmingh

Ath wij haffue nw för wissze tidhende ath söffuerin norby haffuer all redho sin skiip och iagter j siön en dog wij ey wethe huart han haffuer agtath ær för then skuldt raadeligit giffua agth paa sköthit att han ey skulle giöra ther noghen forraskningh in paa landit Saa haffue wij nw therföre forskicketh tiidt tiil eder nogre wtaff ware skytter eder tiil wndtsethningh huar behöffdes bidiendis athij them ther wille besörgia tiil noghen tiidh saa lenge wij höre huart forn:de Söffuerin norby haffuer agtadh och athij wille granneligha taga wara wppa ath ther inghen forraskningh skeer wtaff hans folk Bidhie wij eder oc her Electe athij eder windtleggia wille ath forskicka oss hit medh thet aldra forstha then deel oss tiilkommer wtaff thiendhen baadhe roog och kornn &c athij wille scriffua tiil alla fogtherna ther om kringh ath the wthan all forsumilsze och skotzmaal forskicka hiit all then warer the kwnna aastadh komma baadhe korn roog huete hwder thiære bræder och allahanda andhra saadane waror ther hollenderna thiena kwnna &c

Dat. Stockholm, "toorsdaghen nesth epther sanctj Tiburcij dagh", eller den 19 April 1526.

114.

Konung Gustaf I:s Bref till Iwar Fleming.

1526.

Aftryckt ur förutnämnde Riks-Registratur, bl. 51 v.

Tiil Iffuar flemmingh

At han windlegger sigh ath fly oss hiit then mesthe kalk ther wtaff landit han kan aastadh kom-

ma Sammeledis ath fly oss ther X eller XII goda timbermenn saa ath the her komma kwnna medh thet aldra förstha

Ort och dag som nästföreg. bref.

115.

Konung Gustaf I:s Bref till Nils Grabbe.

1526.

Ur förutnämnde Riks-Registratur, bl. 51 v. — Aftryckt af *Collan*, l. c.; s. 8.

Til nielss grabbe

At han lather Hindrick nybwr faa háns bettalningh wtaff then peninga wpbyrdt han haffuer men alla the waror ther kwnna thiena hollenderna wiliom wij at han forskicker them hiit till Stocholm baadhe ælxhuder oxehuder thiæro roog korn och alla andre waror som han kan aastadt komma Oc at han forskicker oss hit medh thet aldhra forstha then deelen wtaff tiendhen ther oss tiilkommer j hans fogdrij baade roog oc kornn. &c

Ort och dag, som N:o 113.

116.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo.

1526.

Aftryckt ur förutnämnde Riks-Registratur, bl. 55.

Tiil her Electo j Aaboo ath han skicker hiit en hestalækiare som han ther haffuer hooss sigh benempdh mesther hans

Brefvet är dat. Stockholm, "Sanctj ieorgij riddhers dagh", eller den 23 April 1526.

117.

117.

Konung Gustaf I:s Bref till Jöns Andersson.

1526.

Aftryckt ur oftasagde Riks-Registratur; bl. 57 v. — Upptaget hos *Collan*, l. c.; s. 8.

Till Jönss andhersson paa koorsholm

At han forytthrar then kyrkietiendhen som oss j thetta aaredh j hanss fogdrij tiilfallen är, j elgxhuder oxehuder kohuder och andre waror som oss thienne kwnna och at han giör oss en godh rekenscap huadt samme tiendhe drager, och huart han bliffuer &c

Dat. Stockholm, "Then lögherdaghen nesth epther hellige koors Jnuencionis dagh," eller den 5 Maj 1526.

118.

Samme Konungs Bref till Nils Grabbe.

1526.

Aftryckt ur bemälde Riks-Registratur, 1526—1528; bl. 58.

Till nielss grabbe

Ath han haffuer szina iagther wtij theris farwaten som bruka theris seglas till riigh reffle och danske, lathandis them komma hit till Stocholm dog saa at han aff them inthet tager förra en the hiit komma och theris ærendhe och skæl her hooss oss ransakadhe ære &c

Samma ort och dag, som föreg.

119.

Samme Konungs Bref till Rådet i Finland.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 59 v.

Consiliarijs in Findlandia

Waar &c Wij giffue edher godhemenn tiilkenna Ath waar kære suaagher greffue Johan Haffuer lathit oss forstaa at honum och eder synes raadeligit wara ath mann hade myndughe sendthningebudt in tijl grothforsthen j rysszelandt ath beclaga then drapeligh scadha som tædhen epther skeer in paa findlandt och faa wetha om saadanth skeer medh hans wilia &c saa synes oss icke oraadeligit wara ath saa och skeer oc ath samma sendningebud taghes j findlandt epther the ære ther nesth wiidt handen och wetha alla leglighetther och thet ther handlas schal oc geller them aldra försth wppa och synes oss ath Erich flemmingh bliffuer een aff them Rörer och forn:de waar swaagher om then bekosthning som ther tiilhörer athuj ther om skulle wara fortengthe Hopes oss athij godhemenn j findlandh formaagha wel tiilsammans bekostha then reszo oss foruthan och ære wel somligha saa besörgdhe medh forlæningh ath the icke j sligha ringha wthlegningar behöffua seya oss tiil weeth gudt oss henger dog twnghe nooch wppaa och schulom bekostha annor sendtningebudh som nw tiil bremmen och andre flere the her wtaff landit medh tidhen beskickes Liggher och oss mackth paa och iemwel allo riichena ath the geld bliffua bettaleth j stæderna ther wij nagoth tiilse tenckia motthom j thenne sommar bidie wij för then skuldt athij her wthinnan ware fortengte ath thet ærendhe warder bestelth thet bestha gud giffuer edher nadhen &c

Dat. Stockholm, "Vigilia Ascensionis Dominj," eller den 9 Maj 1526. — Se handskr. bl. 59.

120.

Konung Gustaf I:s Bref till Erik Fleming.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 60.

Tiil Erich flemmingh

Epther waar kære suaager greffue Johan scriffuer ath the godhemenn aff raadit j findlandt synes raadeligit wara at haffua sendningebudt tiil gröthförsten j rysszeland Synes oss athij ther aff bliffue een, och hopes ath the andre godhemenn ære eder wel behielpeligh tiil bekosthninghen Ære j icke heller saa cleenligha besörgdhe medh forlæningh athij iw nogoth sielffue formaagha eder wthan drapeligh scadha wethe j wel sielff ath oss stwndar dooch nooch bekosthningh tiil med sendningebudt som nw tiil bremmen oc framdelis annor stads, Ligger wel magth wppaa ath en deel aff riikitzins gelt wardha bettaledh j thenne sommar saa frampdh ther icke affödas skal nogit obestondh begære wij för then schuldt och wilie athij ther wthinnann ware fortengtthe Huar och saa hende ath reszan wordho eder swoor j noghen mottho med bekosthningh wilie wij en thaa wel wetha edert besta ighen j then stadhen &c

Samma ort och dag, som nästföreg.

121.

Svar uppå åtskilliga anmälanden från Grefve Johan von Hoya.

1526.

Aftryckt efter sednast nämnde Riks-Registratur, 1526—1528; bl. 60.

Swar tiil then wnderuiisningh greffue Johan sendhe tiil myn herres nadhe

Om thet blochuss &c Ær waar nadughe herre tiil friidtz ath saa bygghes doch om the godhemenn j findtlandh kwnna foruarath ath thet wardher them icke forraskath och bliffuer saa szedhan riichit wndher öghenen

Jtem om the sendtningebud tiil rysszelandt &c Synes myn herres nade nyttugth wara ath saa skeer och ath samme sendtningebudt ære wtaff findlandth for thy the wetha besth aff belegenhethen och geller them aldhra förstli wppaa

Jtem om theris bekoostningh &c menar hans nadhe somligha aff the godhemenn j findtlandt saa wara forsörgde medh forlæningh ath the then reszo wel kwnna bekoostha besynnerliga medh the andre godhemendtz hielp ther j landit Anseendhe at her j landit mosthe och bestellas sendtningebudh baade eenstadz och annor som ær medh then reszo som her giordis tiil lubeck och en nw giöris skal tiil bremmen och annorstads flere

Jtem synes hans nadhe ath Erich flemmingh ær een aff the sendtninghebudh om han nogit bekosthar sig formykit ther han icke hielp faar aff the andre godhemenn wiil hans nadhe altiid wetha hans bestha ighen saa ath all skadhen icke skal bliffua hooss honum

Jtem om myntthit &c Saken huarföre thet swensche myntthit foragthes j findlandth ær sompth for thet falscha myntthit schuld som tijdh inkommith ær fraa reeffle hopes hans nadhe ath ther icke saa swaare

mykit inkommith ær, ath ther wardher iw wel snarth en endhe wppaa Annor sach ær för thy ath swenska myntthit warth wpsath högre æn thet warth slagit wppaa, och therföre kan man icke giffua thet saa dyrth wth j reffle som thet wpbærs j findlandt ær icke j myn herres nadis leglighet en nw saa hastugt tenckia ther nogoth raadh emoth med noger annor ordinancie och kundhe hans nadhe wel lidha ath j findlandt ginghe alenesthe reffuelsth mynth, thet swenska kwndhe wel forytthras her, huar thet icke waare hanss nadhe tiil en snypligheet

Jtem om the domare och andre slighe ther landit forarma &c hopes hans nadhe sielff personliga komma tiil stædis och skicka ther om sǫm nyttugesth kan wara, saa mykit laghen lida kwnna

Jtem om then wndtsethniingh j peningha tiil noghen tiid &c Ær hans nadhe ther gandtsche godwiliog tiil huar saa wore j hans leglighet weeth wel then godhe herren greffuen huad skuld myn herres nade her wthinnann besynnerligha j stederna ther hans nade aff nödhen motthe tiiltengkia j thenne szomar ath ther nogoth aff bettalas, annars waare wel fare tiil nogoth obestondt bidher hans nade för then schuld ath then gode herren greffuen wille ther medh haffua ith medlidandhe och behielpa sig thet bestha han kan j thetta aar &c

Jtem om then holk &c Ær myn herres nadhe ther tiil friidtz med ath then godhe herre greffuen sellier honum sig tiil hielp

Jtem om then godhe herre greffuen skulle giffua sig hiit wtöffuer tiil hans nadhe &c Segher hans nadhe ath thet icke giörs behoff wthan han faar ther om framdelis hans nadis scriffuilsze menar oc hans nadhe sielff komma tiil findlandt j thenne szommar oc thala medh then godha herra huadh thêr behöffues baadhe om then edleman som han begærar och annath meer Sammelunda och om the konungx kyrkior oc huad her Electus ther aff tagha skal

Samma ort och dag, som N:o 119.

122.

Fredsafhandlingen emellan Sverige och Rysland, År 1526.

1526.

Efter en afskrift, inbunden uti Riks-Registraturet, för åren 1523—1525 (sid. 6, följ.) — Nedanföre upptagne bref äro förut aftryckta uti: Bihang till Christiern II:s Arkiv I. Utgifvet af *N. J. Ekdahl*, s. 1548, följ.; men med uteslutande af sjelfva fredsartiklarne, hvarföre hela afhandlingen här meddelas fullständig.

Then tijdt Erick flæming wår j Mwskow. oc presenterede Store förslen wår keriste nadege herris. her göstaffs aff gudtz forsyn S. och G. &c wtuald konungs Scriffuilse Anno dominj MDXXVII *) huro han grootzsade for:de Store förstha &c

Högmectogste högbaaren försthe och herra. her vasili iohannis medt gudtz forsyn konung och keysere vtoffuer alt Ryſzselandt &c

*) Årtalet 1527 måste vara ett skriffel. Flemings beskickning tiſl Moskwa inträffade året förut. — Se: *Dalin*, Svea Rikes Historia; Del. III, Bd. 1, s. 143, samt konungens bref och storfurstens svar, här nedanföre.

Högmectegh herre och forsthe, her Göstaff ericksson medt gudtz nade vtualdt konungh offuer alt Swerige vår keriste nadoge herre wndtsker eder keyserlig maiestati helse och swndheett, medt tilbörleg heder, venskap oc kerlegh Högeliga begærendis withe och höra, edert säle stålt oc luckesamblickt regiment Och haffuer samme wår keriste nadege herre her G. &c oss. sänth til eder maiestatis högheett, medt nogra articler, värff oc befalninger, anrörendis på frijdt mellan edert landt och Swerigis rijke Som wår nadigste herris breff. giffuet til eder keyserlig mat clarliga bewisa skula, Verdegis eder högha keserlig mat liuffliga anfangha samma breff med wår wärff articler, oc ärende, oc them forsthå och vttolka. til thet bestha. giffuandis oss ther wppå eder mille och oss behagelighe suar, Huilket eder gudt inskiuthe som allom ärendom giffuer godan ändhe Oc then samme gud göme ederss maiestatis staatt til ewig tijdt

Vtscriffthen på breffuit til storeförsten &c

Högmectogste Hogbåren store forstha oc herre. her Vasilio Johannis med gudtz nadh keysare och herre vtoffuer alt rytzselandt, Store hertug j waledimiren, Muskow. Nouagardhe, pleschow, ottserj &c

Breffuit

Högmectogste hogbaaren forsthe och herre, Helse oc huatt wij mere formoge altijdt tilförna scriffuit medt gudt Högmectigste förste wij gisse, edert keyserliga mat icke okunnogth vara huro konung Cristiernus j forctidhen konung j danmark bleff jn ana-

mader vtaff Swerigis rikitz Jnbyggere och wpsåth for konungh, strax effter sine Cröningh. sijg beuisade mott them som en omil tyran Jcke. hållandis swåren edh, besegledt breff, heller lyffthe, som långt vare wtaff att scriffua på thenna tijdt, Ther före fijk Swerigis rike och tesligis the mecthoghe LXXVII siöstæder en ledtzsle oc vämielse til honum Oc for slika saker skul, wndrycthe sijg Danmarcks rikitz Jnbyggere wndhan hans lydn och herrewälle vtdriffuandis honum först wtaff sijt arffua rike Danmarck Sidhan gåffue Swerigis rikitz rådh, andelige och werdtzlige sijg tijl hopa, och medt then menige mans endräctheliga samtycke, effter gudtz vilia och forsyn, kårade och wtuålde oss, j then helge trefålleghetz naffn tijl konungh offuer Swerige, til att beskydde forsuåra oc beskärma forne rikitz Jnbyggere for forne konung Cristierns offuerfal, oc offueria then skadha och fordärff, som han ytermere acthede att göra, på thet omilla regiment han til forna brwkat haffde, Oc så som han kom til riket, medt krij, örlog, oc blodtz störtilse. Så häffuer gudt tilföghat sina nadh att wij medt krijgss handt, haffue thet igen Jncrecktadt oc forlossatt wtaff hans anfectan oc betwingilse Och giortt thet frälst och frijt jgen, Oc tijl thess fastare oc yterligere forne konung Cristierns mootstandt haffue wij med wårt elskeligha rijkiitzens rådtz rådh, tractereth handlät oc stadfäst eth wenleckt forbundt oc eweg frijdt medt högbåren forstha hertog ffredreck. aff Hälsten &c Crönadt konung til danmark wår kere brodher Oc thesligis medt förbenämpde mäctoghe siö-

städher besuariandis oss till hopa med them, at huar skal wara then andre til hielp, tröst, och bestandt, på hwilken sidhe mäst behoff kan göris

Tesligis når wij haffde medt wäriande handt Jncrecthet ffinländt forordinerede wij, waare fulmyndoge sändebudt til edert keyserliga ma:t på slikt forbundtz och friidtz händel om eder ma:t så syntess nyttogt vara, heller jw at minsthe tijl the LX årss frijtzstadfästilse som våre forfäder medt edert ma:t jnrymdt och confirmeret haffua Dogh effter att for:ne wår sändebudh, icke komme til eder ma:tis personliga presenciam wthan al enast tijl nogårdt. äre wij twäkande om wår begären. är forswmeliga eller medt noghon ofornomst forhindret oc icke kommet rättheliga for. edert ma:t Thy withe wij icke om wij skule aluorliga forlåtha oss pa the swar, wår sändebudt finge j noogardt, effter thy eder keserlig ma:tis sändebud icke äre kommen til oss som ther wartt beleffuadt och wtloffuadt Oc wåre wndersåthe widherfars dagliga, oforwinnerlig skade medt mordt rooff och brandt, som myket skeet är sidhan wår sändebud wåro j noogardh som thesse wåre gode män wäl kunne betyghe med mång wpscriffuen claghemaal om eder ma:t icke leddis vidt att höre them Thett wij dogh icke troo giortt wara medt eder wilia oc samtyckie Therföre äre wij begärande, som tilbörligit är, att witha och wndherstå wtaff edert K. ma:t om for:ne frijdt for nogher aar sidhan betaghèn och stadtfester medt beseglatt breff och korskysning Om eder K. ma:t werdegis bliffua j samma frijdelig

forening oc then stadhfestha til längre tijd, wij acthe icke trädha frå then pact och frijdt wåre forfäder giortt och stadfäst haffua medt eder ma:t gönom fridtz breff oc Corskysning Thy haffue wij medt wårtt elskeliga rådtz samtycke forordineret och skickat tijl edert K. ma:t, thenne wåre betrodde och erliga män Erick flemming och nogra flere att witha och forfara om forberörde frijdtz yterligere stadfestilse, giffuandis them j mackt oc befalning, att huat som helst the medt eder K. ma:t effter wår oc wårt rikitz rådtz befalningh, som wij them giffuit haffue varda beslutendis om for:ne och annor wart rike omwårdendis ärende thet wile wij gerna hålla, och hållas latha wtaff wåra Huar wij icke med offuerwålle ther frå trängde bliffua Befalandis edert K. ma:t, alzmectog gudh tijl eth saluckt oc Luckesamtt regimenth Datum sub Secreto nostro Ex arce nostra Stocholmensi jn ferijs sacre penthecostes Anno ab jncarnatione dominj MDXXVI. [Pingstdagen var den 20 Maj].

Gostauus dei gracia Swecie et gothorum Electus Rex

Effterscreffna article warde presenterede Store förstan her vasilio keysare wtoffuer alt rytzelandh, wtaff Erick flemming och hans medtfyliare

1. Fförst är wår böön att eder Keyserliga ma:t wil wnderwise oss når then skade som skeed är widt sisterbeek skal widerläggis oc betalass på bägge sidher, heller om eder K. ma:t wil att thet skal wenliga forsones wthan peningha.

2. Om then Swenske manness gårdh j nogordt som liggher ödhe maa wpbyggias igen wtaff swenskom mannom, och breff oc priuilegia som ther wppå wntt och giffuen äre måghe bliffua widt mackt hållen
3. Ytermere om noghon skade, med rooff, brandh eller annat ofuerwalle thet gudt forbiude, bliffuer giortt her effter in på Swerige aff rytzsar for huat fogote skule the swenske klaga sin skade oc jgen kräffia huat them med ofuerwålle frå taghet bliffuer
4. Jtem wdj huatt köpstäder oc landtz ortt eder K. ma:t will wnna oc tillatha swenske köpmän att bruka theris köpslaghen
5. Jtem om noghon skade skeer effter thenne tijdh. wppå annan parten, aff them som boo oc bygge på gränsen wid begge rikitzens landhemäre. antinge att eder K. ma:ts wndersåthe göre eller få skada, om then skade skal strax j samma månadh som han görs wppå. wpfylles oc betalas igen
6. Jtem then tiidt finske bönder for räddegha skul. oc offuerfal, med roff, brandth, mordt &c som them offtha är widerfaret wtaff rytzener, fly oc offuergiffua sin gootz oc heman, flytiendis sijg bort annerstadtz oc taghandis sig annor heman om the moghe säker oc ofeydede. koma til sijtt j gen.
7. Jtem at eder K. ma:t wille så forordineret att bönderne på bägge sidher icke skulle lättheliga bliffua betrodde hoss fogoterna, når the clagha huar på annan sigiandis sijg wara j frå röffuat, gul, sölff eller peninga som risa kan til nogher.

store summe, Män huar the ellegis. beclaga sijg mist haffua. Sädhe, boohagh, hwss, städh, fänadth eller jordh, thet man wäl troo kan ther om må tilborligha, ransakas, Mädh köpmän är annor skäl

Responsio

Storeförstans. Her vasilij Keysares offuer alt Rytzselandt &c Swar giffuit Swerigis rikitz sändebud wdj muskow vendtt wtaff rytzske paa Latin ordh frå ordh Anno domini MDXXVI annan dagen wdj septembrj månadh Oc nw sidhan wänth vtaff Latin på swenske

Storeförsthen Her vasilius wtaff gudtz forsyn Keyser wtoffuer alt rytzlandh och store Hertugh &c Haffuer budhit att sigia tik Erick, Tu sagde oss. om konung göstaff huro han är vtualdt. herre offuer Swerige oc haffuer forskickat sin sändebudt in wdj wårtt fäderness. arff, Stora Nogårdt tijl wåra ståthållare j stora nogardt, att wåre ståtthållare j stora No.[*gård*] och wårt fäderne store no[*gård*], wille wnna swenskom LX åra frijdt Oc att wij medt wåra ståthållare. j stora No.[*gård*] wårt fäderne stora No.[*gård*] ville giffua befälning att fridhen måtthe städegt ståndhe tijl fulle åratalеth effter frijtzbreffsens lydelse Oc att konung Göstaff wille sammaledis halla friden tijl then terminen som frijtzbreffuen jnnehålla oc korskysningen

Thå, sagde tw for oss. att wåre ståthållare j stora No.[*gård*] wårt fäderne Jcke giorde oss wnderuisning at budhen wåre kommen wdj wårt fäderne

stora No.[*gård*] til fridtzens stadfästning for then skul att bud wåre icke kommen til konungh göstaff frå wåre ståthålläre Och thy skulle wij nw befalla vora ståtthållare wdj stora No[*gård*] vårt fäderne at the ville städegt oc oforcränck hålla thenn stadfästade frijd tijl fulla årathaledt effter friidtzbreffuetz wtuisning oc Corskysningen.

Storäförsthen Her vasilius &c befelthe att vnderwisa tijgh. att sidhan konung göstaff sände til wåra fogoter j stora No.[*gård*] sin sändebudt Knut erickson oc biörn Nielson, screffue wåra fogoter oss tiil Oc wij budhom wåra ståtthållare j stora No.[*gård*] wårt fädernes arff. stora No.[*gård*] att the skulle confirmere friden Oc wåra ståthållare j Stora No.[*gård*] Hertug Johannes iohannis abolenissen oc wår marsk Johannes constantini szaborow tilbude konung göstaffs sändebudt frijdtzstadfästilse, som breffuen innehålla, Oc gåffue befalning wåra edla män oc ridderskap j Stora No.[*gård*] oc tesligis köpmannannäss ållerman och the andra köpmän att the skulle göra eedh. til fridtzbreffuens stadfestilse Oc sammaledis konungh göstaffs sändebudt Knut erickson med hans medfyliare hängde sin Jndzigle wiid friidtzbreffuen som gömas oc bewaras wdj vårtt fäderne stora No.[*gård*], medt theris swåren eedh på konungh göstaffs oc alt Swerigis rikis wegne, at konung Göstaff och alt Swerigis rike med forna våra, wdj stora No.[*gård*] wårt fäderne stora No.[*gård*] then stadfesta fred. wile fast oc städeg hålla; effter fridtzbreffsens wtuisning oc Corskysningen. til benämpde åratals terminen

Storeförsten Her Vasilius &c haffuer befalat at sigia tijg Vij haffuom nw budhit wåra ståthållare j vårt fädernes arff stora N. att then friid som våre ståthallare. Hertug Johannes iohannis oc wår marsk Johannes constantinj, med handsträckning haffue confirmeret then skule the städegt hålla, effter breffuen oc Corskysningen til benämpde åratal edt Oc the skula sändha til konung Göstaff fulmyndog sändebud på fridtzsens stadfestilse Oc skal K. G. samnaledis latha hängia sit Jndzigle for fridtzbreffuit som sändebuden skule före medt sijg skal han och medt sin eedh for alt rikijt stadfeste friden, at han skal fast oc stadeg hållen bliffue effter breffsens beuisning oc Corskysningen, til benämpde åratals terminen:

Tw sagdhe oss att wii skulle wnna swenskom. att the måtthe åther wpbyggia. wdj wårt fäderne stora No.[*gård*] en gardt och honom niwtha oc behalla effter gamall. sidwänia med sine friheter, Tijl thet begärelse giffue wij eder frij wilia, byggher om edher täckis

Ytermere sagde tw oss. Hwre langt in j landhit, oc j huilke wåre rikitz köpstädher swenske köpman maghe färdis oc bruke theris köpslaghen &c Swensker köpman skal alle städis wdj wåra köpstader köpslaga med alla handa waror effter fridtzbreffuit och gamal sidwänie som tilförna warit haffuer

Storeförsthen &c haffuer budhit at sigia tijk, Vppå konung Göstaffs vegna haffuer tw betheet for oss. at hans wndersåthom widerfars stor skada wtaff varom vndersåthom, medt moordt, brandt. oc rooff,

Och for then skul befallom wij vara ståthållere j stora No[*gård*], att swenskom, som orät är skedder vtaff vårom. skule the lathe widerfara så mykit som rät är Wij hafue och til förna budhit ware ståthållare j stora No[*gård*] at the på wåra vegna skulle biudha fogoterne på grensen wid landamerit at wåre wndersåther ecke skule göre Konung göstaffs vndersåthe noghon skadha Oc om wåre brukade noghott rooff, på kong G. wndersåter thå skulle the lathe them widerfares räth Oc våre ståthållare j stora No.[*gård*] haffue scriffuit oss til. huilke the äre wtaff wåre wndersåte som K. göstaffs wndersåthe haffuer giort skade Oc wij haffwom budhit lathe wphängia the ilgärningess män j landamärit oc latha få igen huat deel the medt orätt taghit haffua.

Storeförsten &c bödh att sigia tijk, Wppå Konung G. wegna sagde tw tijl oss: att nogre vtaff edra finska bönder. for räddoge skul som the haffua vtaff wåra, haffua offuergiffuet sin gootz oc egedeler. och bytt siig annerstadtz att boo, begärendis säker och ofeydadhe komma til sith igen. Ther wdinnan mågha swenske haffue sin wilia, Män j wart landtskap, wnder Kexholm och nötheborg, eller j annar rwm j vatn eller landit som oss til höre skule the jcke byggia

Nogre wtaff Swerige göra stor skadha på wåra, medt lönlegt tiuffrj mordt och rooff, Oc wåre fogoter wid grensen, sände sin budh tijl wiborg, begärendis jgen thet som wårom är orättheliga fraa taghet Oc konung G. fogoter oc flere swenske lathe them

inghen rät widerfaris Oc wij biudom nw warom ståtthållere j stora No.[*gård*] at the skule biudha allom vårom fogothom widt grensen til landamäret att wåre skule ingen skada göre på K. G.[*östaffs*] wndersåthe, Oc om thet skeer skule the latha them faa räth wille oc så k[*onung*] g[*östaff*] befalle sina fogoter. at hans wndersåthe icke göre wåra wndersåthe skadha, Oc om skade skeddhe at the ville lathe skee räth, oc igen fångis thet som är orättheliga bort taghet leggiändis. forbudt oc noghot withe ther widh att sådant rooff icke skal offthare brwkat wardha

Nw på thenne tijdt scriffua oss tiil wåre ståtthållare j stora No.[*gård*] at wåre fogother scriffua them tijl wtaff Käxholm och nötheborg, swenske män haffua bygdt mangha byiar in wdinnan kexholms oc nöthaborgs Län, benämpdhe. Nywatnj *), purowäsi Sawkoso, peltazarj penisarj vähasari. Lethasarj oc saruhesarj Oc ther offuer haffua the oc bygd siig egedeler på andra öyar

Våre wndersåther aff nötheborgh Olsere jaklan och matthias klimaw haffua här sackt for oss. att swenske haffua bygt sijg heman j nöthaborgs Län wdj en ödesby som kallas kerasalo oc på andra ödhemarker, icke til wnnandess att wåre moga ther byggia heller boo, Thy begäre wij at K[*onung*] G[*östaff*] wille befälla sine fogother. att the lathe affhysa the ägedeler som bygde äre wtaff hans vndersåter wdinnan wår län, oc icke tilstädie at the här effter byg-

gia

*) Öfver raden står skrifvit: *aqua noua.*

gia på wart landt, watn. eller öyer Oc then tijd vår ståthallares sändebudt aff stora No[*gård*], komma til honom, at han wille tilskicke nogra som medt warom på begge sidher läggia skule en wiss rågang effter vårt fädernes stora Nogards oc swerigis rikitz gambla råmerke. som hertog Juans oc hertog albrektz frijdtz breff innehålla Oc thess forjnnan at wår sändebud komma til eder, skal huar androm på bägge sidher göre lag oc rätt som fridtzbreffuit oc swåren eedh wtuisar

Storeförsten vasilius &c Haffuer befaledt att sigia tijg. Een aff stora No[*gård*] haffuer claghat på wiborgs borgare Jrian gulsmidt oc Jost pederson oc nogre swener som tiäna på viborgs slåt, Jöns pederson, albrect tolk Jacob flemming. maram Swha, att the j hans fråwäre j mekels hwss haffue wälleligha wtwr hans bodh taghet frå hans dräng, j alla hande köpenskat til CLX nogårdtz ruble. Ther om sände wij wårt budt Anders wålesåthe tijl konungen i Danmark Christiernum Oc then tidt han talade til rådhit j wiborg om thetta offuerwålle Suarade the att the wille få them jgen som thet mist haffde Oc her til dags är ther Jnthet tilgiortt, Thet sijg K[*onung*] G[*östaff*], på wåre wegna att han biudher att wår wndersåthe får sijt j gen.

Ytermere beclaga wåre köpmän j Stora No.[*gård*] Andreas Jäske oc gridhe subaff Jwan sekiren och gride bocke på wiborgs borgare, att then tijd Kongens tiänare aff pålen komme j Nyen til en öö be-

nämpdt. fomijn .Oc röffuade them Oc når samme röffuare drogho til baghe kom en stoor storm och dreeff skepen eth stoort oc eth lithet med folk och gootz Jn j wiborgs haffn Oc wiborgs borgare anamade alt samman oc sändhe til Stocholm. Tu Erick skal sigia K[*onung*] G.[*östaff*] på wåre wegna att han tilstädher wåra wndersåthe att få sijt igen

Så wår och en annan köpman aff Stora No [*gård*] benämpd gride vasilii sigiandis at han war faren fraa reffla oc war kommen jn i Nyen ther komme viborgz borgare oc röffuade honum j frå skip oc gotz wille konung G.[*östaff*] lathe bespöria huro thär om är Oc lathe them faa sijt jgen effter rätwisen

Swar til the Ryskes værff

Ar &c MDXXVII xxvi daghen j Maij månadh lått högmectigh herre oc förste her Göstaff med gudz nade Suerigis oc Göttis &c vthuald konung sethe sitth Jncigle för frijdz breffuit Stadfestandis then LX åra frijd med korsskysning som var beleffuad j her Swantes tiid mellom Suerige och rydzlandh, j storeförstens her Wasilij med gudz nåde herris och kiesaris offuer alth Rydzseland sendingebudz närwarilse j Stocholms stad och latt hans nade giffue thenne efterscriffne swar på theris werff och framsettninger

Högmectig förste och herre her Gostaff med gudz nade Suerigis och göttis &c wthuald konungh

vår keriste naduge herre lather segie eder Hogborne förstis grotteförstens och Kieserens (öffuer alth rydzseland) sendingebud, ath han haffuer forståndit, och öffueruägit edera framsetninger och giffuer på them thenne eptherscriffne suar

Fförst ath så som handladt var, med hans högmectighetz sendingebud Erich fleming in för högborna första, grotteförsten j Ryszeland ath hans högmectighet skulle samtycke, stadfesta och med korskysning fulborda thenne LX: års frijd som fordom emellon hans högmectighetz rike Suerige och Rydzseland giort var Så ær hans nadis högmectighet oc thess til sinne ath han oc så giöra vil effther gambla fridzbreffsens lydelse

Sedhan så som och thå vthloffuat var, med hans högmectighetz sendingebud wijl hans högh:[*mectighet*] forordinere nogra godha men vthåff hans nadis landh, som med högborna förstis grotteförstens godemen the han ther om vthskikkandis varder ransaka om then rågångh emellon Suerigis rike oc Rydzland, och ser gerna thet ske kwnne iw före iw betther och wil radfraga och öffuer ens vardha med eder pa storaförstens vegne, hwat tiid thet ske kan then begge partar bequemmt kan vara

Och ther til suarade storeforstens &c off rydzseland sendingebud ath thet skal stonda til hog:[*mectig*] förstis konung Göstaffz &c vilia, nær han veth siig haffua tilfelle ther til, och giffuer storefórsten &c thet til kenne gönum sin scriffuelse, på huad tijd han vil latha sin bud mötha wijd grensen ther epter wijl storefórsten retta siig

Swar oppå the rydzse klagemal

Tijl then skada som sked ær aff viborgx læn med lönligit tiwffuerij och roff på rån &c Var nadugste herre konung Göstaff biuder nw sin ståthållare til Greffue Johan på viborgh ath han skal straffua med retto huad ther j then motten sked ær, och så forwarath med hans högmectighetz fogtar wijd grensen ath thet her epther icke ske skal, och huar thet sker skal thet tilbörliga straffas

Tijl thet klagemål om the nye bygning jnne pa högborne förstis grotteförstens land Suarar wår naduge herre ath hans högmectighet ær icke vitherligit, ath nogra hans Vndersåther haffua annerstadz bygt en på hans högmectighetz land, huar annerlunde kan finnes j rågongana skal thå samma nya bygning gerna offhysas

Tijl thet klagemal om viborgx borgare Jacob fleming albrickt tolk &c Suarar hans högmectighet attj godemen högborne förstins storeförstens sendingebud haffua nw her forhörth ath så icke tilgångit ær som för högborne förste storefürsten klagath ær vthan ath forde godz vart för then skuld annamad, ath gride boch haffde köpslagath med Tyns Erichson om nogra saltpetra, och nær han samma saltpetra icke leuera kwnne och haffde thå bittalinngenn vpbårith, varth hans godz ther före antastad och var icke mer godzseth en tijl IIc mark och drog lika mod salthpetran &c Och var thetta tynnes gerningh alena och inthe the andres som benempde ære

Jtem om thet klagemål om thet roff som konungens folk j påland tog frå Nÿn ath thet skulle sedhan vara tagit vijd wiborgh och senth til Stocholm, swarar hans högmectighet ath thet giorde konungh Cristierns folk och ther före haffuer han ther inthet swara til

Jtem om thet clagemål på gride basilij vegne ath viborgx borgare skula haffua röffuad honum j frå skip och godz &c Suarar hans högmectighet ath han ther om haffuer lathit bespörgie och kan icke finnes ath thet ær skeedt aff nogra hans vndersather

Jtem om thet clagemål ath twå storeförstens befalningxmen vtj lappeland varde slagne och hans högmectighetz skatt bortagen til 1½ c nogordz rwbla &c Suarar var nadige herre ath han haffuer ther vthinnan besporth siig, och haffuer forståth att samme II befalningxmen j sannyngen bliffue slagne, men att skatten skulle ther vara taghen, ær oretteliga klagit för storeförsten j Rydzland och haffde hans vndersåther sielffue vållet samma angrip, ther med ath Jffuan Jacobson med hans sölskap nogot til förna hade slagit på samma stad vthöffuer XXX godha bönder j hell, tagit them j frå IIIc renar, med the ägedeler som the förde och var vel wijd LXm mark værth, nær then skade varder viderlagd, skal gerna til tänkes, ath then skade skal och viderlagdt vardha,

Jtem samme Jffuan Jacobson slo j hel XXIIII men, och II quinnor, wijd Træsken, j samma lappeland, thess ligis grippe the IIII drenger, och förde med siig til rydzsland, och VI men sloppe blotthe

j skoghen, The toge och fra them XXV håper, och alla theris fiska, nætt, klæder, kettslar, och theris matt, &c war wärt til hopa I^{m} mark, trengde them, och en nw trenga frå siit eget fiske vatn, som the draga skatt och skwl vthaff, så ath the icke torffua fara och fiskie, och brwche siig som the aff alder giort haffua, begærer var nadige herre ath ther må och ske viderlegningh före, och fongana lösse giffuass, Och ath storefürsten wille biude sine vndersåther och böndher, til ath the icke her effter skwla göra nogot forfångh in på samma treske, thet med rette hans nadis vndersåther tilhörer

Ytermere medhan fridhen som var beleffuad vtj her suantes tijd til LX år emellom Suerige och rydzland, ær nw samtykt och confirmered, på beggis sider, med korskysning och fridzbreffsens besegling, til forde åratals terminen vil högmectig förste konung göstaff vår nadige herre ssamma frijd oforkrænkt holla, och holles latha, vthaff alla sina vndersather, inthet twækandis ath storefürsten her vasilius &c herre och kiesare vthöffuer alth rydseland jw så göra vil på then sidhan

Doch ligeuel effter mang fogtha skiffte, offthe sker j kort tijd wijd grensen, och bliffuer for then skuld forsummad, ath then skade som sker med roff, brand, och tiuffuerij, lönliga och oppenbårliga, bliffuer icke altijd retteligā ransakat och tilbörliga straffat vthan then ene skiuther saken i fra sich til then andra segiandis ath then skade ær icke sked j myn tijd och ther med få thij ingen viderlegningh eller rett som skadhan haffua j hondom

Synes för then skuld var keriste nadige herre rådeligit vara, ath en fulmyndog off huarth ryket tilskickad bliffuer wijd grensen, pa begge sider, som j samma månad ther skadhen sker vppa skal latha straffa, och fly rett och viderlægning för skadha, eller sielffuer betalan, Ellix haffua the skalkar som bo wijd grensen, lithen forsyn til ath brwka sijt skalkerij, huar in på annan som the plæga göra Hær oppå begærar var kereste nadigste herre vetha store förstens &c sinne, goda råd, och mening, gönum hans scrifftеligh vnderuisning ther hans hög:[*het*] kan siig epterrette hwre han ther om skal forordineret med sin ståthållare på viborgh Greffue Johan och flere befalningxmen vijd grensen

Jtem om köpmæn som plæge ferdes mellom Suerige och rydzland på begge sider &c ær var kereste nadege herre til frijdz ath the bruka sijt bestha huar med annan som gammalt och fordt varidt haffuer, och före the varor som nyttoge ære

Och om storeförsten lather alla waror j sijt land som her tiæna kwnne vara frij och oforbudna som ær salthpeter och annat huad thet helsth vara kan Så vil och vår kereste nadige herre latha vareth med the varor som falla her j landit Men huar nogot forbud sker på then annan sidhan ær loffligit ath så och sker her j landit -

Det i handskriften (s. 12) upptagne dokumentet: *Wm Rågång och Landamerkie mellom findhland och Ryslandh*, finnes aftryckt uti Svenskt Diplomatarium. Utgifvet af *Hildebrand;* Bd. III, Del. 2, N:o 2419.

123.

Konung Gustaf I:s Bref till Torneå Socken.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1526, 1527, 1528, förvaradt i kongl. riksarkivet; bl. 62 v.

Tiil Törnneå sochn wtij norrebothen

Athuij nw hört och forstaat haffue then meneghemandtz kære och claghemaal ther j socknen om thet olaghligha fiiske som ther brukas j theris aa medh the siöneth ther aff laxen bliffuer reedh och sky och icke komber wp j kolkarna som the schola giöre oss skath wtaff ther medh the fatighemen som kolkarna haffua bliffua fordarffuadhe Huarföre högieligheе biudhom wij them alle som samme netthie fiske bruka ath the thet icke ytthermere bedriffua wthan plath aff stella och affleggia wiidt huars theris XL march och waare ogönsth Thess tiil wisszo &c

Dat. Stockholm, "Die Ascensionis dominj," eller den 10 Maj 1526. — Se handskr. bl. 61 v.

124.

Förläningsbref å Mariæ Magdalenæ Hospital.

1526.

Aftryckt ur nyssnämnde Riks-Registratur; bl. 63. — Förut meddeladt af *Collan*, l. c.; s. 8.

Jtem her Eschil michelson sancte marie magdalene hospital wthan före wiborgh j findlandh medh sanghanime gotz alle yxeielkar (!) och medh alle andher landtboor som ther wtaff aldher wndher legat haffuer, j förlæningh

Utfärdadt i Stockholm, "Lögherdaghen nesth epther Ascensionis domini," eller den 12 Maj 1526.

125.

Konung Gustaf I:s Bref till Rådet i Finland.

1526.

Ur Riks-Registraturet 1526—1528, bl. 120 v. — Tryckt af *Collan*, l. c.; s. 9.

Till riikitzins raadt j findtlandt

Vaar &c Kære her Electe knwth ericson och j godhemenn flere wij giffue eder tiilkenne Athuij för monghe merkelige saker schuld hadom beramath it herremöthe her wtij waar stad Stocholm olauj regis et martiris dagh nw nesth forlidhen oc haffuom nw paa samme tiidh och stadh warith tiil orda och samtal medh riikitzins raadt besynnerlige om the swore geld som wij för menighe riikitzins bestha schuld ære wtij kompne wtij tyscha stæderna therföre wij dagliga wardha bekymbradhe medh scriffuilszer och skarpa formaninghar som j wel haffue forstaath wtaff the Copier som wij eder sendhom för noghen koorth tidh forlidhen oc haffuom för then schuld thet ærende grundeligha betractadt och öffuerwægeth hure forn:de geld medh thet första besth och lempeligste oc medh huad lister eller lemper the kwnna bliffua bettaledt och ærom nw saa wtöffuer eens wordtne ath the godhemen kyrkiornes prelater haffua sig före tagit medh god wilia och beraath mooth wthloffuad ath the en sthoor deel betthala j samma geld wela paa kyrkiornes och menighe Cleerkeriitz wegna XV^{m} march örtuger, Huart stiicth epter som the godhemenn kwnna betenckia ath thet ær formegtthande nempligh vpsala stiicth IIII^{m} marc,

lincöpungh IIIm marc Schara IIIm Aaboo IIIm &c doch epter swmman j samme geeldh ær gansca stoor saa ær, ath thet en thaa föga forslaar tiil saadane drapelig swmme haffua the godemen riikitzins raadt samfelleliga medh oss och wij medh them ytthermere beleffuadt och paa lagth en gærdt her om kringh menighe landith och saſh thet alth j then deel som then menigheman epter leglighethen besth kan aastad komma Saa ath j samma gærdh schula wara XII skatthebönder eller XXIIII landtboor som gammal sidher ær, och schula wthgiöra thenne epther:ne stycker j thön roogh j thoon korn &c vt patuit fo: 113 *) doch icke saa forstondandis ath the enckom schula wara trengdhe tiil thenne forberördhe stycker wthan giffua andre waror j samma stadhen ighen som the besth aastad komma kwnna doch saa

*) Bladet 113 innchåller:

Thenne uesth epther:ne gærdh ær lagdt paa Vplandt Sudermannalandt och östhergöthlandt och ær köpith paa samme gærdh som ther wthgaa schal som her epther sthaar bescriffuith

XII skatthebönder schula wara j huario gærdh och XXIIII landtboor för them tiilhopa j gærdh

Vplandt Sudermannalandt östhergötlandt och nærike	Thöön roogh	XII	öra
	Thöön korn	IX	
	pund smör	VI	
	II pund iister	XII	
	II koohuder	XII	
	II bockskin eller VIII gethskin	VI	
	I oxe	VI march	
	IIe iærn	XII	
	II pund flesk	VI	
	II pund skiirdh talg	XII	
	II kalfskin och II faarskin	II	
	I march örtuger rede peninger		
	Jtem I thom tunna medh huario gærdh		

ath mann bliffuer wiidh samma werdit och swmnan bliffuer licha sthoor Saa epther wij icke aldelis ære forfarne wtij then landtzsens leglighetter haffuom wij för then schuldt thet sat wtij eder sköön formodendis atij epter landtzsens legligheter medh saadane waror som ther faller forn:de gærdh heller wilen forbetthra en forargha som j wel wethe ath oss och riichit magth paa liggher och athij eder windtleggia ath samma gærd redeligan motthe wthkomma skickendis ther tiil nogre godhe forstonduge men j huart læn och hærede som henne medh waare fogthar wthkreffuia och wpbære saa ath the eder epter manttaleth och j framdelis oss kwnna giöre god rede och rækenscap före beuisendis eder her wthinnan som waar synnerligh thro staar tiil eder och som j kwnne formerkia ath oss eder allom och menighe riichit magth paa liggher Eder &c

Dat. Stockholm, "Fredaghen nesth epther Varfrughe dagh Assumpcionis," eller den 17 Augusti 1526.

126.

Konung Gustaf I:s Bref till frälsemännen i Finland.

1526.

Aftryckt ur oftanämnde Riks-Registratur, 1526—1528, bl. 122 v.

Tiil Frælsismenn j Aaboo læn Sathagwndh Thawastehusslæn rasborgxlæn och Viborgxlæn

Vij Göstaff &c Helsze eder &c Kære wenner wij giffue edher tiilkenne Athuj nw för monghe mer-

kelighe ærendhe schuld haffua warith tiil möthe och samtal medh worth ellschelige riikitz raadt her wtij waar stadt Stocholm oc haffuom her j blandt andre ærendhe betength och betracthet ath somligha wtaff frælsith icke haffua saa tiilbörlighe rostningh och weryor tiil åth affuerghia riikitzins schada och fordarff som Suerigis lagh inneholler och tiil effwentyrs wel behoff giörs oc haffuom för then sculd beleffuath en wappnsyn i huario lagsagw om kringh menighe riichit XX:de dagh iwla nw nesth kommandis vilie wij för then schuld athij godhemenn alle paa samme tiid medh edher hestar harnisk och besthe weryór som j aastad komma kwnna besökie for:ne wappnsyn wtij N. in för werdug fadher N. oc aake clauesszon, som wij j for:ne ærende wore befalningh giffuit haffua Huar saa hende ath noger godhemenn icke haffua tiilbörlighe rostningh vile wij doch ath the sig paa samme tiidh och stadh precentere epther wij forn:de N. oc N. fulla mägth och befalingh giffuith haffua at handla och midla ther wthinnan j alle mottho ther j eder fulkomplighan maaghen epter retta &c

Ort och dag, som nästföreg. bref.

127.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo M:r Ericus och Åke Classon.

1526.

Ur Riks-Registraturet, 1526, 1527, 1528; bl. 123.

Tiil Electo wtij Aaboo och Aache claffuesszon

Vaar &c kære her Electe och aache wij giffue eder tiilkenne ath nw wij waare tiil möthe och sam-

tal medh riikitzins raadh her j waar stad Stocholm bleff her j blandt annath betrachtet och öffuerwægith ath en deel wtaff frælsith och forlæningx menn icke haffua saa tiilbörligh rostningh och weryor tiil ath affuergia riikitzins schada och fordarff som Suerigis bescriffne lagh inneholler och som tiil effuentyrs wel behooff giörs epther then leglighet som nw ær paa ferdhe Therföre riikitzins raadh samfelleligha medh oss och wij med them haffuom beleffuad och samtyckth at huar friiborne frælsismann och forlæningxmann som haffuer IIIIc marc renttho om aaret thet ware mere frælse eller forlæningh schal ther wtaff holla VI godha karla medh tiilbörligha weryor III medh draffharnisk och glaffuener huar thera medh en god hesth om XXX march och andre III medh skytthetygh stoolboghar spetzsere kneffuelspiuth eller rör Then som mere wpbyrdt haffuer j frælse eller forlæningh holda epther forn:de tall saa mykith mera oc then mindre haffuer oc saa mykith mindre oc huar saa hende ath nogre frælsismenn waare saa fattighe ath the icke for mecthe at holla rostningh epther laghen szee wij thaa gherna athij midle medh them epther theris magth och formaaghe ther the agthe bliffua wiidh frælsith saa ath the icke bliffua twughna tiil noghen deel som icke ær j theris magth Her wthinnann forsee wij oss athij rame worth och riikitzins gangnn och bestond epther leglighetthen som wij eder synnerliga tiil thro Haffuom wij och beramath een wappnsyn om kringh menige riichit om XX:de dagh iwla nw nesth tiilkommandis formodendis athij thaa epther thenne waare befalningh maa-

ghen skicka och forordinere all thingh till thet bestha &c

Ort och dag, som N:o 125.

128.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo och Domkapitlet.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 127 v.— Förut meddeladt af *Thyselius*, Handlingar rör. Sverges inre Förhållanden under K. Gustaf I. Afd. I; s. 40 och *Collan*, l. c.; s. 11.

Ad dominum Electum aboensem et Capitulum ibidem

Vaar &c Kære her Electe oc godemenn vij hade wel formodeth athij schullen oss aathsporth, förra en j ginghen till prouesthe wall, och hädom för then schuld tilfelle nooch till ath ryggia samme wall, huar wij hade wilieth strengia oss emoth eder, doch eder till wilia ære wij till friidtz med eder, ath samma wall bliffuer stondendis, med saa skæl, athij antinghen aff samme prouesthrj eller aff noghrom annen prebendon skicke j worth Cancellarj CC marc peningha aarligha till ath ther medh maa een godh mann wphollas j waar gaardh, som j wel wethe ath aff the andre domkyrkior ære iw nagre prelaturer j samme waar gaardh oc ære the her wel saa nyttughe som the kwnna wara wiid domkyrkiorna och ær her wel saa mykit till ath bestella oc en meer för thet mene bestha en ther kan wara &c

Brefvet är utfärdadt: "Utaff Suartthesiö Sanctj Bartholomej apostoli affthon", eller den 23 Augusti 1526.

129.

Konung Gustaf I:s Bref till Desamme.

1526.

Ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 127 v. — Tryckt hos *Thyselius*, l. c.; s. 41, och *Collan*, l. c.; s. 12.

Vij Göstaff &c Giörom wittherligit Ath oss ær förekommith huruledis then godemann domprouesth Jacob j abo hade lathit epter sigh en sthoor summa peningha huilcha han doc hade skicketh j sith testementthe epther som honum syntthes doc huar mann retzligha tiilseer wil finnes wel at samma peningar wel kwnna wthskickes j betther mottho en som han sielff skicket hade, som ær ath mestedelen aff peningha skickades then menige mann tiil godho epther then trongh som riichit nw wthij ær, med the swaara geld som paa ferde ære aff thet örlug som nw en tiidh long warit haffuer emoth konung Cristiern Ther före befale wij her Electo och Capittlet j aabo ath the medla och moderera forn:de hans testemente som wij och endels haffue giffuith hans testamenterere Mesther pedêr sild oc mester peder serkelax ther wthinnan wäar meningh tiilkenne ath nær hans arffwinghare frendher och fattig folk haffua then deel som them giffuen ær, ath thet andra maa komma tiil forn:da riichitzins geldes bettalningh saa longth thet reckia kan nær saa skeedt ær, giffue wij forn:de hans testamenterere quith och frij för alth ytthermere tiiltal aff them som forn:de testamente giffuith ær ee hoo the helst wara kwnna Thess tiil wisso &c

Ort och dag, som nästföreg. bref.

130.

Öfverlåtelsebref af Tammisto hemman åt Peder Särkilax.

1526.

Ur Riks-Registraturet för 1526—1528; bl. 128. — Aftryckt af *Collan*, l. c.; s. 13.

Vij Göstaff &c Giörom wittherligith at hederlig mann mester peder serkelax Canich j aabo haffuer beclagath sigh före oss hureledis medt hans modersyster warth ingiffuith j naadhendals closter för hennes prouentthe ith halfth gotz kallat tammisth liggiendis j töffuesala sockn och at samme gotz ær nw plat forlagth oc ligger ödhe och giorth then andra halff delen öde med sigh som han j samma by qwart hade oc haffuer j saa mottho wmborith thet ena medh thet andra Ther före begærede han off oss worth loff oc god mijnne ther tiil at han motthe ighen wptagha baadha delena och wpbyggia them ighen, och sedhan bruka oc beholla epter thet ær hans retthe byrdh oc arf, oc clostret haffuer thet wel saa lenge hafft ath thet longho szedan haffuer fyllesth för een redelig prouento som med slige personer ingiffuas plægar Huilkit oss oc icke syntthes obörligith wara wthan motthom wel lida ath saa skeeddhe som wij och medh thetta worth breff lidhe wnne och tiilstedie Forbiudendis huariom och enom honum her emoth nogot hinder eller mothstondt giöre j noghen mottho Thess tiil wisszo &c

Dat. samma ort och dag, som breffuet N:o 128.

131.

131.

Förläningsbref åt Jakob Fleming.

1526.

Aftryckt ur oftanämnde Riks-Registratur, 1526—1528; bl. 138 v.

Jtem Jacob flemmingh hæredtz retthen j forlæningh wtij kwme hæredit medh saa skæl at han oss och chronone tiil thiennisth ther aff altiid holla schal IIII godhe karle medh sköne hestar och godhe draffuetygh saa lenge han thet haffuer

Brefvet är utfärdadt: "Vtaff Stocholm then monedaghen nesth epther Helige koorss exaltacionis dag," eller den 17 September 1526. — Se handskr., bl. 137 v.

132.

Konung Gustaf I:s Bref till Iwar Fleming.

1526.

Ur Riks-Registraturet, 1526, 1527, 1528; bl. 138 v.

Tiil Jffuar flemmingh at han hit skaffar tiil Stocholm nw j höst medh thet aldra förstha XXX eller XL skwthor med kalk och legger sig al win om at latha brænna then meste kalk som the brænna kwnna paa aalandt j wintter tiil Stocholms sloth wpbygningx behoff skickendis honum hiit medh förstha opne wathn j waar,

Ort och dag, som nästföreg. bref.

133.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1526—1528; bl. 142. — Förut meddeladt af *Collan*, l. c.; s. 14.

Tiil Electo wtij Aaboo

Vaar &c Wij haffue forstondit kære her electe athij ghernna hade warith hit öffuer oss tiil ordha &c Saa hade thet och warith waar begær för mongha merkeligha saker schuldt en doch wij wel formerkie ath thet j thenna höst icke skee kan begærendhes athij j nesthkommandis waar wile giffua eder hit tiil oss her wij thaa eder wilie och meningh om alle deler ytthermere forsthaa kwnna och som j beröre athij icke betröstha beghaa eder j then landzsendha bidiandis för then schuld athj wile wnna edher lincöpungx dæchene döme ighen Saa skule j inthet twiffle nær wij eder aluarlige meningh forstaat haffue wile wij baadhe j then och all annen mottho wetha oc rama edhert bestha huar wij kwnne Maaj och wetha ath Högbören försthe konungen j paalandt haffuer scriffuit oss tiil ath paaffuen haffuer skicketh sin legath in j rysszelandt j blandt andre hans befalninghar ær en at han skal handle om friidh emellom Suerighe och rysszelandt och raadher han athuj och för then schuld tiidt inskicka wele worth myndugha sendtningebudt &c Saa epther then legatio för merkelige saker schuld ær wpsath som her electus j vpsala fara schülle tiil prydtzsen sendhe wij honum nw tiil findtlandt ath forbida ther waar sendthningebudtz ighen kommilsze som nw j rysszeland æro, sedhan the ighen kompne ære synes thaa eder honum oc waar Suaagher greffuen nyttugth wara ath noger saadana ny legatio företages ær han thaa wiid handen och maa thaa fara Jnnan opeth wathen ighen wile wij wel scriffua waar wilie och sinne om then

andre legation som nw wpsath ær, Saa epther wij wordhe öffuer eens medh Capitles j aabo sendningebudt nw sistens ath tiil waar gaard schulle aarlige skickes fraa aaboo prouestrij eller annath geeld IIc marc wile wij ath samme IIc marc antighen hiit sendhes som thaa sagth war eller ath forn:de her Electus tiil vpsala anamar them tiil thære peningha &c Tesligx begære wij och bidie athij wile leggia eder all win om ath then gærdh motthe redeliga wthkomma j then landzsenda epther magtthen ramandis wort bestha j alle mottho szom wij synnerligha thro eder tiil &c

Dat. "Stocholm, Toorsdaghen nesth före sancte michaels dagh," eller den 27 September 1526.

134.

Förläningsbref åt Benkt Magnusson.

1526.

Ur Riks-Registraturet, för åren 1526—1528; bl. 143 v. — Tryckt hos *Collan*, l. c.; s. 15.

Jtem her bength magnj ith forlæninge breff paa Vlffsby kyrkio j aabo biscops döme doc medh saa skæl at han ther aff aarlighan wthgiffua skal til worth Cancellaries behoff en redeligh pension

Utfärdadt "Stocholm, Monedaghen nesth epther sancte michaelis engels dagh," eller den 1 Oktober 1526.

135.

Konung Gustaf I:s Bref till biskop Vincentius.

1526.

Aftryckt ur nyssnämnde handskrift; bl. 147; — Se: *Porthan, P.* Juusten Chronicon Episcop. Finlandens.; s. 33, 667. Upptagen af *Collan*, l. c.; s. 15.

Ad dominum Vincentium episcopum Gadensem

Maaj wetha her bisp Vincentj at her Electus j aaboo haffuer begærath aff oss athij maaghe wara ther hooss honum j thenne wintther och giöra ther embethit &c Saa ær och nw waar wilie ath saa skeer och bidhie athij antighen komme nw strax oc fölier honum heem eller skyndher eder epther honum thet förstha j kwnne innan wintther dagha kan wel henda athuj saa besörghie edher ther athij bliffue ther wel j lengre tiid wij behielpe oss wel j vpsala stickth med biskop pedher &c

Dat. "Stocholm, Fredaghen nesth epther Sanctj Francisci dagh," eller den 5 Oktober 1526.

136.

Konung Gustaf I:s Bref om utskylder från konungs gällen i Finland.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526, 1527, 1528; bl. 148. — Förut meddeladt af *Thyselius*, l. c.; s. 44 och *Collan*, l. c.; s. 16.

Cancellaries breff paa alle konungx kyrkior wthij Findtlandt

Vij Göstaff &c Giorom vittherligith ath epther thet thenne epther:ne geeldh wthij Aaboo biscops döme ære konungx geeldh szom ær Kwma Berno Kariidtz och Vaanöö ære the oss plictughe epther gamble sidwennien aarlighe pensiones en doch the nw en tiidh longh haffue sittiidt frij Therföre haffue wij nw wthij Verdugh fadhers mesther Ericx Electi tiil Aabo mesther hansze domprouestis och mesther Jaspers Erdæchens ther samme stadtz nærware for:ne geeld pensioneret saa ath then godhemann som wiidh

Kwmo kyrkio sitther schal aarlighe ther aff giöre till worth Cancellaries behoff XXX marc örtuger aff Berno XL marc örtuger aff Kariidtz XX marc örtuger och aff Vaanöö XX marc örtuger huilken pensionem wij befallet haffua forme mesther Iasper wpbære och wthkreffuie och szedhan till worth Cancellarij forschicke j godho redho biudendis Clerkerna som wiidh samme geld sitthie ath the samme pensionem redeligh an wthgiöre saa frampth the gellen lengher beholla wile Thess till visszo &c

Utfärdadt från "Stocholm, Sancte birghitte Vidues dagh," eller den 7 Oktober 1526.

137.

Fullmagt för Mäster Jesper, att uppbära vissa gärden i Finland.

1526.

Ur ofta bemälde Riks-Registratur, 1526—1528; bl. 148 v.

Vij Göstaff &c Giörom wittherligith athuj befallet haffue oss elschelig mesther iasper Erchedhæchen j aabo at han the IIIm march som oss aff Capitteleth och Cleerkeriith ther samme stadtz till riikitzins geldtz bettalningh wthloffuadt ær schal vendha j godha waror som ther j landit fallær och leggia oss them till godho ther wij them besth anama kwnne vilie wij för then schuldt ath waare Fogthar och Embetzmenn giöra honum ther inthet hinder wthinnan wthan heller wara honum behielpughe till thet bestha Ær och teslikes waar wilie at han wthkreffuer oss till godho the aattherstæder aff then hielp

som j vintthras schulle vtgiffuen warith Thess tiil visso &c

Ort och dag, som förutg. bref.

138.

Gustaf I:s Fullmagt åt biskop Vincentius, om uppsigt öfver Dominikaner-klostren i Finland.

1526.

Ur Riks-Registraturet, 1526—1528, bl. 148 v. — Förut aftryckt af *Rhyzelius*, Monasteriologia Sueo-Gothica, s. 301; *Thyselius*, l. c.; s. 45 och *Collan*, l. c.; s. 17.

Jtem biscop Vincentius ith magth breff athuj honum tiil skicket haffua at haffua j sin veryo och befalingh the III graabrödhra closther som j aabo biscops döme liggia som ære Tiockarna viborgh och raamo Strengeliga biudendis bröderna j samme closter ath the honum och icke ministhro swara epther thenna dagh wiidh waare ogunsth och vredhe &c

Dat. "Stocholm; Tisdaghen nesth epther sancte birgitte Vidues dagh," eller den 9 Okt. 1526.

139.

Förläningsbref åt Electus i Åbo.

1526.

Ur Riks-Registraturet för åren 1526—1528, bl. 149. — Förut tryckt hos *Thyselius*, l. c.; s. 45.

Mesther Ericx Electj tiil Aabo forlæninge breff

Vij Göstaff &c Helse eder alle oss elschelige menighe landtbor som liggia vnder Dechene gellith j Lincöpungh kærliga med waar herre Kære venner epther verdugh fader mester Eric Electus tiil aabo

ær oss vnderstwndhom gansca nyttugh vthij riikitzins thiennisth huar wij honum behoff haffuom baadhe vthlendis och inlendis paa swaar kosth oc tæringh haffuom wij för then schuld vndt och forlænt honum samme dækine geeld ighen som han tiilförendis hade med alle renttho huad som helst thet nempnas kan medh kalmarna kyrkio och gambla vestheruiick som aff alder vnder dæchene gelleth legat haffuer Teslikes vnne wij och tiilstedhiom ath forne mesther Erich maa och schal vpbære alle konungx sachöre nær han saa helst kwnne falla aff forne landtbor Huarföre biudom wij eder alle athij honum höruge och lyduge ære oc hans myndughe sendtningebud honum wthgiörendis aarlighe al then deel j pligtuge ære redeliga han schal nesth gudz hielp holla eder alla viidt lag och redelighet saa ath inghen briisth schal finnes hooss honum j noghen mottho och swarer för then schuldt inghen annen een honum Edher gudt befalendis &c

Ort och dag, som nästföreg.

140.

Fullmagt för Mäster Jesper, att uppbära räntan af Nya-Korens prebende i Finland.

1526.

Aftryckt ur ofta sagde Riks-Registratur, bl. 149 v. — Meddeladt af *Collan*, l. c.; s. 17.

Vij Göstaff &c Giörom vittherligit ath för the margfoldughe geeldt schuldt som riichit wthij kommith ær för then feijdhe skuld som emoth konungh Cristhiern varit haffuer haffue wij warit öffuer eens

medt her Electo och Capitteleth j aaboo ath nyekorens tidegærdh j samma aaboo skal niderleggias tiil een tiidh tiil samme geldtz bettalningh oc haffue befaleth then godhemann mesther iasper at han schal wpbære samme nyekoors renttho ee huar hon faller antighen j norre eller sydhra Findtlandt och giöra oss ther goda redho före Therföre biudom wij allom som vndher samme nyekoor ligghia oc her tiil dags legat haffna ath the swara samme mester iasper och inghen annen tiil al then deel som the ther tiil aff aldher pligtughe ære wth ath giöra Forbiudhom wij och ath ther noghor bekymbrar sigh medh the gotz som ther vp vndher liggher ee hwa the helst kwnna vara viidt waare ogunsth in tiil thess wij ther sielffue tiilstædes komme och ranszaka huad reth huar och een tilkomma kan Tes tiil &c

Ort och dag, som N:o 138.

141.

Qvitto och Förläningsbref åt Jöns Westgöthe.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1526—1528; bl. 152.

Jtem iönss vesgöthe ith quittens paa al then deel han j sin befalningh vthij aabo slotz læn haffuer hafft sedhan saa screffs aarom epther gudz byrdt MDXXV och in tiil paasche högtiidhen nw nesth forlidhen j fraa sancte michaelis dagh ther nesth tiilförene

Jtem samme iöns vesgöthe tomerle gaardh liggiendis j pemmer sokn som Cristhiern pederson hade

med al then rentte ther aff gaar tiil thess vij komme sielff tiidt j landit j forlæningh

Dat. "Vpsala, Then monedaghen nesth epther XI^{m} iomfrughes dagh," eller den 22 Okt. 1526.

142.

Konung Gustaf I:s Bref till Electus i Åbo och Jöns Westgöthe.

1526.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1526—1528; bl. 157.

Tiil mesther Erich Electo tiil Aabo och Jönss vesgöthe

Vaar synnerligh gunsth &c Kære her Electe och Jönss vesgöthe wij giffue eder tiilkenne athuj aff nogher breff (som konungh Frederick haffuer oss forschicketh) haffuom forfareth læszith och öffuerseeth monghe andre vthscriifftther ther medh fölgiandhes som Söffuerin norby j fraa fremmandhe herrar och försthar tiilscriffne vore, och tesgeligesth nogher Copier aff the breff som han them ighen haffuer tiilscriffueth som fwnnes paa the skiip som honum j fraa toghes nw senasth vnndher blegingx sidhen ther aff wij forstondit haffue hans ondhe vpsaath och fordarffuelige meningh han tiil oss haffuer och haffuer han vthij samme hans scriffuelsze begæreth keyszerlige mats breff tiil mestheren vthij liifflandth och sthore Försthen j rydtzlandth ath the schulle stilla och friidtsamlighe sitthia och inghen vnndtsethningh eller bestondh giöre oss eller vorth riikitz Sucrigis inbyggiare och vndersaatther om han sziin arghet her in paa riichit j noghen mottho forfölghia och be-

driffua kwnne Therföre och annor hans agth och arghet och onde meningh och epther then leglighet nw medh samme Söffuerin ær paa ferdhe schicke wij nogoth vtaff vorth hoffolk in tiil eder för æn vathnet legghes vthij skæren begærendis athij samme vorth kriigxfolk j then landtzsenda ther the besth voore beleghne wiidt grenszen (huar saa behoffdis them tiil noghen anfegtingh eller mothstond hasteligh tiilhopa komma) ville med fortæringh latha besörghia Och epther forne Söffuerin norby nw saa indkommen ær j rydtzslandt liggher sthore magth vppaa athij granlighan medt honum haffue ögath paa brædith besynnerlige epther han och mester lucas som j fortidhen vaar bysszeskytthe var, vetha aldelis then landzsendes leglighet therföre the mykit ondt in paa riichit kwnna medh siin skalkhet aastad komma huar thet icke them medh granligh tiilsyn och starkth mothstondt bliffuer fortageth ath the icke giöra schula noghen forraskningh in paa then landtzsendha med nogoth forteckth anfald j noghen motthe medh theris ilfwndt och sthore skalskhet Vthan altiid haffuandis eders vissze budt och listige speyningh in j rydtzland ath forfara forne Söffuerin norbys vpsaath oc hedtzske mening huad han agthar sigh nw företagha ey sparandis peningar guldt eller silff viidth them ther saadane hans leglighet och anslag listeligha kwnne forspörya giffuandis oss ther om hasteligan tiil kenne Viliom wij teslikis athij lathe vthmönsthra the beste karle som wij kwnnom wara medh belathne vtaff vorth foothfolk som wij ther haffua liggiendis j lan-

dit och flyr them ther theris koosth och tæringh med the andre forne vorth kriigxfolk som wij nw tiid forsendhe och annorstadtz ther nesth om kringh hooss prester och lænsmenn som them formegttha ath holla saa ath the bliffua liggiendis viidt grenszen eller hureledis j thet besth kwnne belempa saa ath the vaare viid handen huar them behöffdis medh ther hast forsambla och forschicker the andre hiit vtöffuer tiil oss the andre foothgongare ther quarre bliffua j landit forsendhe wij nw theris clædhe med peder olson som wij forordineret haffue för höffuitzmann ther med the sig schula kwnna behielpa Tesgeligesth begære wij athij lathe beredha eders iagtter tiil forstha opeth vathen tiil foraareth medh godhe karla bysszor veryor och fettalingh tiilsegiendis the andre godhemenn Erich flemming nielss grabbe och andre flere som nogre iagtter haffua ther j landit ath the och saa giöra paa theres sidho och them thaa vthsendha tiil siös med vaare kære suaaghers her Johan greffue tiil höyen &c godhe radh oc samtyckie huar the thaa besth och nær the medh hans kraffuel och iagtter kwnna komma tiil sammans ther om j oc thè honùm lathe tiilscriffua och med honum ther vthinnan foruetha hureledis thet besth och lempeligesth företaghas schal Jtem kære her Electe tacke wii eder ganscha gerna för then iagth som j oss skength haffue then wij begære athij oss nw ville forschicka tiil handa medh aldhra snaresthe för æn siön legghes j nærwarandis vintther huad henne j bygningen fatthas agtthe wij her lathe forbyggia epther vorth egeth sinne oc

hehne thaa vthredha latha medh bysszor veryor een deel och annen och bemanna som ther tiil hörer Och sende wij eder nogher Copier och vthscriffther her innelycthe ther vthinnan i kwnne forfara sompth vtaff Söffuerin norbys veszendhe och handlingh, ramer och vether vorth och riikitzins bestha j then landzsenda som aldra störstha magth paa liggher och wij eder synnerlighan tiil throo

Utfärdadt i "Stocholm, Fredaghen nesth epther omnium sanctorum," eller den 2 November 1526.

143.

Konung Gustaf I:s Bref till Erik och Iwar Fleming.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1526—1528; bl. 201. — Se ofvan N:o 122.

Tiil { Erich flæmingh / Jffwar flæmingh } viidh eptherscreffne sinne

Vij haffue vndfångit eders scriffwelse ath store förstens (vthj Rydzlandh) sendingebudh ære paa resen med fwlmyndoghe værff och befalninghar til oss &c Hwilke och fwlmegtighe och thæris medföliare wij vele athj och flere våre embetismen och fogthar ther vthij ffinlandh j theris framsögningh alle stadz ther om tilsægiandis, göra forforderningh oc tractherær them paa vara vegna thet besthe j kwnne baadhe j sin fortærnigh och all annan mottho med öll math, och hwess del them behöffs ee hwar the fram komma med alth goth in til första opna vathns tijd, thess fornædhan formodhom wij athij vår vilie yterligare vardhe for-

farandis hwreledis wij ther om betænke når thee hiit vtöffuer til oss komma skwla, Men ligewel fordrögher them ther j then landzenda thet længstha j kwnne och scriffuer oss til ee thaa och tha, hwad samme fwlmegtwge lidher j sin væghes fordenskaps framskyndilse, och hwre ther om ær belægath Om thee andhre ærende j oss giffue til kenne vele wij biwdha edher vårth synnes oc meningx forkynnelse j vår scriffwelse til igen med her Eskill nær han kommer oc sendis til bagha jgen och acktar tidhen nv saa athj komme hiit j landit til oss vtöffuer haffwet forre en forne ryssze sendingebud skynde siig til Stocholm athj kwnne göre oss noghen besked och vndheruisningh til förne aath om nogra vissa forhanlinger huarsaa behoff görs j thess leglighether &c

Brefvet är dat. Upsala, "Mondaghen nesth epther Sigfridj," eller den 18 Febr. 1527.

144.

Konung Gustaf I:s Bref till Kuumo och Ulfsby Socknar.

1527.

Aftryckt ur ofta bemälde Riks-Registratur, för 1526—1528; bl. 238 v.

Tiil Kwma och wlffzby soknor

Vij Göstaff &c Helse eder &c Kære vener oss ær til kenne giffuit athj plæghe oss forhindra varth laxefiske med the stöthe nöther j brwken vthanför åmynneth j Wlsby ffierd Så ath fisken ey wp får gå j åmynedt for edere olagelige nöther skyld doch thet stor osköl ær Hwar före wilie wij och hoglige for-

byude eder alle som the stöthe nöther plæge brwche, athj her effter slikt åffstille Brwkandis eder stöthenother och fiskerij alenasth wyd eder egen landt Så som gammal seder varith haffuer; Och Suerigis lagh inneholler Thesligis ochj gode mæn alle j yllesstadha bo som våris laxafiske brwke athj oss lathen niwthe och behålle wår konungz del obehindradt hwar tridie dagh, som gamal Seder warith haffuer til thess wij tiidt personliga kommandis vardha Wele wij tha ther om yterligare forhöra och forfara hwre sanninghen siigh begiffuer Eder gudh &c

Dat. Stockholm "Ffredagen nesth epther Ericij", eller den 24 Maj 1527.

145.

Konung Gustaf I:s Bref till Raseborgs Län.

1527.

Ur Riks-Registraturet för åren 1526, 1527, 1528; bl. 239 v.

Tiil Rasborgx læn

Vij Göstaff &c fförst tackadis thij för gærden aththe veluilielige henne vthdroge Thesligis giffue wij eder til kenne ath wij icke til sinnes ære effter rasborgh nw så fordörffuad och nider bruthit ær, latha thet vpbyggia, och renouere på then stad som thet tilförne stondit haffuer för then oleglighet skul vthan ackte thet lathe settie på en annan stad ther på landit ther better legligheth och bequemare rwm vara skal och seglads invnder tilliggia kan Så ath oss forhoppes ath oss och eder framdelis til gagn och bestånd vare skal, Huarföre begære wij atj berede

edera tegellawger, betænkiandis så ath j oss behielpuge ære med tegelslagning och kalkbrenning nær behoff görs lathandis eder veluilioge finnes til forne slotz vpbygning och al annan del huar vår embetisman eder ther om tilsegiandis varder på våra vegne och achte wij vijd thet rwm som slotthet skal vpbyggis lathe vpkomme en köpstad eder til gagn och bestånd ther j skulè til köpss få, salth, hwmbla, och annan del then j behoff haffua Så atj icke ther epter altijd skole fara til reffla eller annerstadz vthan thet fongandis varda inne j landit hoss eder Eder gudh &c

Utfärdadt i Stockholm, "Tiisdagen nesth efftber vrbanj," eller den 28 Maj 1527. — Se handskr. bl. 239.

146.

Konung Gustaf I:s Bref till Jöns Andersson på Korsholm.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet 1526, 1527, 1528; bl. 242.

Tiil Jöns Andersson pa korsholm

Var gunsth &c vij lathe tig forstå Jöns ath j thenne nesth forlidne dager haffue varit hoss oss her vtj vår stad Stocholm Storeförstens aff Rydzseland fwlmyndoge sendingebud en bayor, och storeförstens secretarius vthaff nogård vthskickade &c Huilke som haffue med oss på Storeförstens vegne then frijd och forening som beleffuad var j her Swantes tijd ath stonda skulle, obrotteligh j LX år, emellom Suerige och rydzseland confirmered och med korskysning och fridtzbreffs beseglning Stadfest &c Ther nest föredragit

nogre framsetninger verff oc clagemol som storeförstens vndersather haffue til våre &c och j bland andere clagemål handel och ærande som her med forme storeförstens forendat varth, bleff så besluthet om then skalkheth lönliga tiwffriier, mord, brand, och råff, som bedriffues pa grensen pa' bådha sider, både storeförstens vndersåther in vppa våra och åther våra in vppa hans, ath huar nogon skade hender heller sker epther thenna dagh på grensen anthen på then ena sidon eller på then andra, och thet bliffuer beclagat och skæliga beuisath skula thå befalningxmennena bestella ath skadhen bliffuer vidergullen på samma månad eller och sielffue betala samma skada, och sedhan med tidhen ransaka och vthleta then brutlig ær, lathandis honum tilbörliga straffat bliffua epter sakenness tilkreffielse och lagsens tilsegelse Så ær var vilie ath tw lather forfara huad skada the rydzser haffua giorth och bedriffuit vijd then landzorth och giff oss ofortöffuat theris nampn bescreffuen, och huar the boo som vij och vare vndhersåther haffua nogot med rettha til ath klaga, och alla andra legligheter lath oss forstånda gönum viiss bud eller tijn scrifftelig vnderuisning Ther nesth vart her forendath om the köpmæn som plega fördis emellom Suerige och rydzland, ath the måga bruka theris bestha then ene med then andra som gammalt och forth haffuer varith fförendis the varor som nyttoge ære j rikit, våre och forme sendebud begærende på storeförstens och menige köpmæns vegne vthåff nogård, ath wij skulle for-

fortaga oc icke tilstædie thet olagliga handel som köpmæn vthåff kexholms læn bedriffua med theris köpenskap in vtj botnen med våre vndersather &c och ære wij ther om så fortencthe ath epther thy samma köpmæn vthåff kexholms læn ære våre vndersåther til beswæring och stor twngha och oss til skada med the bestha varors vthförning som ther falla j landit vthan the vele bekænne oss med en mærkelig skænck och årlig tribut, vele wij ingeledis tilstædhe thet sielffsswål the her til dagx brukat haffue vthan ath the alenasth måge besökie köpstæder som lag tilsegia Thetta mott tw hemliga sæthe them före så ath almogen forstår thet inthet vthåff, Giffuandis oss tilkenne theris suar oc anslagh med thet alla första, huro nær tw kanth begåt med besta lempe ath the sielffue vele tilbiude och beplicthe siig til nogon årligh tributh om våre vndersåter icke vel kwnna vara then för vthan her vthinnan læt oss ofortöffuat forfara all læglighet Tig &c

"Vthaff Stocholm, Ffredaghen nest för pingxdaga söndagh", eller den 7 Juni 1527.

147.

Frälsebref för Björn Clausson.

1527.

Aftryckt ur samme Riks-Registratur, för åren 1526—1528; bl. 247 v.

Biörn clausons frelses breff på noger godtz

Wij Göstaff &c Görom vitherligit ath oss elskelig throe man och råd biörn clauson haffuer oss

vnderuist om noger gambla frelses godz som honum j reth arff tilfalne ære och j en tijd longh haffua varit vnder skatten huilke godz så benempnes och ther belægne ære som her epter fylger j vanö sokn en gård kalles æykele en fierde del aff harmal i samma sokn en gård benempd torp j Inga sokn Tesligis læth han oss och forstå om nogon skattaiord huilkin och honum somt j retth arff och somt j bythe tilkommit ær som ær soentakaby j hettala kock jord, karhj j Janachala *) sokn sættwngj kock jordt j kiala j enefierdinngx kock jord karhj j Janachala *) sokn en fierding som han sielffuer köpt haffuer för sina peninger på huilkit forme godz och jordh vij aff synnerlig nade och gunst haffua vnt och giffuit och nw med thetta vårt öpne breff vnne och giffue honum euig frihet och frelse för then troskap han oss och rikit longlig beuist haffuer och en nw ytermere beuisa må och skal, forbiudandis för then skuld alle ee huem the helst ære eller vare kwnne som för våra skuld vele skole göre och lathe ath the forme biörn claueson hans arffwom eller epter kommandom emoth thetta vårth breff nogot hinder platz qual eller forfångh at göre vijd våre strenga hempn och ogunst thess til visso &c

Dat. Vesterås (se handskr. bl. 245), "Varfrwe dag visitacionis," eller den 2 Juli 1527.

---

*) Handskriften har: Janathala.

148.

Stadga för Björneborgs och Raumo städers seglation och Handel.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 249 v.

Ordinantia huro vlffzby och ramo skula siig haffua j Seglads och köpslagan

Vij Göstaff &c Göre vitherligit med thetta vart opne breff ath nw j nesthe forlidne herramöte j vår stad vesteras ther wij med vårt elskeliga riksens råd öffueruägandis våre, riksens och thess inbyggiares menige bestha och longliga bestånd bleff ther j bland anner ærande handlad och tracterad om oskælig köp olaglige hamffner och köpmen som emot lagen brwka landzköp och segladz affförandis vthwr landit alla bestha varor, våre egne köpstæder til niderlægning skada och euigt fordörff som ther vthåff j fortiden plægade haffua sin berning profect oc vphelle Och vart ther om så beslutet j forbenempde möthe ath slig oredelighett skal osparliga och vthan nadher straffas epter laghen vthöffuer them som effter thenna dagh beslagne varde sake ther vthinnan Och vppa thet vår stad Åbo motthe komma sig före igen med köpmandz varor som fattandis vardha ther j landit och må ther med teste betther magt haffua in ath skaffa vthåff stæderne salt hwmbla klæde och andra varor som then meneman j then landzorth behoff haffuer, Samtykte wij med vart elskeliga riksens råd ath köpmen vthåff vlffzby och Ramo skula åffsettia thet segladz thet plæga brwcha til tyske stæderne

och alleenest besökia våra egna inrikis köpstæder Stocholm och åbo ther forytrandis huad godz och varor the haffua med fara, och igen köpandis huad them behoff kan göris hållandis forscreffna våra och riksens radz besluthning och påbwd oforkrengt j alle sine puncther så framt j icke vele lydha ther högielig straff före ther wij haffue budit och med thetta vårt opna breff strængeligan biude våre fogther och andre våre befelningxmen haffua grannelig agt vppa icke tilstædiandis nogon köpman klerk bonde eller annan hoo thet helst vara kan för gönst gåffue eller venskap skul her emot göra wijd våra ogunst och vredhe &c

Dat. Stockholm, "Söndagen nest epter varfrwe Dag visitacionis," eller den 7 Juli 1527. — Se handskr. bl. 249.

149.

Konung Gustaf I:s Bref till domkyrkor och kloster, om dem tillhöriga Gods.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för åren 1526, 1527, 1528; bl. 250.

Till alla Domkirker och closter } om the giffne godz och gårda

Vij &c helse eder &c wij formode eder viterligit vara hure beslutet oc endrecteliga samtygt vart j neste forlidne herramöte j vår stad vesteras om the godz som med köp pant heller gåffue komne ære vnder kirkier closter prebenders begagnilse &c sedhan kong karls reffst var ath the skwlle igen komma tiil sine retthe byrdemen, thet som köpt eller pantad ær

och icke sielfft sig inlöst haffuer til vedderköp för mere eller myndre som thet längre eller stækre tijd haffuer borthe vared och thet som frijt giffuit ær må frijt igen gånge, frelset som j long tijd mykit ær forsvagat til hielp vprettelse och forkoffrning doch med sådant forord ath hoo som kennes vil vijd forbenempde godz skal han til förne beuise sin byrd huad rett han haffuer ther til på heradzting eller landzting effter laghen j swararens nærwaro och ath samma godz ær komit frå hans slægt och byrdt sedhan forbenempde kongh karls reffst hållen vart och thet giffue oss retteliga tilkenna med eder breff och bekennelse hwre ther om ær j sanning huar icke så sker och noger godz bliffue eder kirkie eller prebender med vålle j fråtagit vele wij atj giffue oss thet til kenne med bud eller eder scrifftelig vnderuisning hoo han ær som them igen tagit haffuer hwre mykit the renthe hwro mang the ære och huad the hetha

Ort och dag, som näst föreg. bref.

150.

Konung Gustaf I:s Bref till Domprosten M:r Hans och Jöns Westgöthe.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1527—1528; bl. 250 v. — Upptaget hos *Thyselius*, l. c.; s. 104.

Mester Hanses domprostes breff j abo och Jöns vesgötis ther samme stadz

Wij Göstaff med &c Göre vitherligit ath emædan wij ståå j berad hwroledis abo domkyrkia skal

besörgd varda med biscop som tilbörligit ær haffue wij befaledt erlig man mester hans dómproste j abo ath han skal haffua regimentet offuer clerkerijd försörgia soknakyrkior nær the lösa äre til vårt behag med the soknaprester som ther til nyttoge och beqwemme ære, men ingen prebender eller c̄anickageld vthan med wår samtykio epter then ordinantia som j vesteras skedt ær, bæra vp procuracionem och then saköre aff presterna som ordinantian vthuisar och skula the prester som aff honum vardha forsede med gäld seya oss hulskap och manskap til j wår fogtas jöns vesgötas hender och skal samme jöns vpbæra biscop gårdzens rentho på våra vegne och göra oss rækenskap ther vppa huad thet ær aff tyende, awradt, fiskerij, peninga, saköre, effter forme ordinanties innehållilse, besetia affuelsgårdana med landbor och all ting bestella som j the motten biscops bordit til lyder offuer alth sticktit, j hwars som helst forlæning thet ær och haffwa klerkerijd j sijt beskydd oc beskerm för ofueruåld och för alla gestning eller inlegning aff them som lænith haffua, vndhantakne them gestning eller inlegning som oss sielffue hender them på leggia, Hwilka wij doch gerna vilia fordrag haffua thet bestha wij kwnne ther icke alförstor nöd tiltrænger, Thess &c

Ort och dag, som N:o 148.

151.

Frälsebref för Henrik Jönsson.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för åren 1526—1528; bl. 355 v.

Jtem Henrich Jönson på abo slåt eth enigt frelse på II gårda benempda Haga och Hyltha som

honum j rette arff tilfalne ære, j hans liffstijd met all rettöghet. som ther plæger ärliga vthåff gaa

Dat. "Vthaff Stocholm octava visitacionis marie," eller den 9 Juli 1527.

152.

Konung Gustaf I:s Bref till alla Domkyrkor.

1527.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 259 v.

Tiil alla Domkirkior

Vij Gostaff &c Görom vitherligit ath oss ær förekommit huroledis then ordinantia som nyligast skede j vesteras åff oss och vårt elskeliga rikisråd varder åff somligom illa förstånden, och foruend frå thet sinne och mening som wij och the therutinnan haffde, Så ath the föregiffua ath man her effter icke skall giffua quektijende, likstord, brudhapæninger altare smör och sådanth som soknaprester plægha sijt vphælle åff haffua, thet doch aldric vår mening var vthan huad the ther vtinnan mer kraffde aff fatigt folk eller afftrængde æn som kirkiobalker innehåller, thet vart forbudit, vel ær sant ath then tijende vart forbudhen som kalles j somlige landzender hoffuedtijende, ath presterna gå in j bohagit effther en dödh man och tacha huar X pæning aff thet som icke ær tyende affgongit til förna, Ther med vart icke forbudit ath man skal göra quektienda, lykstol brudhapæninger, altaresmör eller annad sadant som forberörth ær, Aff huilko soknepresters mykit forsuagade vordho om såå skee skulle, Thet doch icke vår agt

ær vthan vilie ath the skule wijd makt hålles med redeligit vphelle, och göre then meneman then thiænist som them bör med predican och annan deel som theris embete tilsæger, Och vele them haffua j vårt besynnerligit hegn och forsuar, Huilkit wij med thetta vårt breff allom forkvnne besynnerliga vare fogter och suener, fforbiudandis them strengeliga vijd vara ogunst for:de clerkerij her emott j noghon motte forarga eller fortwnga med noger ny ordinantia efter theris egiet sinne eller med oskælig gestning trwg eller hånlig ordh, som oss vnderuist ær sommastadz skeedt vara thet wij her effter icke vele ostraffatt latha &c Giffuit &c

Dat. "Vthaff vadzstena, mondagen nest effter bertolomej," eller den 26 Augusti 1527.

153.

Konung Gustaf I:s Bref till allmogen i Kuumogårds Län.

1527.

Aftryckt ur samme Riks-Registratur, 1526—1528; bl. 264 v.

Tiil almogen vthij Kwmogardz län

Vij Göstaf &c helse eder kerliga med gudh giffuandis eder tilkenne ath effter wij icke ære tilsinnes ath holla affuel på vår oc Cronones sætegård kwmå oc Cronan haffuer ther j then motte föghe gangn eller profecth vthåff vthan heller til förminskelse ær vår vilie atj samme kwmogårdtz läns inbyggiare effterfölie huad oss elskelige throe men knuth Ericson iöns vesgöthe oc Jacob flæming eder effter læg-

lighetena ther om på våra vegna varda tilsegiandis oc vij tesligest eders sendingebud nw her personligan haffue wår mening forstå lathet oc tilsagt j thet ath the skula leggia och göra med eder en stadga oc vara offuer eens med eder thet besta the kvnna så ath Cronan icke lider ther skada före, oc thet icke heller kommer eder til formyken twnga vthan så att thet går lika til på bådha sidher fförst atj giffue oss för husabygning oc för thet skattahö j plæge vthgöra ena summo j pæningha effter mögielighet, oc så för the nothedrekte tör fisk så mykit ther kan pålopa Sammeledis for alle dagxuerkie the som plægade them göra til gården the giffua oss smör j then staden effther som ther om stadgatt bliffuer med eder aff fforme våre troemen på en tijd tilgörandis så lenge oss och våre effterkommande behagar så haffuad ther med och huar wij eller våre effterkommande tæcktis haffua gården uid magt igen och latha besettia honum skal hann tha vppbyggias oc formeres eder alla sammans ofortwngade med wår eller theris egere bekostning oc then ordinantia som nw med eder görs skal gånga thå aldelis til bacha igen och bliffue efter gamble skickelsen oc siduenien och sethan skal ather skatten renthan oc alth annad öfuer lænith ey fördy eller nw minskas för Cronone eller högre forökes eder til twnga annerledis æn som nw haffuer vareth effter gamble rækenskapss bökernes vthuisning ey skule j heller med årlige skatten betwnges eller för honum nogon ytermere nödh eller twang haffua

met nogon længre försle æn som j her til dagx vane ære in til forme kwmmo gårdh Eder gudh &c

Utfärdadt i Stockholm, "sancte michelss dagh"; den 29 Sept. 1527.

154.

Konung Gustaf I:s Bref till allmogen i Norrfinne Lagsaga.

1527.

Utur Riks-Registraturet för 1526, 1527, 1528; bl. 268 v.

Til Almogen som boandis ære j Norfinne lagsago

Vij gostaff &c helse eder &c giffuandis eder tilkenne att oss ær förekommit atj eder landzenda brukas formykit olaglegit landzköp Våra stæder (icke alenast therj finland vthan jæmwel her j Suerige) tijl niderlægning oc forsuagilse thet wij væl kwnne formerkie att mykit sker vthaff fogternes och lænsmæns tilstædielse Så haffue wij för then skuld med vårt elskeliga rikis rådz rådh befaladt wår tro man och rådh Jffuar flæmingh ath han haffua tilsyn j then landzænde med forme lænsmæn oc landzköpare ath sådant olagligit landzköp motte niderlæggis och huar för nödhen ær effter landzens læglighet ath nogra skula vara som haffua falth, salt och andra torfftheliga varur för fatiga almogen skuld som bo långt fron köpstædenna, Skal forme Jffuar flæmingh och ingen annan forordinere oc tilskicke så mange som behoff göris oc icke flere til forna torfftheliga varors vppehælle til thess gudh fögier wij sielffue komma ther in j landit och kwnne forfara huad ther om nyt-

togt ær, dyrffues oc nogre andre æn the som besynnerliga bliffua tilskickade brwka köpslagan på landzbygden emott laghen, then skal han straffa som tilbörligit ær Eder gudh befalandis &c

Dat. Stockholm, "Torsdagen nesth effter birgitte", eller den 10 Oktober 1527.

155.

Konung Gustaf Is Bref till Domkapitlet i Åbo.

1527.

Utur Riks-Registraturet, för åren 1526—1528; bl. 275. — Förut tryckt hos *Thyselius*, l. c.; s. 131.

Abo Capitels breff

Vij Göstaff &c Görom vitherligit ath effter ty nw j nest forlidne somner vart forhandladt om Cronenes renthe som ganske mykit ær forswagit att hon skulle forbettres vthaff biscops Capitels Domkirkiers och closters renthe Haffue wij så varet offuer ens, med oss elskeligh Mester Hans domprost och mester Iacob venne archiprest i åboo på Capitels och menige klerkeritz vegne sammastadz ath the skule niwtha och beholla theris och kirkernes renthe så mykit kirkian och them icke gonger jfrå och in til ffrelsit vthåff thet godz som the heller kirkian fongit haffua sedhan konungh karls reffst stodh, och skole the vthåff theris och kirkernes renthe med studente smöret vndan taghen nya Corens renthe årliga giffua oss IIII lester smör och IIc mark örtuger vthleggiandis om nativitatis marie och ther med bliffua frij för borgarelæge haffue wij och loffuat och tilsagt forne Capitel och Clerkerijt j åbo ath våre fogter och fo-

dermarsker skule icke fortwnge them med oskæligh gæstningx påskyndelse, vthan om så hender ath wij eller vårt folk j storen hop drager ther in j landit, Skal thå en vthåff Capitelet fforordineres med ffogten som gestningen skicker så vel til klerkerijt som til borgerne ath thet går lika til på bægge sider Jtem om så hender ath wij vele sieelff beholle renthen åff the prebender som vacere heller om wij vthåff synnerligh gunst vele haffua nogon ffrij i theris prebender antingen them som ære vtj vår dagliga thiænist eller nogra andra skal thå så mykit affslådz vthåff forme vthuissade summe som the prebender bliffua taxerade före och huar noger gæld bliffua löss på landzbygden skole the biudis Canickaner och prebendater som vele them begære til thess the bliffua icke flere besittiandis wijd kirkien æn wij them föresegiandis vårde Skule och wij eller then wij våre befalningh giffuandis varde bliffua athsporde huro the prelaturer canonier eller prebender som bliffua löse skule forsees j ffråmtiden och ther med anname wij forme abo kirkie Capitulum och clerkerijdt med kirkenes och theris godz rörligit och orörligit vtj vårt konungxliga beskerm hægn och forsuar fforbiudandis alle andelige och verdzlige them nogot hinder platz eller forfongh ath göra &c

Utfärdadt i Stockholm, "Torsdagen nest for martinj," eller den 7 November 1527. — Se handskr. bl. 274 v.

156.

Konung Gustaf I:s Bref till biskop Mårten i Åbo, om inkomsterna från Stiftet.

1528.

Ur Riks-Registraturet för 1526—1528; bl. 293 v. — Tryckt hos *Thyselius*, l. c.; s. 140.

biscop mårtens magth breff

Vij Götstaff &c göre vitterligit att vij effter then ordinantia som i västrås giordis haffue så offuer ens vardedt met värdog fader biscop mårtten i åbo, att han thenna åårs renttan åff stiktit skal platt intet befatta sig medt, ehuadt hoon är vpboren åff vår embetzman på Kustå eller eij, vtan skal samma räntta aldelis höra oss til, män then räntta som tilstunder i nestkommande sommer och annan vintter och frambeter, then skal han vpbära ehuadt thet är i peninga, affradt, kitt smör, lax, eller annat, och skal ther åff swara oss til en summa i peninga eller i annat tingest effter som han medt oss kan öffuer eens varda när gudt föger vij persoonliga komme til finlandt eller ellies viss vnderuijsning kunne fåå om alla ränttana som ther faller vilie vij för then skul och biude att alt clerkerijdt oc tesligest biscops bordzens landboor effther thenne dag skola vara honum höruge och lydoge och swara honum til then deel som the theris rätta biscop åff aldir plictoge äre, fforbiudandis vara fogoter och embetsmen ther i landit någit bekymbra sig medt samma clerkerij och landboor annerlunda än som then ordinantia i västrås giordis innehåller, dog vilie vij att then stundt vij haffue

vår fogta på Kusta skole the bönder ther på öne swara honum allena til theris vdtskylder och ecke for:de biscop mårtten, Skal och samme bisp mårtten låtha hålla prouesteting som gammel seder är och sköta the saker som ther pläga att handlas, til thess vij komma tilstädz tiith i landit eller ellies varda til enda foreenthe medt honum om summan åff stiktit som förberördth är, om sakören som ther kan falla gånge som thå handlat och beslutit varder, Och efter än nw lång tiidt är til thess någen ny räntta inkommer förlegge vij honum met IIII lester spannemål til hans vppehälle in til thess samma räntta inkommer, huilken spannemål han taga skal åff nya Koorss ränttane, huar hoon icke tilrecker skal vår fogote på Kusta latha honum fåå huadt som fattas, Thess till visso &c

Dat. "Upsalie in octaua epiphanie dominj," eller den 13 Januari 1528.

157.

Konung Gustaf I:s Bref till alla Stift, om tionden åt Presterna.

1528.

Ur oftanämnde Registratur; bl. 294. — Finnes förut tryckt af *Thyselius*, l. c.; s. 141.

Til alla biscops stikter

Vij Götstaff &c Käre vener som i vethe att vij låthe vdtgå någon vår och rijkesins rådz breff i thet möte i västrås om några oskälliga tungar som then menigeman påkommen var åff clerkerijdt, att the skulle åffleggias, huilka vår breff somliga haffua ecke

reth förståndit, vtan ther åff tagit tilfelle att draga sig i frå then del som the theris kyrkieherra åff rätto plictoghe ære, och måtte så fölia att presterna icke finge sitt redeliga vphälle, och ecke kunde sitia vidt teris gell, och göra then tijäniste som the then menigeman plictoge äre, Therföre lata vij edher nw förstå, att vår eller rijkesins rådz mening icke var i forːda breff eij heller nw är, annat än then tunga som åff clerkernar vpkommen var emoth lagen eller emoth huars landzens goda gambla seduenier, then skulle förnandlas och i rätta laget igen settias, thet är, Ther som presterna mere togo än som lagboken eller goda gambla seduenien tilsagde, som var först medt lijkstool, att i somlige landzendar nödgadis fattigth folk att giffua en oxa eller en koo, Ther dog lagboken eller gambla seduenian fast annerlunda innehölt, Thernest om altarelege, ther fattigth folk i somliga landzendar nödgadis vpleggia meer än som skäl och magten tilsagde Tesslijkis åfflagdis och houudtijenden som i somliga landzendar brukes, thet är, att när en menniskia bleff dödt, skulle åff hennis bohaff tijendas huar tijende päning &c huilkit somliga så förståth haffua att man ingen tijende giffua skulle i koorn, rog, huete, kalff, griis, gäss, och annat sådant mer, Thet dog aldrig vår mening eller sinne var, haffua och somliga åff forːda vår breff tagit sig tilfelle att the ecke vilia giffua altaresmör, eller huru thet helzt i somlige landen pleger kallas, besynnerliga ther åff att i breffuet stood att ecke meer vdkräffuias skulle än kyrkebalken innehölt, nw

effter samme kyrkebalk håller ecke alt eens i alla lagböker, och sommestedz intit om förda altare smör, Therföre ær vel likast att huar och en landzenden ther om brukar sine goda gambla siduenior effter landzens legligheeth, Huilkit alt vij giffue eder til känne att vår eller rijkens rådz mening icke haffuer varedt i forbeda vår brèff platt åffleggia altareleije, lijkstool, tijende, eller altare smör, som somliga oss orätteliga förstådth haffua, vthan the osedhir och olag, som ther vdinnan plegede brukas, och ecke att alla seduenior skulle bortleggias, vtan allena the oonda, och behållas the godha, att huariom och enom måtthe vederfaras thet rett och skäl är och ecke annat, var eij heller vår mening att formena nogen god menniskio att beuijsa sin kyrkeherra ära och kerligheet effter hans magth i altareleije eller i andre måtthe, vtan förbödz allenast creffuia eller trengia någen til meer än som lagen och goda gambla siduenian tilsagde, acte vij och met tijdhen vdtskicka nogre godemen cringom landit antinge medt biscopana i theris visitering eller elles när vij haffue legligheten ther til, The ther randzaka skola om alla brister och them bota och bätra låta effter huars landzens legligheeth, Ty förmane vij eder alla att i ecke medt noghen slijke tilfelle dragen eder i frå then deel i idra siälagömare, biscopanar eller kyrkeherrer, åff ära och redeligheeth plictoge ären, antinge met tijende, i korn, rog, huete, kalffuar, gåås, grijs, altaresmör eller annat sådanth, met huilko the vppe-

hållas

hållas skola, vtan görer them thet redeliga vth, The skola ther emoth lära eder gudz oordt och vilia, och göra eder then tieniste som idra sielers salugheeth tilkräffuer, Eder her met

Dat. Upsala den 21 Januari 1528.

158.

Konung Gustaf I:s Bref rörande Hospitalerna i Riket.

1528.

Ur Riks-Registraturet, 1526, 1527, 1528; bl. 295. — Brefvet är förut meddeladt af *Thyselius*, l. c.; s. 144.

Till alle Spetaler kringom rijkit

Vij Götstaff &c Göre vitterligit att oss är förekommedt huruledis sedhen then ordinantia giordis i västrås om the godz hus och gårda som kommen våre vnder kijrker och clöster, haffue somliga ther tagit sig tilfelle åff, att ryckia och kippa i frå helgandz hws, Spittaler och siwkastugur, then deel the fattiga skola medt vppehållas huilkit dog är emoth gudt som budit haffuer att man the fattiges betsta veta skal, som thet och eij vår heller rijkens rådz mening var i förda västrås möthe nogen förwändling eller fornyelsse göra met theris gotz Therföre forbiude vij strengelige huariom och enom, them her emoth hindra platza eller quantta, för then recess skul som ther giordis vthan ther noger elles menar sig rätt haffua til samma gotz, skal thå ther om randzakas och dömas effter lagboken och ecke effter recessen, huar och någit är them velleliga fråkippat mot la-

ghen och forbe:de recessis innehållilse thet skal gånga til baka igen the fattiga til velfordan och vppehälle, til thess ther om bliffuer randzakat och effter lagen them frå dömth som förescriffuit står Thess til visso,

Dat. "Vtåff Stocholm Conuersionis pauli", eller den 25 Januari 1528.

159.

Stadgande om Birkarlarnes Skatteskyldighet.

1528.

Aftryckt efter original permebrefvet, förvaradt i kongl. riksarkivet. — En vanvårdad afskrift deraf finnes sammanbunden med Riks-Registraturet för åren 1523, 1524, 1525; s. 1. Troligen efter denna afskrift är handlingen tryckt uti *Stjermans* Samling utaf Kongl. Bref, Stadgar och Förordningar &c. angående Sweriges Rikes Commerce, Politic och Oeconomie. Del. I, s. 16, och således med några betydligare origtigheter; hvarföre man ansett sig böra meddela densamma efter originalet.

Wij Götzstaffh medh gudtz nådhe Sueriges och götthes &c konungh Giörom wittherliget atth Aåren epther Christj födtzsl tijdh MDXXVIII förstha daghen j månadhen April wij perszonlighan wore staddhe vdij wår stadh vpsala thå kommo för oss Dauidh larsszonn och Nils Iönszonn våra vndhersathar begärandis atth foruetha sijg medh oss på theris och flere berkalas väghna vdij Lula pitha och Toornö sochner j Norrebothn liggiendis om then renttho Cronan schulle årligha haffua vdåff them för then fordeell och vilkor the haffua vdåffh Lapparna Lathandis oss forsthå Atth the berkala vdåff Lula och pitha icke haffua högre skath giffuedh Cronona j forlidhen tijdh än VIII thimber clochkeuerch och II mårdhskin vthaff the lappar som the rådha vtöffuer Och the berkala som boendis

ære j Thornö haffua och giffuedh så mykit szom forscriffuit sthår för theris lappar Huilket oss syntthes wara altth forlithit och Cronnone fornär emoth then fordeell the haffua vthåff forna Lappar Wiliandhes atth the schulle forbätthra Cronones renttho och fordeel epther skälighet Och wurddhe the så öffuer eens medh oss atth the schula foröcha theris årligha skatth dwbbelt högre än han thilförna varet haffuer Szå att the berkala wdåffh Lula och pitha schula årligha giffua XVI thimber clockewerch och IIII mårdskin epther thenna dagh och så mykith the berkalæ aff Thornö på szina sidho Szå atth summan bliffuer tilhopa XXXII thimber clockeuerch och VIII mårdhskin ther medh wij lathe oss vel åtthnöija Oc haffue wij them loffuadh och tilsagth och medh thetta wårth opna breffh loffuom och fulkomlighan thilsegiom atth the mågha niwtha och beholla the vilkor öffuer forna Lappar epther thenna dagh szom the och föräldhrä för them j fortidhen nwthit och beholled haffua Och anname wij forna berkala vdij wårt hänghn beschyd och forsuar Högielighan forbiudhandhes allom them szom vela och schula giöra och latha för wåra schyld besynnerligha wåra Fogtthar och Embetismendh forna wåra vndhersathar, berkala her emoth något hinder quall platz eller forfångh atth giöra vdij noghrahanda måttho vijdh wår ogunst och wredhe Thess thil visszo atth så handledt och öffuertaladh är lathom wij wittherliget hengia vårth konungslighe Maiestadtz Indcigel her nädhan för thetta breffh Giffuedh

Aår Tijdh och Stadh szom för sthår bescriffued. [Den 1 April 1528].

Sigillet bortfallit.

160.

Konung Gustaf I:s Bref, om nedbrytandet af Kusto Slott.

1528.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526, 1527, 1528; bl. 330 v.

om Kustå slotz niderbrytning til almoghen i norrefijnlandt och södrefijnlandt

Vij Götstaff &c Helsse eder alle Cronones sk.[*atte*] b.[*önder*] o.[*ch*] m.[*enige*] a.[*lmoge*] som bygge och bo j norre och södre fijnlandt kärliga medt gudt och våre nåde, Käre väner vij haffue förståndet attj och foräldre for eder haffua her til dags hafft myken twnga vtåff the twenne slått Åbo och Kustå the så när til hopa liggiandis ära huartt vidt annet, att riikit them båden eij behoff haffuer, Therföre haffua vij eder til lijsa och forbe:de tungas åffslag befalat måns swänsson på åbo slott att han medt alles eders tilhiälp for:ne slått Kustå nw i thenne sommer skal lata neder bryta, Begärendis vtåff eder attj til samma slotz niderbrytning beuijser eder hiälpaktoge når forbe:de vår fogote eder på våra vegna ther om tilkräffuiandis varder om edher faller til vilia att vara for:na twnga forutan then i her til dags vtåff Kustå slott hafft haffuen J huatt måtte vij kunne veta och ramma alles eders bätzta &c.

Utfärdadt: "Vtåff Stocholm fijärdde dag pintzdaga", eller den 3 Juni 1528.

161.

Konung Gustaf I:s Bref till Biskop Mårten i Åbo.

1528.

Aftryckt ur nyssnämnde handskrift; bl. 331. — Förut meddeladt af *Thyselius*, l. c.; s. 155.

Til bisp mårtten i Åbo

Värdog fader som vij haffue förståndit eder begäran vtåff mester peder särkilax att vij skulle late eder förstå huadt ordinantiam vij medt eder göre vele om biscopsstolens räntto j åbo som vij medt flere bisperne her j vårtt rijke Suerige giortt haffua effter then beslutning som i fiordt beleffuat och samtykt vartt i västrås &c Så i forhåp att j eder mot oss och rijkit skickeliga och tilbörliga i alle måtte haffua vele och skole som i oss loffuat och tilsagt haffua, och ther til medt promouere och forfordra then helga ewangeliske lärdom som edertt ämbete tilhörer, ther vij oss til forlåte attj tagen ingen forsumilsse före tilseendis medt edertt clärkerij att the hålle sig in til samma lärdom och then läre och predijke för almogen som them bör att göre, huar så skeer vele vij thå gärna veta och ramma edertt och förna edertt clerkerijtz betsta i huatt måtte vij kunne, Och ther opå late vij edher förstå huadt ordinantiam vij medt edher om forbe:de biscops stols räntte giortt haffua Ther opå vij eder sände vårtt öpna breff, huar effter i eder rätta kunne, Thet andra huadt thet heldzt vara kann som biscopstolen tilfaller i årliga räntto medt affradt visitering &c och biscops saker effter

västrås beslutnings innehållilsse the skole i haffua til edertt redeliga ophälle som yterligere beslutis och vdttryckis j forbe:de vårtt öpna breff Eder

Ort och dag, som nästföreg. bref.

162.

Förening med Biskop Mårten i Åbo, om hans afgift af Biskops räntan.

1528.

Ur förutnämnde Riks-Registratur, bl. 330 v. — Tryckt hos *Thyselius*, l. c.; s. 156.

En contract och forening emellom v.[*år*] n.[*aduge*] herre och bisp mårtten i fijnlandt om then summa han skal giffua for:na v. n. herre årliga vtåff bispens ränttan

Vij Götstaff &c Bekännoms och göre vitterligit att effter then skickelsse som i fijordt beleffuat och samtykt var i västrås att cronones räntta then ganska mykit är förswagat skall oprättas medt någon partt åff biscopernes ränttе, haffue vij så offuer ens varedt medt värdog fader biscop mårtten j åbo att hann skal giffua oss årliga åff biscopsstolens ränttе och opbyrdt I[m] marck päninga, X lester smör, X skeppundt gedder III läster lax, X läster rog, X läster korn, och VI läster haffra j swänskt tal, i så måtto att päningarne. rogen, kornet och haffran skal årliga forskickas hijdt til Stocholms slott medt första öpet vaten om våren, Och smöret laxen och geddor vidt tijden sancti michaelis om hösten, Och ther til skole vij behålla ladegården på Kustå öö, och the landbor ther vnder liggia som plictoge äre att göre

arbete til åkers och ängs brukning vidt samma ladegårdt, Ther emoth skal forbenemde biscop mårttin niwta och behålla quijt och frij alla biscops bordens ränttо medt the andra landbor och huat the göra til affradt, arbede och andra årliga tijänist, Skal hann och behålla all biscops tijenden kring om alt åbo stikt, medt biscops sakerna the hann eij annerledis skal lata vdtkräffuia eller opbära än som västrås recess och ordinantia innehåller effter lagboken Må hann och frij niwta sine visitering til att gästa eller bära ther opp päninga före effter lägligheten, dog så att ther medt ecke forsumas tilbörlig tilsyn om presterna att the renliga predijka gudz ordt och anner gudz tijänist skickeliga oppehålla, Och ther medt annama vij samma värdog fader biscop mårtten och alt thet honum och biscopsstolen i åbo tilhörer vdj vårtt hegn och förswar &c forbiudendis,

Ort och dag, som N:o 160.

163.

Konung Gustaf I:s Bref till Biskop Mårten i Åbo.

1528.

Aftryckt ur Riks-Registraturet 1526--1528; bl. 333 v. — Meddeladt af *Thyselius*, l. c.; s. 157.

Til bisp mårtten i åbo

Värdog fader Som i haffue oss tilscriffuit om then pensionem i oss til Cronones förbätring giffua skole vtåff eders biscops stol bärandis före attj ecke betröste vdtdraga then tilnämpde summa, besynner-

liga i thenne hårda tijdt, Och begäre för then skul att vij vele göre edt annedt medel medt eder &c Så förhåppes oss att nw på tilstundendis år kan väl bliffua näst gudz hiälp bätre tijdt j landit, än varedt haffuer, Och förne opregistreredhe pensio bliffuer eder ecke odragelig, Huar i vele ansee vår och riikesins torfftoghet, för än vij forlossa kunne the swåra gäll och skuller rijgit är vdi kommet som eder nög viterligit är, Och ther vtoffuer haffue vij stor bekostning på Cronones slotz Stocholms murning, och sköna skeps bygninger, til att förswara rijget medt, och kunnom för then skul inttit annedt medel göre på thenne tijdt, för än vij yterligare bliffue vnderuijste om all lägligheter &c ytermera som i scriffue att mångom tycker then nylärdom vnderlig vara &c Så råde vij eder och begäre attj ecke akter förmykit edert capitels föregiffuilsse i then sak vtan effterfylier then helga ewangelij rätta vdttydning och sijnne, Thet förfordrandis effter edert ämbetz tilkräffuilsse som i oss loffuadt haffue, Når i och edert clerkerij så göra thå vele vij gärna ramma och veta eders och theris betsta

Dat. "Vtåff Stocholm visitationis marie", eller den 2 Julii 1528.

164.

Konung Gustaf I:s Bref till Allmogen i Finland.

1528.

Aftryckt ur Riks-Registraturet 1526—1528; bl. 343.

Til menige almogen i Finlandt
om clerkernes rättogheter

Vij Götstaff &c Helsse eder Kære vener vij förmode attj förståndit haffua huroledis vij för itt år sedhan voro til mötis och samtal i västrås medt vårt elskeliga riikis rådt och andra gode män åff menige landit, ther vti mång stycke åfflagdis som then menige man skedde met många olagliga tungar åff clerkerijdt, som vårtt breff ther opå giffuit och til hela landit vdsentt yterligare vdttrycker, Så haffue vij dog sedhan förståndit att somblige ibland eder haffua tagit sig ther åff tilfelle til att hålla tilbaka edhra rette tijende. nebbeskatt. matskot och annan deel som i åff åldir och medt rätto edher biscoper och kyrkeherrar plictoge ären thet dog oskälligit är, och alrig heller så vår mening varit haffuer, vtan allenast att thet som olagliga vpkommet var, att thet skulle åffleggias, och ecke thet man åff rätto och gode gamble siduenio plictog var, Therföre förmane vij edher alla och biudhe, att j herutinnan rätten edher siälff och gören then deel redeliga vdtt som fader och föräldre för idher medt skäl och rätt vdtgiordtt haffua, thet vij och så befale våra fogtar och embetzmän, att the haffua ther en tilsyn til, att så skeer, Edher

Dat. Stockholm, "sancti francisci dag", eller den 4 Oktober 1528.

165.

Samme Konungs Bref till Presterskapet i Finland.

1528.

Aftryckt ur Riks-Registraturet, 1526—1528; bl. 343 v. — Förut meddeladt af *Thyselius*, l. c.; s. 160.

Til clerkerijt i finlandt

Vij Götstaff &c Helsse eder Vij förmode i gode män vel förståndit haffua huroledis för itt år sedhen vart beleffuat och samtyct i västrås åff oss mena rijkesins rådt, och en stor deel åff hela landit som ther församblat var, att kring om hela rijkit skal predicas reena gudz ordt och euangelium, och låtas til baka onyttug squaller. owiss iertekne. fabuler. och menniske dict. thet och så ther förutan nog finnes i scrifftenne budit vara, ffor huilcka sak och nu en stor deel åff then helga scrifft på vårt eiijt tungamål vdtsätt är mest för fattiga enfollogå prester skull, som ecke så aldelis förfarne ära i latinen som vel behöffdes, förmane vij eder alla attj samma böker ecke föracta och attj så acte på then deel edher i then måtton tilhörer att göra att rena gudz ordt måtte åff eder förkunnat varda ther om vij och haffue giffuit oss elskelig värdog fadher bisp mårtin befaling att randzsaka i alt hans stict, och huar någor finnes som thet ecke göra vil effter hans embetz tilkräuilse, må och skal han gå gellit quijtt, och then setties til igen som thet göra kan och vil, i huilcko vij eder förüare attj ther taga eder vara före Tess til visso &c

Ort och dag, som nästföreg. bref.

166.

Slottslofven i Tavastehus förlänad åt Peder Svenske.

1529.

Aftryckt ur Riks-Registraturet för 1523—1525; bl. 382 v.

Slottzlofwan fför per swenske paa Tawastesz Hwssz

Effter szamma synnett fick ock Olaff scriffuare slotzloffuan på Löckiö

Wii Gustaff medt gudz nåde Suerigis ock gottis &c Konungk Göre witerlighit attuj befaled haffue thenne breffuiiszare osz Elskelig tro tienare pedher swenske wårtt ock Suerigis rijkis slott Taweste hwssz med the län ther wndher liggher att han thedt beholla skall wdj en ärligh Slottzloffue, och tilsija att ther en skälig wtgifft ock fortärningh holles, ock all wtgifft och wpbyrd redeligha inkommer ock wtgiffues osz altidh till en god Rekenskap, och skall for:de per swenske holde ossz for:ne slottzloffuan till hånden och inghen annan, oc osz then weluilleliga i ghen wpantwardä ee när wij begäre eller paa eske, Wåre thed och saa att osz forstackutt bliffue kan, skall for:dä pedher thå holda for:de Suerigis slott then herre til hondhen szom then meneman och Suerigis hwlle tro Inbyggiare endrektelige samtyckte wdj wår stadh j ghen, med slijke forordh ock wilkor att thedt jcke wpantwardas skall, för än wåre arffwinger redelig och god forsäkring fongit haffue aff then herre then thå Rijkitt szaa eendretteliga annamer Så att the icke nogenledis öffuerfalne bliffue aff noghen then sig till äwentyrss menä aff oss fortörnat wara then stwnd wij regementhet hafft haffuä Ey heller till talade warde wm nogen skadageld ther osz någhen tilreckna wille för thedt örlige skulld wij emott Konungk Cristiern och hanss anhang förtt haffue Eller oc för the geld kraffde wardä som wij för Rijkesins skulld witterlige äre wdj kompne wthen att

wåré arffuingar skole niwthe oss gott aatt och inted anned, oc frij wthen allt hinder eller forfong komme thill then deell ther them effter oss j arff lagliga tilfalla kan j afflingegodtz lösszöre gull ock peninge Tess till yttermere &c

Dat. "Aff Stockholm. Die visitationis deiparæ virginis anno &c 1529", eller den 2 Juli 1529.

167.

Förteckning på förläningar i Finland.

1529—1530.

Aftryckt efter en handskrift, inlagd uti Riks-Registraturet för 1523, 1524, 1525. — Man har ansett sig kunna antaga, att denna förteckning icke är äldre än från 1529—1530; emedan den slutar med: *"Thenna efftherscrefna haffua clostren j forläningh"*, hvilket häntyder på en tid sednare än Vesterås riksdag 1527.

Thenna effitherscrefne godemenn haffua Cronones forläningar vdij Findtlandt

Her Johan greffue thil Höyien &c
Viborgs slott och Nyslot och län

Her Erich flemming

Saw sokn och rwne gårdt medt nogot j pargas sokn och lagmandtz rentton öffuer alt Viborgs län Raseborgs län och Sudre findtlandt Och biscops Tuna gårdt medh alle the dagsuerke ther vnderliggia och koralax gotz j forläning Och ther til medh Raseborgs län j forläning på it stycke päningar och skall han ther aff årliga giffua vår nadigste herra så länge han thet j forläning haffuer

Her Jffuar flemming

Castelreholms slot och alt Aåland Och laghmandtzrenttona ther samma stadtz och vdij Norrefinlandt

Knut ericson

Nerpis sokn och laghmandtzdömet j Östrebothnen och vdij Satagun*da* *)

Aåke claffuesson

masko soken

Loppis sokn j Tauastlandt och . . . . bool j åbo län, ther til medh Le . . . j bierno sokn och nogre crone . . . häredtzretthen eenstadtz j Tau . . .

biörn claffueson

een fiärdung j Tauasthws l*än*

Gudtmundt larson

Een fiärdung j Tauastehws län benemdt kåffuala vdij Hagw sokn liggiendis

Jöns vestgöte

Pälkene sokn Tesligest Temerle gårdt vdij pemmer sokn til tess wij personligan kommandis varde tiit in j landit och vesuna gårdt medt alla tilägor

Jachim flemming

Matz larson på tyuffstare ön

Nogra Crone landbor vdij viborgs län

Jöns michilson

En fiärdung vdij Tauastlän

Torsten salmonson

Jt bool j nykyrkio sokn som halla ländtzmandtzgårdt vtij ligger

*) Handskriften är ställvis sönderfallen af fukt. Det felande är antingen lemnadt öppet eller tillagdt af utgifv., och i sednare händelsen upptaget med kursiv stil.

Nils grabbe

Victis sokn

Hindric iönson

Frelse j hans lijffztijdh på II gårda benempde Haga oc Hultta

Jacob Wundendranck

Jt gotz vdij koysama by och it vdij koisama åmÿnne liggiendis j kulsila sokn och tesligest nogra vtiorder vdij samma sokn skatfrij j hans lijffztijdh

Olaff ericson

Täsio

Claffues scriffuare

Strömer Träskebyrdt och Sauiakibool j pemmer sokn til en tijd

Eric suenske

Vestanträske by vdij Finnaström sokn på ålandt til en tijdh, oc frijhet och frälse j hans lijffztiid på en gård liggiendis ther samme stadtz oc andre flere gotz som hans ventte hustrv tilhöra

paffuel larson j hancka

Skatfrij i X år tesligest frij för alla ålegningar oc ländtzmandtz gärder

Anders iönson

Haffwris vdij vämo sokn skatfrj j hans lijffztijd

Thomas anderson j Järffuentacka i Hulula sokn

Frijhet på hans gård til thes han honom vpretta kan.

168.

Salubref å Voistis i Tenala Socken.

1539.

Aftryckt efter originalet, på papper, förvaradt i Viborgs magistrats arkiv.

Bekennes iach Jons Knutzson aff vapen medt thetta mitt neruarandis öpna breff at iach haffuuer vnt oplatidt och solt ith goodzs liggiandis i tennel sockn ffor 1 marc ortuge vndan migh och mijnom arffuom hetandis voystis Erligha welboren quinno hustru birgitta til æuerdeliga äge henne och hennes Eptercommande arffuo ffödda Eller offödda niutha och bruka met allom tillagum som ther til ffornemda godzit aff aldher tilligat haffuuer och är skath godzs til yttermere visso och högre vitnisbyrdh lather iach visseliga tryckia mith insiigil nedhan ffore thetta breff som giiffuit och skriffuuit är anno domini MDXXXIX om Onsdaghen nest ffore Vorffru daghen natiuitatis marie aff Lawcko Goozdz. [Den 3 September 1539].

169.

Förnyelse af Sten Stures Dombref om Notdrägt i Erstan.

1545.

Tryckt efter en afskrift, erhållen ur manuskript-samlingen på Säfstaholm, sign. Bd. N:o 28 fol.; ej kollationerad af utgifv.

Konnungelige M:ts wår Allernådigeste Herres Konung Gustafs, Rådh, wij efterskrefne Knuth Andersen till Öknöö, Riddare, Johan Olufsen till Hackestadt, wepnare, Giörom wetterligith medh tetta ner-

warendes öpne breeff, att Åhren, efter Guds byrdh 1545, tå wij af högborn Konnungl. M:t förskickadhe woro, till att hålla repst på hans Nådes wegnar med den menige mañ andelige och werldslige som byggia och boo i finneland och tå wij Repts tingh höllom och för rättha såthom i Åbo Rådstugu 16:de dagen Octob. i desse Ährl. och Wälborne Mäns närwaro, som äro Erick Fleming till Swidia Riddare, Biörn Classon till Käpas, Jöns Knutzson till Kauko Jöns Fräskgiöts till Rapsjö, Tomas Jonson till Gesterby, Torsten Salomonson till Torkap och Erick Spare till Hyfwikyla: Tå kommo för oss Marcus i Greggeböhl och Markus i Karrnem aff Pargas Sokn på alle terass skiftes brödres wegnar, med itt Her Sten Stures Richsens Forstandares dombref begierandes, att wij deth skulle förnya låta ordh från ordh. Wij Efterskrefne Sten Sture i Grenholm Riddare, Sweriges Rikes Foreståndare Greger Matson, Åke Jönsson. Erick Åttesön Riddare, Claes Hindrichson, Henric Bydsz Wepnare Giöre wetterligit, att Åhreth efter Gudz byrdh 1480 uppå dett attande pa XI^{m}. Jungfru Affton *), then tijdh wij för Lands Rätt såtom i Åbo Rådstugu, kom för rätta af både Lagsagur, både af Norrefinneland och Sudurfinneland, och trätte om ett fiskerije och Notedrackt, kallas Erstan, på hwilcken förne träta wij tilnembdhe några gode Män, som syne och ransaka skulle tem emellan, som först är wälbördig Man Erick Rafwalson Oluf Jonson, Gustaf Slatte,

Arfuid

*) Den 20 Oktober.

Arfuid Olufson. Nils Bengtson, Bengt Olufson Peder Raviakan Michel Wundh, Peder Moltile, Marten i Rännusta, Jöns Klockare och Oluf i Norickala, hwilka forb:de goda Männ så hafuer synt, lagdt och ransakat tem emellan, att förste åtskildnadh, som bådhe Lag sagur skall åtskillia är een lijten holma kallas Räntakarr, som ligger hardt uthenföre mitt i Buckholms sundh så ändelång mitt upåth fierden, sundanföre Krämpesunds näs, och hwar niute och bruke fritt under sitt landh, serdeles hwar under sin Åker och Engh, uppenbare stenstrand och i skogholma, må the niuta och bruka tillsammans efter Ströminge fiskie hwar i sin lagsagu, dock så att the som landet äga, äga fritt första hwarpet hvar tem teckas. 2 Sochnedaga om wekan, först neste söknedag efter Sunnedagen, Annomdagen, Odensdagh ternest efter then andre daga, drage med hwarannan, som här i landet äre funnit, efter Konung Magni och Her Arfwed Giöstafsons bref, som flere goda Herrar hafua stadfäst med deres bref, så stadfäster och jag Sten Sture med detta mit bref och alla goda Herrar och Män här för:ne ståå efter sådana Ransakan wittnar och Ededömmer Jagh Sten Sture tenne för:der åthskildnadt stadig och fast, för biudandes hwariom Mann hindra och oförrätta i någor måtto vid 40 marck för mina dom som gifuit är år och dagh som förrskrifuit står, till dess wisso och wittnesbördh låter jag hengia mit Jnsegel nedom för dette breef och klagade förb:de Marcus och Soper med flere teres

Skiptes längder, at tem skier stor hinder och förfångh uthöfuer samma breefs Jnnehållelse uthaf tem i Norrefinnelagsagu på teras strömingefiske om wintren, huilka laga Men och Häradshöfdingar måge ransaka låta och sedan låta begge parterna wederfara så myket som förde Dombreef innehåller med den plickt, som och i breef beröris. Till dess yttermera wisse, att wij sådane bref sedt och läsit hafue låte wij hengia wåre signeter nedan för detta breeff, som gifuit och skrifuit är åhr och dagh och stedh, som föreskrifuit står. [Den 16 Oktober 1545].

170.

Upplåtelsebref af en tomt i Wiborg, åt Jöns Månsson.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 27 v. — Finnes, likalydande, i Riks-Registraturet för år 1547; bl. 8.

Gustaff medt Gudz Nådhe Swerigis Götis och Wendis &c Konungh Wår gunst tilförende &c Wether Monss och Göstaff Att thenne wår Slotzscriffuare och trå tienare Jenss monsson haffuer begieredt aff oss en obygd ödistompt tilkiöpz liggiendis ther j Wiborgh vidt Tyske gathen som vnder oss och Cronone aff hustru Katerine Nils Christiernssons j Greffue Johans tidt förbruthen bleff &c Med huicked vij och tilffridz äre, så ffierren same tompt rätt och tilbördlighen skatted och verdderedt bliffue motte, och sedhan betaledt tilffyllest som thet sigh bör, Ther j ider effter rätte moghe Datum Aff wårt Slott Stockholm 2 Januarij Ano 47.

171.

Konung Gustaf I:s Bref till Måns Nilsson och Gustaf Fincke.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 28.

Gustaff med Gudz Nodhe Suerigis Götis och Wendis &c Konung Wår gunst tilförende &c Som j vell hörth och förnummedt haffue Monss och Göstaff ath then bestempde tidt vdi ffridtstandedt när Rogonghen skee skall emellan Rysserne och oss, är nv j Sommar vthe, Och för then skulldh til förmodendis ath the iv endelighen met samme rogongh ffoort ffare vele, Kan och skee at ther motte oss nogedt annedt beswärligit vnder thet samme skin söckt bliffua &c Hwarföre synes oss, at vij på thenne sijdhe tenckie och noghedt til saken, och nv besynnerlighen at man hade noghedt j forrodt til spannemole ther aff man öll och brödh haffue kunde och annen ffetalie huad ther tilhörer Så och höö och hästeffoder på thet huar behoff giordis, man motte och haffue tilffälle at holle ther j landet en godh hop ffolk liggiandis Therföre synes oss för wår person, likast och rodeligit vara athi och fflere aff wore ffougther j then landzendhen vele lathe setye vtöffuer en sidhe anthen i ländzmandz gorderne eller huar thet dhå best och lägligast motte förwaredt bliffue, all ländzmandz Räntthen som j thenne vinther ffalle kan, på thet huar så för nödhen wåre, ath man iw medt en hast nogedt hadhe til atth taghe. Ther vm motte j vare til rodz met the andre vore Beffalningxmen j the näste län, huru thet

bäst och bequemmeligäst ffore tages motte, ath oss icke ther vpå noghen skade skee kunde j ene motte eller andre &c Thette ingelunde ffórswmendis Datum Aff vort Kon:ge Slott Stockholm 2 Januarij Anno &c 47.

172.

Bref till Ståthållarne i Wiborg, om stadens försättande i Försvarsstånd.

1547.

Aftryck ur *Gustaf Finckes* förutnämnde Brefbok; bl. 28 v.

Gustaff medh Gudz nådhe Swerigis Götis och och Wendis &c Konungh Wår gunst tilfförende &c Oss är tilkänne giffuit Monss nilsson och Göstaff Fincke at Store ffórsthen skal vare personligh vdi Nogordh och haffuer fforsambled en ganske heel hopp ffolk Teslikeste latidt giöre Gärdh emott sigh in vidh Grentzen Så at thet stor til ffórmodandis att han nw j winther akther lathe Rogonghen gå her in på landhet effther sijn eghen vilia &c: Therfföre är storligheh aff nödene at vij och så på wore sijdo noget ther till tänckie motthe, huru vij honom noget motstond giöre kunde Och synes oss ffórthenskuld rodeligest vare at man ffór all deel ffórsörger och bespiser Wiborgz Slot och Stadt thet bäste man kunde, och mögeligit vore Så at vij och ffór samme vrsack skyld, vile nv j thenne blijd winther med thet ffórste lathe giöre en aff wore Galeydher til reede, med huickken vij nogedt Skytte ther öffuer til ffindlandh sände vele, som på ffór:ne wiborgh tieneligit vare kunde Som är nogre halffue slanghor Järnstycker

med hagelskytte, och noget handskytthe Som är, Bogher, Röör, och halffue haker &c

Wij haffue och latidt skriffue wår beffalningx-man Thomas Jönsson til på Åbo At han och the andre vore ffougther ther j ffindlandh, effter thenne tidz lägenhett inghen spanmole sælie eller fförytre skole, icke heller sände hiitt öffuer, vthan huad fför spannemole och annen ffetalie, the vmbäre kunne, skole the lathe komme til Wiborgh, at thet motte vel bespisedh bliffua

Som vij och vele atthj Wiborgz Slot med got och dugeligit ffolk vell fförstärcke skole, ther inghen lithen mackt vpå liggher Och elliest med alle andre nödtorfftther vell fförsörgie, med huad dell ther behöffues och aff nödene vare kunde &c, Synes oss och icke orodeligit vare Att på huicken sijde fförbe:de Wiborgx Sloth icke så ffast vore som thet vell skulle vare, At man dhå ladhe dher på samme sijdhe en skantz aff trä, Och vpffylten medh store steener, och kastede en graff vp ther vthen fföre med gode stackeether besatt Så att ther motte och giöres noghen treckuern nedre j graffuen huar så mögeligit vare kunde, Och som wij nogre reser til fförende haffue latid schriffue idher til om thet höghe Tornedt benempd S. Oloffz Torn &c Så är än nv wår meningh athi lathe brytedt vffuan vtaff och vpfylled innen till Och medh godhe starcke bielkar lathe fföranckrēdt At man kunde bruke Skytt ther vpå Elliest är tilbeffrycktendis at thet bliffuer beskottedt och rambler nidh, oc vpfyller graffuen eller Strömen &c

Wij vele och atthi handle med bysseskytterne och andhre som ther vpå fförstond haffue at the tilrede giöre motte nogedt ffyrwärcke som man ther bruke kunde vdi en eller anffalld huar så behoff giörs, bode aff Svaffuel Beeck och kådhe som är gode ffyrspetser, ffyrkrantzer och anned sodanth &c

Hwar och ffienden (thet gudh förbiude) giorde nogedt jndffalld i then landzändhen, Dhå vele vij at j thet så förskaffe skole Att Sauulax bönderne och the andhre vore vndersother j then landzendhen motte fflyttie sigh med all then deel the hadhe in til Wiborgh wndan tagendis thet ffolk som ther vthan före, på theres ffordeell liggie motthe til at giöre ffienden noghen skade och affbruck när lägligest vore, och tilffelled sig så giffue kunde Dhoch om the så storligen trängde bliffue, at the heller vpbrände huad deel the hade, än thet skulle komme vdi ffiendernes händer och the noget ther aff försterckte bliffue motthe &c

Wij vele och teslikest athi menige Adelen och ffrelsed ther j Wiborgx länn och öffuer hele ffindlandh alffuarligen skole föreholle och tilkänne giffue, at the på theres side lathe noghen ffetalie komme til wiborgh til theres egen nödtorfft och til theres ffolkz behoff Så at the i then motte inghen nöd lide skulle når, så behoff giordis och the sigh ther hedan giffue motthe, som thet skedde vdj gamble här Stens tidt Och the dogh inghen deell tilförende hade förskicked ther hedan för sigh &c

Thetta alt j til thet fflitigeste bestyre och bestelle skole, tagendis här fföre ingen fförsumelse Och giffuendis oss med thet förste tilkänne om ther noghen ffare j thenne winther aff Rysserne til at förmodandis är, effther thet icke står winther här til än nw varit haffwer Ther j vette rätte eder effther Datum Aff vort Slot Gripsholm 11 Januarij Anno &c 1547.

173.

Bref i samma Ämne.

1547.

Aftryckt ur oftasagde handskrift; bl. 30.

Gustaff med Gudz nådhe Swerigis Götis och wendis &c Konungh Wor gunst tilförende &c Som vij för nogre dager seden låte schriffue ider til Mons Nilsson och Göstaff ffincke huru thet bestyres och beställes skulle vid Wiborgh, effther thenne tidz lägenhett om rysserne ther noged inffal giöre vilde &c Så är än nv wår alffuarligen vilie och beffalningh athi thet så beställe vele, at fforne wiborgx Slott och Stad motte vel bespised, bemanned, och med all annen nödtorfft försörgd bliffue Som vij och för then skuld haffue latidt scriffue menige Adelen och alle vore fougter och beffalningxmen til vdi ffindland, at the hwar vdi syn stedh ther til skole hielpe och sigh befflitte at ther inghen deel ffattas skall när så behoff giordis och aff nödenne vare kunde J moghe för then skulld och så förhandle med samme förne vndersotter och beffalningsmän ther j ffindlandh, ath

the vdj alle motte ider med Rodh och Dodh behielpelige vare skole Som vij them och thet schrifftelighen beffaledt haffue Ther j vethe ider effter rätte Datum Aff wort Slot Gripzholm 14 Januarij Anno &c 1547.

Jtem Wij vele och sameledis Mons och Göstaff at Slotted och Stadhen ther j viborgh motte vel bespised bliffue, ther så behoff giörs, och vij ider tilförende vm schriffuit haffue Så at ther motte nogre gode skantzer giorde bliffue &c Och förvndrar oss storlighen huad Nils grabbe och the andre beffalningsmen nv j så longh tidt giort haffue, at the ther til inthet tenckt skulle til at beffäste samme Slot och Stadt Och besynnerligen effter ther så monge Tusändh Dagxvärcker lyde til förne wiborgh &c, Så at j än nv ther til förtenckthe vare vele Och så förskaffat at ther en heell hoop altid gott timber til städhe liggie vederrede Huar so behoff giöres kunde, til at lathe giöre skantzer ther vtaff, så vel på Slottet som j Staden, giffuendis och så med thet förste oss tilkänne om alle lägenhether, och huru här om motte beställt bliffue, och om alle andre saker, som vij hädan schriffuit haffue &c Datum vt in litteris

174.

Bref i samma ämne till Adeln samt Fogdarne i Finland.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 37.

Wij Gustaff med Gudz Nådhe Swerigis Götis och Wendis &c Konungh Tilbiude eder ossz Elskelige

wåre trogne män och vndersother, menige Adelen, Frijborne, Frelszmän, och vore Fougther och beffalningsmän, på wore Slott och Gordher öffuer allt Findlandh wår gunst och Nådhe tilfförende &c. Wij haffue fförnumit (Käre gode män, trogne wndersother och tienare) aff nogre schriffuelser, som oss iffro findlandh tilhonde kompne ære, hwad lägenhett nv på ffärde in motth then Rydzke Grentzen vare skall Så at Store Försten medh alle mackt, ruster sigh medh en merkeligh hoop ffolk, och wil drage oth fforme Findland till at giöre ther skadhe medh Mordh, Roff och brandh, edher och Rigissens wndersötter til förderff och dröpeligh skade, som han elliesth annerstedz och giöre pleghar, &c, Therfföre vill storlighen aff nödenne wara, ath j och vij alle, hwar vdj sijn stedh vinleggie och befflite oss j tijdh, huru vij honum noget emotthstondh giöre kunde, Så ath han icke aldeles motte bedriffue syn modtwilie, som han sielff will och tilföge oss sodane skade och förderff som han j sinnedt haffuer &c Och vill förthenskyld först aff nödenne vare, ther til hwar och en hielpe och sigh vinleggie skaall, At Wiborgs Slot och Stad, samelundha och så NySlot motte vdj rätthen tidt och med thet allre första väl bespised med aller honde nödtorfft och got ffolk försörgd och förstercke bliffue Så at ther inghen deell ffattes eller briste kunde när behoff giordis &c: Som och för samme vrsack skwld all then spannemåle och ffetalie, som ffro the andre wåre Slott och Gordher, vmbäres kunde till forme wiborgh förskickes skal &c: J vele och så käre gådhe

män och vndersotter teslikest på idher sydhe, skicke eder effther tijdzens läghenhet och låthe edher noged mere koste, bode på Folk, och them med godhe Rör, och andre värier vtrusthe, och ther til med lodh och kruth fförsörgie, så och annen deel bätre än j wane äre och plege at giöre Effther thet nv så storlighen aff nödenne vare vill, och gälder alles eders velffärdh vpå, Så at j huar i syn städh lathe komme noghen spannemålle til ffor:ne wiborgh til iders egin nödtorfft och idhert ffolkz behoff, vm så behoff giordis, ath i edher ther hädhan begiffue motte, och ider ther en tidt longh fförholle, at thet Dhå icke nv motte skee, som thet hände vdhi salige gamble här Stens tidt när Rytzerne ffegdede på landedt, Och effter the inghen deel til ffetalie hade skicked tilförende ther hädhan för sigh gick them j then motthen icke lithen hyngers nödh vpå Och endeles motte äthe hwar annen vp ther Hwilkedt skedde för theris eghin förſumelse skuld, at the vdi tidt ingen deell hade låtid komme ther hädan som the skullde leffue vdoff Ther til man och så tänckie motte, som inghen ringhe mackt vpå ligger &c: Samelunde synes oss gott och rodligt vare, at på huicken sijdhe förbe:de Wiborgs Slott och Stad vore icke så ffasth som thet skulde vare, athi ville ther till hielpe, at ther motte leggies en godh skantz aff trä, och med stenner vpffylt bliffue Tesliikeste ath ther motte vthan ffore, hwar så mögligit vore, bliffue vpkasted en graff, och med göde stackether besäth bliffue &c Är och så för nödenne Käre gode män och vndersother ath

ther motte beställes nogedt gott och dugligit ffolk som kunnighe våre, på stigher och vegher, ther med man ffienden nogedt affbruck och skade giöre kunde, Så atth om mackten icke tilräckte, at man dhå motte med skicklighett och lämpe vare j fförsoot fför ffiendhen, heller huru man bäst kunde giöre them noget hinder eller skadhe &c. Och fför all deel nv så lagedt at alt thet ffiendhen kunndhe haffue hielp och vndsätningh vtoff, både til prouianth och annen deel motte fflytties vndhan them aff veghen, at the icke ther aff j noghen motte kunde fförsterckte bliffue Och huar (gudh fförbiude) at ffienden hordeligen trängde på vort ffolk och vndersoter, at the heller sielffue fförgiorde och vpbrände huad deel the hade, än thet skulle komme ffiendhen j händer &c Wij vele och så (Käre gode män, trogne vndersoter och tienere) at j huar j syn stedh om thesse dropligh och andre höguictige ärendher tilhope och samtal ware vele (anthen j wiborgh eller annerstedz) berodsloendis huru alle saker bäst och skickeligest kunde fföre taghes som ider alle och menige Rigxens vndersother störste makt och velffärdh på ligger Och til thet fflitigeste fföre holle och förmane then menige man och allmoghen, så wel prestmän, kiöpstadzmän, som bönderne at the huar i sijn stedh, late beffinne sigh veluillige och redebogne, med all then deel the kunne åsted komme, som rätrodige och trogne wndersother bör att giöre, bode med ffolk prouiant och annen deel Effter saken them sielffue mäst anliggiendis är Och gelder alles theris gagn

och velffart vpå Och besynnerlighen at kiöpstadzmännerne ther j ffö:de ffindlandh motte giöre noged ffolk vth, huar så behoff, giördis och menige Clerickrijt och Prestmennerne så væll j Österbotnen, som ther j ffö:ne ffindlandh Samelunde och så ländzmennerne och Boolmennerne som nog fförmogne äre, motthe hwar j syn stedh och huar effther syn fformoghenhett, giöre noghen spannemole och annen ffetalie tilhope ther ffolkedt kunde haffue sitt vppehelle vtaff Och elliest holle nogre gode starcke Clippere och rittlingher til gode, them man j så motthe bruke kunde, när så behoff giordis them Twå, Tre, Fyre fflere eller mindre effther som huar hade j macthen till &c Wij vele och så altid gerne ther emott ighen vetthe och sökie alles theres gagn och bästha och sodant framdeles med synnerlighe nodher betenckie, Thet j them på vore vegne alffuarlighen föreholle vele, och tilkänne giffue Och haffue vij latid schriffue them synnerlighen ther om till, atti sodant på vore vegne skole them förstå lathe &c: Och ther sodane ffetalie tilhope kommer vijl storlighen aff nödenne vare (Som wij och här medt biude och beffale), athi ther til förordinere och skicke skole nogre gåde trogne och rättrodighe karler til prouiantzmestere som sodane ffetalie troglighen och fflittlighen skulle förestå och tilbördlighen vtskiffte Så at ther motte icke noghen skalkhett eller eghin nytthe medt bruked eller bedriffuen bliffue, Och så laghandis at samme prouiantzmästäre vetthe skulle huru monge karler om ene tunne ööl vm dygnedt vare skulle At them och ther effther

ffetalien skälighen motthe giffwen bliffue, som thet bör att ware &c Ther j gode män trogne Wndersother och Tienäre til thet fflitigeste beställe och bestyre wele, Edher gudh här medt beffallandis Datum aff wort Slott Gripzholm 14 Januarij Anno 1547 wndher wort Secret

175.

Bref i samma ämne till Köpstadsmännen i Finland.

1547.

Aftryckt ur oftanämnde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 39.

Wij Göstaff medh Gudz Nåde Suerigis Göttis och Whenndis &c Konungh, Tiilbiudhe edher, Oss Elskelige wore trogne Wndersother, Menighe Köpstadizmen, szom byggia Och boo vdj Finlandt, Wår gunsth och Nåde tilförende &c Wij giffwe edher thiill känne trogne wndersother, att wij menighe Ridderskapett, Adelenn, och wore beffallningzmän wti förme Finlandt, haffue lathiid tiilsscriffue Om Nogree Rigsens höguictige ärander, som the på wore wegne schole holle edher ffore, Och tiill känne giffue, Hwicke edher Och szå huar J sijn städht, mykidt belanghe och anrörendis äre &c Therrföre är Wor Wijlie och begären att J trogne wndhersother, wele sättie tråå Och Lijtth therr thiill, huadt the J szå motthe, påå wore wegne, ffööt Menighe Riigsens och alles edhers wällffardt skwld, medt edher handlendis wardhe, Och wti alle motthe Lathe edher, redebogne och wellwilighe beffinnes, szom hörsame Och Rättrodighe Wn-

dersother bör ath göre &c Wij wele Och szå, ther emotth Jgenn, allthiid sökie och wethe, alles edhers och menige Rigsens wndersother gangn och bästhe, och sådane edher wällwillighet, Althiidt wdj alle gunsth och Nådher betänckie, Edher Gudh her med beffollendis Datum aff wort sloot Gripzhollm, 14 Januarij anno &c [Utan utsatt årtal].

176.

Bref i samma ämne, till Ståthållarne och Fogdarne på Slotten i Finland.

1547.

Aftryckt efter oftabemälde handskrift, bl. 39 v.

Wij Gustaff medt Gudz Nådhe Suerigis Göttis och Wendis &c Konungh Tiilbiudhe edher oss Elskelighe wore trogne men och tiänere wore beffallningxmänn och fougter på wåre slooth Och Gordher, J Finlandt, Teslikes alle wåre Landz Fougther ther sammestedz, wår Gunst och Nodhe thiillförrenne, J haffue wthan twiffuell well Förnummidt, Käre godhe men och tiänere, huadt Leghenheet på ferde med Riidzerne är Jn moth then Riidzskee grenz &c Therföre wij af nädhenne wara, ath J huar J sijn stedt ther thiilfhielpä och edher med alle macth winleggie schole, huru man sådane Farlighet som oss af Riidzerne thiilstunder, förekomme och J Retthen tiidh affuende motthe, effther then ytherstee macth och Förmöghennhet, Man kunne åstäd komme, Så ath J för all thing Och med all then déel J kunne thiil wegä bringe Och Jffroo the ändhre wore slooth Och

Gordher ther J, Finnelandt, wmbere kunne, schole komme wiboorgz sloot Och Stadh thiil wnsetningh Och then Landzenden bodhe med ffolk, weriior krut, Spannemole, fätalie Och annen deell, E huad the helsth ware kan, Ath samme slooth Och Stadt aldeles motte ware fförfongdt bliffue med ffetalie Och Andree Nöttorffther, Och med goot ffoolk fförsterchtt Och bemanädt som försth macth wppa Ligger &c Och hwar wij wti noghen motthe, fför edhers fför sumilsse skuld warde noghen skadhe liidandis thill förne Landzende Wiborgh, dhå bliffue wij ther thiill förorsakedhe, ath thale edher, eller them thiill ther wm, som thiill sådane skadhe wollande äre &c Szom wij och fför samme wrsaaçk skuld wele, Ath J Ingen deell ther aff edhre beffallninger skole hiilth wtöffuer förskiicke Lathe, Anthen peninger, Spannemåle, fetalie eller annet, szom ther årlighen falle pleger, fför en wij noghet mere på en standthafftig friidt fförwiszede wåre kunne, på thet man hadhe ther nogett thiill ath taghe, huar szå behoff gijordis, Oc aff nädhenne ware kunne, thiill wort egit Folks behoff, Och ath ffö:ne Wiborgz slooth Och Stadt, med then, Landzenden, motte aldelis Nottorfftelighen Och wellfförseedt bliffue &c Teslickesth wele wij ath J fförhandle medt Borgerne wti köpstäderne, Samelunde och bönderne på biigden, wm nogett gooth och dugeligit Folk, som man bruke kunne, huar sådane ffolk ther thiill ffongz wore, at the thet Ossz Jcke fförholle motte Doch szå att man wti Jngen motthe besuerede Bönderne med noghen deell på

thenne tiidt Ther J samptligen edher effther reetthe haffuen Gudj beffollandis &c Datum aff wart slooth Gripsholm 14 Januarii a:o &c 1547

177.

Konung Gustaf I:s Bref till Gustaf Fincke.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 40 v.

Gustaff medh Gudz Nådhe Swerigis Götis och Wändis &c Konungh Wår gunst tilfförende &c Som thw schriffuar och giffuer tilkänne Göstaff ffincke at Store fförsthen met sitt ffolk skal ware draghen tilbake ighen in åth Mwskowen Effter Tataren haffuer honom nogher slot iffrå tagit Så at thet skal nv ware stille vidt Grentzen, och inghen ffare på ffärdhe Så kan wel mögligit vara at thet så är, ändoch man icke veth huru länghe sådane säkerhet ware kan och wij fför noghedt infall aff them ffrije bliffue kunne Therfföre är vår vilie och beffalning at thw och Mongs nilsson sampt the andre wore beffalningxmän vdhi then landzändan aldeles skole haffue idre saker vdhi gott ackt och tilsynn szom wij idher och tilfförende ther om haffue tillschriffue latidt Så at nv medan tilffälledt är motte all tingh räth skickes ffördordineres och tilreede giord bliffue Haffuandis alle szaker vdhi godh tilsynn fforrodh och vargerningh när så behoff giordis och aff nödene vara kunde som inghen ringhe mackt vpå ligger Och besynnerlighen at Viborgz Slot och Stadh motte aldeles vel fför-

stärckt

stärckt och fförsörgt bliffue met alle honde nödtorfft Som vij och tilfförende ther vm haffwe schriffue låtidt wetandis tigh här effther rätthe

Wijdare som thw begierer wår vilie vethe om thu länger ther på Wiborgh ware skallt, effter Mongs nilsson är qwitt Kume gord &c Så synes oss lijkast vare Som vij och vile At fför:de Mongs Same Wiborgh allene vdhi beffalning haffue skall Doch så effter vij ffinske Clemet schriffuere icke länger bruke kunne vpå Nysloth fför sijn swaghet skul &c wile vij och biude at thu tigh ther hädhan vdhi hans städh ighen giffue skallt Haffuandis fför:de Nyslott och Nyslotz läänn vdhi beffalning grannelighen och fflitelighen tigh vmleggiandis vpå wort gagn och bäste som en rättrodig tråå tienare bör at giöre och wij tig vm betroo, Förskaffandis thet ochså nv i thesse ffrijdelighe tiidher, emädhen tilfälledt giffs At offtebe:de Nyslot motthe wel vpbygt och met nödtorfftigh bygningh fförbäträdt och fförstärckt bliffue Så at ther och allehande tilbehöringher tilreede och ffärdig giort bliffue motte Förstärckiandis tigh ochså met thet knäste och dugligste ffolk, ehuar thu hälst bekomme kunde anthen iffrön liiffland eller annenstäss som mögeligit vore Effter vij och så fför then oorsak skuld, vile, at ther icke så mykitt aff then taxe eller ränthe skall hitt offwer fförskickad bliffue som ther orlighen vtgiöras plägar, och tilfförende hitt offuer plägar sändis, vthan therfföre noghedt gott och dugligit ffolk solderes och beställthe,

som sagt är Och annen nödtorfftigh tilbehörningh medt krut värior och annat sodanth kiöpte och bestyrde som aff nöde vare kunne,

Och om wij än szame ffolk ther vdhi ffinlandh icke hade så hastigt behoff at bruke kan liikuel skee at ther annenstädz kunne kome oss til motthe och behoff giöräs at wij oss gärne met eth gott tall ffolk fförvete vele &c Samelunde skalt thu och så förskaffädt at thu icke fför mykkit beswärer eller ffortungar almöghen ther i länedt och besynnerlighen the Sawlax böndher wthan vele at thu tigh vinleggie skallt, effter vij förnijmmen at ther godh lägenhett är til at vptage och byggia skiöne hämmen inn moth then Ryske gräntzen At förde böndher vile och så nogedt ther til giöre them sielffue til gangn Och Cronon motte teslikest skee noghen rättighett ther aff och noghen proffiit haffue Ther tu tich weth effter rätthe inghen försvmelsze vdhi noghen motthe här ffore vendendis &c Datum aff wort Slott Gripzholm 7 Februarij Anno &c 1547.

178.

Finska Landtständernas betänkandè, om städernas och landsortens Förkofran.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 45.

Stormecktigste Förste Nådighe herre wår ödmiukeligh wäluiligh plictigh trå tienisth Edher konunglighe Nådhe Nw och altiidh tiill fförrenne beredt met wårom herra:

Aller Nodigste herre Tacki wij samfelth Edher Konun:ge Ma:tt fför all gunst och nodhe, besynnerligha fför then ståre Omsorgh Nyttigha Råådh, och godh fförmaningh tiill Riicksens och alles wåris bestha Som Edher Kon:ge Ma:tt haffuer städs och Nw nådheliga oss förgiffuit

Edher Kon:ge Ma:tt mandath haffue wij någhre aff adhelen, som fför andra anliggiandhe fförfall skull nw icke behindradhe wåre met Bispen, Capitlett och bårgharena samfelleliga här J Abo på thet aller wnderdoneligste wndhffångitt Och effther wårt ringa förståndh öffueruägitt, Huart artickell fför sigh, såm här effther ffölier Till thet fförsta om Wiborgs Slott och Stadz befestningh &c Aller Nådhighe herre Slotidht ståår intet annerlundha tiill att befesta, än som thet är, wthan alleneste att thet bliffuer wäll besörgth, met gott skytt Krwth och lådh fetalie och gott dugthelighitt ffolk &c huad han wdij annaglar (!) warder Edher Kon:ge Ma:tt beffolningxman samma städz met thet fförsta Edher Nådhe til kenne giffuandis Teslikes huadt deell J samma måthe på Nyslått brista kan, warder och så Edher Kon:ge ma:tt beffålningsman Edher Nådhe kungörendis

Men om Wiborghs Stadz Bemanningh haffuer man wnder Edher Konun:ge ma:ttz gunstigha behagh så betenckth, Försth Effther Jnnan Wiborgs Murar äre wedh 300 Tåmpther obygdhe och i ödhe liggie, ath the samma tompther motthe medt gödhe förmogne men, besatte bliffue: Nemligha att Borgho köpstadh, wlsby och Ekäness affkommo, och samma Jnbyggiare

fflytadhe gensthan sigh till att besethia för:dha ledighe tompther i Wiborgh: Nw wppå thet, att sådana borgherskap kunne testa bättre widh mach bliffue, wille och affnödhen wara på Edher Nådz godha behagh, att nogre såcknar aff Tauastlandh som nästh grentza in emåth Wiborghs leen, huilka her till dags haffua theres handell J Abo, och borgho haffth, bordhe her effther föra theres köpenscap tiill wiborghs Stadh sampt met borgho och Nyslotz leene, Och all olaglig landz köpp måtthe platt affliwses Och ath alla bofasta bönders segladz wtryckeligen bliffue afflagde wndantagandis tw gildhe skep i huar sockn, på then Nylandzska sijdhen, met huilka hela socknen kan flytia wedh och träwircke inlendis eller och wttlendis effter theres nödhtorffther och om hösten nogen Torffiisch then man inländis kundhe wmbära, tiill Estlandh effter Spannemålle, sosom thet sidwane waritt haffuer, och som thenna Landzens Sijösijdhos Jnbyggare betarffua,

Och wppo thet atth then menighe man ey heller fförgäthn bliffue så wåre och ffasth gått, att en almenligh marcknadh twå Resår om åridh, winther och sommar, beriamades J Borgho teslikes och J Nyslotz Leene Och om mögelighiitt wåre att alle Rytzska segladzer Ladior och handlingar som tiill Narffwå Nyen och Räffle skee plägha, bliffue met någhre lämpa wiikthe och wendhe in tiill wiborgh Och sedhan att hellsingher Gäfflaboor och andra Edher Kon:ge Ma:ttz wnder sother som lärep och alla sådana waror som Rytzor her till dags iffrå Reffla bekom-

midt haffua motthe her effther samma waror J wiborgh fförytra.

Och j sådana mottho bliffue borgarena J wiborgh wäll widh mach och Stadhen dagelige dags för starckes och Reffla icke till en lithen skadha och förssuagilsse, Ther nest om Wiborgs Stadz Bygning och beffestning &c Aller Nådighe herre Effther thet är ändeles fåfength arbethe att lappa then Gambla muren, förty när som enestadz byggies så förffaller thet annorstadz Therfföre effther Edher Kong:e Ma:tt berörer om then Trä skantzen met stenar wpffylth, så ligger timbredt och sådant wircke tiill redhe, som ther till behöffues, och hastigt wpsath och fylth när omtrengdis,

Widhare synthes aff nödhene wara, Nw medt thet första att Edher Konun:ge Ma:tt werdigades förskicka till Wiborgh en Byggiemestare, som tess förstondh hadhe Och besiktha kunne huarest lagligiste wore en Graff wpkasta och sedhen nogre Stakether wpsath bliffue effther Edher Konun:ge ma:ttz begäre Och effter man haffuer föge förtrösstingh vppå then Gamble Muren så wore storlighe aff nädhene, att framdeles betenckes met hele Landzens till hielp att ther motthe komma en waall Omkringh med 3 eller 4 wäldighe Rundeler

Yterlighare aller Nådighe herre som Eder Kong:e ma:tt påbiuder Adelen, Presterscapit, och Borgherena skulle förskaffe tiill theres ffolcks wphelle ffetalia huilkit skall wara J wiborgh tiill redhe Jnnan näst till kommandhe Pingesdägha Näst gudz hielp wthan

all fförsumelsse wndhantagandis then fatighe Adell, som Jntit haffua holla sigh aff, Och äre doch licauell dugeliga karla förhoppandhes wnderdånelighe tiill gudhi, och Eder ma:tt, att the finge theris wphelle i blandh idertt Konung:e Ma:tt eghitt krigx ffolck Är och betencktt aller nådhige herre wnder Edher Ma:tt godho behagh, huru Abå Stadh kunne och bliffue bemannadhe och förstärcth Nemligha J sådhana mottho att alle Rawme stadh och Nådhendals inbyggare flytiadhe hijtt tiill Abo Ändogh the haffua Edher Nådz priuiligia så kundhe the lika wäll Nivtha samma priuiligia wti the Closthers och annan Edher Konung:e Ma:tt lediga tompter här J Abo Sedhen wore förhoppandes att konun:ge ma:tt hadhe större Nyttho och gagn aff thenne twå förnempdhe huffuth städher en aff många arma fläckier,

Therförre wille sidhan aff nödhene vara att bodhe J Rawmå och wlsby bestendes en almenligh marcknatt twå Resor om Årett,

Haffua och Abo Borgare en står skadha och förderff aff the wacka ffinnar J kalaas (!) J så motto att the köpa kärille aff androm, och giffua eder Nådh saacken så förre, att thet skall wara theris egin handhwerch, och så met sådana listighett förwerffua sigh aff idhra Nådhe frijtt Seglatz iblandh huilka käridde andra godha waror medh fölia Ther the fatighe borgare kundhe dogh sigh wppehelle besökie medh,

Sidhan när som förm:na Twå thenna huffuudh Städer Abo och wiborgh wåre so som nw Berördt är, Be-

mannadhe och fförsterchte, så kunde well medt tijdhen göras en ordinantia om köpenscapz handell och att alla handra handwerckz folck moste J Städerne besettias till större fförkoffring och fförmerilsse

Tiil thet ytersta Aller Nodige herre som eder Nodz hogmeectighet giffuer oss fföre, Att wij skule wara fförtencthe huru wij fienderne nogen mot stondh göra kundhe, När ider Nådz hielp kundhe icke för tidzens leglighett skuldh komma oss till vndsetning, så wille wij gerna huar i sijn stadh, achta och fulfölia sådana ider K. M. gunsteliga Rådh och fförmaningh, som ider nodhe nw offta tiillförene gunstelig fföregiffuidt haffuer J så motto att effter her är en ringh hoop ffolk i landit, ther man kan haffua nogon ffortröstningh vtaff till att affwerije fienderne, annarss än medt alla lempor och skickelighet göra them schadha och affbruuck på wägar, stijgher, och strömer ther the achta fframdraga, och alt thet fienderne kunde haffua hielp och wndsettningh vthaff bodhe tiill prowiant och all andan deell, thet man thå kunde icke idert K. M. folck och wndersother til godho wndänfföra Så acthar man thet affbrenna eller annerlundha fförgöra, heller en thet skulle komma fiender i hender och när fienderne, sijdhen effter sådana nödtorffter sich förskingra wille, vele vij actha ther på alla fflijtt, at göra them niderlagh och altijd huar the sig legiandis varda, göra alarnm Jn J theris leghre att the städs motte holles J theris krigxrustning, och ther met wtrotadhe bliffue och att thetta moste thesse skicheligen tiill gåå, när som

så behoff giordis, bidie vij sandrechtelige ider K. M. met all odmiuch att ider nådh werdigis skicka och förordinera ther tiill nogre godhe men, som bodhe ffotffolcket och Resigtygit fföra skulle honom föruthan som vij alle wthi the saacker, som ider K. M. honom beffalandis warder, höra skulle, Men öffuer all i sidstonne will huar i syn stadh tesförinnan besorgie sich, Ehwem som fathas, got handh skyytt, lodh och krutt, om annars ider K. M. fföre mögeligit ansöghe att Borgarena tilstaddis nogot smör och ffeett varor, helst J thenna ostadighe tijdh ffor sliko nödtorff skult, met sigh wttfföra Jntit annat synnerlig på thenne tijd wthan i huad motto wij kunne bewijsa oss emot ider K. M. som vij pligtig äre och trogne vndersåther bör at göra wille wij gerna alltijd oss befinne welluilioge nest gudhz hielp Then wij Eder Nådz högmectighett ödmiuckelige beffalle Snarliga aff abo 1 aprilis Anno 1547

Eder Konunge Ma:tt

Trogne tienare och
vndersåther

Adelen presterscapit
och Borgarena

179.

Gustaf Finckes Bref till Konung Gustaf I.

1547.

Aftryckt utur oftanämnde *Gustaf Finckes* Brefbok, bl. 41 v.

Stormectighe fförste och allre Nodigste Herre Mijn ödmiucke veluillige plictighe hulle trå tienst

Jder K. M. altidt trolighe beuisandis Aller Nodigste herre giffuendis ider K. M. ödmiucklighe tillkänne om then gord som ffinske Clemit schriffuare haffuer vptagit i Äremarcken*) ther som the Nyss besitne bönder bå, Och haffuer hans meningh varedt at landedt skulde haffue ther aff noghen beskerm fför Rysser Thå grentzar then gordh icke närmare grentzen än 18 mile Och är same gordh ider K. M. inthet til gagn eller same bönder til noghen hielp eller biistondh wthan all then deel ffolkedt skal hollas medh på same gordh skal bliffue ffört (ider K. M. vndersotter til puul och mödhe) iffro slottedt och titt vp 30 miler Huad och ider K. M. så syntes att aff same gordh motte bliffue giordt vtoff en konungx gordh och besätie ther en ländzman Och leggie vnder gordhen the Ny besitne bönder, och sompt tages vndhan the andre ländzmen til hielp at ther motte sidhan bliffue en Sokn aff Och om idher K. M. vilde vnne same ländzman then ländzmandz ränthe han vpbär ther han kunde holde 3 eller 4 idher K. M. tienare altidt hoss sigh Och sidhan wore thet inthet fför nödhen att holde ther noghen bekostningh onyttigt

Teslikest allre Nodigste herre then tidt ider K. M. ffulmyndighe Her knut andersson och Jon olsson hit fförskickade i landedt aff ider K. M. Goffue the idher K. M. vndersother noghen ffrihet här i länedt Som är fförst Skepzffrackt Som löper sigh i korn til 40 ffinske pund Som vpkomen var i peder mongssons tidt, J then meningh at sidhan Nyeslott effther

*) Af det Finska: *Erämaa* (afskild mark), utmark, obebodd trakt.

jdher K. M. vilia fförsyndrat bleff iffro wiborgh Thå skal then ider K. M. beffalningsman är på Nyeslot besörie sielff huad deel her iffro slottedt vmbäras kan til Stockholm Ther fföre häffuer peder mongsson (som på then tidt ider K. M. beffalningsman var) then ffrackt vpå lagt

Sameledis ffinge the same tidt ffrihet på noghen tiere, som löper sigh til 10 läster huilkedt ffinske Clemit schriffuare them på lagt hadhe Jthen meningh at när Jder K. M. budh hit kåme effther nogeth arbetz ffolk Så skulde theres ffolk ther met ffrijedt bliffue, huad the orlighe vilde giöre the 10 läster tiere vth Huad nv ider K. M. här om synes om the same ffriheter niuthe skole eller icke som them effterlotidt är på ider K. M. vegne aff her knut andersson och Jon olssonn Men om ider K. M. samtycker then ffrihet om skepsffracthen Så motthe the lell kiöpe sigh en skuthe ther idher K. M. skat motthe bliffue met ffförfordradt

Yterligare aller nodigste herre giffuer Jagh ider K. M. tilkenne At her vidt slottedt är en godh saltpetersiudare och ffintz nv inghen muld mere här i länedt som ther til tienar Wthen huadh Jdher K. M. tycktis at lathe schriffue til Tauesthwss ock Cwme gordh at same saltpetersiudare motthe sökie muld huar han ther sodandt til bruckning ffinner At han och genom ider K. M. schriffuelse motthe bekomme ffetalia dagxwärken och annen sodan nödtorfft til sodan bruckningh behöffuer hälst här bliffuer står brist på Krut och saltpeter vidt Slottedth

Aller Nodigste herre är her och en stor bräck på bysse skiötter För här är icke mere än en Som tiente Greff Johan tilfförende benempd Daniel, och han giörs nv gamal så han icke allestädz vare kan huar behoff giörs

Giordis här och behoff aller nodigste herre 2 eller 3 läster Järnn effter här äre gode bysse smeder the gott arbeth giöre kunne eburudant them fföresatt bliffuer

Haffuer Jagh och fförstot aller Nodigste herre At Cammer Rodh haffuer hafft nogedt tiltal til Clemit schriffuare om thet gamble skat bissman som han afflagt haffuer Och seger Clemit haffue giort thet effter ider K. M. beffalning Och vpburidt sidhan effter Reuelske bissman alle skattgiäddor j 3 år Och nv haffuer Jagh onth at vpbäre met nogedt annadt bissman än som fför mig varidt haffuer Hwru ider K. M. her om synes ther Jagh migh sidhan altidt gerne effther rätthe vill

Wijdare aller nodigste herre är Jagh ödmiuckligh bönffallen til Jder K. M. om en stempningh på Jönss Knutzson om noghedt arff J Fast och j löössööre som han migh met velle förholler och han sigh sielff icke rätthe vill At han motte kome tilkomande wår sancte valborghe tidt och sware mig in fför ider K. M. eller Jder N. Rodh eller fflere gode men ther i landet

Teslikest aller nodigste Herre är Jagh ödmiuckligh bönfallen til idher K. M. om nogedt dagxuerkie j wlsby Sokn vtoff 1 ffogderi (?) eller 2 Effter Jagh nefft

ene' gonghe j eth åår eller 2 till kome kan ther Jagh om mijn armodt sze kunde J huadh motthe Jagh kan met störste akt och beste tilsyn besee idher N. gagn och bästhe will Jagh thet (som Jagh och tess plictigh är) tiime och stundh giöre Ther till skall ider K. M. migh villigh och redboghen beffinne (näst gudz hielp) then Jagh Jdher K. M. til eth lycksaligt och longwarickt Regemente Ewinnerlighe beffaller Aff NyeSlott 19 Jwlij Anno dominj 1547

Jdher K. M.

trå tienare

Göstaff
Fincke.

180.

Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke.

1547.

Aftryckt ur förutnämnde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 42 v.

Gustaff medh Gudz nåde Sverigis Götis och Whendis &c Konungh Wår gunst tilförende &c Tigh fförtäncker vel Göstaff ath wij tigh och fflere vore beffalningxmen i then Landzendhen schrifftelighen tilförende haffue tilbiudhe lathet At man til thet fflitigäste skulle haffue akt och tilsyn At ther inghen hande ffisk skal vtskippes eller vtriikis fförd bliffue vthen hitt öffuer förskickes effther han här aldelis behoff giörs &c Så är än nv vor alffuarlige vilie och beffalningh at thet motte så bestelt bliffue, förbytandis ther then mäste ffisk vdi Spannemåle man öffuerkome kunne eller och för peninger som möijeligit våre Och förskicke ho-

nom sidhan hitt vtöffuer til Stockholm och til Östergötlandt Dhädhen man framdelis sodane ffisk kunne fförffordre åt vasthena och til Västhergötlandh Effter han ther alldelis mykit aff nödene är Medan vore granner the Danske fförbudit haffue at til Lödissee inghen ffisk komme skall, som Schaffboerne vm Larentzmässe ther hedhen fföre plegede, ther våre vndersother vdi ffor:ne västergötlandt mäst theris ffisk, ffetalie årligen här til hempte plägede Therfföre och nv same Lödisse marcknedt til Wordtbärgh lagdt är, på thet vore vndersother vdi fför:ne landzende Västergötlandt i then motthen nödtstälthe bliffue Och inghen vndtsäthning bekomme skole &c Therfföre är och så aff Nödhenne at man täncker ther nogedt til Så at the likewel kunne j then motthen nottorffthelighen fförsörgde bliffue Wiliendis fförthenskuld ath thu och ther aff tin beffalningh fförbyter en heel hop spannemåle vdhi ffisk som sagt är eller och vm thu honom fför peninger bekome kunne Och sändher ther med nogre skuthor eller Skip ladde åth Östergötland til Suderkiöpingh eller Norkiöping och en part hitt vtoffuer til Stokholm &c Som vij och vile at thet vdi like motte met the andre vore ffougther och beffalningsmen skal beställt bliffue, at the sameledis fförbyte sigh til noghen ffisk Som är ffinske Geddher Strömingh Krampesyldt och annen ffisk och fförskicke honom hitt öffuer, som vel behoff giörs, Förbiudandis här medh alffuarlighen vidt högzste straff bode til liff och godz at man inghen honde ffisk skall lathe vtskippe eller vthfföre til Tysklandt eller Liff-

landt Effter then leghenhet nv på ffärde är och tilfförende fförmäldis på thet vore vndersotter i förne Västhergötlandt och elljest nogerledis ther met vndtsatte bliffue motte Thetta tu så beställe och fförsörie vilt, giffuendis oss här vpå eth schrifftligt swar met thet förste tilbake ighen Datum aff vår gord Ekälsundt vltimo Julij A:o &c 1547

181.

Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 43.

Gustaff medth Gudz Nådhe Swerigis Götis och Wendis &c Konungh Wår gunst tilförende &c Som thu schriffuer Göstaff ffincke och giffuer tilkänne om then gordh vthi Äremarcken liggiandis som Clemet schriffuare Lath vptage &c Så äre vij tilffridz at ther om motthe så beställt bliffue effter som thu ther om tilkänne giffuer Lathendis ther sittie en Lentzman vpå, och Leggie ther fflere bönder vndher så at man kunde giöre ther en heel Kirckie sokn &c

Om then Spannemåle och Tiäru thu begierer vethe som fframlidne här knut andersson och Joen oloffson effterlåthe bönderne ther at vtgiöre för then skipzffrackt och thet lege ffolk the tilförendhe ther aff Landedt orlighen vtgiöre plegede &c Så kunne vij och liide at thedt än nw så på noghen tidt må ther vidt bliffue som the thedt giort haffue &c

Vij haffue och så latidt schriffue Jsack Nielsson til om then saltpethersiwdere thu giffuer tilkänne,

så at han honom ther vdinnan ffördeligh och behielpeligh vare skall &c

Om then Bysseskyttere thu schriffuer haffue vij Latidt tilbiudhe wår beffalningsman på Stockholm Botuedt Larentzsson at han skall en ther hädhen kome Lathe Samelunde och så nogre Läster Jern eller och nogre skeppund stonge Jern ther aff thu noghre smucke rör skalt giöre Lathe, effter thet sätth och ffantzwn som wij tich här medt eth rör och Loss til honde skicke &c

Thet thu begierer vethe wår wilie effther huilkit besman thu skatte gedderne och huadt annedt vpbäre skalt &c Så om man än medt thet större besman sådane partzeler vpbärändis warder Dhå må thu doch ther vdinnan så vare förtänckt, atth öffueruickten likwel i then motte vpschriffuen och räcknedt bliffue motte när tu åther sodane förde partzeler ighen lather Leffuerere, iffro tich &c vethendis tich ther effter rätthe Datum aff vort Slott Gripzholm 15 Augusti A:o &c 1547.

182.

Samme Konungs Bref till Gustaf Fincke.

1547.

Aftryckt ur oftanämnde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 43 v.

Gustaff medt gudz Nådhe Sverigis Götis och vhendis &c Konung Wår gunst tilförende &c Är vår vilie och beffalningh Göstaff Fincke at tu thet ffolk som ther vthi thin beffalningh är, Later bekome theres löön och betalningh Teslikest fforbytendis

nogre aff wåre warer ther faller, vthi grofft clädhe, ther med same ffolk motte clädde bliffue, effter som tu wor mening ther om tilfförende fförstott haffuer Så at the teslikest theris kost och vnderhold ther hoss tigh haffue motte, ther thu veth tigh effther rätte. Datum aff vårt Slott Stockholm 22 Septembris Anno &c 1547.

183.

Bref från Gustaf Fincke till Konung Gustaf I.

1547.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* BrefBok; bl. 43 v.

Stormectige Förste Aller Nodigste Herre Mijnn ödmiucke vnderdonige plictige hulle trå tienist Edher K. M. altidt trolige beuisendis Aller nodigste herre giffuendis Edher K. M. odmiuckligh tilkänne om the Knäcter här vthi NySlotz länn liggie haffue icke än nv bekomet theres Clede Och inthet kan Jagh heller ffå här j landedt til kiöps som Edher K. M. gunstige schriffuelse fförmäler Seenth var migh och fförskicke til Reffle ther effther sidhan Jagh Eder K. M. schriffuelse ther om ffick När man än fförskickär nogre varer titt som Edher K. M. tilkomber ffåår man ther icke när skäll ffore På huart skeppund gieddor sloo the vtoff vickten 2 ℔ [*pund*] ffor huffuudenn Och säthie än thå theres Cledhe så dyrt at the vile haffue ther dubbelt skääll ffore Bidiandis fförthenskuldt Eder K. M. vnderdonlige At Jagh motte bekomme Cledhe thedhan iffro Stockholm Effther Jagh

thet

thet icke här j Landedt noghen städz nv öffuerkome kan

Teslikest Aller Nodigste Herre Om the Gieddor som Eder K. M. schriffuelse lydde Som til Stockholm eller Ostergotlandt nv j höst fförskickes skulde Hoilkedt Jagh och effter Eder K. M. vilie gerne giort hadhe Men Jagh kunde icke bekome nogedt skep j wiborgh som så seenth på åredt then resen giöre vilde Ther fföre skole the titt medt thet allre fförste open vatn fförskickede bliffue effter Edher K. M. vilie

Tiidhender Aller Nodigste Herre vancke här fföge ther man kan noget til visse rätte sigh effther vthen går här fför rycthe at vtoff Nogordz Rike vpreses huar tolffte man medt en orss kost Och vtoff Muskogz Riike huar tridie man och medt en orss kost Och the skulle nv haffue varidt vederrede om alle gudz helgone tidt Och vare redbogne när them til sagt bliffuer Allesenäst 3 vikur effter posche Sidhan skall en part aff same ffolk drage til Cassanien emott Tateriit Och en deel skal bliffue j Muskoghen och byggie vp Slottedt Som nv j Sommars aff bränth bleff medt Mordbrandt vtoff Tataren (som the seye vile)

Haffuer och så här Aller Nodigste Herre varit godh ffridt vt med grentzen alt sidan j vorers Jagh fförst kom här, och nv til sancti Mickels tidt Thå kome nogre Rytzer och skulle in vti Ederth K. M. landt til en by hart vidt gräntzen som bodde 9 bönder vthi, skinnade och thoge iffro them alt thet the

otte Och sidan sloge j hiel bönderne medt theres hustrur och barn Teslikest booskap hästar och alt annedt som the icke medt sigh fföre kunde Nogre hade thä och ffangat och ffört in J landedt medt sigh them the och j hiel slöghe på veghen när the 2 eller 3 miler j theres land kompne vore Hvilkedt Jagh sidhan lät veder giöre på en theres by ighen (som ther näst hoss var) like som the på eder K. M. vndersotter giorde sidhan haffue the alt varidt stille

Yterligare. Aller nodigste Herre Haffue the huggedt nogre Svidielandt j ffiord j Clemett schriffuärs tidt in på edher K. M. landt på thenne här sidhen grentzen, them the nv j höst soot haffue och är skattadt til 6 eller 7 lester Hvarfföre bidiändis Edher K. M. ödmiucklige om eth gunstigt suar huadt Jagh ther til giöre skall när thet mogedt bliffuer om Jagh thet skal bortfföre lathe ther som lägligheten sigh så begiffuer, eller och om the skole niutadt &c Teslikest huad the noget roff eller mordh yterligare här effther på edher K. M. vndersoter bedriffue om thet skall them vedergiort bliffue eller icke Ther Jagh migh sidhan j thet allre vnderdonligeste efter rätte vill, Och vthi alt annadt thet Jagh kan medt störste ackt och bäste tilsynn besee Eder Nodz gagn och bäste tiim och stund giöre vill (Tess Jagh och plictigh är) Ther til skal eder K. M. migh villigh och redbogen beffinne (näst gudz hielp) Then Jagh edher K. M. til eth lycksaligt och longvarickt Regemente

euinnerligen beffaler Aff eder K. M. Slot Nyeslott 3 Nouembris Anno &c 1547

Eder K. M.

Trå tienare

Göstaff
Fincke.

184.

Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke.

1548.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 44 v.

Gustaff medh gudz nådhe Sverigis Götis och Vändis &c Konungh Vår gunst tilfförende &c Är vår vilie och beffalningh Göstaff ffincke At thu vinleggher tigh på vore vegne om the meste och dugligeste karle som thu kant öffuer kome vti vår edth och tieniste Och synnerligen them som kunne vel löpe met skiidher, ther thu veth at rätte tigh effther Datum Nygorden 28 Octobris Anno &c 48

185.

Bref från Konung Gustaf I till Rådet, m. fl. i Finland.

1549.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 49.

Gustaff medh gudz node Swerigis
Göttis och wendis &c Konung

Wor synnerlig gunst tilförende &c wij wele edher Trogne wndersotther och tiänare, Om nogre

Riigsens anliggiande ärander iche ffordoltt haffwa Nemligen huru wore granner the Lybiske till äffuentyrs nogott Fiendligitt haffue actatt fföre tage emoth oss, Och met nogre practikar fforrädhligenn wmgo, Huru the osz och Riikith, alles wore ffaderland, skada, Förderff och Olempe tilfoge kunne, som the och affta aff Longligh tiid tillförende giordtt haffue, Och än nu daghlighenn trencthe och ostunda effter wortt werste, och wndergong &c For ty wij Lote nu i then nest fforliidne Sommar Beskicke them, Och oss om en stadigh Och Longwarigh Friidh fforwette wilde, som emillan Riikett och them göres och wprettes skulle, Effter som theris Doctor och Sindicus therom tilförende hiith till ossz schriffuith och begieretth haffuer, dogh haffue wij inthet annath Tädan aff them igenn bekometh, wtan trodzlige och spottiske swar: Szå att the sodanna ffriid inthet begiärande, iche heller göra och wprette wilde, Och ther aff endels fformerckia kunne, Huru the theris saker ffateth och skickatt haffue, Szo att te mere till krigh än ffriidh benegne äre, Therffore the och theris tienare och Liggiare, som the bode J Stocholm och flerestadz her i Riiketh liggiandis haffue, till biude atte schole skynda och senda theris godz aff Landeth, thet meste the kunde, Jnmanandis och kreffuiandis tesliikeste wp al theris schuld och geld som the her haffue, wtestondandis, och ther wtöffuer wpbärge och läne aff wore wndhersotther thet meste the kunne &c Samalundé haffue wij och fförstoott att the nu senest i Hööst haffue Actatt sende ett theris budh, hiitt till

oss, vm nogre werff och ärander, som ossz Och thetta Riike fföge till göde komma welle, Huijlkett budh och szo al reda her inne warith hade, vm the iche beffructade, att theris godz schulle her bliiffua sijdann anholleth och förhindratt, Som her till iche wtskickatt, So att the schule haffua i sinneth Och welle, Och wille Truge och trengie oss till te wegar som oss oc wore ffatige wndersotther ingelunde drägeligee wtann till Ewige schada och wndergong wara wele, Som är wm nogre formeenthe och olijdelige ffrijhett Och Preuileggier som the sigh her i Riikett till egne wele, Ther met thetta Riiketh och oss oc alle Swenske wndher theris wold och tienistbarhett haffua actatt komma lote, Och att wij ingenn annan stadz schole macht eller vilkor haffue till att bruke handell och wandell, och sökia wortt bästa och ffordell, wtan hoos them alleneste, med minne thet met theris Loff och tillotilse ske motte, medh monge andra szodanne ochristeligh och olijdelighe Artticklar som osz omögeligett äre atth Jnryme och wndergo, Ther met the sigh förbattre och wpbyggie welle Och ossz wndertryckie och förderffue &c Tesliikeste welle the trenggie oss till att wprette och igenn bittale them all then skadä som the bode till Landh och watn Liiditt haffue, Icke allenest wtij then siista förliidh ffeygd, wtan och Jämuell thet som the bode förre och siidann mist haffue, Ther met oss fföge annarledis Actandis, wtan for theris treller Och egne böndher Hootandis och wnsättiandis oss (effther som thet menige skrij och Rycthe goor), Huru

the oss po tuo eller 3 sijdor besökia och anfecta welle, Huar them sodana fforme och andre flere otilbörlige Artiklar Her i Riikett iche Jnrymde och effterlottne bliiffue, Som the do met fforbemelte theris breff welle fforwerffua Lothä &c

Hwarföre haffue wij sodana farlige Legenhetther Edher trogne wndersotther iche forholle wellett, vtan ther wm wtij tiidh tilkenna giifuith, Effther som och andre Riigsens Ständher och wndhersotter her i Tesse Landzendar skeett är, och storste machtt wpo ligger, Och Biude edher aluarligen for thenskuld att i therudinann samfellelighen till rodz och samtaals wara welle och betenckie och beslute po edher sijdhe, Huadh man ther till göre och fföretaga skall, wm fforme the Lybiiske, Jw endelighen met sliike theris fförehaffuande ffoorthfare, och oss till sodana fforderffuelighe preuilegiar trenge welle, So att wij oss ithuu motte met edher endelighen gerna fförwette willde, Huadh wpo edre sijde ther till tenckiä och göra, Och Huru edher synes bäst och Rodhligaste wara, att man sodanä fforrädlige fförehaffwande tiideligenn motte ffore komma &c Och ffor wor persoon tyckes oss, att thet fast Orodeligitt är, effther wij ffornimme, Huru fförme Lybiiske äre till sinnes och ijlde bewogne emott oss, att wij themm ther vtöffuer stoor tilföörning göre skule, och fförstärkiä them, som wore ouener äre, till wor egienn skada och wndhergong, J welle for then skuld huar i sinn stadh aldelis ther till welle ffortenckte wara, och szo lagatt, att ther icke aff thenn Landzendan Finland no-

gon wtförning her effter ther hädan skää motte, Som her till fför mykitt warith haffuer, Bode till Lybeke, Räfflä och flärestadz, ther wortt godz och warur fföge actade wtann wanwördede bliffue, wtan heller finne ther met nogoñ annan rodh, Så att hwar motte bekomma bättre skääll ffor theris gode warur, som the wthföre, än thet hoos fforne wore wädher parter skee pleger, Och the Tesliigeste ichie so ther egienom stärckte, och till wortt fforderff mectige motte giorde bliiffua, som effther wordtt förderff och wndhergong traghte, Och for then schuld sökie andre Örtter och plotzser, som är till Holland, Broland, Engeland och fläre städz her wtij Östersiöön, ther sama godz och warwr mere gieldher, och the for Lettare och Ringare köp igienn kunne bekomma, Huadh deell the igenn Behooff haffue, än thet skier wtij fforne Lybiikke och Räfflä &c Så att thet ichie heller motte go igienom so monge hendher, och besynnerlighen theris, som oss inthet goott wnne, som nu ske pleger, &c Thetta i Trogne men och tiänare till thet Troligaste och fliiteligaste so bestella vele, som edher och sielffue ther wpo magtt ligger, So att her ffore ingenn fforsumilse eller drögsmoll tages motte, vtan att i sodantt ffor al deell beholla hemligenn och stille inne met edher, att thet icke wiidtt ibland köpmennerne wth spriidas motte, Och giiffue oss her wpo ett wiist beskedeligett Och bestandigtt swar tilbaka igenn Ther wij oss i then motte till atth fforlete haffua kunne wettandis edher ther effter Rette: Gudh Befollandis datum aff Hörningsholmm 4 Octobris Anno &c 1549.

Utanskriften har varit:

Oss Elskelige wore Trogne men Rodh wndersotter och tienare Biorn classon till Lepas Henrich Clauesson till Kanckas Jons Knutzson till Lauko Monss niilsson Jsaak niilsson niils Boyie till genes göstaff Fincke Jöns wessgöte Och Pedher Swenske &c gunsteligen

186.

Ädelns i Finland Svar uppå näst föregående Bref.

1549.

Aftryckt ur oftasagde *Gustaf Finckes* Brefbok, bl. 51.

Stormectugeste Furste Aller Nodighe Herre och Konungh Wår ganske ödmiuke wnderdonige och förplictige hulle trå tieniste Edher Konglighe Ma:tt medh all ödmiuckt oförtrötligen och welluillielighen beuisandis Aller nådighe Herre Betacke wij Edher Kong:e Ma:tt ganske ödmiuckligen, för all gunsth och nådhe, som Edher Kong:e Ma:tt, ossz nådeligen beteeth och beuiist haffue: Teslikest för then store wmsorgh och gode nyttige Rodh, och förmaningh til alles wores bästa, och gagn, som Edher Kong:e Ma:tt ossz nådelighen föregiffuidt haffue

Ther näst Aller nådighe herre, Edher Kong. Ma:ttz nådige Schriffuelse, haffue wij samfälleligh vpå thet alder vnderdonligast wnffongidt och öffuerlääsidt: Ther medh Edher Kong:e Ma:tt nådeligen Lathe förstå, om the Lybeskes onde forrädelige grundh akt och meningh Edher Kong:e Ma:tt Swerigis Rike, och Edher Nådes vndersother til thedh wärstha och nedertryckelsse

Til thet första, Aller Nådighe herre Som Edher Kong. Ma:tt nådeligen Lathe giffue tilkienna, at the aff Edher Kong. Ma:tt skulle tratzeligen begiera nogre olijdelige förmethne friiheter och preuilegier J Suerige Som Eder K. M. skulle omögeligit och olideligit ware wpå huilken theres trätzige begieran Edher Kong:e Ma:ttz nådige begieran är, at wile vethe aff ossz som Edher Kong:e Ma:tts wndersother här J Findlandh äre, huad vij til then saak tänckie eller suare wele

Aller Nådige herre, haffue wij Som Edher Nodes Högmectighetz trogne fatige wndersoter effther wort ringe betänckiande, öffueruägidt Så att ossz icke synes wara Rodh eller lideligith att them skulle bliffua effterlatidt nogra frijheter och Preuilegiär J Suerigis Rike, Effter gud alzmectigh skee Loff, Och Edher Kong:e Ma:tt som haffue genom gudz tilhielp och egenom Edher Kong:e Ma:ttz Höghe Konung:e forstond, szå wiith brackt, ath Suerigis Rike är bliffuith eth frijth Konunge Rike, så thet haffuer inthet skaffe met thet Römerske Riket, Icke heller (gud tess loff) så nödhstält, ath szådane Pipar säckiar skulle bliffue effterlatidh theres Olidelige och tratzige begieren Och för wår ringhe Personer som the ringaste Edher Kong:e Ma:ttz wndersother, wile vij heller wpsättie emoth them och alle theres anhangh, Liff, godz, och all wår welfärd, än wij vile noghon tidh wndergå eller ware wndertryckthe aff the Lybeske eller andre szådane Och huad them sodanth bliffuer Jnrympt eller effterlatidh, kunne wij wel aff-

tage, at the lathe sigh icke ther met benöghe, Wthan widare practizerandis met all theres forrädeligh anslagh, Huru och medh huad Lempe the kunnde kome Suenske Men till eesther, och ägne ther the haffue längie stoth effther

Aller nådige herre, huar the Lybeske begynne noghotth emoth Edher Kong:e Ma:tt och Suerigis Rike Synes ossz icke skee met minne, at the haffue förlathe them på noghre Förster Och förbiude gudh, atth thet skulle finnas hossz the Danske Ehuru ther om är eller icke, så hopas ossz at gudh alzmectigh warder giöra Edher Kong:e Ma:tt och Suenske män, bijstond j theres rättfärdighe saaker Huar och szå hände kan att the Lybeske met theres anhangh wille wpueckia Rysszerne, som thet meniga rycktedt går, att the ville på alle sidor inffalla, Synes ossz Aller nodighe Herre, icke wara mögeligit ath bestå them vel på szå monge siidhor, Wtann vpå Edher Kong:e Ma:tz nodighe behagh, synes ossz gott och rådh wara, at man met noghen fogh och Lämpe kunde ställa Rysserne til fridz at man kunde egenom nogro midel, bekoma eth stille stondh hossz honom, then farligaste tidh öffuer Och huar man icke genom nogro midel kunde beueka Rysserne til eth stille stondh Syntes ossz thå rodeligast waræ thet all Slotten här j Landeth, motte bliffue wel bemannadt och försörgd medh fetalia och andre nödtorffter Och huar man genom sådana wissz kunskap förfare kunde att för:de Lybeske met eth stort anhangh bliffue ossz öffuermectige, motthe man thå förmanna Galleyerne

medh folk hädhan til Suerige til störste hopen, Och sättia thenne Landzändan j skantzen, Findland kunde än stå rodh til at bekome ighen, om Slotten wore wel besörgdh som försagt är, Och Wiborgz Stadh

Widare Aller nodighe Herre Effther wort ringe betänckiandhe Synes ossz icke allenast at thet ligger the Lybeska szå horth på hiertadt om the frijheter och Preuilegier som the begiera Wthan szå at them skall mykyth mere tryckia, thet Suenske Menn egenom Edher Kong. Ma:ttz höghe Konung:e betänckiande Rodh och nådelighe tilskyndan haffue funnidt vpå then Seglatz j Wester Siöön och nu Orligen altidh förmeras, Huilkedt the Lybeske synes ville ware them til en vndergong Och nu förthenskuld sökie Rodh och vtuagher med Försters och Städers tilhielp med huad Lempe Suenske menn kunde szådant förtaghet bliffua Och (til äuintyrs) icke vile tryckie theres grund och mening wth, wtann wändandis före om nogre Preuilegier och Frijheter som the doch sielffue icke förmodhe att bekome Thet Edher Ma:t af Edher Höghe Konung:ge gemöthe nogsamare och Höghre betenckie kunne än wij

Teslikest Aller Nodighe Herre Effther thet Edher Kong:e Ma:ttz fätige wndersother här j Findlandh haffue beflijtadt sigh om nogre Skep som tiene til Westhuart, och til äuintyrs the Lybeske haffue ther aff en Rööck att the Orlighen förmeras j Swerighe, Ther om beffliithe the sigh nu j thenne winter huru the then Seglatz förekoma wile Huilkedt och wel skeer om Edher Kong:e Ma:tt som alles wår Nodige

Herre och Konungh icke vardhe aff Edhers Höghe Konung:ge försictighet then beskydde Lathe Och som Edher Kong:e Ma:tt Nådelige om rörer att the Lybeske vile wethe sin skada ighen hossz Edher Kong:e Ma:tt Som the lidith haffue, sidhan Edher Kong:e Ma:tt aff Gudz forsyn äre komne til thet Konglige Regementedt Så försee wij ossz nådighe Herre edher Kong:e Ma:tt är icke plictigh til att giffua thet ighen meere än andre Konunghar och Förster Huad the medh krijgh föröffra Och helst the Lybeske haffue altidh sielffue giffuit Edher Kong:e Ma:tt wrsaak til Krijgh

Thernäst Aller Nodige Herre Som Edher Kong. Ma:tt omrörer at man skall holladth eenligh och stille, och icke lathe bekome tessze tidhendher ibland Kiöpmennerne. Så werdes Edher Kong:e Ma:tt wethe, at förre än vij finge Edhers Kong:e Ma:ttz Nådighe Schriffuelse, haffua the tessze tidhendher förförth j Tyske Städerne

Ther nästh Som Edher Kong:e Ma:ttz alffuarlige begieran är at Mann skulle affställe then Seglatz och tilfföör til Reffle och Lybeck at the här effther icke szå flitelig besöckte bliffua som skeeth är met feethe warur Szå Aller Nådigeste Herre, vile wij för wore Personer ställe sodant vtoff, Doch sätie wij then saak til Edher Kong:e Ma:ttz Höghe betenckiende, huaris then fatige kiöpman som icke tess mectigh är, at Segle Westhuart som äre nogre aff Wiborgz Borgare, Och andre Edher Kong:e Ma:ttz fatige wndersoter

Til thet siista Aller Nådighe Herre vile wij förhandle ath här skal eth wiist Bud til Liiffland som skall bliffue ther j winter och förkunskapa huad anslagh ther företages Och huad tidendher ther wancke, at man met thet förste j fasto förfare kunde huad ther vpå färde är

Aller Nådighe Herre Jnthet synnerligit Edhers Kong:e Ma:tt på thenne tidh til scriffue wthan vi vile och skole lathe ossz altidh befinne för Edher Kong:e Ma:tt villige, trå och rättrodige fatige wndersother och tienare Och ther hoss wooghe liff, godz och all wor velffärd för Edhers Kong:e Ma:tt och Edher Nåds vnge liffz arffhärskapter så längie vij leffue, Thet gudh skall kienne, Huem vij Eders Kong:e Ma:tt Som Alles wår Nådige herre met alt thet Edher Kong:e Ma:tt goth vnnar altid Lycksalig och Longleffuig euigh Befale Schriffuith J Abo then 4 Daghenn Decembris Anno &c 1549

Edher Kong. Ma:ttz

Trå vndersoter och tienare

Menige Adelen
J Findlandh

Utanskriften har varit:

Stårmectugeste Fursthe och Herre Her Gustaff Swerigis Götis och Wändis &c Konungh wår Aldra Nådigesthe Herre och Konungh ganska wnderdonlighen

187.

Konung Gustaf I:s Bref om Seglationen och Handeln i Finland.

1550.

Ur ofta bemälde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 55.

Gustaff medh Gudz Nådhe Swerigis Götis och Wändis &c Konungh Wår synnerligh gunsth tilförende &c Wij haffue förstot Kiere godhe Männ, the ärändher som j ossz genom Erick Spora haffue andrage latiidh &c. Så haffue wij nu förskreffne Erick Spåre bode muntelighen och schrifftteligen vår vilie och meningh på same Edher föregiffne Artikler, förstå latidh och medgiffuith, Huilke han Edher framdeles wnderuise och berätte skal, huru vij öffuer hela Rikith och synnerligen J then landzändhan findlandh, vile om Seglatzion, Kiöpzhandelen och elliest vm nogre andre lägenheter beställt haffue, Ther j gode Men Edher effterrätte vile Och ossz framdeles Edhert betenckiande ther vpå met thet förste tilkienne giffue Edher gudh beffallandis Datum vdi wor Stadh Jeneköpungh 1 Februarij Anno &c 1550

188.

Seglations- och Handels-Ordning för Finland.

1550.

Aftryckt ur samme *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 57.

Nogre Artikler och Wnderuiisninghar vm then förordningh medh Seglatzion och kiöpmans handlen Så och orsaken huarföre then Seglatzion til Lybbekke och Östersiöen är

thetta Rikit (o)belägligh sampt nogre andre Äränder och berättelsse huru vti findland skal bestält och holledt bliffua

Först så mykyt Seglatzien och kiöpmandz handlen belanghar, och besynnerligen för huad orsack skuld thetta Rike obelegligit är at handle medh the Lybbeske, så motte man giöre then menige man then vnderuiisningh, vpå thet the dogh moghe sze huarföre Kong:e Ma:tt til Suerige wår aller Nodigste Herre medh så höge flit vel menandis och nodelige för Rikssens och tes vndersoters förmeringh nytte och beste skuld tesse Artickler j så mong år här til driffuit vnderuiist och förmenat haffuer, wpå thet vndersotterne dogh see motte at sadane förmaningh aff ingen annan grund och meningh skädh är, än at hans Kong. ma:tt aff högste förstondh vti tesse Rikessens Kiöpzhandlinger Rikssens och tessz vnderssotters treffelige och merckelige förderff skade och vndergongh medh nogsam vpå aktningh och förfarning förmerckt och befunnet haffuer Och genom Hans Kong. Ma:ttz höguisäste förstondh sosom en viitbetänckiende Konung, vel märckie kan, at huar sodane handel vthan midlende vidare her effter stå skal: warder thå thetta Rike och tess wndersotter för sådane the Lybskes listige vpstigningh och ther emot Riikssens varurs förringningz skul vti en euig vndergong och oföruinnelig skada komandis, och medhan hans Kong. Ma:tt aff then konungslige nodigste och faderligh kierlek som hans Nodhes Ma:tt haffuer til thetta sitt fädernes land och Rikssens vnderssother thenne skadhe och för-

derff förekommet och ther emot en rättare och beqvemligare vegh til Rikssens och tess vnderssoters velfärd och gierne vnderuiise vilde och förfordrat soghe Så äre tesse the orsaker, huilke Kong. Ma:tt är nödgat til med vnderuiisningh och berättelsse at förklare

Och medhan Lybeck är allenest en blot stadh och theres Handel och förmoghe aff Stapel bliffua förmerat vtaff tilförningh Så är iu öppenbara at the varur aff Lybecke som thetta Rike behoff. haffuer, falla inthet j Lybecke, wthan bliffue hämptadhe ifro frömande andre Orter och Landzskap sosom aff Portugal, franckerike, Salt, Kryddher och wiin ifro Engelland, Allehonde got medelmetigt gemeenth och grofft Cledhe Jffro Hollandt Szeland och Brobanth Salt Allehonde Siidentygh Grant och grofft Lärefft Krydder och annat sodant som ther äre för warur Jfro the Högtyske och Öffuerlenske Städher allahondä Kram godz, Krydder, Allehande värior och annat sodanth som thetta Rike behöffuer

Och medhan nu the Lybeske sodane varur hos sigh icke haffue vthan ifro främande Landh, them hempta moste, så motte Ju effther föliigie at sodane godz för än thett hitt in j Rikit fört bliffuer ifro monga händher kiöpt varder, Och så vil Ju huar hond haffue sin viinningh och ther met vpstige vararne, så och huadh för warur förme fremande Orther här emot ighen behöffue, The same falle och så inthet j Lybecke, vthan vardhe mestedeles ifro thetta

Rike

Rike och til Lybecke förde, Och när same varur kome titt, så bekome the Lybeske them j then förste hond, och giffue ther före, huad the man sielffue vele Och genom sodane veghar haffue the Lybeske vti theres inkiöp och vtkiöp fyredubbel fordel, Men thetta Rike och tessz vndersotter haffue skadan bode j theres inkiöp och vtkiöp Och moste så vndersoter j lengden gå i grund och Rikit koma j en oföruinnelig skadha

Medhan och så nu the Lybeske genom sadane Rikssens och vndersotternes oförsictighet och handel, äre så vordne rijckte Så förhäffue the sigh nu tess, och late sigh icke benöge, at the så effther theres ägben vilie tuinge thetta Rike, wthan och så tracte vthan oteruende, genom sodane vpstigningh och theres handelingz vpstigningh för theres ägben nyttes förmeringx skuld, effter thetta Rickssens euiga vndergongh och tenkie så plat och aldeles at vele egenom sodane theres vpstigning så betryke och vnderkufue thetta Rike At tess vnderssoter skole vare sosom theres trälle Och ther emot huad gud och naturen haffuer friitt giffuit intet at bruke Och therföre vinleggie the sigh met allehonde Practiker til at förhindre at tesse Höghbetencte och Profitelige veger som hans Kong. Ma:tt nådeligen bemerckt och beueget haffuer sosom är, at man Juu så vel til the orter, ther the lybeske theres varur hempte försegle motte, inghen framgong haffua skole ther med genom sodane medel then fordel nytte vpsätningh och vpstigningh icke

förhindrädt bliffue motte, som the lybeske här til öffuer tesse Riikssens vndersother brukat haffue

Och medhan ju Rikit letteligen sze kan at thet oss ju belegligare och gagneligare vare vil aff then fförste hondh at hempte the vtlenske varur och emot ighen före ther hedhän vore varvr titt the Lybeske förätt Så är thetta Rike tesse vägher föregiffne sosom är til Portugal, Franckrike Engelland Holland Szeland Brobant Rysselandh och the högtyske städher, Och kan therföre fördeliske At ther som thet enom icke behageligit är at reese til then ene orth så haffuer han dogh then andre för sigh Och haffuer förthenskuld Kong. Ma:tt til en vnderuisningh på thet huar och en visthe hüar med och medh huadh varur j huart orth vti inkiöp och vtkiöp, teste bätre profitt stodhe til at beskaffue, vti en ordning och skick, värurne ställe latidt, som man aff tesse medföliande Artickler vti Lengdhen aldeles vel til att förnimma haffuer

Och medhan vij här vtinnan först the orter tilkänne, ther mere fordeel står til at beskaffe, så moste och the same som på nogon ortt handle vile giffue noghe acktning vpå, the förnemästhe väghar genom huilken handlen skal driffuin vardha, såsom är, Atth haffuer synnerligh acktningh på Suenskt myntz värd och ther emot huart ortz mynthe j sitt värde och sidhan så vpå allerhonde motth, aalin och vickt, elliest theres som sodant icke haffue i acktningh giör sig sielff skade och öffuersnelling

Ther nu vti findland nogre Skip våre som bittide j tilstundendes wår, met the varur som ther vti thetta medföliande Registher stå berörde och j the fremande orther tiene, som är, til Portugal, franckerike, Engeland, Holland Szeland, eller Brobanth til at införe Riksens nödtörfftер som och så vthi same Register stå vttryckte och vti findland tienlighe äre försägle vilde Så är och så vti liike motte en sodane förordningh här j Rikit skeet och giort At tesse Rikssens kiöp, ther hedhan och så met förberörde varur försegle skole

Så haffuer och Kong. Ma:tt för gott och rodeligit ansett, At nu i thenne vinter tidh alle the skip som genom Örsund segle vile, theres skep och varur, vti tid til rede haffue skole, och sigh emillan vm en orth förenighe, ther the tilhope vthi en flotte kome kunde, och at the sigh j så motto met folk och skiötz nödtorffth försörge och befäste motte På thet the för siöröffuare och andre anfäctninghar moge försäkradhe och befrjede vara Och att the finske skep giorde sigh och så redhe (om frideligit bliffue kunde) At the dhå motte fölige the Suenske skep j en flotta

Så skole och ingen fiskeuarur bliffue förskickade ifro findland huarcken til Lybecke Räffle, eller Annerstädz vthan hitt vtöffuer til Stockholm och til andre Suenske städher Doch så vitt haffuer Kong. Ma:tt nodelige effterlatid at nogre the orter j findland som the vmbeliggiande Steder belegne äre och Seglatzion för theres tilförningh och nödtorfft skuld icke vmbäre kunne at the same med mottelighet och

så myky theres nodtorfft kräffuer nogre orther wndantagandis Lybecke, besökie moghe Doch met inge andre varur vthan som the vel vmbäre kunne och vndantagandis fisk vid högste straff, Doch met then fisk, som är, Torre Lakar, Nårs, och annan sodane fisk som man icke så mykyt behöffuer her j Rikit, moge the vel sökie theres nödtorfft Teslikeste och the orther som inge andre varur haffue än wädh.

Så skal och inghen annenstädz, icke heller met andre varur än som förordineret är vtsegle, ther vpå gran acktningh giffues skal och besynnerlige vti alle orther och städer som är Abo, Wiborgh, Rasseborgh, Wlseby, Borghå Ekenäs och vti all Län aff fougterne skal vpschriffuit bliffue, huad som huar vtförer och införer Ther aff man see kan om och införningen drager öffuer ensz met vtförninghen och om noghor kunde bliffue beslaghen, at han vtförde nogre förbiudne varur, eller elliest ville vtföre nogre Ricksens varur och Ricksens nödtorfft icke ighen införe vilde, the same skole met theres godz vnder Kong. Ma:tt förfaldne och straffade bliffua

Thet skal och förskaffat bliffua at her effther the Riike bönder ingenstädz segle skole som här til skeet är, vthan vthi Stederne fördelede och viiste bliffue skole, Men huar noghon thenne beffalninghen ohörsamligen öffuerträde och Seglatzien vidare bruke vilde, them skole theres skep til K. Ma:ttz behoff ifrotagne och vti the Finske Städer solde bliffua och til hordaste straffade bliffue och vti Städerne föruiiste vardha

Medhan och then Ryske handel en vidtlöfftigh, handel är tessz sigh monge orther bruke och besynnerligh thetta Rike mykyt profithligt vare vil, Så haffuer Kong. Ma:tt seet för rodeligast och nyttigt Ann, at man tänkte och tractade effther the wäghar, vpå thet man icke aff them andre och tridie hond vti Räffle och elliest the Rysske varur kiöpe motte, nädhan Rysseland och findland gräntze til hope, vthan at handelen vpå findland lagde bliffue motte

Och medhan thet är tilförhöpandis at vtoff sodane Ryske handel, än viidare, viidare (*sic*) biihandel sosom thet skeer j Reffla vprättad bliffue kan Så wore för nödene, at en belegligh platz vore vtsath och beställt ther hädhan Rysserne the Suenske, Norbotniske och Finske theres bequemligh Seglatz haffue, och varur emoth varur förytre och huar och en landzordth ther emot ighen ther met sitt bäste sökie motte,

Och när nu en sodane belegligh ort vtsät varder, och then Ryske handel vti värckit bräckt bliffuer, Så vore tilförhopandis, at och för vax, lin, hamp, och andre varur skuld som doch vthan thetta ifro Liffland hämptad vardher, ther hädhan andre vmbevånere met theres motuarur som och så Rysserne tiene kunde, löpandis och seglandes varde

Ther til bliffue Kong. Ma:tt och så vel benäghen på thet handlen motte haffue teste bätre framgongh oeh Holländerne endeles ther hedhan tilskyndede och wane bliffue kunde at effterlathe ther hedhan noghon spannemol Ther hosz kunde dhå och så

andre varur och aff the Ryske varur med fördeledhe wardhe

Så vore nu viid Sandhampn then legligeste orth (ty thet sträcker sigh vt för Reffle) och varder Hollenderne när the kunde bekome theres nödtorfft, heller löpandis til Sandhampn, än till Räffle

Ther til och när handlen ther same städz bliffue ordentligen driffuen Så varde the Suenske och the finske som nu i Räffle boo, och här till dagx elliest vti Räffle fast mykyt besuäräde, vti theres preuilegier förkorttade varde, sigh ther hädhen och så begiffuandis och handlen bliffuer så Ju mere och mere förmerat

Men thet skal bliffue tilkienne giffuit the små flecker som är Raumå Borgho och Ekenes att the och så sampt met the riike bönder sigh ther hedhan til Sandhampn giffue, (heller annenstädz huar bäst beleglighet finnas kan). och ther boo skole, Ther medh kunde thå Sandhampn vpbygt och på begynth vardha

På thet och så handlen på begynt bliffue motte haffuer K. Ma:tt then förordningh giort, at Benctt vthanby som besynnerlig på Rysk handel vel förfaren är, ther hädhen skal förskickadth bliffua och handlen alt så vti sielffue vercked kome motte

På thet och så Rysserne til Sandhampn vante bliffua skole och theres behöffuande varur bekome motte, so som är, Dalar Wtsmid koppar, Jern Salt Räffuar, Beffrer Ottrer och haraskin Så är så lagat at hädhan aff Rikit och titt, skole vndersoterne reese met sodane varur, och the varur vndersoterne inthet

haffuandis varde, vil K. Mattt ther til framdeles nådeligen förtänckt vara, på thet ther emot the Ryske varur, som är Zabler Grouerck, Wax, Lin, Hampe, Lärefft, Kamlot, Köyel, store och små Ryske hudhar valmar Benkiedynor, Hanskar, Fiilthar, Stöfflar och Tuol, och så til Sandhampn för sigh finne, och til att bekome motte, huilke Ryske och finske varur, ther näst här j Riket kunne fördelte bliffue och med thet som öffuerbliffue vti Engeland Hollandh Brobandt och Szelandh förhandladt bliffue motte

Thet skal och så förordnat bliffue att the iffro Norboten skole giöre theres Seglatz til Sandhampn met the varur som falle vti Norboten och ther skole ther och så bekome theres nödtorfft, som är, allehonde gemeent Cledhe, Jern, Spannemol, Salt, Liin Hampa Lärefft Walmar och Bast &c Och skal alffuarligen förbudit bliffua, Att the elliest inghen annenstädz segle, eller sigh til the fremande Städer vtstjäle skole

Thet skal och så strängeligen vid liffz straff förbudit varda och ingelunde effterlatid bliffue At inge andre varur till Norboten skole förde bliffue, vthan the som vndersotterne och Bönderne ther samestädz tiene kunne, effter som förbemelt är och besynnerlige bönderne inthet annat Clede än valmar Doch i temeligh vijs huad the til gemeent Clede til theres Quinfolk behöffue kunne, elliest skal platt inthet gott Cledhe, inthet Sidhenetygh. Öntzegul, söluär trod eller andre sodane dyrbare varur til Norboten förskickade eller tilstatt varder, viid höxte straff

Så skal och vti findland haffuas gran ackt och vpseende på Grentzen och elliest huilke ther hedhan segle och handle på thet icke vidare tilstat varder at the som effther fisk ther hädhan segle; elliest kiöpe sigh til smör och andre varur och segle ther hädhan til Tyssland

Så dane förordningh skal och så ske vti findland och elliesth vti Norboten met them som segle ther hedhan, at sodan hemlig vtstielningh och Seglatz til the fremande städher tilbake och förhindrade bliffue motte

Så skal och beställt bliffue när the j Wiborgh varde medh Rysserne ther j Wiborg handlandis At huad för Ryske varur the byte sigh ther til, them skole the före til Sandhampn och ther skole the theres nödtorfft ighen hempte, och icke til Reffle.

Men så skal handlen ske vid Sandhampn At the j Viborg så och the andre Riikssens städher, ther thet kiöp bekome skole sosom j Reffle står til bekomandis, på thet at then Reuelske reese afflagdth bliffue, och handlen tessz bätre bestond haffua motte, Så skal och med tesse Jnlendzka, så oc Rysserne Hollenderne och the andre fremandé j så motte vid Sandhampn till thet skickeligste och bäste vmgongit bliffue, att the icke bortt skrämpde, vthan titt ighen kome motte, elliest förginghe handlen, och hade inghen bestond Och så skal thet medh theres Ryske Seglatzion och handel beställt bliffua, och til Sandhampn föruiiste och inthet til Stockholm tilstatt varde

En Förclarningh och Vnderuiisningh för then menighe Man och orsaken, huarföre thetta hela Rikedt varder nödgat och tuingadt til att förskicke inghe the varur och nödtorfter vt som falle här J Rikedt til Lybecke eller the andre Orther, som mykyt här til skeeth är, Icke heller hempte thedan och hitt ighen Riksses behöffuande varur och nödtorffter eller at haffue noghen handel och vandel med förne städer och Orther

Till thet Försthe

Er nock openbart, at j Lybecke och flere the Orther, falle platt inghe varur, som thetta Rikit behöffuer, So som är, Cledhe aff alle honde slagh Sidengewanth aff allehonde slagh, Krydder Win Lerefft Wärior, Salt, Teen, Bly, Saltpeter, Kram godz och Spetzerij Besynnerligen medhan sodane varur mestedeles andre Orter ther hädhan förde bliffue, synnerligh ifro Engeland, Portugal Franckerike, Nederlanden och the Höge Öffuerlendiske Städer Ther vtoff man clarligen szee kan, att medhan sodane varur j Lybecke och the andre Orther aff fempte, fierde, och tridie hond kiöpte vardhe ther med huar hond söker visselige sin vinningh och fordel, och sodane varur j Lybecke och the andre Stedher jgenom stor vpstigende och förhögningh icke met ringe öffuer sättningh och dyrning stå til kiöpandis och bekomandis

Teslikeste motte man och ther emot akte at alle the varur som här j Rikit falla, som är Kopar

allahonda Jern, allehonde viluerck och allehonde skin och fethe varur Så och fisk som till Lybecke och the andre Orther förde bliffue Therför et ganske ringe verdh sålde och föryträde varda för sodana varurs öffuerflödighetz skuld som titt så dagligen förskickas

Men så haffue nu the Lybeske then förfarenhet at the vethe på huilke Orter här j Riket varurne som the ther emot hitt in j Riket ighen förskicke vele, för thet beste kiöp bekome kunne, och förskicke så nu tesse förne varur til Portugal, Francke-rike, Engeland Nederland och the Öffuerlendiske och Högtyske städer och förskaffe sig met sodane theres inkiöp och vtkiöp en stor och treffactigh fordel Och moste Riksens vndersoter för thenne orsak skuld inthet dyrare ställe theres varur som falle här j Riket the lybeske städer j händer Än sosom the Lybeske och the andre Orther sättie sielffue köpit j marcknaden

Ther vtöffuer moste och så Riksens vndersoter kiöpe ther så dyrt och högt vpstigit the andre motuarur ighen sosom the lybeske och the andre Orter thet sielffue haffue vile, Ther egenom (vthan thet att Riksens mynte varder suårligen öffuersnelladt och til Riksens store och merckelige förderff förringeredt) varde the lybeske rijchtedhe och the Suenske ther emot vti tuå väghar, som är j vtkiöpet och inkiöpet, träffuelighe besuärade, förarmade och öffuersnälde varde

Szå och haffuer vtaff thetta til thet sestha efterfölgt och medhan nu vti så-longh tidh handlen med Riksens träffellige och offöruinnelige skade, vpå the lybeske och the andre Orther driffuin är och man sodane falskhet vpstigende och skade, icke förmerckte kunnedt At the lybeske och the andre stedher sigh tess icke ringhe förhäffuit haffue J then meningh at thettå Riket intet bätre viste eller kunde Och holledt osz aldeles så för träller Ther öffuer och så Latid sigh förmerckie met hotande och hogmodig trotz Så at medhan the Lybeske see huad nytte och vinningh vpkomelsse och förmerningh theres Stad til näringh och Rikedomar, vtoff sodane offörskickelig och vordentelige handel effterfölger Och än nu aldeles vid thet sinne och mening äre, at beholle, trängie och tuinge thetta Rike, vti sodane skadeligh handel, så at thet plat inthet må sampt met them, på beleglige orter, sökie sit beste, välfärd och näringh, vthan allenest vare vnder theres vpstigande motuillighet och tilstundande skada bestrickadt

Och medhan nu sodane the Lybeskes handel, suindighet och vpstigningh (ther met the j så longh tidh och så monge år, thetta Rike effter theres ägben vilie öffuersnelladt, beskattadt och nogsambligen vexerat haffue) och openbart vardet och j liusedt komet är, Och att man nu icke vidare her effther, effther theres vilie leffue kan, Så tage the sig nu för then skuld monge hande practiker och stämplinghar före til at vile bringe och före thetta Riket j nogon nådell, skade och vndergongh, För huilke alle tesse

bemelte Riksens orsaker skuld, (så ffampt thetta Rike icke plat j grunden vil skammelighen och ille förderffuet bliffue och kome til wndergongh) vore tesse väghar, sosom the Lybeske, met stor vinningh och fordel dagligen bruke, thetta Rike Ju så vel öpne och här effther stode til brukandis

Men vpå thet at Riksens vndersoter theres handel ifro förene orter, sigh icke så slät öffuergiffue motte, vtan at them likeuel theres nytte och frome vnderuiist och tilkienne giffuit varda motte ther the met noghon mere fordel och vinningh, vti vtkiöp och inkiöp, theres bäste bruke och iffro the lybeskes och the andre steders vpstigningh, synnerligen then fempte, fierde och Tridie hond, Och vpå then förste hond jghen förde bliffue motte Så är forthenskuld thenne effthersolighande vnderuiisningh nu stält och giordt

Till thet förste Medhan vti all handel, är synnerligen och mest för nödenne at haffue akt på mynthet och vpå huar landz ordith, Aalin, Mooth, Span och Wickt Så moste tilförende handlen vti så motte haffuas j gran akt Och vpå huilke orter Riksens varur til thet dyreste vtsolde bliffue och man Riksens nödtorfftер iffro andre orter, aff then förste hond hitt in j Riket ighen för besta kiöp bekome kunde

En Wnderuisningh wpå alle honde Wärur som här j Riket falle och Rikit Orlige vel vmbäre kan Så och huad för vtlendzke varur thetta Rike behöffuer hitt ighen Och på

huilke Orter Riksens Varur bäst tiene och äre j Priis, Och huilke Orter äre Riket belegligste ther man Riksens Vtlendzke behöffuande varur för bäste Kiöp bekoma kunde Ther effter Kiöpmannen sigh rätthe haffuer

Register vpå allehände varur som här j Riket falle och vel vmbäras kunne

Jnlendzke Varur

Kopar	Wax	Allehonde träuerck, som är
Vtsmid Kopar	Hampa	Master
Osmit Jern	Liin	Leckter
Stonge Jern	Peck	Sparrer
Jern bultar	Tierv	Såghebräder
Jern blotar		
Anckar		
Spikar allehande slagh		
Ståål		

Jnlendzke Feethe varur

Smör	Talgh	Salt och torre oxe hudhar
Lax	Kökenfeet	Bockar
Åll	Tråån	Kalffskin
flesk		

Wiluärke

Mordar	Beffrer	Grouerk
Loer	Ottrer	Forskin
Reffuer	Härmelin	
Wlffuar		

Nu effterfölge allehande vtlentzke varur som här i Riket behöffues

Wtlentzke varur

Siden geuanth

Gyllen och Silffuer sammete		Gyllen Tafft
Gyllen Dammask	Gyllen tobiin	Dubbelth taffth
Öndze gul och silffuer trodh		Dammask
Floyeldh allehande slagh		Carteck
Sijden attlask		Machier
Siidhen Camlatt		Silkes sindel
Slett Camlatt		gemen zindell
		alle hande granth
		och groofth läreffth

Klädhe

Gott engilsth Kledhe	Groffth och granth Kledhe
Medel motte Kledhe	Fodher duck

Kryddher

Muschater	Muschåte blomor	Saffrann
Kaanel barck	Negliker	Jngefær
Pepper	Paradiis korn	Carde momma
Cubeben		

Sucker

Zucher Carnarie	Sucker Candi,	Sucker melos

Lemonien	Oliuen	Swetsker	Fijken
Mandler	Corinter	Salth	Vngerske plomer
Russzin	Datlen	Capris	

Allehande fremmande fruckth

Alle honde Driick

Huitth och brunt bastartt		Malme Feer
Renuall	Fransossiskt viin	Jlle kanten
Rumeni	Rensth viin	Petow
Gemene wiin		

Then	Bly
Salpetter	Humbla

Väriior

Korthe Röör	Rappeer	Krumkoker
Longe Röör	Suerder	Stodegen
Partesaner	Kuel spur	Hilbvrdher
Harnesk	Flancker	Schiorther
Beslagne sadeller obeslaghne sadler,		Beetth

Jtem alle handhe Kramgodz och spetzrii

Varur iffrå Rysselandh

Zabler	Grå wercke	Vax
Hampe	Liin	Lereffth
Köiiel	Valmar	Filthar
Bencke dyner	Handskar	Stöfflar
Tuoll	Ryske Hudher store och små	

Tesse fförbemelte ære the varur som her J Riket falle och vmberes kunne ther effter fölger, huru fförne Jnlendske varur vtdeledе bliffue skole, och på hulke orter the mest och dyrest gelle kunne; och riickzens nödtörffther med the vthlenske varur beest stå igen til köpendes och bekommandes,

The suenske varurs vtdelninger:

Suenske varur

Som til engelandh fföres kunne

Koppar	Vthsmidt Kopar		Osmundh
Stange iern	Ståål		Ancker
Jern bulthar	Spikar til skepp		Vax
Hampa	Liin	peck	Tiera
Masther	Sparrer	Leckter	Soge bredher

Ther emoth skole tesse efftermne varur ifro Engeland hitt in ighen hemptade Bliffue

Thet bäste Klede	Thet medleste Clede	Foderduck
Ringare Clede	Teen ogiort och giort	Bly

Jtem til at förfare vti Engeland om ther är noget got Kiöp på Sigeuant och Krydder

Jnlenske varur som tiene til Holland Szeland broband

Vtsmit Kopar	Noget	Smör	Talgh	Trån
Kiökenfeet	Peck	tieru	hudar salte och torre	
Elgx hudar	Bockar			
Masther	Sparrar	Leckter	Soge bräder	

Wild varur

Zabeler	Mordar	Loer	Vlffuar
Beffrär	Grouerck	Hermelin	
Vax	Lin	Hampe	

Huadh ther emot ifrå Hollandh Brobandt Szeland hitt in J Riket igen hemptandis är

Gyllen och silffuer duuck	Gyllen Dammask
Gyllen Sammeeth	Gyllen Toobin

Gyllen

Gyllen tafft	Yndze gull
Silffuer trodh	Dammask allahonda
Sammeth allehonde slag	Siden Atlask
Bryggersk Atlask	Siden Kamlotth
Siden Kambooth	Dubbelt Tafft
Kartteeck	Macheer
Kammärduck	Silkes och gemen sindel
Scheerduck	Flammest garn

Nye sidhen och andre sidhen
Allehande lerefft grant och grofft

Krydder

Muskater	Muskot blomor	Kannel
Negligker	Saffran	Jngefäär
Pepar	Cardemomme	Paradiis körn

Cobeba

Zuker

Carnari	Candi	Thomas	Melos
Lemonier	Oliuer	Kapris	Mandel
Corinteren	Russin	Fiken	Vngerske plomen

Suetzsker Tadler

Drycker

Huit och brunt	Bastert	Malmesiir
Romm	Frantzsöske vin	Renst vin
Alekantten	Pouttu	Gemeent vin

Allehonde Glas til fenster och färge — Drycke glass

Jnlendzke Varur, som tiene til Portugal Lisbon, och Prouos

Dalar Kopar Vtsmid Kopar til ploter
Master Leckter Sparrer Soge bräder

Ther emot att hempte iffro forme Orter

Krydder Salt Win, och fructher

Jnlendzske Varur til Att förskicke til Högtysklandh

Smör, Lax, Osmund Jern, Jern blothar och viluarur

Varur att hempte iffro Högtysland hitt in j Riket ighen

Saltpeter Allehonde värior Rappeer
Rör kortte och longe Suerdh Knetzke Deren
Stvtzdegen Bardzan Krumkokår
Kneffuelspiut Flancker och skiörtter Hillebårder
Harnisk Beeth
Beslagne Sadlar
Messingx varur bäckien lyckter allehonde slag
Jtem allehonde Kramegodz

Jnlentzke varur att förskicke til Danske

Smör Hesthar Osmundz Jern

Ther emot att hempte thedhen

Saltpeter Humble Sämisk

Jnlentzke varur att förskicka til Rysslandh

Daaler, vtslagen kopar Salt

Wiluarur

Reffuar Biurer Otrarr Haraskin

Ther emot at hempte iffro Rysslandh

Zabeler	Grouerck	Wax	Lin	Hampe
Lerefft	Köyel	Wadmal	Hanskär	Filthar
Bänckie Dynor		Stöfflar	Tuol	

Ryske hudar store och små

Warur til at förskicke til Norboten

Allehonde Klede		Spannemol	
Osmund		Miöl	
Salt		Lin	Hampe
Lereft		Vadmal	Basth

Ther emot At hempte iffro Norboten

Allehonde viluarur		allehonde hudar		
Smör	Giedder	Bernfisk	Braxen	Nårs
Lax	Siick	Torsk	Ströming	

och allehonde annan salt fisk och tor fisk

Och alle tesse förne Partzeler sosom äre the vtlendzke varur, skole ifro förschreffne Orter, så mykyt hemptade bliffue, som Riket til sin nödtorfft medh försörgt orligen bliffua kan.

189.

Svar på åtskilliga hemställanden rörande Finland.

1550.

Aftryckt ur oftanämnde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 61.

Så mykyt the andre Artickler och Legenhether anlangande äre, ther om iffro Findlandh scriffuit är ther vpå äre tessze suar och berättelsse Stälthe

Först huad Rogongen belanghar, förskickar K. Ma:tt vår aller Nodigste herre förthenskuld sin ägben schriffuelse, til Storförsten (om mögeligit vore) same Rogongh för obelegligbetene skuld, til att förlengie

Och medhan doch ouist är, huad elliest för same Rogongh til förmodandis är, för än thet suar ifro Storförsten tilbake kommer, Så vil doch likuel högligen vare för nödhen, At Adelen j Findland met theres folk, Rustningh och Profiant, hemlige sigh färdige hulle, Huar Rogonghen inghen vpskuffningh haffue kunde at the thå tess bättre och snarare färdige wore, och för allehonde farligheter skuld sigh vid grentzen (om för nöden vore) at förholde kunde, Doch huru thet skal förehollas met Rogongen om han skal vpskuthen varda eller icke Så skal Mongs nilsson Storförstens suar vpbryte, och i tid lathe Adelen få vethe, huar effter the sig rätte skole

Så skal och så then Menige Man j findland vtgiöre en gierd och hielp, at om Rogongen skal gå för sigh, at folket ther met vnderhollet bliffue motte, och sama gierd skal til Wiborgh förskickat warda

Så skal och så Adelen j findland vti like motte vare förtenckte, och nu i thenne wintertiid, theres fetalie och profiant före til Wiborgh, ther met the sigh och theres folk ther same städz (om för nödhen är och rogongen skulle gå för sigh) vnderholle kunne

Huad och så belangher att the i ffinlandh K. Ma:tt vnder donlige bidhie, vm en anseedtligh Man. Ther til skal och så bliffue fförtenckt, när man fför-

nimmer han ther behöffues väl. Så skal och så til then artickel vm thet lätffärdige skytt tenckt bliffue

Huadt och thenn beffestningh Sandhampn belangher, att ther til met thet fförste skal til tenckt och tracktat vardhe, och aff Adhelenn fförffoordhrett, att thett fförffoordret bliffue motte, ther vpå och så erick spore vidhere beffalningh bekommit haffuer

Så mykit thenn baijor Alex belanger, att om Rogongen icke fförlengd bliffue, eller ginge fför sigh, Så skall mongs. nilson met thet besthe och lempeligste offörmerckt fförtrösthe och holle honom vppe och ingelundhe ffordre honom in till thes mann se ffinge huar vtt saken vil lendhe sig, på thet att Rysserne icke fförtenskuldh skole ffåå nogon åårrsaack til ossz Men huar noget annat stoode til fförmodändis iffrå Rydserne så är thet dogh tiidh noogh til att giffua honom legdhe

Tesligste meden Ridderskapet och Adelen her i Riket fför sigh sielffue theres goodz och vpbördh vthi alle partzeler och renthe, haffuä fförslaget och vpskriffuä latidht, så vell theres Arffegoos som theres fförleninger: Och thet fför en beleggligh retthsam och obesuerligh lijk vegh ansett. ther epter gått och delet thet vth huar epter sin fförmåge Så att huru mykit renthe huar hadhe. Ther epter skvlle han göre Riiket tieneste och hielp til hesth och ffooth, och haffue sig i så motthö aldeles fförenigedth

Szå skåle och så ther effther Adelen i Findlandh met thet fförsthe sådane handel och anslag sig emillan besluthitt, och theres goodz och renthe vthi

huar partzel, så väl theres arff goodz som theres fförleningh granneliga vp skriffue lathe och ther epter öffuer slaghedth bliffue, huru mykit folck huar skuldhe och vildhe, holle til hest och ffootth. Och sedhan sodant Register, huru mykit huar holle vil, och skal, medt ther förste K. Ma:tt tilhonde skicke

Medhen och elliest, icke alleneste fför the ffarligheter skuldh iffrå Rysserne, vtan och så elliest för flere legenheter fför nödhen är, att all tingh haffues i goodh acthingh Så skal Adelen, huadt til verior, Saltpitter och Rustningher behöffues vill, vthi tiidt förskaffe sigh thet iffroå the ffremmendhe stedhér, och holle sigh met all tingh rustige och ferdighe, så att ner til sagtt vardher, och ffornödhen är att man thå met en hasth kan gripe til verie,

Teslikiste och medhen och så K. Ma:tt elliest vthan tettha. met daglige vtlegninghér och vtgiffter, alt för mykyt besuäradt bliffuér, och haffuer j så mottho ringe hielp Så vil thet förthenskuld vare K. Ma:tt besuärligit här effter vidare ath effterlathe then vnge Adel i findland theres vnderhold som icke fölghe K. Ma:ttz hoff effter eller elliesth på K. Ma:ttz verff och ärendher brukade varde Ther effter varde the som j findlandh befalningh aff Kong. Ma:tt bekommet haffue At haffue vpseende met sodane saker och folk sigh effther rätte &c

Elliest wardher Adälen och the som Befalningarne haffue j findland vpå tesse Artickler, och huad vidare för nödhen vare vil, berodsloandis, Och Kong. Ma:tt theres betenckiende, met thet förste til hande skicke &c. [Utan datum].

190.

Bref från Gustaf Fincke till Konung Gustaf I.

1550.

Aftryckt ur bemälde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 67 v.

Stormectigste Förste Aller Nodigste Herre och Konungh Min `ganske vnderdonighe och förplictige hulle trå tienisth Edher Konglige Ma:tt medh all ödmiiuckt altidt tråligheh beuisandis Aller .N. Herre Haffuer Jagh medh all vnderdonighet vndfongeth edher nådz Hög gunstige schrifuelse lydhandis at Jagh edher Ko. Ma:ttz spanmol här vidt Slottett är vti penninge förytre skulle Så kan Jagh Aller nodigste herre then icke här få förytre effther han haffuer altidt varit här ve fal så at spannen geller icke här mykyt som annanstädz Och om Jag för:ne spannemol noghen annenstädz förskickade, finge Jagh doch inthet lickuel föryttrath effter eder Kong. Ma:ttz spannemol är allestädz som fogterne huar j sin befalning förytre skole Haffuer Jagh och nogra Lästher aff edher Nodes spannemol vti Wiborgh liggiandis, ther vtoff Jagh nu j try år haffuer icke mere fot förytre än tre Lesther Och huad Jagh än mere tiith sände bliffue ther af inthet kiiöpt vthan motte liggie ther och förderffuas. Men huar Edher Kong. Ma:tt så behageligit synes bedher Jagh edher N. Höghet med all ödmiuckt att vile verdigas Lathe migh få edher K. Ma:ttz breff til Erick spora At Jagh honom same spanmol här iffro och till Helsinge fårss Leffuererer, och han then aff migh ther aname motte, ther han then bästh och snarasth förytre kunde medhan han altid Jempt ther tilstädes

är Och tilsökningh iffro Suerige och annenstädz tiit i Somar (til äuintyrs) skee kan, ther same spannemol vell kan sidan kiöpt bliffue

Ther nästh Aller No. Om tidhendher hade Jagh gerne vilet giffue Edher Ko. Ma:tt vnderdonligen tilkienne men här äre inge synnerlige på färde, vtan att Tataren Holler flux wth än nu met Rysszen Och Här vth medh grentzen är Jnthett annatth än fredligitt Jnthet synnerligit Edher K. M. på thenne tidh til schriffue, wthan vti al then motthe Jagh kan medh störste ackt och bästhe tilsyn akte edher N. gagn och bästhe, wil Jagh (som Jagh tessz plictigh är) thet giöre time och stund ther til skal Edher N. Högmectighet mig villigh och redboghen altid befinne, så santh hielpe migh gudh, then Jagh Edher Kong. Ma:tt til etth lycksaligt råligit och longuarigt Regemente Euinnerlige befaller Schriffuit på Edher Kong:e Ma:ttz Slott Nyslott Octobris 21 Anno &c 1550

Edher K. M.

trå tienare

Göstaff
Fincke.

191.

Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke.

1550.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 68 v.

Gustaff medh Gudz Nåde Sverigis Göthis och Wändis &c Konungh Wår gunsth tilförende &c Wij

haffue förstoeth Göstaff fincke vtoff thin schriffuelse at thu wår Spannemol, huarcken ther vidt Nyeslott eller vdi Wiborgh förytre kan, Begärendes förthenskuld at thu same spannemol til Helsingåfårss må Leffuerere &c Så kunne wij vel liidhe at samme Spannemål ther hädhen komme må Och haffue vij Latid schriffue Erick spore til at han skal Late byggie ossz gode Spannemols huus vidt förne Helsinge fårs Teslikest haffue vij Latid tilschriffue Erick olsson som war Slotzschriffuar opå Åbo, atth han skal aname vdi förne Helssinge fårs all vor Spannemol, som tiitt förschickedt bliffuer, iffro Nyslotz, Tauastahuus, Wiborgz, Borghå och Rasborgz Län, Må thu förthenskuld, när beste tilfället är Lathe kome same Spannemol, som ther iffro Nyslot vel vmbäras kan til förne Helssinge fårs &c Wettendis tigh här effther rätthe Datum opå Suartsiö 24 Nouembris Anno &c 50.

192.

Gustaf Finckes Bref till Konung Gustaf I.

1551.

Aftryckt ur nyssnämnde *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 69.

Stormectige förstlie aller Nodige herre Min ödmiucke, vnderdonige plictige hulle trå tienst Edher Ko. Ma:tt medh all ödmiuckt altidt troligen och velvilligen beuisandis, A[*ller*] N.[*odigste*] herre Effther edher K. M. nodighe villie och befalningh haffuer Jagh föreholledt tesse bönder här j Nyslotz Län om then Äremarck i Tauestland och wtmarck vti Kors-

holms Län at the sigh tiitt skulle flyttie och hielpe att besittie Helst aff the hemman ther mongh par folk vti äre, på thet att gode hemman icke skole delas eller klyffuas i så monghe partther Och Cronones Räntthe sidhan ther egenom försuagatt och the sielffue vtarmade och förderffuade Så haffue the suarat, och betacke edher K. M. ganske ödmiuckligheh Och mene sigh til then Äremarck j Tauestland gerne ryme vile och then besittie Men then vtmarck vti Korsholms Län, seye the sigh först besee vile huad platz eller Legenhet ther vare skal om the sigh ther skole kunne näre eller behielpe, wile the sidhan Edher Ko. M. nodige begiere veluillige effterfölighe Ther före vil Jagh och förfoge migh tiitth medt vinther förett til Edher Ko. Mattz Befalningxman vti Korsholms Län at förhandle huru thet likligast tilgå kunde om the Norbotneske bönder icke sielffue then besittie vile, Huarföre edher Ko. M. ödmiuckligen bidiandes om edher Nodes breff til förde edher K. M. befalningxman på Korsholm om skiutzfärdh och fordenskap ther j Länedt Men doch Kere N. herre kan same vtmarck icke besat bliffue allena met thet folk här aff Länedt, effther Jagh är ouissz än nu huru mykyt Jagh kan få här vt, förre än Jagh framledis får Lathe vptekne them, helst vtmarken är stor som Jagh förstot haffuer, met mindre nogre aff huart Slotzlän, motte ther til hielpa, så the bleffue nogre hundrade starck at the sigh tessz bättre försuare kunde, om Rysszen vilde giöre them noghen skada eller Forfongh

Ther näst A. N. herre fogar Jagh edher K. M. vnderdonligen at vete thet spanmolen förökas fast här vidt Slottedt Om edher K. M. så syntes att thenne års skatt motte Leuereret bliffue til Helsinghe fårs Och Redfogterne här i Länedt motte ther om besörie Är förthenskuld A. N. herre min ödmiuckligh bön til edher Kongl. Mætt vile nodeligen vnne genom Edher N. gunstige Schriffuelsse At the motte huar there giöre rede och Rekenskap vti edher K. M. Rekne Cammar för spanmolen och annat huad Skatten anbelanghar thet the på edher N. vegne Aff theres beridende orligen vpbäre, så här som annenstädz hossz edher Nodz Slot här j findlandh

Aller N. herre Edher K. M. ganske ödmiuckligen tilkienne giffuandes huru Edher K. M. fiskiare vti wlsby Sokn benempd Matz van Klöuen haffuer tagit migh noghon fisk iffro vti Lammas fårs, halff partthen like medt Skattböndren aff thet lille migh ther tilkomer Är Jagh förthenskuld j thet allre vnderdonligeste ganske ödmiucklige bönfallen till edher Ko. M. som min Nodige herre och Konungh, at edher K. M. ville verdigas nodeligen vnne och effterlathe migh same frijhet i forsen och vti Elffuen som mine föräldher för migh och Jagh til thenne tidt hafft haffuer, wil Jagh ther emot A. N. herre Lathe migh veluilligh, ödmiuck, och tråligh vti all motte beffinne sosom en troghen Rättrodigh vndersoot och tienare sin herre och konung skyldig och plictig är

Tidhendher Aller Nodige herre vtoff Ryssen kan man inthet än nu förnimma, icke heller höres annat.

än fredligt men huru the sigh framdeles ställe vile skal edher Kongl. Ma:tt oförsumligen tilkienne giffuit bliffue, och vthi all annen motthe Jagh kan met störste ackt och beste tilsyn &c require in superioribus [Utan Datum].

193.

Konung Gustaf I:s Bref till Gustaf Fincke.

1551.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* Brefbok; bl. 70.

Gustaff medh gudz nådhe Suerigis götis och wendis &c Konungh Wår gunst tilförende &c Wij haffue fförstått wtaff thin skriffuelse Göstaff, att Bönderne wthi thin beffalningh wele tage sigh saken alffuarlighen, fföre medh thenn Eriemarck, huickit ossz wälbehager, Och soghe wij gierne, att thu wille fförfoge tigh till Norrebottn, och legge tigh winningh wm, att then Eriemarcken wdi korsholms län motte och bliffue besitten, effter som thu wdi thin skriffuelse fföregiffuer, eehuadh rådh ther till ffinnes kann, wij haffue och epther thin begärenn, latidh tilskriffue ffougten wdi korsholms län Jon Bagge, att han tigh medh Schiudzreeser och andre nottorffter när thu tijt j landet kommer, fförfordre skall,

Sammelunde haffue wij och nu latit tilskriffue the Ridffougter wdi Nyeslottzlän, att the skole leffuerere huadh som the upbäre ther aff länet till helsingfors och sielffue skole the och hereffter göre reedhe och rekenskap (fför then deel the upå wåre wegne up bäre) in wdi wår Kong:e Cammer,

Tesligeste haffue wij och nu latit tilskriffue och beffale mattz whon cleffuen, som wårt ffiske ather widh wlffzby att han tigh inthet hindher upå thet ffiske thu haffuer wdi lammas ffors göre skall wtenn late tigh samme ffiske beholle, lijke som thine fforeldher thet tilfförende hafft och nutit haffue,

Yterligere är wår willie och alffuarlige beffalningh att thu icke fförsumme wilt, giffue ossz städze tilkenne, huadh thu aff rydzerne och fflere wåre granner upå then sidhe fförnimme kann, Latendes ossz och så fframdelis bliffue rätt förstondigett hure saken ffore tages medh Eriemarcken. Ther thu tigh effter rätte wilt, Datum på Tynnelsö 22 augusti anno &c 51

194.

Bref från Konung Gustaf I till Gustaf Fincke.

1551.

Aftryckt ur *Gustaf Finckes* oftanämnde Brefbok; bl. 70 v.

Gustaff medh gudz nåde Suerigis götis och wendis &c Konungh Wår gunst tilförendhe &c, är wår wilie och beffalningh Göstaff ffincke, att thu medh thet fförste skicker hijtt wthöffuer till ossz thenn Jörann Nilsson som wår Redffougte ther wdi Saulax J Nyslottz län [*är*] effther wij acthe lathe bruke honom wdi nogen beffalningh her J landhet hossz ossz och haffue åther skijckedt thenne breuisare Simon andersson titt wdi hans stadt igen, Thu wilt och så tilseye Jacob pedersson som är thenn annan Redffougte ther J Nyslottz län, att han här effther

skall ware ffortencht att göre sijn Rekenskap ffor upbördt och wth giffit in wdi wår Konge Cammer här på Stockholm, begynnendes på anno &c 52 tilkommandes &c wethendes tigh här effther rätte Datum Stockholm 9 Septembris Anno &c 51

REGISTER.

A.

sid.

Åbooska mynt, deras värde 35.
Ælisiff, Benkt Åkessons hustru . . . . . 2, 3.
Æmbanæs. Se: Embanäs.
Æwrobommine. Se: Eura-Åminne.
Ærengisle Nilsson, af vapen . . . . . 120, 132.
Ailos . . . . . 136.
Ainala, i Piikkis socken . . 125.
Albrekt, konung, ger fastebref på Helgå . . . . . 3.
— hans fridsbref med Ryssland . . . . . 177.
Albrekt, tolk . . . . . 177, 180.
Alexis, bojár . . . . . 309.
Alf Olofsson . . . . . 116.
Alhontaka, Alintaka, Alontaka, Carl 11, 18, 19
Amböle . . . . . 116.
Anajala, Jöns . . . . . 21.
Anders a Backan . . . . . 47.
— *Andersson*, väpnare 50.
— *Eriksson* . . . . . 116.
— *Erlandi*, prebendat i Åbo . . . . . 137.
— *Eskilsson* . . . . . 8.
— *Japsson* . . . . . 55.
— *Jönsson*, hans förläning . . . . . 238.
— *Klukkare* . . . . . 107.
— *Laukosson* . . . 18, 19.
— *Reska* . . . . . 112.
— *Thomæ*, kyrkoherde i Eura-Åminne . . . . 35.
— *Thorkilsson* . 83, 94.
Andreas från Masku . . . . 1.
— sacrista . . . . . 43.
Anna Jönsdotter . . . . . 59.
Anna, St. och hennes kloster . . . 38, 92, 96, 112, 134.
Arrisukainen, Thomas . . 61.

sid.

Arvid, kyrkoherde i Wekkelax . . . . . 65.
— *Olufsson* . . . . . 241.
— skomakare . . . . . 55.
Asarne, Olof . . . . . 11.
Asmundsby, Thord . . . . 57.
Aulis (Autis?), hemman . . 52.
Aun i Furaby . . . . . 15.
Aune Andersson i Horsebäck . . . . . 57.

B.

Bagge, Henrik och *Jöns* 67.
— *Jon*, fogde i Korsholms län . . . . . 316.
Bakare, Henrik . . . . 22, 23.
Balk, Björn, Magnus, Olof 11, 45, 72, 75, 105, 106, 109.
Bamba, Jap . . . . . 114.
Bamber, Jöns och *Nils* 79, 83, 91, 99.
Bamböle, i Finströms socken 98.
Barendorp, Hans . . . . . 49.
Benedictus Agason . . . 2, 3.
— biskop i Linköping . . . 119.
Benkt Gotskalksson, af vapen . . . . . 119.
— *Ingelsson* i Ingewaldsby 57.
— *Jönsson*, lagman i Uppland . . . 56, 119, 120, 132.
— *Lydekesson* af Finland 119.
— *Magnusson* (Månsson), erhåller Ulfsby i förläning . . . . . 195.
— *Mickelsson* . . . . . 47.
— *Nilsson* . . . . . 151.
— *Olofsson* . . . . . 38, 241.
— *Philipsson*, riddare . . 4.
— *Stensson*, lagman i Nerike . . . . . 119.
— *Åkesson* . . . . . 2, 3.
Bernefyr, Henning . . . . 71.
Bero, legifer Finlandensis . 1, 2.

sid.

Berström. Se: Bjärström.
Bessman, hurudant begagnas bör . . . . . 267, 271.
Bjerno socken 2, 118, 130, 196.
— jus patronatus derstädes, tillagdt Nådendals kloster 132.
Billaarfve, Anders . . . . 15.
Billeskog . . . . . 57.
Birger i Vegas . . . . . 17.
Birgitta, St . . . . . 117.
Birkala socken . . . . . 37.
Birkarlarne, stadga om deras skatteskyldigheter . . . 226.
Bisatorp . . . . . 94.
Bits, Henrik . . 93, 136, 240.
Bjärström, i Finströms socken . . . . . 25, 73, 74, 84.
Björn, biskop i Åbo 18, 19, 20, 22, 23.
— *Classon* till Lepas . . 240, 280.
— hans förläningar 209, 237.
— Djekn . . . . . 70.
— *Hansson* . . . . . 66.
— i Ekerö . . . . . 77.
— *Jopsson* . . . . . 84.
— *Niklisson* . . . . . 11.
— *Nilsson* . . . . . 173.
Björneborgs stads sigill . . 49.
— seglations- och handelsstadga . . . . . 211.
— Se för öfrigt: Ulfsby.
Björnhowd . . . . . 77.
Björnö . . . . . 56.
Björsby . . . . . 82, 97.
Björsåker, i Sunds socken 80.
Blod, Helga, i Sko . . . . 117.
Bo Jonsson, drotz . . . . 6, 11.
— *Knutsson,* af vapen . . 120.
— *Stensson,* riddare 119, 120, 132.
Bocke, Gride . . . . . 177.
Bockholms Sund . . . . . 241.
Bolage källa . . . . . 57, 64.
Bonde, Carl Thordson, lagman . . . . . 55, 119.
— *Ramborg,* Thords hustru 40.
— *Thord* . . . 26, 40, 41, 55.
Boogh, Mickel . . . . . 55.
Borgaby i Svatså (?) socken i Nyland . . . . . 56.

sid.

Borgå och dess län 101, 292, 313.
— att dess invånare flyttas till Wiborg . . . . . 259.
— marknader derstädes . . 260.
— dess invånare anvisas till Sandhamn . . . . . 294.
Botolphus, confessor i Wadstena . . . . . 142, 145.
Botvid Larsson, befallningsman i Stockholm . . . . . 271.
Boye, Nils . . . . . 47.
— *Nils,* till Genäs . . . . 280.
Brabant (Brobant) 288, 290, 291, 295, 304.
Bredaslätt . . . . . 15.
Bremen . . . . . 164.
Brendabulstad. Se: Bränbolsta.
Brids, Clemet . . . . . 99.
Brockenhusen . . . . . 152.
Broland . . . . . 279.
Brun, Benkta, Inges hustru 39.
— *Inge* . . 18, 24, 29, 35, 39.
Bränbolsta, i Sunds socken 76, 95.
Buk, Simon . . . . . 63.
Bussö, ... 97.
Bältare, Jöns, af Danskila 137.
Böle, i Reso socken 92, 100, 133.
Bölet, i Piikkis socken . . . 125.

C.

Carl Christiernsson, af vapen . . . . . 119.
— *Knutsson,* marsk, konung 55, 119, 120, 121, 124, 127, 132.
— *Mattsson,* domare uti östra Nyland . . . . . 54.
— *Odygd* . . . . . 108.
— *Ormsson,* af vapen 119, 120, 132.
— *Ulfsson* (*Sparre*), höfvidsman i Wiborg . . . 15.
Cecilia Philipsdotter . . . 96.
Christian I, konung . . . . 121.
Christian II, konung . 149, 167, 168, 177.
Christiern Nilsson, drotzet 119.
— *Pedersson* . . . . . 200.
Christina Olofsdotter . . 54.
Christoffer, konung 121, 128, 134.

Cithias

sid.
Cithias (Cistercienser)-orden 26.
Clas Henriksson . . . 146, 240.
— *Lydickesson*, häradshöfding i Masku, höfvitzman i Åbo . 36, 46, 47, 48, 51, 52, 93, 96, 101.
— Skrifvare, hans förläning 156, 238.
Clemet skrifvare . 257, 265, 266, 267, 274.
Clemetter Akylom . . . . . 15.
Cleuen, von. Se: Klöuen.

D.

Dan från Reukes, Raykusta 18, 19.
— *Peder* . . . . . 36.
Daniel, bysseskytt . . . . 267.
Danmark, handeln på . . . 306.
Danskila hemman . . . 52, 137.
David Kaulokala . . . . . 58.
— *Larsson* . . . . . 226.
David, St. . . . . . 117.
Degernäs, i Pojo socken . 55.
Diekn. Se: *Jakob, Jeppe, Jöns, Martin, Nils, Waldemar.*
Dominikaner klostren, ställde under biskop Vincentii uppsigt . . . . . 198.
Domkyrkor, dem tillhöriga gods . . . . . 212.
Dotzen, Ernest von . . . 10.
Duwa, Jusse, hofmestare 18—23.
Dyker, Hartika 47, 48, 51, 53, 93.

E.

Ekabek . . . . . 64.
Ekerö kyrkoby . . . . . 86, 94.
Eknäs . . . . . 292.
— att dess invånare flyttas till Wiborg . . . . . 259.
— att dess invånare anvisas till Sandhamn . . . . . 294.
Electus i Åbo. Se: Ericus.
Elfsnabben, hamnen . . . . 147.
Elif Åbjörnsson . . . . . 25.
Elisif, Benkt Åkessons hustru 2, 3.
Embanäs . . . . . 68, 80.
Emkarby (*Emptakarlaby*) 84, 116.
England . . 279, 288, 290, 291, 295, 297, 298, 304.
Enoy, Poval . . . . . 53.
Ericus, mäster, electus i Åbo 158, 160, 166, 185, 188, 190, 191, 193, 196, 198, 201.
Eriemarker. Se: Utmarker.
Erik XIII, konung 27, 28, 128.
— *Agdissamasta* . . . . . 58.
— den Helige . . . . . 117.
— från Ukkila (Uskela?) . 1, 2.
— *Jaopsson*, ... 80.
— *Ingesson* . . . . . 60.
— *Jönsson* . . . . . 51.
— *Laurensson* . . . . . 72.
— *Olsson*, slottsskrifvare på Åbo . . . . . 313.
— *Ragvaldsson* . . . . . 240.
— *Tarvonpoika* . . . . . 58.
— *Åtteson*, riddare . . . . 240.
Erstan, dom om fisket derstädes . . . . . 240.
Eskil Mickelson . . . . . 184.
— underfogde . . . . . 152, 205.
Eskil, St. . . . . . 117.
Eskilstuna . . . . . 117.
Etola . . . . . 31.
Eura-Åminne socken . . . 35.
Evois, Jon och *Petter* . . 8.
Ewrobommine. Se: Eura-Åminne.

F.

Fant, Olof . . . . . 86.
Fastelsby. Se: Fastersby.
Fastersby . . . . . 78.
Fincke, frälsebref för ätten 11.
— *Gustaf* 242, 243, 244, 247, 256, 264, 268, 270, 271, 272, 275, 280, 311, 313, 316, 317.
— blir ståthållare i Nyslott 257.
— *Gödike* . . . . . 131.
Finne, Erik, Jösse och *Lars* 49, 64, 87.
Finske handlande, bosatte i Revel . . . . . 294.
Finströms socken 25, 49, 98, 115, 117.

sid.

Finvid Larsson 69, 74, 75, 76, 88, 94.
— *Olofsson* i Gregersby . 116.
Fisk, utförsel deraf förbjudes 268, 269, 291, 292.
— skall skeppas till Sverige . . . . . 268, 269, 291.
Fleming, Cecilia . . . . . 30.
— *Clas*, lagman 18—22, 24, 51, 57, 58, 63.
— *Erik* . 156, 158, 162, 163, 164, 166, 170, 178, 204, 236, 240.
— — hans förläningar . . 236.
— *Jakob* . 177. 180, 193, 216.
— *Iwar* . 148, 158, 159, 193, 204, 218, 236.
— — hans förläningar . . . 236.
— *Peder* . . . . . 46.
Flög, Hartvik . . . . . 4.
— *Olof* . . . . . 32, 33.
Folke i Flaka . . . . . 114.
Fomiin, en ö vid Nyenskans 178.
Fos, Olaus . . . . . 43.
Frankrike . 288, 290, 291, 297, 298.
Fredrik I, konung i Danmark . . . . . 149, 168, 201.
Fridag, Gerlach . . . . . 103.
Frigus, Petrus . . . . . 43.
Frille, Hakon, häradshöfding . . . . . 63.
— *Mattsson* . . . . . 152.
Furaby . . . . . 15.
Förläningar i Finland . . 236.

G.

Galne, Benkt . . . . . 5.
Garp, Anders, Disa, Hans, Margaretha och *Olof* . 5, 9, 10, 52.
Gartz, Kort . . . . . 23.
Gedda, Johan, af vapen . . 120.
Genäs . . . . . 280.
Gerdilä, i Reso socken 92, 100, 133.
Gerek, Gerka, prost i Lemland . . . . . 83, 98.
Gerikain, Anders och *Olof* 103, 110.

sid.

Gertrud Olofsdotter, af Etola . . . . . 31.
Gesta Kristin . . . . . 14.
Getha kapell . . . . . 50, 68.
Gisle Storbjörnsson 72, 76, 77, 79, 87, 88, 98, 99, 115, 116.
Gotskalk Benktsson, riddare . . . . . 119.
Grabbe, Nils . . 148, 160, 161, 203, 248.
— hans förläningar . . . . . 238.
Green, Magnus . . . . 120, 132.
Greger Magnusson . . . . 114.
— *Mattsson* . . . . . 240.
— *Villason* . . . . . 114.
Gregersby . . . . . 116.
Gregorius, lector Stockholm. 43.
Grenskalaboda . . . . . 94.
Gride Wasiljewitsch 178, 181.
Grisla, Peder . . . . . 99.
Gruba, Henrik . . . . . 2.
Grundsunda, Grunnasunda . . . . . 89.
Gråbrödra kloster. Se: Dominikaner.
Gröning, Olof . . . . . 16.
Gudelever . . . . . 87.
Gudleff Gunnarsson . . . 88.
Gudlogberg . . . . . 57.
Gudmar Gudmarsson . . 5, 9.
— domare . . . . . 10.
Gudmund Larsson, hans förläningar . . . . . 237.
Gudvastr . . . . . 16.
Gumme i Miklaby . . . 99, 114.
Gunnar Andersson . . 24, 89.
— i Palonei . . . . . 61.
— *Wastason* . . . . . 88.
Gunnarila, Petter . . . . 53.
Gunni i Taipale . . . . . 66.
Gustaf I, konung, bref, fr. sid. 151 följ.
— *Algotsson*, riddare 119, 120, 132.
— *Laurisson*, af vapen . 120.
Gök, Björn och *Nils* 25, 68, 72, 76.
Görjeshagen, Henrik . 67, 68, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 81, 82, 84, 86, 88, 90, 91, 94, 95, 97, 98, 112, 114, 115.

sid.
Göter, Anders . . . . . 15.

H.

Haala by i Reso socken . . 60.
Hadrec, Jöns . . . . . 10.
Hafrekorn, Olof . 18, 19, 45.
Haga, Jakob . . . . . 116.
— *Öfra* . . . . . 88.
— och *Hulta*, förlänade åt Henrik Jönsson . . . . . 238.
Haias, i Reso socken . . . . 125.
Hak, Jösse och *Peder* . . 77.
Hakon, i Haraldsby . . 69, 79.
— *Jönsson*, häradshöfding i Nyland . . . . . 63.
— kyrkoherde i Töfsala 137, 139.
Halden i Horsabeck . . . . . 15.
— i Tjudö . . . . . 75.
Halikko socken 64, 70, 101, 102.
Halla i Nykyrko socken, förlänadt åt Torsten Salmonsson . . . . . 237.
Hallu (?) socken . . . . . 105.
Halonen, Henrik . . . . . 48.
Halstalax . . . . . 72.
Hamborg (*Homborg*), *Hans* 66, 100, 101.
Hamelen, Joh. van, borgare i Åbo . . . . . 71.
Hammarland . . . . . 25, 68.
Hamneskär . . . . . 12.
Hamnö . . . . . 94.
Hanhenkallio . . . . . 44.
Hanka, förlänadt åt Paul Larsson . . . . . 238.
Hannus, Leppis, Loppis 105, 109.
Hans i Gebaböle . . . . . 68.
— kyrkoherde i Hammarland . . . . . 68.
— mester, domprost i Åbo 196, 213, 219.
— mester, hästläkare . . . . 160.
— *Olofsson* . . . . . 15.
— skräddare . . . . . 14.
Harald Fagersson . . . 47, 48.
Haraldsby . . . . . 69, 79.
Harempä (Haaranpää?) *Asmund* . . . . . 47.
Harmala, i Vånö socken . 210.
Hartik Olofsson . . . . . 110.
Hasavarp, Lars . . . . . 102.
Haslaby, i Rimitto socken 105.
Hasse (Husse), *Jon* och *Olof* 7.
Hattula socken . . . . . 33.
Hatunen, Marten . . . . . 7.
Haukieikio . . . . . 6.
Hauris, i Wemo, förlänad åt Anders Jönsson . . . . . 238.
Hawhiala, Jon, Lars, Lars Anundsson, Magnus, Magnus Thorkilsson, Matts och *Mickel* . . . . 8.
Havikoski, Nils . . . . . 48.
Heinikäinen, Kauppi . . . 8.
Heitenoja, ... 6.
Helena, Petter Tyskes syster 29.
Helge Magnusson . . . . . 81.
Helgå, i Bjerno socken 2, 4, 118, 130.
Helsing, Olof och *Peder* 55, 84, 88.
Helsingeby . . . . . 44, 45.
Helsingfors 312, 313, 315, 316.
Hemming Andersson . . . 30.
— *Asmundsson* . . . . . 89.
— i Hjortö . . . . . 114.
Henrik bagare . . . . . 61.
— *Classon* till Kaukkas . 280.
— *Haloi* . . . . . 107.
— Heikkilä, i Kurittula . . 66.
— i Avala . . . . . 107, 110.
— *Jönsson*, fogde på Åbo slott . . . . . 152, 214.
— — frälse på Haga och Hylta . . . . . 214, 237.
— Klockarson . . . . . 100.
— Kulos . . . . . 61.
— *Olofsson* . . . . . 84.
— *Paimala* . . . . . 107.
— Rastila . . . . . 7.
— Skrifvare . . . . . 152.
— *Suneson* . . . . . 93.
Herman, kyrkoherde i Saltvik . . . . . 82.
— *Magnusson* . . . . . 17.
Hermannus Arosiensis . . 43.
Hietala . . . . . 210.
Hinza, Hinzo, kyrkoherde i Finström 25, 49,
— i Levalax . . . . . 108.

sid.
Hinzaholm, Östra . . . . 72.
Hirmissare (Hirvisaari?) Peder . . . . . 45.
Hirwo, Olof . . . . . 18, 19.
Hoija, Johan, grefve af . . 152, 163, 180, 183, 203, 236.
— hans förläningar . . . . . 236.
Holland . . 279, 288, 290, 291, 295, 304.
Hollola socken . . . . . 238.
Holländare, handel med dem 293, 294, 296.
Holmsten . . . . . 55.
Holst, Gorius . . . . . 148.
Holwid i Grundsunda . . . 90.
Horsabäck, Halden och *Lars* . . . . . 15, 57.
Hospitaler, deras gods och inkomster . . . . . 225.
Hotiala, Lars . . . . . 8.
Hujala, i Masku socken . . 137.
Humikkala . . . . . 66.
Huttala, i Piikkis socken . 125.
Hvittis by, i Hvittis socken 48.
Hyllois, Peder . . . . . 13.
Hymois (Himois), *Karl* . . 45.
Håkan Knutsson . . 20, 32, 34.
Högbene, i Karis socken . . 57.
Högbolstad . . . . . 85.
Högtyske städer 288, 290, 298, 306.
Höna, Hemming . . . . . 37.
Hörningsholm . . . . . 279.
Hörtölä, Arnika . . . . . 103.

J.

Jaklan Olsere . . . . . 176.
Jakob Benktsson . . . 18, 19.
— *Diekn*, riddare . . . . . 128.
— Domprost i Åbo . . . . . 191.
— *Eriksson* i Gregersby 116.
— *Jönsson* . . 58, 64, 70, 103.
— *Laurisson* . . . . . 53.
— *Mäkistä* . . . . . 58.
— *Pedersson*, redfogde i Nyslott . . . . . 317.
Janackala socken . . . . . 210.
Jaop (Jakob) *Johansson* . . 80.
Jap Pedersson . . . 25, 50, 51.
Idelax, fader . . . . . 55.
sid.
Idelax, Labbe i . . . . . 55.
Jeppe Diekn, fogde i Åbo 10.
Jerpsö, Peder . . . . . 83.
Jesper, mester, erkediekn i Åbo . . . . . 196, 197, 199.
Ilola, Matts . . . . . 53.
Ingebjörn . . . . . 94, 114.
Ingemar Magnusson . . . 102.
Ingewald i Böle . . . . 85, 90.
Ingewaldsby . . . . . 57.
Ingonen, Jakob 100
— *Jöns*, borgare i Åbo 31, 46, 61, 92, 99, 100, 133.
Ingå socken . . . . . 26, 40, 210.
Johan, abbot i Padis . . . . 26.
— *Carlsson*, af vapen . . . 120.
— konung, fridsbref med Ryssland . . . . . 177.
— *Månsson* (Monasson) . 7.
— *Nykominsson* . . . . . 30.
— *Olofsson*, till Hackestad 239.
— *Svensson*, från Hyllois 13.
— *Thomasson* . . . . . 58.
— *Villason* . . . . . 1, 2.
Johannes Kylonis . . 142, 145.
— XXIII, påfve . . . . . 144.
— (Westphal), biskop i Åbo 11.
Johannis, St. och *Mariæ Magdalenæ* prebende i Wiborg . . . . . 55.
Jomala by och socken . 25, 38, 97, 99, 114.
Jon i Bredaslätt . . . . . 15.
— *Ingevaldsson* . . . . . 8.
— *Jopson* . . . . . 76, 85, 89.
— *Kupiasson* . . . . . 7.
— nämndeman . . . . . 15.
— *Olsson* . . . . . 77.
— *Palko* (Pawk) . . . . . 7.
— *Ragnason* . . . . . 15.
Jonas laicus . . . . . 143.
Jonis Jaopsson, nämndeman 46.
Jop Clemetsson . . . . . 83.
— *Hemmingsson* . . . . . 91.
— *Jærl* . . . . . 83.
— *Jonsson* . . . . . 72.
— *Mickelsson* . . . 76, 81, 89.
— *Nilsson* . . . . . 88.
— *Olsson* . . . . . 88.
Jordan, junker . . . . . 30.
Jost Pedersson . . . . . 177.

sid.

Irian, guldsmed . . . . . 177.
Isaak Nilsson . . . . 270, 280.
Isenkylä (Isokylä) . . . . . 137.
Iskonen, Nils . . . . . 112.
Junittala, Junka . . . . . 36.
Junka Immalasta . . . . . 66.
Jurva Thomasson . . . . . 21.
Jusse Ostesson . . . . . 48.
Juusten, Pehr . . . . . 152.
Iwan Jakobsson . . . . . 181.
— *Iwanowitsch*, knäs 173, 174.
Jälmisjärvi, i Hvittis . . . 46.
Järvenkanta . . . . . 44.
Järventaka, i Hollola socken 238.
Järvimäki . . . . . 100.
Jäske, Andreas . . . . . 177.
Jönis i Hvittis . . . . . 48.
— i Löpö . . . . . 17.
Jönköping . . . . . 286.
Jöns Andersson (Antason) 5, 18, 23, 58.
— *Andersson*, på Korsholm . . . . . 157, 161, 207.
— *Anundsson* . . . . . 112.
— *Benktsson*, häradshöfding . . . . . 110.
— *Björnsson*, i Fastelsby 78, 85, 89.
— *Brynjolfsson* . . . . . 116.
— *Clemetsson* . . . . . 95.
— *Danielsson* . . . 101, 102.
— *Dansson* . . . . . 65, 70.
— *Diekn*, underlagman . . 24.
— *Fräskgiöts* (?) . . . . . 240.
— *Gislason* . . . . . 10.
— *Hannusson*, i Villelä . 105, 106, 109, 110, 112, 137.
— *Helgason* . . . . . 115.
— *Hindzicosson* (Henriksson?) . . . . . 10.
— *Kaisialasta* . . . . . 58.
— *Kettilsson* . . . 18, 19, 85.
— Klockare . . . . . 241.
— *Knutsson*, till Laukko 239, 240.
— *Kurjesta* . . . . . 105, 109.
— *Kynnosmäki* . . . . . 110.
— *Labbason* . . . . . 75.
— *Laurisson* . . 63, 102, 112.
— *Mickelsson*, hans förläningar . . . . . 237.
— *Månsson* . . . . . 242.
— *Niclisson*, borgmästare i Åbo . . . . . 100.
— *Niklasson* . . . . . 49.
— *Nilsson* . . . . . 87.
— *Olavi*, prest . . . . . 41.
— *Olofsson* . . . . . 81, 85.
— *Pedersson* 25, 64, 116, 177.
— *Rambar* . . . . . 74.
— *Rengonpoika* . . . . . 60.
— Sunda . . . . . 85, 90, 92.
— *Svensson* . . . . . 64.
— *Storkarsson* . . . . . 76.
— *Thorkilsson* 25, 50, 51, 102, 105, 106, 109, 112.
— Timberman . . . . . 87, 88.
— *Westgöthe*, slottsloföfven i Wiborg 151, 200, 201, 213, 216, 237, 280.
— hans förläningar . . 200, 237.
— *Vinatsson* . . . . . 81.
Jöran Nilsson, redfogde i Savolax . . . . . 317.
Jösse Hannusson . . . . . 47.

K.

Kairiala, Jakob . . . . . 107.
Kaitala by . . . . . 6.
Kakain. Se: Lagdingo.
Kalalainen, Lars . . . . . 93.
Kaland, i Hallu (?) socken 105.
Kale, Olof . . . . . 61.
Kalela, i Masku socken 65, 110.
— *Jakob* . . . . . 110.
Kallu, i Töfsala socken . 12, 44.
Kalmar kyrka, förlänad åt electus i Åbo . . . . . 199.
— möte derstädes . . . . . 146.
Kana, Lars Paulsson . . 7.
Kangasala socken . . . . . 71.
Kankkas . . . . . 280.
Kantakylä, Anders . . . . 21.
Kaponen, Anders . . . . . 24.
Kappa, Martin . . . . . 106.
Karhi, i Janakkala socken 210.
Karinkylä, i Masku socken 125.
Karis socken . . . . . 15, 196.
Karistalax, Jöns . . . 22, 23.
Karlaby, i Getha . . . . . 50.
Karlela hemman . . . . . 111.
Karokoila (Kaukoila?) . . . 37.

sid.

Karpelainen, Paul och *Peder* . . 19, 51, 105, 106, 109.
— attens frälsebref . . . . . 28.
Karvala, i Halikko socken 62.
Karvatto . . . . . 22, 23.
Kasan, (Kassanien) . . . . 273.
Kastelholm . . . . . 49, 95, 98.
— förlänadt åt I. Fleming . 236.
Kasuri, Lars . . . . 18, 19, 24.
Katalahoski by . . . . . 6.
Katharina, abbedissa i Wadstena . . . . . 145.
— *Gudmarsdotter* . . 12, 13.
— i Myklaby . . . . . 115.
— Nils Christiernssons hustru . . . . . 242.
— *Pedersdotter* . . . . . 86.
— *Villadotter* . . . . . 1.
Kaukala, Benkt . . . . . 110.
Kaukoila, Jöns . . . . . 37.
Kaukois, Jakob . . . . . 36.
Kaupisto, i Rimitto socken 65.
Kelhois, Anders . . . . . 36.
Kempilä, i Reso socken 92, 100, 133.
Kerasalo . . . . . 176.
Kertola, i Reso socken . . 61.
— *Anders* . . . . . 61.
Kettaniemi, i Töfsala socken . . . . . 12, 45.
Kettil Asmundsson . . 25, 68.
— i Fastelsby . . . . . 79.
— *Olofsson*, underlagman 10.
Kettilbjörn i Symesala . . 85.
Kexholm . . . . . 176.
— dess handel på Norrbotten . . . . . 209.
Kiiala . . . . . 210.
Killanen, Mickel . . . . . 11.
Kirstilä, i Reso socken . . 125.
Kittinen, Peder . . . . . 112.
Klimaw, Matthias . . . . . 176.
Kloster, dem tillhöriga gods 212.
Klöuen, Matts von . 315, 317.
Knut, Andersson, till Öknö 239.
— *Eriksson* . . 173, 185, 216, 237.
— *Hövelempeson* . . . . . 59.
— *Jonsson* 68, 76,
— *Jönsson*, domare 68, 69, 72, 74, 77, 79, 85, 87, 90, 92, 95, 98, 99.

sid.

— *Jönsson*, lagman i Vestergöthland . . . . . 119.
Kock, Hinza, Magnus och *Margeth* . . . . . 45, 115.
Kog, Hemming, Olof och *Sven* . . . 69, 72, 80, 81, 85.
Koisama by, förlänad åt J. Wundendranck . . . . . 238.
Koivisto, i Ulfsby socken 47, 48.
— *Nils* . . . . . 48.
Koivunperä, Matts och *Nils* . . . . . 53.
Kokoböle, i Mustasaari . . 38.
Kolben, Nils . . . . . 114.
Konungs gäll, i Finland . 196.
— afgifter från dem . . . . 197.
Konungsnäs . . . . . 3.
Konvoy af köpmans skepp 291.
Kopoi, Anders . . . . . 48.
Korkeakoski, Lauris . . . 48.
Korkonen, Olof . . . . . 53.
Korolax . . . . . 156.
Korpola, Lars . . . . . 18, 19.
Korpolainen, Olof . . . . 24.
Kors, Helga, i Finström . 117.
Korsholm och dess län 207, 313, 314.
— förlänadt åt Jöns Andersson . . . . . 157.
Kortham, af Helsingeby 12, 45.
— *Ingeborg, Wibrud* 22, 36.
Kortum . . . . . 110.
Koskis socken . . . . . 30.
Kotiala, Lars . . . . . 8.
Kouvala, i Haga socken, förlänadt åt Gudmund Larsson 237.
Kouvoinen, Matts . . . . . 13.
Kovain, Johan . . . . . 107.
Kovasvedin, Petter . . . . 40.
Kows, Hakon . . . . . 44.
Kraba (Krabbe?), *Anders* 7.
Kraka, Anders . . . . . 7.
Kristin Eskilsdotter . 32, 33.
— *Kettilbjörnsdotter* . . 24.
Krok, Benkt . 13, 44, 45, 110.
Kruselock, Cecilia, f. Fleming . . . . . 30.
— *Nils* . . . . . 30.
Krämpesunds näs . . . . . 241.
Kröpelin, Hans, höfvitsman i Åbo 104, 106, 108, 112, 114, 115, 118.

sid.

Kuivas, ö i Rimitto . . . . . 125.
Kulla 25, 116
Kulsiala socken . . . 20, 238.
Kumbo ö . . . . . 49.
Kurala, Sven . . . . . 23.
Kurittu, Henrik . . . . . 36.
Kurittula by . . . . . 66.
— *Matts* . . . . . 36.
Kurk, Nils . . . . . 16, 96.
Kurkijoki . . . . . 6.
Kurkijärvi, Mickel och *Simon* . . . . . 7.
Kurmen, Lars . . . . . 109.
Kurt, Gerdsson . . . . . 58.
Kusto slott . . . . . 143, 221.
— dess nedbrytande . . . . 228.
Kutkuma ö, i Wemo 13, 44, 45.
Kuumo gård, öfverlemnad åt allmogen, m. m. . . . 216, 257.
— *gårds* län . . . . . 216.
— häradsrätt, förlänad åt l. Fleming . . . . . 193.
— laxfiske . . . . . 205.
— socken . . . . . 196.
Kuusakoski . . . . . 53.
Kyllyvaha, Matts . . . . 36.
Kylonis, Johannes . 142, 145.
Kynismäki, Olof . . . . . 36.
Kynnämäki, i Bjerno socken 59.
Kynnösmäki, Jöns . . . . 110.
Kyntäjä, Nils . . . . . 22, 23.
Kyrkslätt, socken . . . 26, 40.
Kärpälä, i Lundo socken . 123.
Kärsämäki, i Räntämäki socken . . . . . 138.
Köine, Paul . . . . . 9.
Kökars kloster . . . . . 198.
Körning, Simon 114, 115, 118.

L.

Labr, i Saltviks socken . . 91.
Laffela (Lassela, Lassila?) *Olof* . . . . . 35.
Laffö, Peder . . . . . 69.
Lafve af Horsabäck . . . . . 57.
Lagdingo, Björn . . . . . 45.
— *Kakain* . . . . . 45.
Laitinen, Nils . . . . . 103.
Lammas fors . . . . . 315, 317.

sid.

Lammas, Jösse . . . . . 48.
Lampis socken . . . . . 7, 31.
Lanaby. Se: Laby.
Landsköp, förbud mot . . . 218, 260.
Lang, Olof och *Sune* 47, 48, 57.
Langahusöd . . . . . 97.
Lankis by , ... 18, 19.
Lap, Jop . . 72, 79, 89, 90, 91.
Lapper, Peder . . . . . 83.
Lars Asmundsson . . . . . 74.
— *Bainisaari* . . . . . 61.
— *Bastamalasson* . . . . 5.
— *Bertilsson* . . . . 105, 109.
— *Hellasson* . . . . . 7.
— i Björnhowd . . . . . 77, 87.
— *Ingemundsson*, prest i Borgå . . . . . 101.
— i Horsabäck . . . . . 15.
— *Jönsson* . . . . . 152.
— *Kana Paulsson* . . . . 7.
— kyrkoherde i Saltvik . . 73.
— *Meitinpoika* . . . . . 21.
— *Månsson*, fogde på Åbo slott . . . . . 155.
— *Mårtensson* . . . . . 5.
— *Nilsson*, från Wdrona (?) 13.
— *Olofsson* . . . . . 71.
— *Paulsson* . . . . . 68, 73.
— Skräddare . . . 69, 116, 152.
— Skrifvare . . . . . 152.
— *Stätia* . . . . . 15.
— *Welmenpoika* . . . . . 59.
— *Verason* . . . . . 22, 23.
Lasse Laurensson . . . . . 59.
Laukko gods . . . . . 239, 280.
Laulais, Matts . . . . . 36.
Laurencius Olai, prior . . 43.
Laurens, biskop i Wexiö . 120, 132.
— guldsmed . . . . . 61.
— *Ulfsson*, riddare . . . . 119.
Lauris Agnisenpoika . . . 112.
— *Björnsson* . . . . . 137.
— *Grefve* . . . . . 112.
— *Hujala* . . . . . 66.
— i Hallo . . . . . 112.
— *Mannason* . . . . . 64.
Laysara ö. Se: Lesöra.
Leckö, dess slottslofven . . . 235.
Lekare, Nils . . . . . 91.

sid.
Lelläs, i Masku socken . . . 125.
Lemland, socken . . . . 83, 95.
Lempiskallio, Anders . . . 24.
Lempo by . . . . . 5.
Lepas . . . . . 240, 280.
Leppis, Loppis . . . . 105, 109.
Lesöra ö . . . . . 89.
Letulainen, Henrik . . . . 40.
Leweböle i Bjerno socken . 62.
Lietasaari . . . . . 176.
Lietsala, i Reso socken . . 61.
Liffland, kunskapare derstädes . . . . . 285.
— handel derpå . . . . . 293.
Liihattula . . . . . 20.
Lille Matts Larsson . . . 151.
Linden, Peder van . . . . 47.
Linköpings dekanat . 194, 198.
— stift . . . . . 186.
Lissabon . . . . . 305.
Litsle, Erik . . . . . 25.
— *Mickel* . . . . . 61.
Liuskala, Liuskallio by 18, 24, 29, 35, 39.
Liuskallio, Olof . . . . . 24.
Lokanäs, Jösse . . . . . 100.
Lolavuori, Junne . . . . . 36.
Loppis socken, förlänadt åt Åke Claesson . . . . . 237.
Lua (Lovisa) *Jönsdotter* . 105.
Lucia Björnsdotter . . . . 16.
— hustru, från Parikkala i Lampis . . . . . 31.
— *Jönsdotter* . . . . . 100.
— *Olofsdotter* . . . . . 135.
Luleå socken . . . . . 226.
Lumia, Henrik . . . . . 21.
Lund, Jösse . . . . . 100.
Lundo socken . . . . . 123.
Lybeck . . . . . 164, 276, 279.
Lybeckare, handeln med dem 276, 277, 279, 280, 284, 286, 287, 291, 292, 297, 298, 299, 300.
Långa Sven . . . . . 64.
Lödese, marknad . . . . . 269.
Löfö, Sighvat . . . . . 90.
Löpö, i Töfsala socken . 16, 96.

M.

Maanpää, Jöns . . . . . 110.
sid.
Malko, i Masku socken . . . 125.
Magnstekta. Se Mångstekta.
Magnus Andersson . . . . 89.
— biskop i Åbo 37, 53, 70, 92, 93, 96, 100, 102, 104, 106, 108, 111, 119, 120, 132, 133, 137.
— från Uskela . . . . . 21.
— *Guttormsson* . . . . . 87.
— *Holmgersson* . . . . 84.
— i Björnaholwd . . . . . 99.
— i Hammarland . . . . . 25.
— *Japsson* . . . . . 63.
— *Johannesson* . . . . . 9.
— *Jopsson* . . . . . 88.
— konung, gåfvobref å Helgå 2.
— gaf rättighet åt Björneborg, att handla på Norrbotten . . . . . 3.
— *Mårtensson* . . . . . 9.
— *Mårtensson* i Vegas . 16.
— *Ogdensaresta* (Ohtonsaaresta?) . . . . . 66.
— Pakasista . . . . . 110.
— *Ragvaldsson* . . . . . 69.
— Sacrista . . . . . 43.
— Skräddare . . . 69, 80, 115.
— *Thordson* . . . . . 64.
— *Thoresson* . . . . . 25, 68.
— *Thuresson* . . . . . 84.
— *Tynnesson* . . . . . 57.
— *Ünnonis*, confessor i Wadstena . . . . . 141.
— *Waldemarsson* . . . . 63.
— *Övidsson* . . . . . 11.
Malvakoski, Olof . . . . . 48.
Manganäs, Mickel . . . . 64.
Marcus Eriksson . . . . . 74.
— i Greggeböle . . . . . 240.
— i Karnem (?) . . . . . 240.
— *Kallenpoika* . . . . . 110.
Marget Olofsdotter . . . . 47.
— *Sigurdsdotter* . . . . . 82.
Margretha Floriksdotter 62.
— *Pedersdotter* . . . . 51.
Mariæ Magdalenæ hospital . . . . . 184.
Marjajärvi, Jonis . . . . . 11.
Marraby, Hemming . . . 77.
Martin Abramsson . . . . 108.
— Dicku . . . . . 32, 33, 79.

sid.

Martin i Rännusta . . . . . 241.
— *Kappa* . . . . . 106.
— *Olofsson* . . . . . 72.
— V, påfve . . . . . 144.
Maskn socken 36, 110, 121, 125, 137.
— förlänad åt Åke Claesson 237.
Matts Jönsson, i Hujala . 137.
— *Larsson* (Lille) . . . . 151.
— *Larssons* förläningar . 237.
— *Niklasson* . . . . . 50, 80.
— *Pitkä*, från Humikkala 66.
— *Skadalös* . . . . . 66.
— *Tostesson* (Kustisson) . 8.
Mattis i Finnaby . . . . . 85.
— i Homen . . . . . 105.
— i Kavila . . . . . 63.
— *Ilposta* . . . . . 106.
— *Laurensson* . . . . . 71.
— *Mårtensson*, lagman . 104, 106, 108, 111, 119.
— *Nilsson* . . . . 82, 84, 116.
— *Olavi*, kyrkoherde i Jomala . . . . . 25, 38.
— *Ödgisleson*, af vapen . 120.
Meckelshus . . . . . 177.
Meckinen, Olof . . . . . 53.
Meldo, Mieldo . . . . 93, 133.
Melevalte i Särkilax . . . . 9.
Melikkälä by i Reso socken 60.
Melkelä, Inge . . . . . 22, 23.
Melola by . . . . . 33.
Meramäki . . . . . 6.
Mertilä, Nils . . . . . 100.
Mesainen, Magnus . . . . 13.
Meskelä, Benkt . . . . . 7.
Metta Dansdotter . . . . . 65.
Mickel Bryti . . . . . 7.
— *Gesoson* . . . . . 25.
— *Gudbjörnsson* . . . . . 84.
— i Kulla . . . . . 116.
— i Rösund . . . . . 64.
— *Utarimsson* . . . . . 53.
Mjölbolstad . . . . . 63.
Molttila, Peder . . . . . 241.
Momosin poika . . . . . 20.
Monaka ö, i Masku socken 125.
Monikkala, Kaupi, Lars, Nils och *Olof* . . . . . 7.
Montiskala, i Reso socken 92, 100, 133

sid.

Mosenpää, i Masku socken 125.
Moskwa . . . . . 273.
Mukakulla, i Kyrkslätts . . 40.
Mulle, Thorkel, kyrkoherde i Eura . . . . . 59.
Muskog. Se: Moskwa.
Musta Heikki . . . . . 44.
Mustapää, Olof . . . . . 53.
Mustasaari socken . . . . . 38.
Mycklaby . . . . 99, 114, 115.
Myklebolstad. Se: Mjölbolstad.
Myrkäs, Paul . . . . . 100.
Mångstekta . . . . . 76, 81, 89.
Måns Henos . . . . . 7.
— *Nilsson* . . . 242, 243, 244, 247, 256, 257, 280, 308, 309.
— ensam ståthållare i Viborg . . . . . 257.
Mårten, biskop i Åbo . . . 221.
— hans löne-inkomster 229, 230, 231.
— *Eriksson* . . . . . 9.
— i Greersaby . . . . . 80.
Mäenala . . . . . 104.
Mämmä (Mämmälä), i Halikko socken . . . . . 101.
Märge. Se: Märkälä.
Märkälä, i Halikko socken 64, 70, 102.
Mörby, i Hammarlands socken . . . . . 67.

N.

Nakkiala, Olof . . . . . 21.
Narva . . . . . 260.
Neb, Thore . . . . . 75, 80.
Nederland . . . . . 297, 298.
Nerpis socken, förlänad åt Knut Eriksson . . . . . 237.
Nicolaus Olai, lector sententiarum . . . . . 42.
Nils Adamsson . . . . . 1.
— *Ærengisleson*, riddare, lagman . . . . . 51, 119.
— *Antikkason* . . . . . 45.
— *Benktsson* . . . . . 29, 146.
— biskop i Wexiö, sedan erkebiskop . . 119, 120, 124, 127, 132.

sid.

— *Diekn* . 68, 73, 74, 76, 77, 80, 82, 83, 87, 89, 90, 92, 98, 99.
— *Eriksson* . . . . . 146.
— — advocatus Österland. . 4.
— *Göstafsson* . . . . . 51.
— *Haritto* . . . . . 59.
— Heinoja . . . . . 103.
— *Henriksson* . . . 68, 80, 84.
— *Hietala* (Hætilum) . . . 7.
— *Hynölästä* . . . . . 13.
— i Backa . . . . . 77.
— i Böle . . . . . 72, 78, 90.
— i Godeby . . . . . 68.
— i Rösunda . . . . . 57.
— i Söderby . . . . . 83.
— i Töfsala . . . . . 6, 9.
— *Ingeson* . . . . . 14.
— *Jopson* . . 72, 74, 75, 118.
— *Jönisson* . . . . . 55.
— *Jönsson*, af Djursholm 119.
— Kaivottola . . . . . 58.
— Laulais . . . . . 110.
— *Magnusson* . 72, 99, 114.
— *Månsson* (Monasson) . . 7.
— *Oilta* . . . . . 66.
— *Olofsson* . . 25, 32, 34, 68.
— *Olofsson*, af Särkilax 104, 106, 108, 111.
— *Pettersson* 103
— prest i Reso . . . . . 112.
— *Ragvaldsson* . . . 47, 87.
— *Rengonpoika* . . . . . 46.
— *Sigurdsson* . . . . . 74.
— *Stensson*, af vapen . . . 119.
— *Stivelsson* . . . . . 112.
— *Storkarsson* . . 76, 79, 89.
— *Thorkilsson* . . . . 50, 51.
— underlagman på Åland 80, 118.
— *Wananpoika* från Kaustia . . . . . 13.
— *Witsari* . . . . . 107.
— *Ödsson* . . . . . 90.

Nipala, John, Lars, Mickel, Olof och *Paul* . . . . . 8.
Nobel, Engelsk, dess värde 93.
Nobis, Heikkilä . . . . . 66.
Norby, Severin 158, 159, 201.
Norikkala, Olof . . . . . 241.
Norrbotten, dess handel och sjöfart . . . . . 295, 296, 307.
— dervid förbjudit och tillåtit 295.

sid.

Norreby, Stobbe . . . . . 57.
Norrköping . . . . . 269.
Novgorod . . . . . 172 273.
Nuijala by, i Reso socken . 106.
Nutela, Thomas . . . . 61, 100.
Nya-Korens prebende 199, 219, 222.
Nybur, Henrik . . . . . 160.
Nyen, Nyenskans 177, 178, 260.
Nykyrko socken . . . . . 153.
Nyslott, Gustaf Fincke ståthållare derstädes . . . . 257.
— och dess län 149, 152, 265, 272, 312, 313, 316, 317.
— marknader derstädes . . 260.
— förlänadt åt grefven af Hoija . . . . . 236.
Nyvattne . . . . . 176.
Nådendal . 118, 121, 123, 125, 134, 136, 137, 140, 142, 192.
— förslag att dess invånare flyttas till Åbo . . . . . 262.
Näs, i Saltviks socken . . . 88.
Nötheborg . . . . . 176.

O.

Olaus Pauli . . . . . 43.
Olkonen, Paul . . . . . 7.
Olof Alpisson . . . . . 8.
— *Ambjörnsson* . . . . . 45.
— *Andersson* . 25, 50, 69, 72, 74, 75, 83, 98, 115.
— *Asmundsson* . 75, 80, 116.
— *Benktsson*, fogde . . . 54.
— Birgelä . . . . . 61, 93.
— biskop i Westerås . . . 119.
— biskop i Åbo . . . 142, 143.
— *Björnsson* . . . . . 45.
— *Boosson* . . . . . 18, 19.
— *Brynjolfsson* . . . . . 116.
— *Danske* . . . . . 67.
— Eikelä (Æiskælum) . . . 7.
— *Eriksson* . . . . . 83, 148.
— hans förläning . . . . . 238.
— *Gummeson* . . . . . 89.
— *Gunnarsson* . . 81, 85, 91.
— *Gunvatsson* . . . . . 77.
— Hagonladva (Havonlatva) 65, 110.
— Hapasta . . . . . 58.
— Heikkilä . . . . . 110.

sid.

Olof Henrikssons . . . . . 61.
— *Hentisson* . . . . . 93.
— *Hærkesson* . . . . . 48.
— *Holmgersson* . . . . . 91.
— i Mo . . . . . 90.
— *Jakobsson* . . . . . 5, 117.
— *Illonpoika* . . . . . 52.
— *Ingeson*, i Rösunda . . 14.
— *Ingewaldsson* . . . . . 2.
— *Joansson* . . . . . 116.
— *Jonsson* . . . . . 240.
— *Jopsson* . . . . . 88.
— *Jönsson* . . . . . 48, 85.
— *Kannison* . . . . . 46.
— *Kelanpoika* . . . . . 24.
— *Kettilsson* . . . . . 63.
— *Larsson*, i Vastö . . . 74.
— *Laurensson*, i Geta 68, 74.
— *Laweson* . . . . . 48.
— *Leitis* . . . . . 45.
— *Magnusson* . . 69, 88, 114.
— *Mattsson*, i Töfsala . . 12.
— *Mickelson* . . . . . 69.
— *Nilsson* 15, 74, 83, 84, 88, 89, 94, 99, 114.
— *Norsinpoika* . . . . . 112.
— *Nuianpoika* . . . . . 107.
— Nummesta . . . . . 112.
— nämndeman . . . . . 35.
— *Olofsson*, i Geta . . 67, 74.
— *Pedersson* . 25, 36, 44, 64, 89, 114.
— *Pilkonpoika* . . . . . 36.
— *Ragvaldsson* . . . . . 63.
— *Rambar* . . . . . 91.
— *Sigwithsson* . . . . . 15.
— skrifvare, slottslofven på Leckö . . . . . 235.
— *Stenkil* . . . . . 77.
— *Storbjörnsson*, väpnare . . . . 78, 81, 85, 91, 98.
— *Thomasson* . . . . . 112.
— *Thoresson* . . . . . 99.
— *Thormason* . . . . . 112.
— *Unge*, i Magnstekta 76, 89.
— vid Strand . . . . . 91.
— *Vigestesson* . . . . . 97.
— *Yllikæson* (Ylkenpoika) 105, 106, 109, 112.
— *Östensson* . . . . . 15.
Olof, St., i Trondhiem . . 117.

sid.

Olofs, St., torn, i Wiborg 245.
Olofsborg. Se: Nyslott.
Ote, Kermelä . . . . . 58.
Otto Pedersson . . . . . 50.

P.

Pætaböle (Pettböle) . . . . . 84.
Pahaniemi, Pahaloniemi, Nils . . . . . 22, 23.
Pakanen, Henrik . . . . . 21.
Palsa, Anders . . . . 107, 110.
Paltila i Wittasala socken 56.
Pargas socken . . . . . 126.
Parikka, Jönis . . . . . 48.
Parikkala, i Lampis . . . . 31.
Parsia, Jakob . . . . . 24.
Pastulapää, i Sagu socken 72.
Patankallio, Lars, Magnus och *Nils* . . . . . 8.
Paul Avala . . . . . 107.
— *Eriksson* . . . . . 9.
— *Jonasson* . . . . . 16.
— *Klukkare* . . . . . 107.
— *Lahdenpoika* . . . . 24, 58.
— *Nilsson* . . . . . 9.
— *Sweika* . . . . . 71.
Paval Larssons förläning . 238.
Peder Barkaskala . . . . . 75.
— *Danilasta* . . . . . 66.
— *Fastolfsson* . . . . . 55.
— *Hinzason* . . . . . 112.
— *Homansson* . . . . . 55.
— i Böle . . . . . 75.
— i Butaskala . . . . . 80.
— i Emkarby . . . . . 116.
— i Hujala . . . . . 110.
— i kyrkoby . . . . . 87.
— i Ö . . . . . 74.
— *Jönsson* . . . . 88, 91, 95.
— *Jönsson* i Flaka . . 83, 94.
— *Jönsson* i Svalanäs . . 117.
— Kalhosta . . . . . 110.
— Kittala . . . . . 112.
— *Knutsson* . . . . . 55.
— *Laurensson* . . 68, 74, 116.
— *Mattisson* Lanlaista . . 66.
— *Mickelsson*, kallad *Styreman* . . . . . 78.
— *Niclisson* . . . . . 62.
— *Nilsson*, i Bertaby . . 69

sid.

Peder Niklasson . . . . . 68.
— *Olofsson* . 63, 69, 85, 104.
— *Olsson*, höfvitsman . . 203.
— *Ormans* mågar . . . . . 75.
— *Ragvaldsson*, domare 6.
— *Serkelax*. Se: Särkilax.
— *Sigurdsson*, i Hulta 76, 89.
— *Sigus*, i Ekerö . . . . . 77.
— *Thore* . . . . . 105, 109.
— *Thormason* . . . . . 112.
— Villilä . . . . . 106.
Pedersby, *Sigbjörn* . . . . 91.
Peltasaari . . . . . 176.
Pemar socken . . 108, 200, 238.
Penisaari (Pienisaari) . . . 176.
Perno socken . . . . . 54.
Perpainen, *Henrik* . . . . 46.
Petaböle, *Olof* . . . . . 84.
Petter Arariksson . . . . . 5.
— *Benktsson* . . . . . 68, 69.
— *Bertason* . . . . . 5.
— *Gunneson* . . . . . 48.
— Hapasta . . . . . 58.
— *Nilsson* . . . . . 151, 152.
— Remaslagare . . . . . 14.
— *Tyske* . . . . . 18, 24.
Philip Jönsson . . . . 107, 137.
— *Karlsson* . . . . . 22, 23.
Pihoja, i Reso socken . . . 61.
Piikkis socken . . . . . 56, 125.
Pilegrims gång . . . . . 117.
Pilkkola i Reso socken . . . 61.
Pilois, *Jakob* . . . . . 45.
Pimiäpaju, *Martin* och *Nils* 13.
Pirkenoja . . . . . 6.
Piteå socken . . . . . 226.
Pitkämäki . . . . . 100.
Plata, *Clauus*, af vapen . . 120.
Poggwisk, *Benkt* . . . . . 50.
— *Otto* . . . . . 63, 95, 98.
Pohja, i Bjerno socken . . . 62.
Poije, *Nils* . . . . . 47.
Poojo, socken i Nyland . . 70.
Pora. Se: Spora.
Porkkola, hemman . . . . 32, 33.
— *Mickel*, *Olof*, *Thomas* 8.
Porse, *Magnus* . . . . . 69.
Portugal . 288, 290, 291, 297, 298, 305.
Posse, *Knut* . . . . . 146.
Potola (Puttola) *Matts* . . 53.

sid.

Prest-rättigheter, stadgande om dem 215, 222, 232, 233.
Prouos . . . . . 305.
Purovesi . . . . . 176.
Putaha, *Lawe* (Lauri) . . . 45.
Putala, *Putola*, (Puttola?) *Lars* . . . . . 18, 19.
Pyhänsuu, *Olof* . . . . . 22.
Päistärpää . . . . . 72.
Pälkäne socken . . . . . 20.
— förlänad åt Jöns Westgöthe . . . . . 237.
Pätenäs, *Hemming* . . . . 48.

Q.

Qvadabolstad . . . . . 25.
Quivæs. Se; Kuivas.

R.

Rabro . . . . . 57.
Rad, *Lars*, borgare i Åbo 31.
Ræye, *Olof* . . . . . 35.
Ragnasböle, i Jomala socken 114.
Ragne i Ragnasböle . . . . . 114.
Ragnhild . . . . . 81.
Ragvald Gregersson . . . 47.
— i Tranevik . . . . . 81.
— *Jonsson* . . . . . 1.
— *Jopsson* . . . . . 84.
Ragvaldsby . . . . . 69.
Ragvaldsö, uti Ingå socken 40.
Rahna, *Anders* . . . . . 10.
Raime, *Atte* (Antti) . . . . 9.
Ràmber, *Jöns* och *Olof* 84, 91.
Ramborg, *Thord* Röriksson *Bondes* hustru . . . . . 40.
Rantakari holme . . . . . 241.
Raseborgs län . . . . 187, 313.
— förlänadt åt E. Fleming 236.
— slott . . . . . 58, 63, 292.
— dess återuppbyggande . . 206.
Rasse, *Henrik*, från Kangasala . . . . . 71.
Raumo kloster . . . . . 198.
— stad, dess seglations- och handels-stadga . . . . . 211.
— invånare, att flyttas till Åbo . . . . . 262.
— markuader derstädes . . 262.

sid.

Raumo, dess invånare anvisas till Sandhamn . . . . . 294.
Raviakain, Peder . . . . . 241.
Refle. Se: Revel.
Remar (Reimarus), kanik . 101.
Renebälte, Dan . . . . . 11.
Renskö, Jöns . . . . . 61.
Reso 22, 36, 60, 100, 106, 125.
Renkes, Raykusta, Dan 18, 19.
Revel 164, 178, 260, 261, 279, 284, 291, 293, 294, 296.
Revelskt bessman . . . . . 267.
Rib, Magnus . . . . . 25, 84.
Rike, Jöns, Lars och *Peder* 100, 106, 109, 112.
Rimitto socken 22, 23, 105, 125.
Ripenen, Nils . . . . . 112.
Roarsnäs, Karl . . . . . 47.
Rodslax, Jönis . . . . . 11.
Rodzelanen. Se: Ruotsalainen.
Rodger . . . . . 77, 87.
Rodgerd Staffansdotter . 97.
Rogge, Lars . . . . . 100.
Roloff Mattsson, befälhafvare i Wiborg . . . . . 148.
Rune gård, förlänad åt E. Fleming . . . . . 236.
Ruotsalainen, Peter . . . 48.
Rusko socken . . . . . 100.
Rutger Ingesson, underlagman i Nyland . . . . 15, 51.
Rymittala, Rymittärä. Se: Rimitto.
Ryska ströfverier på gränsen 273.
Ryssland . . . . . 290, 293.
— handel med 293, 294, 295, 296, 303, 306, 307.
Rähälä, Benkt . 105, 106, 109.
Räntämäki socken . . . . . 138.
Röfvare, Nils . . . 17, 18, 19.
Römönen, Henrik . . . . . 46.
Röstända . . . . . 14, 57.
Rötger Ingason . . . . . 108.

S.

sid.

Saaris . . . . . 20.
— *Lars* . . . . . 21.
Saborow, Ivan Konstantinovitsch . . . . . 173, 174.
Sagu socken, förlänad . . . 236.
Salo, Anders . . . . . 21.
Saltpedersjudare . . . . . 266.
Saltviks socken . 69, 82, 88, 97.
Sandhamn (i Finland) 294, 296.
— invånare dit anvisade från Raumo, Borgå, etc. 294, 295, 296.
Sandnäs, i Karis socken 24, 53, 63.
Sannais . . . . . 13.
Santalax, Anders . . . 22, 23.
Sappavävy, Jönis . . . . . 48.
Sarkala, Nils . . . . . 8.
Saruhesari (Sarvisaari) . . 176.
Satakunda lagmansdöme, förlänadt åt Knut Eriksson . 237.
— län . . . . . 187.
Sattula, i Birkala socken . 37.
Saukkosuo . . . . . 176.
Savijako, i Pemar, förlänad åt Claes Skrifvare . . . . . 238.
Savolax . . . . . 317.
Seglation. Se: Skeppsfart.
Sekiren Iwan . . . . . 177.
Seppä, Henrik och *Olof* . 48, 112.
Seppälä, Lars . . . . . 59.
Sibbaby (Sibby) på Åland . 89.
Sigbjörns teg . . . . . 89.
Sigge, i Kyro . . . . . 13.
Sigus i Tjudö . . . . . 74.
Sigvid i Kulla . . . . . 88.
Sild, Peder, mester . . . . 191.
Sillanpää, Lauris . . . . . 48.
Simon Andersson . . . . . 317.
— *Bryti* . . . . . 7.
Simskälä . . . . . 87.
Sivasalo (Sivusalo?) ö . . . 65.
Skalenberg, Henrik och *Matts* . . . . . 103.
Skalle, Herman . . . . . 67.
Skara stift . . . . . 186.
Skarpenberg, Gunnar . . 72.
Skeppsfart, för landtboer, förbjudes . . . . . 260, 292.
— afgift, af landtboer 265, 270.
Skinnare, Erik . . . . . 91.
Skirmar, Lars . . . . . 68.
Sko kloster . . . . . 117.
Skuggaböle, Mickel . . . . 64.
Skytte, Jösse, i Sannais . . 13.
— *Lars*, kanonikus i Åbo 139.

sid.

Sköring, Jeppe . . . . . 77.
Slatte, Gustaf . . . . . 240.
Slät, Jon . . . . . 87.
Soini, hemman i Reso . . . 36.
Solberga . . . . . 20.
Sole (Söle) *Olof* . . . . . 9.
Sonarföda. Se: Sonneröda.
Sonneröda, på Åland . 72, 76.
Sontamala, Anders . . . . 58.
Soper . . . . . 241.
Sopola, Lars . . . . . 59.
Suontaka by . . . . . 210.
Sparre, Erik, till Hyvikylä 240.
Spechals, Matts . . . . 47, 48.
Spejare, Olof . . . . . 106.
Spennare, Jösse . . . . . 81.
Spora, Erik och *Matts* 108, 112.
Spyntokkef . . . . . 57.
Spåre, Erik 286, 309, 312, 313.
Staffan Helgason . . . . . 71.
— i Vesteräng 83, 94, 99, 114, 115.
— i Villelä . . . . . 63.
Sten Booson (Natt och Dag), lagman . . . . . 18—21.
— *Paulsson* . . . . . 116.
— *Thureson* . . . . . 55.
Stenberg, i Masku socken . 118, 123, 125, 128.
Stjernberg, Henrik . . 61, 106.
Stobbe af Norreby . . . . . 57.
Strand, Olof . . . . . 94.
Strömer, förlänadt åt Claes . Skrifvare . . . . . 156, 238.
Sture, Gustaf . . . . . 120.
— *Sten,* dombref öfver notdrägt i Erstan . . . . . 240.
Stuut, Mickel . . . . . 22, 23.
Stycke, Hennichius . . . 2, 4.
Stålveg, Jöns och *Olof* 25, 75, 116.
Stätia, Lars . . . . . 15.
Stöt, Björn . . . . . 99.
Subaff, Gride . . . . . 177.
Sudensalo, i Masku socken 1.
Suha, Maram . . . . . 177.
Sunds socken . . 82, 85, 90, 92.
Sune Pedersson, i Bisatorp 94.
— *Sunesson* . . . . . 59, 93.
— — lagman . 13, 17, 44, 106, 108, 110, 111, 113, 115, 119.

sid.

Sune Thorgilsson . . . . . 37.
Sutare, Hans . . . . . 22, 23.
Surepokke (Suuripukki?) *Olof* 21.
Suurisuo . . . . . 6.
Svalanäs . . . . . 117.
Swan, Arwid, lagman . . . 119.
Svarte, Jusse . . . . . 47.
Svartinxmare, Simon . . . 48.
Svartsjö slott . . . . . 190, 313.
Svatså (?) socken i Nyland . 56.
Sveikala by . . . . . 71.
Sven a Berge . . . . . 55.
— biskop i Skara 119, 120, 132.
— i Godaby . . . . . 84.
— *Larsson* . . . . . 22.
Svenske, Erik, hans förläning . . . . . 238.
— handlande i Revel . . . 294.
— *Peder,* slottslofven i Tavastehus . . . . . 234, 280.
Svenung, Peder . . . . . 83.
Sverd, Henrik . . . . . 51.
— *Olof* . . . . . 47, 49, 53.
Szeland. Se: Zeeland.
Sylto, Lars . . . . . 22, 23.
Symæsala . . . . . 85, 88.
Symmer . . . . . 42.
Syrjäntaka, Paul och *Petter* . . . . . 8.
Säkjärvi . . . . . 16.
Särkilax, Peder, kanik i Åbo . . . . . 191, 192, 229.
Sääksmäki . . . . . 20.
Söderköping . . . . . 269.

T.

Taipale i Birkala socken 37, 66.
— *Mickel Amundsson* och *Lars* . . . . . 44.
Talwi, Anders . . . . . 57.
Tammes ö, i Pargas socken 126.
Tammisto, i Reso och Töfsala . . . . . 46, 192.
Tawast, Magnus . . . . . 56.
— *Nils* 30, 31, 33, 40, 51, 56.
— — erhåller frälsebref . . 27.
— *Olof* 48
Tavastehus och dess län . 32, 34, 187, 313.
— slottslofven, Peder Svenske 234.

sid.
Tenhö . . . . . 86.
Tervajoki . . . . . 54.
Teräväoja . . . . . 103.
Thomas Andersson . . . . 5.
— — hans förläningar . . 238.
— biskop i Strengnäs . . . 119.
— *Havucs* . . . . . 61.
— *Jönsson*, till Gesterby, befallningsman på Åbo . 240, 245.
— munk . . . . . 145.
— *Pettersson* . 47, 49, 53, 59.
Thord i Asmundsby . . . . 51.
— från Kaland 1, 2
Thore . . . . . 77.
— *Hertoge* . . . . 78, 81, 85.
— *Litle* . . . . . 79.
— *Peder* . . . . . 105, 109.
— *Pedersson* . . . . . 87.
Thorer Jonsson, advocatus castri aboensis . . . . . 1, 2.
Thorgils i Dyngo . . . . . 74.
— *Sunesson* . . . . . 59.
Thorkel Gregorsson . . . 55.
Thure Stensson, lagman . 119.
Tjockarna. Se: Kökars.
Tionde, åt prester, kyrkor m. m. . . 215, 219, 221, 222.
Tiudö . . . . . 74, 75.
Tiur, Hakon . . . . 75, 80, 88.
Tiranola, Anders, Jon och *Melinaltu* . . . . . 8.
Tjära, tillverknings frihet deraf . . . . . 266, 270.
Toböle (Tovaböle) i Finström 115.
Tomerla, i Pemar socken, förlänad åt Jöns Westgöthe 200, 237.
Tomois, Greger . . . . . 44.
Torkala, Matts . . . . . 53.
Torneå socken, och laxfisket derstädes . . . . . 184, 226.
Toronen, Magnus . . . . . 10.
Torp, i Ekerö socken . . 77, 94.
— I Ingå socken . . . . . 210.
Torsalby, Lars . . . . . 81.
Torsten i Amböle . . . . . 116.
— i Uttaböle . . . . . 80.
— *Salmonsson*, förläning och vapen . . . 153, 237, 240.
Totala, Jösse . . . . . 57.
sid.
Tovaböle . . . . . 85.
Tranevik . . . . . 81, 85.
— *Benkt* . . . . . 79, 90.
— *Jöns Olofson* . . . . . 85.
Treskebyrdt, förlänadt åt Claes skrifvare . . . . 156, 238.
Tuna biskopsgård . . . . . 236.
Turenki, Henrik och *Lars* 7, 8.
Tursanperä, i Wirmo . . . 58.
Tynnes Eriksson . . . . . 180.
Tyske, Peter . 18, 24, 29, 39.
Tyvanen, Thomas . . . . . 24.
Tärnebolsta, i Saltvik . . . 68.
Täsio, förlänadt åt Olof Eriksson . . . . . 238.
Töfsala snäckelag . . . . . 10.
— socken . . 5, 6, 9, 14, 192.
Tönito, Björn och *Övid* 90, 91.

U.

Ulfsby fjerd, laxfisket derstädes . . . . . 205.
— kyrka, förlänad åt Benkt Månsson . . . . . 195.
— stad, tillåtes att idka handel på Norrbotten . . . . 3.
— förslag, att dess invånare flyttas till Wiborg . . . 259.
— marknad derstädes . . . 262.
— stad och socken . . 292, 315, 317.
Ulsaby . . . . . 74.
Unge, Magnus, Olof och *Petter* . . . . . 47, 81, 99.
Upsala stift . . . . . 185.
Urdiala, Jöns . . . . . 21.
Uskela, Magnus . . . . . 21.
Utanby, Benkt . . . . . 294.
Utmarker, hemmans anläggningar derstädes 265, 270, 313, 314, 316, 317.
Uttaböle i Finströms socken 79.
Uusivesi (Nyvattne) . . . . . 176.

W.

Wacka-Finnar . . . . . 262.
Wadios gods . . . . . 22.
Wadstena . . . . . 117.
Waimosaari, Jakob . 93, 100.

sid.

Wainionperä, Klemeth . . 44.
Walborg Olofsdotter, Etola 31.
Waldemar Diekn . 32, 34, 51.
— i Kalmar . . . . . 80, 98.
— i Lapsaböle . . . . . 72.
— *Waldemarsson* . . 82, 94.
Waldmäre, Lauris . . . . 48.
Waltamainen, Olof . . . . 11.
Wanhakylä, Kettil . . . . 106.
Warhiala by . . . . . 105.
Wariads, Sven . . . . . 11.
Warisala, Ragvald . . . . 10.
Warissalo, i Pemar socken 108.
Waritsala . . . . . 63, 102.
Warpasalo, Olof . . . . . 11.
Wasilij Iwanowitsch, storfurste i Ryssland 166, 172, 178, 182.
Wasikkaluoto, i Masku socken . . . . . 125.
Wastamäki . . . . . 6.
Waste Helgason . . . . . 114.
Wegas, Benkt, Birger, Magnus Mårtensson och *Peder* 9, 13, 16, 17.
Welling, Nils . . . . . 94.
Wenga, Jöns . . . . . 61, 93.
Wenne, Jakob, erkeprest i Åbo . . . . . 219.
Wesuna gård, förlänad åt Jöns Westgöthe . . . . . 237.
Westanmyre, Jöns . . . . 98.
Westanträsk, i Finström, förlänadt åt Erik Svenske 238.
Westerviks gamla kyrka, förlänad åt electus i Åbo . . 199.
Westerås ordinantia, om prästernas uppbörd 212, 215, 219, 222, 225, 229, 232, 233.
Westeräng 83, 94, 99, 114, 115.
Westgöthe, Jöns, förläning 200, 237.
Wiala by, i Koskis och Reso 9, 10, 30, 125.
— *Thomas* . . . . . 10.
Wiara by, *Wierby* . 5, 9, 16.
Wiborg, kloster . . . . . 198.
— län . . . . . 187.
— slott, stad och handel . 149, 151, 152, 184, 242, 292, 296, 312, 313.
— förlänadt åt grefve af Hoija 236.

sid.

Wiborg, dess förkofran och försättande i försvarsstånd 244, 247, 248, 253, 254, 259, 260, 261, 283, 308.
Wichtis socken, förlänad åt N. Grabbe . . . . . 238.
Wigarsböle, i Hammarlands socken . . . . . 67.
Wigbrudder . . . . . 52.
Wiggere, Thomas . . . . . 71.
Wigulf Benktsson. 79, 81, 90.
Willelä, Willola 106, 110, 137.
Wina, Henrik . . . . . 24.
Vincentius, episcopus Gadensis . . . . . 195.
— uppsigt öfver Dominikaner klostren . . . . . 198.
Winkkilä, Magnus . . . . 19.
Wirmo socken . . . 24, 35, 56.
Wittamala (?) socken . . . . 56.
Witzare, Nils . . . . . 100.
Woipala by . . . . . 20.
Woiponen, Olof . . . . . 58.
Woistis i Tenala . . . . . 239.
Wordtberg . . . . . 269.
Woremvaro (Wuorenvaara?) 44.
Wred, Jon . . . . . 83.
Wundendranck, J., hans förläningar . . . . . 238.
Wundh, Mickel . . . . . 241.
Wålesäte, Anders . . . . . 177.
Wånö socken . . . . . 196, 210.
Wårfru socken . . . . . 100.
Wähäsaari . . . . . 176.
Wäkivasara, Jakob . . . . 54.

Y.

Ylelä hemman . . . . . 52.
Ylikylä, i Reso . . 92, 100, 133.
Yliveti, i Birkala socken . . 37.
Ynäs, i Masku socken . . . 125.

Z.

Zeeland 288, 290, 291, 295, 304.

Å.

Åbo . . . . . 292.
— län och stift . . 186, 187.
— inkomsterna af stiftet 219, 221.

sid.

Åbo stad, förslag till dess förkofran . . . . . 262.
Åke Claesson . . . . . 188.
— hans förläningar . . . . . 237.
— *Jönsson* . . . . . 240.
— *Magnusson*, borgare i Åbo . . . . . 17.
Åland, förlänadt åt I. Fleming . . . . . 236.
Åsunda härad, anslaget åt Nådendal . . . . . 126.

Ä.

Ätkälä, i Wånö socken . . . 210.
Äremarker. Se: Utmarker.

sid.

Ö.

Ödkarby (Ödekarlaby), i Finström . . . . . 115.
Öfverländske städer . 290, 297, 298.
Öning, Olof . . . . . 99.
Öre, Carl . . . . . 51.
Öresund . . . . . 291.
Östen Eriksson . . . . . 48.
Österbottens lagmansdöme, förlänadt åt Knut Eriksson 237.
Öster-Kalmar . . . . . 82.
Ötin, domare . . . . . 9.
Övid i Tönitö . . . . . 90.

TILLÄGG och RÄTTELSER.

Del. I.

Sid.	3	r. 14	uppfr.	*st.* tertiungenom	*l.* tritiungenom
—	5	— 1	nedfr.	— thr	— ther
—	7	— 3	uppfr.	— 11 Febr.	— 7 Febr.
—	—	— 5	nedfr.	— 9 April	— 26 Febr.
—	8	— 9	—	— 12 Maj	— 10 Maj
—	24	— 17, 18	uppfr.	Hela dateringen inom [ ] förändras till: den 3 Mars	
—	29	— 14	—	— 20 Mars	— 23 Mars
—	—	— 3	nedfr.	— 30 Augusti.	— 25 Augusti.
—	34	— 1	—	— 8 September	— 9 Sept.
—	51	— 5	uppfr.	— Den 28	— Den 22
—	55	— 19	—	— 2 Juli	— 1 Juli
—	62	— 10	—	— Den 23	— Den 22
—	96	— 19	—	— Den 14	— Den 15
—	151	— 9	—	— 27 Mars	— 2 April
—	181	— 17	—	— Den 12	— Den 10
—	185	— 4	—	— Den 31	— Den 26
—	204	— 9	—	Årtalet MDXI:o är otvifvelaktigt ett afskrifningsfel i Wiborgs kopiebok, förhända i stället för MDXLI; emedan *Erik Fleming* ej blef lagman i Södra Finland, för än år 1525, samt erhöll slottslofven i Stockholm 1542. Åt *Grabbe* uppdrogs slottslofven i Wiborg år 1534.	
—	232	— 2	nedfr.	*st.* Den 14	*l.* Den 18

Del. II.

—	76	— 16	*st.*	(i likhet med orig.) magustekta	(*bör helre läsas*) magnstekta
—	104	— 8	—	Warkiala	*l.* Warhiala